

כמה מאמרים מיוחדים בענין לימוד התורה

הבהרה והדרכה חשובה בענין הגישה לתורה, לימוד התורה, קבלת התורה, וחג השבועות

בחלק המאמרים יש גם בענין מצב הזמן

יצ"ל מחדש תשע"ט

חלק מהדברים לא עברו הגהה על ידינו ולכן יתכן שיש מקומות עם קצת גמגום בלשון ואתכם הסליחה

אוצר תהלות ישראל

מתוך דברי הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א

תוכן ענינים

מאמר "הכנה לקבלת התורה"..... (עמ' א)	מאמר "הכנת הלב להג'"..... (עמ' ד)
מאמר "הנחמדים מזהב ומפז רב" - "תורותי אל תעזבו"..... (עמ' י"ז)	מאמר "השפעת החג"..... (עמ' ה)
מתוך "דברי תורה שנאמרו בנעילת החג תש"ס"..... (עמ' ל"ד)	מאמר "הודעת לבניך יום אשר עמדת"..... (עמ' ז)
מאמר "קבלת התורה" ובענין הגישה הנכונה ללימוד התורה ואופן הלימוד..... (עמ' מ)	

מאמר חדש!!! מאמר "היו בעיניך כחדשים"..... (עמ' נ"א)

מאמר "הכנה לקבלת התורה"

מאמר זה הוא ממה שנאמר בסוף השיעור בקרית ספר (בספר משלי פעם בשבועיים) אייר תשע"ז

ולזה צריך הכנה רבא כדמצינו בחנוך (מצוה ש"ו)³ שמסביר שעיקר מצות ספירת העומר הרי זה כדי להוכיח את החביבות שלנו לתורה, כי אדם שחביב לו איזה דבר הרי הוא סופר את הימים כמה כבר עברו כדי להגיע לזה, ובשביל זה נתן הקב"ה מצות ספירת העומר לספור כמה ימים כבר עברו שהתקרבו לקבלת התורה, דהנה במדבר לא היה הקרבת העומר עדיין א"כ לאיזה דבר היו סופרים אלא בהכרח לומר שהיו סופרים ימים לקבלת התורה, א"כ בשעה שניתנה המצוה בתחלה הרי זה ניתנה לספור לקבלת התורה כמה אנחנו מתקרבים לזה, והמטרה של הספירה זה בשביל שזה צריך לעורר את החשק לקבל התורה, כי אדם שיש לו איזה דבר רגש בפנים בתוך לבו והוא מדבר מזה עי"ז הרגש שלו נעשה יותר לזה כמו שכתוב בתהלים (ל"ט ד) "חם לבי בקרבי בהגיגי תבער אש" כלומר כשאני מדבר על זה עי"ז הרי זה הדבר בוער יותר, על כן אדם שיש לו רגש לאיזה דבר אזי כשהוא מדבר על זה הרי הוא מתרגש יותר ויותר כי הרגש שאדם מוציא את זה בדבור הרי זה מתקבל יותר ונעשה חזק הרבה יותר, ולכן הדרשנים שמדברים בהספד ומוציאים את הצער עי"י הדבור אזי באמצע הדבור הרי הוא כבר מתרגש יותר ומתחיל לבכות, על כן האדם צריך לספור הימים כמה כבר התקרבו לקבלת התורה שעל ידי זה הרי הוא מוציא מהלב את הרגש ומנהיג יותר את הרגש לחביבות לתורה.

ומה שאח"כ התורה תלתה את הספירה בעומר זה הוספה ועוד טעם אבל הטעם הראשון והעיקרי נשאר כי התורה לא השתנתה ומצות הספירה כהכנה לקבלת התורה זה ניתן עוד לפני מתן תורה תיכף מיום אחרי שיצאו ממצרים כבר ניתנה להם מצות ספירת העומר לפי החנוך, כי קבלת התורה היתה

א

עיקר ההכנה מה שצריך להתכונן בכדי להגיע לקבלת התורה הרי זה להכין את עצמו לאהבת התורה ולחשק התורה, ולא רק ללמוד התורה בחשק ובאהבה אלא ג"כ לקיום המצות כן, כי כמו שבנ"י קבלו את התורה בחג השבועות בהר סיני קבלו אז גם את לימוד התורה וגם את קיום המצות ואמרו נעשה (דהיינו קיום המצות) ונשמע (דהיינו לימוד התורה) ופשוט הוא הדבר שהרי עיקר קבלת התורה הרי זה ללמוד על מנת לשמור ולעשות וכמו כן הוא מה שמקבלים בכל שנה, על כן צריך זה לקבל בחג השבועות בכל שנה שוב פעם מחדש כי מפני שזה מתקרב במשך השנה על כן צריך לקבל שוב פעם, ולמה זה מתקרב כדי שיתחדש שוב פעם מחדש שזה יהיה כמו חדש כי דבר שאדם מתרגל לזה ההרגש מתקרב, כמובא במסלת ישירים (בהקדמה) שדברים פשוטים נשכחים כי מפני שזה כבר נהיה גס בעיני האדם לכן מתקרב ההתרגשות וזה גם נחשב לשכחה, ההרגש שיש לאדם לדבר חדש בתחלתו הרי זה חזק מאד כמובא בחובת הלבבות (...). שאין חוזק כמו תחילת החסידות, כשאדם לוקח לעצמו להכנס ולהתנהג בחסידות יותר מהמדה לפני משורת הדין אזי בהתחלה ההרגשה לזה הרי זה חזק מאד אצלו ולאט לאט הרי זה מתקרב, וגם זה (מיעוט ההרגשה לדבר) נקרא שכחה כי יש שכחה בזכרון במח בשכל ויש שכחה ברגש כלומר כשהרגש מתקרב זה נקרא שנשכח חוזק ההרגשה לזה, ואת זה אנחנו צריכים לחדש בשבועות כל שנה מחדש כדאיתא בספ"ק שבכל חג שבועות צריך לקבל את התורה מחדש שיהיה בעיניך כחדשים, כלומר כאילו עדיין לא היה זה הדבר אלא עכשיו זה ממש חדש כך צריך להיות ההרגשה לזה.^א

להם, יותר מן החירות מעבדות, ולכן יעשה השם למשה את צאתם מעבדות לקבלת התורה, כי התפל עושיין אות לעולם אל העיקר.

ומפני כן, כי היא כל עיקרן של ישראל ובעבורה נגאלו ועלו לכל הגדולה שעלו אליה, נצטוינו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, כעבד ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא. וזהו שאנו מונין לעומר, כלומר כך וכך ימים עברו מן המנין, ואין אנו מונין כך וכך ימים יש לנו לזמן, כי כל זה מראה בנו הרצון החזק להגיע אל הזמן, ועל כן לא נרצה להזכיר בתחילת חשבוננו ריבוי הימים שיש לנו להגיע לקרבן שתי הלחם של עצרת.

^א הוספת המעתיק, וכמו"כ אח"כ בכל יום צריך כך להרגיש כמובא בחז"ל על הפסוק אשר אנכי מצוך היום (ובש"ע או"ח סי' ס"א ב).

^ב וז"ל, משרשי המצוה על צד הפשט, לפי שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, ומפני התורה נבראו שמים וארץ וישראל, וכמו שכתוב (ירמיהו ל"ג, כ"ה) אם לא בריתי יומם ולילה וגו'. והיא העיקר והסיבה שנגאלו ויצאו ממצרים כדי שיקבלו התורה בסיני ויקיימוה, וכמו שאמר השם למשה (שמות ג', י"ב) וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה, ופירוש הפסוק כלומר, הוציאך אותם ממצרים יהיה לך אות שתעבדון את האלהים על ההר הזה, כלומר שתקבלו התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים והיא תכלית הטובה שלהם. וענין גדול הוא

התורה והוא שהאדם צריך להיות מוכן לקיים כל מה שמתברר לו שזה התורה מחייבת ומבקשת ממנו, ולא יחפש היתרים וקולות ופשרות אלא יאמר לעצמו אני אחפש לקיים את התורה ואני מוכן לכל, זה דבר חשוב מאד לדעת את זה מפני שזה הפשוטו של נעשה ונשמע כמו שאמרו בני ישראל נעשה ונשמע, וכשאדם מקבל את התורה כך אזי זה קבלת התורה בדרגא המעולה, וכמו שבנ"י בזכות שאמרו נעשה ונשמע קבלו את התורה בדרגא גבוהה יותר מאשר בכפיה, דהנה הקב"ה כפה עליהם את ההר כגיגית ואמר אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם כדאיתא בגמרא (שבת פ"ח. ת.) והקשה התוס' (שם) למה צריך את זה הרי אמרו כבר נעשה ונשמע, ותיריך המהר"ל כי הקב"ה רצה להודיע להם ונתן להם לדעת ולהבין שקבלת התורה הרי זה מוכרח ואפילו אם לא יהיו מוכנים לקבל היו מוכרחים לקבל בכפיה, שלא יחשבו שזה רק בגלל שרצו וממילא אם פעם אחת יחליטו שלא רוצים אזי כבר יכולים לפרוק עול, לכן הקב"ה הודיע להם שזה היה מוכרח כי אם לא שם תהא קבורתכם אין ברירה ובעל כרחכם אתם חייבים לקבל, וצריכים לדעת את זה שאם יגיע הזמן שלא יהיה להם חשק כבר שיתבטל מהם החשק בכל זאת לא יוכלו לעזוב ח"ו את התורה ולכן היה בכפיה.

אבל מכיון שקבלו את זה בשמחה ובחשק כזה שאמרו נעשה ונשמע מצד עצמם, זכו לקבל את זה בדרגא גדולה שמפני זה זכו מה שלא זכה אדם מעולם ששמעו את דבר ד', כולם היו נביאים כי כולם שמעו איך שהקב"ה מדבר עם משה רבינו, שום נביא לא זכה לזה הדרגא של משה רבינו כי הוא היה מעל כל הנביאים, והם זכו שהיו היחידים שזכו לשמוע את זה יחד עם משה רבינו כמ"ש (שמות י"ט ט') "בעבור ישמע העם בדברי עמך" ולמה זכו לזה מפני שאמרו רצוננו לראות את מלכנו כדאיתא ברש"י (שם מהמדורש) וא"כ והתקדשתם שלשה ימים זה היה כדי לקבל את התורה לראות את מלכנו, הם ראו את הדבור של הקב"ה ושמעו זה היה בזכות זה.

כל מה שהאדם רוצה לקבל דרגא יותר עמוקה בתורה יותר גדולה ממה שיש לו היום, למשל אם יש לו היום בהכרח והוא רוצה לקבל בדרגא יותר גדולה מרצון, הוא צריך להקדים את החביבות הזו שייגיד נעשה ונשמע, זה ברור ובדוק ומנוסה האדם שמכין באמת את עצמו כראוי הוא מקבל את זה אין ספק שיקבל כי הדרגא תמיד כפי ההכנה, וכמו במשל הגשמי אדם שמגיע לחנות ורוצה לקנות הרי הוא צריך לשלם על זה כמה שהמחיר, כך בכדי לקנות התורה צריך לשלם והמחיר שהוא משלם זה החביבות התורה להכין את עצמו שהוא באמת רוצה, אבל בלי לרמות את עצמו אלא באמת כי אדם שירמה את עצמו זה לא שווה הרבה.

פעמים אנשים מבקשים על דרגות שהם באמת רחוקים מאד מהדרגא הזאת² זה כמו שהם מבקשים בנין שזה עומד באויר בלי יסודות שפשוט שאינו יכול לעמוד כך, אנשים עושים תשובה הם לא יודעים על מה לעשות תשובה הם חושבים על דרגות שהם עדיין רחוקים מזה, ולא שמים לב שהם צריכים לעשות תשובה על דברים פשוטים שעוד לפני זה, ולכן מן השמים לא עונים להם כי הם לא בדרגא הזאת זה דמיון באויר.

ולמשל אדם מגיע למלך ומבקש ממנו שיתן לו קומה

אחרי ספירת העומר וא"כ בדור המדבר קבלו מצות ספירת העומר להכין את עצמם לקבלת התורה, וזה היתה כל המצוה של הספירה והמצוה לא השתנה זה נשאר ככה, ובכל זאת התורה תלתה את זה בסימן לעומר מפני שהיה איזה ענין שזה קשור ושייך גם לעומר, אבל בעיקר המצוה והמטרה של הספירה לפי מה שהחנוך אומר הרי זה הכנה לקבלת התורה בחביבות ובאהבה, ולכן היום שאין לנו עומר בכל זאת נשאר הטעם של הכנה לקבלת התורה.

ועל כן כשאדם סופר ספירת העומר הרי זה חשוב מאד לחשוב את הטעם הזה כי אם לא חושבים על זה אזי מקיימים מצות ספירת העומר מבלי להגיע למטרה של הספירה על כן צריך לכוון את הטעם ג"כ, והנה יש אחרונים שסוברים שכל מקום שמבואר הטעם בתורה חייבים לחשוב גם על הטעם, ואע"פ שהטעם של הספירה שזה כהכנה לקבלת התורה זה מבואר בחינוך ולא מפורש בתורה הטעם הזה, וא"כ אפילו אם לא כיון הטעם גם קיים המצוה, אבל בכל זאת כדאי מאד לזכור את הטעם כי זה מביא למטרה של חביבות התורה.

ואיתא בתנא דבי אליהו (זוטא פ"ד) "שאין דברי תורה נבלעים בלב האדם אלא במי שהוא עיף להם" הכוונה שהוא צמא להם כי בלי צמאון לתורה א"א לקנות תורה, וכמו שא"א לקנות התורה בלי יגיעה בלי שהוא ממית עצמו עליה כמבואר בגמרא (ברכות ס"ג:) כמו"כ א"א לקבל תורה בלי שיהיה צמא להם, ולפחות אנחנו צריכים לקבל את הרגש לתורה את ההתחדשות שיהיה בעינינו כחדשים אזי צריך שיהיה לנו שאיפה לזה וצריכים להיות צמאים לדבר הזה שנקבל את החביבות לתורה, צריך לפחות שיהיה לנו השאיפה והרצון לקבל את השאיפה האמיתית לתורה את הצמאון ואת החביבות לתורה.

אדם יכול לרמות את עצמו בקל מאד בדברים כאלה כי האדם לא מתאים לו לחשוב שאין לו צמאון לתורה ואין לו חביבות התורה ומכיון שהוא לא יכול לקבל את זה אזי הוא מרמה את עצמו ואומר כן וודאי שיש לי חביבות התורה, ולכן אם האדם ירצה לבדוק את עצמו יכול להיות שלא ימצא את האמת כי ידמיין לעצמו שכן יש לו אבל הוא לא מרגיש את זה בלב שבאמת אין לו את זה, אבל יש סימן שאפשר להכיר את זה אם יש לו זה באמת והוא אם כשהוא הולך ללמוד תורה הוא הולך בשמחה והוא רץ ללמוד תורה, זה הסימן אם יש לו חביבות התורה או לא, אבל אם נגש ללמוד התורה בקושי בכובד עד שהוא יושב עד שהוא מתנווד ומתחיל ללמוד הרי זה סימן שחסר לו חביבות התורה.

זה הכלל אדם שחביב לו משהו הרי הוא עושה את זה בזריזות ובשמחה, ולמשל אדם שמחכה על משהו שמשמח אותו אזי הוא יקום מהר בבקר מפני שיש לו חביבות לזה, אבל אם אין לו את החביבות הזה אזי יש לו כבודת וקשה לקום וככה זה סימן בכל דבר.

מה האדם יכול לעשות אם אין לו את חביבות ואהבת התורה, העצה היא להתפלל על זה לעורר בלבו שיהיה לו חשק לזה, ולפחות שיהיה לו רצון יש רצון ויש חשק החשק שזה לא עם רגש זה רק בגדר רצון, וצריך לדעת שגם רצון זה טוב כי מהרצון מגיעים לחשק, זה מה שצריך להכין עצמנו לקבלת התורה.

ב

וגם יש עוד דבר חשוב שהאדם צריך להכין עצמו לקבלת

² מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב.

² הוספת המעתיק, בודאי שכוונת הדברים רק על המעשה בפועל ולא על הרצון והשאיפה דכבר איתא בחז"ל (תנ"א רבא ריש פרק כ"ה) חייב אדם לומר

זה הסימן שהקב"ה נתן למשה רבינו ואמר וזה לך האות דהנה משה רבינו אמר (שמות ג' י"א) "מי אנכי כי אלך אל פרעה וכי אוציא את בני ישראל ממצרים", משה רבינו שאל שני שאלות מי אנכי אני לא ראוי, ואיך הם בניי ראויים לצאת כי איזה זכות יש להם שהעם לא ראוי וא"כ איך יקבלו את התורה, והקב"ה אמר לו "ויאמר כי אהיה עמך וזה לך האות כי אנכי שלחתיך בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", רש"י אומר שהקב"ה ענה לו שני תשובות על מה שאתה אומר מי אנכי התירוץ הוא "כי אהיה עם פיך" עמך, ומה ששאלת שהם לא ראויים הם כן ראויים מפני שהם מוכנים לקבל את התורה, והאור החיים הק' אומר ועוד ספ"ק מפרשים ככה שזה תירוץ גם על הקושיא הראשונה ששאל מי אנכי, הקב"ה אמר לו שהרי קבלת התורה תהיה על ההר הנמוך מכל ההרים, א"כ הרי זה סימן שהקב"ה מחפש את השפלים ועל כן מפני שאתה אומר שאתה לא ראוי לכן הקב"ה רוצה אותך, הקב"ה אמר לו אני מחפש את אלו שהם מרגישים שהם לא ראויים שהם השפלים יש לי ענין להעלות את השפלים ולא להגדיל את הגדולים אלא את השפלים, א"כ רואים מכאן שהאדם צריך להיות שפל כדי שיהיה לו זכות, האדם צריך להגיד לעצמו שהוא עני כמו שדוד המלך אמר (תהלים פ"ו א') "כי עני ואביון אני" דוד המלך עשה את עצמו כעני כדי שיקבל משהו, כך האדם שרוצה לקבל הוא צריך לעשות את עצמו כעני בפתח כמו דוד המלך, זה הקב"ה אמר למשה רבינו אתה אומר שאתה שפל ואינך ראוי אדרבא דווקא מפני זה אתה ראוי כי זה אני מחפש אנשים כאלה שמרגישים כך אבל עכ"פ שהם ירצו להתעלות מהשפלות שלהם.

והנה הקב"ה נתן את התורה בהר סיני על הר נמוך ביותר זה רמז שצריך להיות ענוים, ומקשים אם הקב"ה מחפש דוקא את השפלים למה לא נתן את זה בבקעה במקום שיהיה דוקא הר, אלא לומדים מזה שהר קטן צריך להיות כי הקב"ה רוצה שהאדם קצת יהיה מנסה להרים את עצמו אליו כי צריך איתערותא דלתתא להרים את עצמו רק שלא ידמיין שהוא יותר מזה, אבל קצת להתחיל מעצמו כן צריך ואז כשהקב"ה רואה שהאדם מצד עצמו משתדל ומוציא לפועל את הרצון שלו להתעלות אזי הקב"ה נותן לו אפילו שהוא עדיין שפל, האדם צריך להגיד אני רוצה שיהיה לי רצון וחשק אני רוצה את הרצון הזה אני בוחר ברצון הזה, ואז זה כבר משהו ואז הקב"ה נותן לו אם האדם רוצה באמת זה האדם צריך להכין תוכיח שאתה רוצה.

למשל אם האדם אומר אני הגעתי מכמה קלומטרים מרחוק למה הלכתי כל כך הרבה קלומטרים ברגל אם אין לי רצון אלא הרי זה סימן שאני רוצה, כך זה צריך להגיד להקב"ה אני הלכתי כמה צעדים סימן שאני רוצה עשיתי משהו א"כ הקב"ה ישפיע עליו הקב"ה ויעלה אותו.

ד

ועוד דבר צריך לדעת אנחנו צריכים להתחיל לספור כל שנה מהתחלת כל השבע מדות להודיע שאנחנו מתחילים מהתחלה ואח"כ מפתחים אותם ועולים משלב לשלב, כי כל פעם כשרוצים לקבל את התורה צריכים להתחיל התחלה חדשה, וכמו במשל הגשמי כשאדם בנה בנין עם כמה קומות ורואה שבאיזה מקום זה מתנדנד זה לא מחזיק חזק וזה לא עומד חזק א"כ מה עושים, החכם כשהוא מסתכל הרי הוא עובר בקורת על ההתחלה על היסוד ורואה שהם חלשים ומפני זה בהמשך הבנין הרי הוא לא חזק ועל כן הוא אומר

חמישית ואומר לו המלך ואיפה כל הארבע קומות תראה לי אותם בכדי שאוכל לתת לך את הקומה החמישית, ומכיון שאין את הקומות הקודמות לכן ממילא לא מקבל את הקומה החמישית, על כן קודם כל תתחיל מהיסוד ואח"כ קומה ראשונה וכן הלאה, אם אתה מבקש קומה חמישית ויתנו לך את זה הרי זה יפול וישבר לא יהיה מזה כלום.

כך זה הדרך בכל דבר שהאדם צריך לדעת ולמדוד את עצמו באמת איפה הוא אוהז באמת, וזה קשה מאד כי כשאדם תופס את עצמו איפה הוא אוהז באמת מאד מר לו מאד לא נעים לו משפלותו, על כן הרי הוא מנסה להתחמק בכל מיני תירוצים ולהצדיק את עצמו ומתחמק מזה ורוצה להרגיש שהוא כן בדרגה הזאת המסוימת, אבל זה טעות כי האדם צריך להיות מוכן להשפיל עצמו עד הסוף, בודאי שלא צריך לגלות את זה לאחרים ולא צריך לבזות את עצמו לאחרים, אבל לפחות לעצמו צריך האדם שידע את מצבו, צריך להוכיח לעצמו אם יש לו יראת שמים או אין לא צריך לבדוק את עצמו אם הוא נרעד ח"ו אם קרה שטעה פעם בכשלוש ועשה ברכה לבטלה בטעות או משהו כזה, אם הוא נרתע מזה ונזדעזע מזה או לא ובזה ידע אם יש לו יראה או שאין לו יראה, האדם יכול לבדוק את עצמו ותמיד צריך לבדוק את עצמו זה חשבון נפש שכל יום צריך האדם לעשות.

בכל אופן לפני שבועות צריך לעשות חשבון נפש על קבלת עול התורה ועל קבלת עול המצוות, צריכים לחשוב על זה וצריכים להתכונן על זה ובוודאי אין שום ספק שבעולם כפי ההכנה כך האדם מקבל.

ג

וגם צריך האדם להתפלל על זה כדאיתא בגמרא (נדה ע'): מה יעשה האדם ויחכם יתפלל למי שהחכמה שלו שנאמר (משלי ב' ו') כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה, וא"כ כמו שבביל שאדם יקנה תורה צריך להתפלל כמו"כ על זה הרצון גם יתפלל, יהודי תמיד יש לו רצון זה ההבדל בין יהודי לגוי שיהודי תמיד יש לו רצון משהו כזה של נקודה בלב שצריך להגדיל את זה ולהוציא את זה לפועל, והנקודה היותר רחוקה זה שיש לו עכ"פ רצון שיהיה לו הרצון וזה בודאי יש לכל אדם מישראל כמו שכתב הרמב"ם (גירושין פ"ב כ') שאנן סהדי שכל יהודי יש לו רצון לקיים את כל התורה כולה רק עדיין זה לא מעובד אצלו זה לא מפותח עדיין אבל יש תמיד נקודה בלבו, הרבה אנשים כשאומרים להם היית יכול להיות צדיק עונה כן הייתי רוצה אבל אני לא יכול להשקיע, על כן יתפלל להקב"ה שירצה להשקיע ושיתן לו להשקיע ג"כ, אדם צריך למדוד איפה הוא עומד ומשם להתפלל על מה שעדיין לא השיג.

ואיתא מאמר מהבעש"ט הק' הדגל מחנה אפרים מביא את זה (פרשת חוקת ד"ה או) שכשהוא היה ילד שמע את זה מהבעש"ט שאמר על הפסוק (דברים ד' כ"ט) "ובקשתם משם את ד' אלקיך ומצאת" ובקשתם משם "משם דייקא" רק שני מלים משם דייקא (וכותב שהתלמידים כל אחד פירש לעצמו כפי הדרגה שלו ואומר וגם אני אענה את חלקי כפי מה שאני הבנתי הבעש"ט כל מה שהוא אמר כל תלמיד הבין את זה בדרגה שלו גם אצל המגיד זה היה כך), עכ"פ ובקשתם משם אם אתה מבקש משם מאיפה שאתה נמצא אזי בטוח שתמצא את הקב"ה, מקודם כתוב ועבדתם שם עץ ואבן מעשה ידי אדם ואח"כ כתוב ובקשתם משם כשאתם תהיו בגלות בשפלות כזאת אזי צריך להתפלל משם דע את המקום שלך, כך האדם צריך להתחיל ובזה הוא מקבל את התורה.

שיהיו בעינינו כחדשים תמיד כל יום ויום, ונזכה לעלות כל יום בדרגא באמת חדשה, אם האדם מקבל את התורה כחדשה אזי הוא באמת יזכה כל יום לדרגא חדשה שהתורה אין לה סוף וכל פעם צריך לקבל מחדש, ואם באמת כך ירגיש שזה חדש כבר יהיה לו חשק, זה סימן אם הוא עולה תמיד משלב לשלב שזה חדש אצלו אזי חייב שיהיה לו התרגשות מזה, כי אם אין לו התרגשות לזה הרי זה סימן שלא עולה ואפילו שנדמה לו שהוא עולה זה סימן שלא עלה, כי אם היה דרגא חדשה היה צריך להרגיש שזה דבר חדש ואז היה בשמחה אם אין לו השמחה יתירה הזאת מאתמול אזי סימן שזה לא חדש שלא עלה באמת אלא זה רק נדמה לו, הקב"ה יזכנו שנזכה באמת להתחדש ונזכה להתקרב יותר ויותר עד שנגיע למה שצריך להגיע בעזרת ה'.

לסתור את כל הבנין ולהתחיל מחדש בבנית יסודות חזקים, כמו"כ כל אדם כשמגיע לשבועות עוד פעם צריך להרגיש שזה לא הצליח מה שרצה בשנה שעברה זה לא כמו שהוא תיאר ותכנן לעצמו, על כן צריך להתחיל מחדש אזי מתחילים מא' ב' כי תמיד ההתחלה מתחילים מא' ב' ואז הקב"ה נהנה מזה, הקב"ה מרוצה מזה שהאדם מגיע לאמת ואומר להקב"ה שאני מתחיל מחדש כי כל מה שהיה עד עכשיו פשט את הרגל יגיד את האמת לעצמו שזה פשט את הרגל ואני מוכן להתחיל מחדש ואז הקב"ה מוכן ללמד אותנו.

הקב"ה יעזור שנזכה להתכונן ולהגיע עם חשק גדול וצמאון וחביבות וחשקות, וגם מצד שני השפלות מה שצריכים לא לרמות את עצמנו כמ"ש ובקשתם משם את ד' אלקיך, ואז הקב"ה בודאי ישפיע לנו שנזכה לקבל את התורה מחדש

מאמרים לשבועות ולמתן תורה

הכנת הלב לחג

ומזה יש ללמוד כי הראש והראשון להאדם להכין עצמו לקבלת התורה היא ע"י שמחה והתרוממות הלב וכמובן שצריך להיות לא שמחה של מה בכך ומכש"כ שלא תהיה של ליצנות והוללות ח"ו אלא שמחה והתרוממות של מצוה על מה שאנו עומדים לקבל את התורה"ק מחדש ועל"ז יש הזדמנות חדש לזכות בה אפילו מי שלא הצליח ולא זכה לקנותה ע"ע.

ועוד תהיה השמחה בלב האדם על אשר בחר בנו מכל העמים אז בזמן מ"ת וזה ג"כ חוזר וניעור מחדש כל שנה כאשר מגיע שוב זמן מ"ת, והוא אשר אנו מברכים עליה כל יום ברכת שלא עשני גוי"א אלא שעתה היא זמנה שמתחדשת באור חדש וה"ז כמו שאומרים שמתחילים דף חדש ומסלקים לצד כל החשבונות מהעבר, ולכן כל יהודי יש לו להאמין ולשמוח כל שנה מחדש על אותה הזדמנות ולא ליתן להיצה"ר להכניס בלבו יאוש לומר הלא אתה כבר נסית כ"כ הרבה פעמים ושנים ולא הצלחת וא"כ איך תקוה שדוקא עתה כן תצליח. והתשובה לזה הוא כפי המבואר בספה"ק (וכ"כ הרמח"ל בדרך ד') שאין שום שנה וחודש ויום ואפילו רגע א' מכל הששת אלפים שנה דומה לכל שאר הרגעים שבמשך כל הששת אלפים שנה אלא כל רגע ורגע מהו' אלפים היא שונה ואור חדש מופיע בה שעדיין לא היה בעולם כלל לפני זה, ועל כן אמת הוא הדבר שמכיון שמופיע אור חדש ה"ז נותן תקוה חדשה לכא"א שאע"פ שע"ע לא הצליח עכ"ז עתה כן יצליח, ומי שמאמין בזה תמיד ועומד בנסיונו תמיד שלא להתייאש הוא הגבר אשר סוכ"ס יצליח ויהיה לו תיקון בס"ד, ועל ידי זה יכול האדם להיות כלי הראוי לקבל (ואיך יוכל אדם שמכיר מיעוט ערכו להכניס שמחה והתרוממות בלבו נתבאר אצלנו בשאר מקומות ביותר הרחבה וגם קצת כאן במאמר הבא קחנו משם).

(מתוך דרשת הכנה לחג השבועות תשנ"ה)

קודם ימי חג השבועות דואגים רבים האיך ובאיזה אופן נגשים אל החג של קבלת התורה, ואיך מכינים עצמם, הנה דאגה זו קשה לסלק מאלו האנשים לגמרי, עכ"ז ננסה בכל היכולת להקל מעליהם דאגתם.

כבר הזכרנו קודם חג הפסח העל"ט (במאמר הכנה לפסח ע"ש) שאי אפשר לגשת אל החגים בעצבות ודאגה, אלא אך ורק בשמחת הנפש והתרוממות הלב. כי מדת השמחה בכוחה לפתוח שערים, ומכשיר האדם להיות כלי מוכן לקבל ההשפעה מלמעלה, ועיקר מה שמבקשין מן האדם קודם קבלת התורה, להכין עצמו להיות כלי ראוי ומוכן לקבל, ובלי שמחה אי אפשר לקבל כי אין לו הבית קיבול.

ורואין זאת בחוש בעיני גשמיות כי אדם עצב ומודאג אין לו תיאבון לאכול ולא אומץ ותיאבון לשום דבר, שעצבות מכווץ לו האיציטומכא והכלי אכילה, אבל כשאדם בשמחה אז המוח והלב מאירים לו ופתוחים לכל דבר, כי שמחה בטבעה להיות פותח שערים.

וכבר אמרתי משל על זה, ממשולח ההולך לקבץ ממון לצדקה, אם הולך בשמחה ומדבר לאנשים ולנדבנים בשמחה מצליח הרבה יותר מאלו ההולכים בדאגה ועצבות, הלא מוכח מזה כי שמחה היא פותח גם לבו של הנותן כשמדברים אליו בשמחה והיא גם פותח את הצנור עבור המבקש לקבלת שפע וזה אפילו בגשמיות ובטבע, קל וחומר שברוחניות אי אפשר לאדם להיות כלי הראוי לקבל בלי שמחה (וכמו"כ כשמלמדים לתלמידים א"א לפתוח לבם לקבל אלא כשמכניסים בהם שמחה וכמו שמצינו בגמ' (...)) רבה בשעה שהיה רוצה ללמד לתלמידיו היה מקדים להם מלתא דבדיחותא ובדחי רבנן והדר יתיב באימה ויראה ופתח בשמעתתא ע"ש).

והם מתרגזים על כך אזי הם שופכים בזו עליו או עליה נוכח השני ועל"כ הם מגדילים את הרוגז על צד הנפגע כנגד הפוגע ומכיון שהנפגע או הנפגעת רואה מכעסו של המטפל שזה באמת כ"כ עול גדול ה"ז מגדיל הכעס על השני עוד הרבה יותר ממה שלפני שבאו ועל"כ יוצא לבסוף יותר ריב עד שבאים לבסוף לידי גירושין ח"ו, ונמצא ה"ז באו לעשות שלום והוא בטפשותו עושה ההיפוך ומפריד בין הדבקים מפני כעסו שהוא כע"ז ובוזה ה"ה כמוחק שם משמותיו ית' כי בזה ה"ה מגרש את השכינה מבית יהודי וה"ז כמו ע"ז וכנותץ אבן מן המזבח, ואם ה"ז זיווג ראשון הרי המזבח מוריד על זה דמעות ואוי לו לזה שחושב שעושה טוב מפני שהוא מומחה ובעל מקצוע ד"י ויצלנו מאלו בעלי מקצוע שחכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו (ירמ' ד' כ"ב).

* מסופר על הרה"ק ר' אהרן מבעלזא, שפעם באו אצלו זוג להתברך והאשה התלוננה שבעלה חסר לו שמחה וברכו הרה"ק שיזכה להיות בשמחה, ואחרי שיצאו צוה להגבאי שיקרא את הבעל לבד שיחזור אליו, וכשנכנס אמר אליו איני מבין יהודי שמברך בבוקר שלא עשני גוי איך יתכן שלא יהיה בשמחה מזה כל היום, ולא רצה לומר לו מוסר בנוכחות בני ביתו שלא לביישו או שלא לתת ביד בני ביתו שיהיה לה במה לאנות אותו אח"כ ומזה יש ללמוד מוסר השכל לגבי כשעוסקים להשרות שלום בין איש לאשתו איך להתנהג וכמובן שיש לנהוג גם כך לגבי כשצריכים לומר מוסר להאשה שלא לומר נוכח הבעל, וישנם כהיום הרבה טועים בזה וכשבאים אליהם למטרה להשכין שלום בין הזוג, ובתוך השק"ט שהם רואים שא' מהצדדים יש בידו עול כנגד צד השני

השפעת החג

הנה ידוע מספה"ק שמי שיודע לכוון כונת המצוה בשעת קיום המצוה ע"פ סודן של דברים מה שצריך לפעול על ידה (והוא ראוי לכוון) ה"ז פועל יותר חזק וממשיך יותר שפע רוחני על ידה, וזה נאמר לבני עליה² שכח כונתם ע"פ סוד וכוונתם ביחודים פועלים למעלה בגבהי מרומים, אמנם כמו"כ ענין זה נוגע לאנשים בינונים לגבי כונת פנימיות המצוה שעל פי פשוטן של דברים שכשהאדם מכוון כונה זו ה"ז ג"כ מרומם מאוד את פעולת המצוה וממשיך על ידה אותה השפע הפנימי, (וכבר נתבאר ע"ז בגליון בהר לגבי מצות השמיטה שהאדם מקבל ממנה הברכה והשפע לפי הכנת לבו ולפי גישתו להמצוה, ע"ש), ולכן עלינו לדעת הענין הפנימי ע"פ פשוטן של דברים מה שאפשר וצריכים לקבל בשבועות כדי שנכוין לקבלה וע"ז נקבל הרבה מהשפע בס"ד.

והנה בענין השפע של שבועות שהוא קבלת התורה צ"ב להבין איך ובמה שייך ענ"ז כל שנה מחדש, ובשלמא בפסח שהיא ענין יציאת מצרים מובן שהיינו לצאת מהיצר הרע והמדות הרעות וכו', ובסוכות יורד ענין ההגנה והשמירה דצלא דמהימנותא והאהבה של הקב"ה אלינו מתגלית, אך בשבועות שהוא זמן מ"ת צ"ב שהלא כבר קבלנו את התורה ואין לחדש דבר מעתה וא"כ ילה"ב איזה שפע חדש יורד אלינו שוב כל שנה בשבועות.

וכבר הזכרנו בשם המאור עינים שכל שנה בשבועות יורד הכח של ההתחדשות, שנוכל לקיים כל השנה משאחז"ל שכל

יום יהיו בעיניך כחדשים, שהזוהרנו עליו בכמה מקומות בתורה כמבואר בפרש"י (שמות י"ט א', דברים ו' ו', ו"א ג'), והוא יסוד גדול בתורה, וביאור הדבר למה צריכים חג ושפע מיוחד לזה הוא כי איך אפשר לאדם להרגיש בלבו שהתורה אצלו כחדשה כאילו היום קבלה, אחרי שכבר עברו יותר משלשת אלפים שנה מקבלת התורה ואנו מקיימים ולומדים יום יום אותה התורה ואותם המצוות ומצד טבע לב האדם הוא שדבר שעושים כל יום מתיישנת ההרגשה בזה ואיך אפשר להאדם בדרך הטבע לפעול הרגשה כזו בלבו כאילו זה חדש, ועל כן ה"ז באמת דבר שהוא נגד הטבע אלא יש לדעת שכל מצוה שהתורה מצוה לנו ביחד עם המצוה מופיע הכח לקיימה, וכמו כן בזה ד' ית' משפיע לנו כח רוחני למעלה מהטבע לקיים ענין הזה, וכח זה אנו מקבלים כל שנה בשבועות, שבשבועות מתעורר שוב הכח הזה שמאפשר להאדם לחדש את ההרגשה בלבו שיהיה כאלו קבל היום את התורה מחדש וזה משפיע לנו את הכח לעשותה כל יום במשך כל השנה.

וידוע מה דאיתא בגמ' ירושלמי (ר"ה כ"א). שבפרשת חג השבועות בפסוק ושעיר א' עזים לכפר וגו' לא כתוב "לחטאת" לכפר כמו שכתוב בשאר מועדים אלא כתוב רק לכפר בלי להזכיר תיבת חטאת ומזה דרשו שם (בירושלמי) שזה לומר שמכיון שקבלתם התורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם, ע"כ. ולכאורה דבר זה צ"ב להבין הקשר בין קבה"ת לבין להיות נחשב כאלו לא חטאתם מעולם, אך לפי האמור ילה"ב ענ"ז היטב בס"ד שהטעם

בספה"ק, וזה מותר ומצוה לכל אדם לאמרם ובפרט בחודש אלול שהיה המנהג בכל הדורות שאפילו פשוטי עם היו אומרים תקוני זהר, ומסופר על הח"ח שצוה לבחורי ישיבתו שיאמרו כל שבוע זה"ק, ובפרט שיש בזוה"ק הרבה דברי אגדה וספורי מעשיות שזה בודאי מצוה לכל אדם ללמדם כי הם לימוד מוסר ולא שונה משאר מדרשי חז"ל וספרי מוסר שראויים לכא"א, והם מסוגלים מאוד לעורר את האדם ליר"ש ולאהבת ד' ולתורתו ומצותיו, וכל זה ברור בס"ד.

עו"ל"ד שקצת ידיעה מדברי הסוד בלי עומק ג"כ איננו בכלל הנמנע בדורות הללו ובפרט שה"ז מרומם השגת האדם ומרחיב דעתו וידיעתו להיות מביט על העולם השפל הזה ועניניו בביטול גדול ולהבין שהכל הבל הבלים שהוא רק משל להבין ממנו את הרוחניות ואין בו חשיבות מצד עצמה כלל ולא יתפסו מקום חשוב בלבו כלל.

וה"ז דבר נחוץ מאוד בתקופה זו שרבים מעמי הארץ נתפסים מאוד במגיפה של בולמוס אחרי ההבל והתוהו של העוה"ז והבליו וכמו"כ מה שמאמינים בדרך הטבע וההגיון ומגשמים ומסלפים גם את צורת לימוד התורה והמצות וכל הנהגת חיי יהודי ע"פ הגיון האנושי בצורה מופרזת נוראה אשר כמוהו לא היתה מאז ומעולם אצל שומרי תו"מ שהיו תמיד פרושים ורחוקים מהבלי עוה"ז והיה מאוס בעיניהם כשקץ וגלל, ועל כן נהגו הספרי מוסר בתקופה האחרונה ואפילו קצת לפני כמו מלפני ד' מאות שנה להביא בתוך דבריהם חלק מדברי המקובלים וספ"ח בלי עומק, בכדי להטיף קצת מהם להצבור שיהיה להם לתרופה ותבלין נגד יצר הזמן כנזכר, וכמו"כ ספרי תלמידי בעש"ט ג"כ הביאו מדברים אלו ממה שיש בהם לרומם את הנפש ולעוררה ולהטעים לה מטעמי גן עדן, אמנם רק מלובש בצורה שיש בה משום עבודת ד' ית' ושמעורר הלב להתקרב אליו ית' ולהוציא מלב המשיכה ליצה"ר, ועל כן במה שהספ"מ וכמו"כ הספרי תלמידי בעש"ט הביאו והגישו לנו אין בזה משום חשש (וכמו"כ שאין המדובר על כל ספרי חסידות כי יש ביניהם ספרים בעומק שהם לא נכתבו לכל אדם לכל ההמון עם אלא לבני עליה ולא להא"א שראויים לה), ודי במה שנאמר כאן ואין ענין להאריך יותר בענין זה.

² שכידוע כל שנה ושנה היא קומה שלימה לעצמה, וע"כ כל הענינים הרוחניים צריכים להתחדש בכל שנה, וכמו"כ הוא לגבי כח זה של "כחדשים" ומזה נשפע לכל השנה.

¹ כלומר שלכן לא רצתה תורה להזכיר שם חטא שה"ז כבר כאלו איננו ואע"פ שכתוב לכפר והיינו שיש צורך לכפר אלא הכונה שהתורה רצתה לרמז בזה שאחרי הכפרה לא נשאר רושם מן החטא כלל משא"כ בשאר המועדים אע"פ שיש כפרה בכ"ז בכדי שלא ישאר רושם מן החטא כלל צריך להוסיף תשובה מאהבה.

² ובשלמא בשעת מ"ת בסיני שאז שייך לומר שמכיון שנעשו אז עם ד' וקבלו פעם ראשונה עול התורה והמצות היו נחשבים כמו גר שנתגייר ודינו כקטן שנולד עתה, משא"כ בכל שנה ושנה (שעליה נאמר הקרבת שעיר לחטאת) אינו מובן

² כי מי שאינו בן עליה אין ענ"ז עברו כפי המבואר בספה"ק ובפרט בספרי תלמידי בעש"ט וגם בשם הבעש"ט לגבי כונת האר"י וכדו' שמי שאינו בדרגה זו שהוא קרוב לעולמות העליונים שהוא המקום שהכונות צריכים לפעול אע"פ שמכוון אין כוונתו פועל למעלה כלל והבעש"ט דימה את הענין למי שחלם לו איך שהוא נוסע למרחקים ועושה עסקים ומרויח הון רב, שבודאי שלא מרויח מזה אפילו פרוטה א' והכל דמיון גמור. כמו"כ הוא בענ"ז, רק מי שמצד התנהגותו וצדקתו ה"ה באמת קרוב לעולמות העליונים הוא זה שפועל בכונות השייכים לעולמות ההם. (וילה"ב שההבחנה אם האדם קרוב לעולמות העליונים אינו כ"כ פשוט כי יתכן שיהיה נדמה להאדם שהוא קרוב וה"ז רק דמיון במחשבתו אלא המבחן יתכן להיות ע"י כלל זה שיש לדעת שא"א לאדם להיות קרוב לעולמות העליונים כל זמן שהוא קרוב עדיין להעוה"ז כי א"א להיות האדם קרוב לב' העולמות עליון ותחתון ביחד ועל כן הבחנה ראשונה הוא כאשר אין האדם מרגיש שום קשר בלבו לעניני העוה"ז שאין לו שום משיכה לזה ורק אז יתכן שהוא קרוב באמת לעולמות העליונים).

ובמק"א נתבאר שכל המעלה לכוון ולייחד יחודים בתפלתו ע"פ סוד (אפילו למי שראוי לזה) ה"ז רק בתנאי שאין זה גורע מעיקר ועצם איכות התפלה שהוא להתפלל עם יראה ואהבה וגעגועין לד' והשתפכות הנפש אליו ית' וכמבואר בספה"ק שעיקר כוונת התפלה היא התייחדות האדם עם בוראו ובכל הבחינות הנזכרות, (ועי' בספרינו כחה של תפלה שנתבאר הענין בהרחבה).

עוד נתבאר במק"א שמי שעדיין נתפס במחשבות חוץ של היצה"ר אין לו להתעסק בלימוד הסוד ובעיקר שלא להתעסק בעומק הדברים שבה (ובן בנו של ק"ו שלא יתעסק בכונות ויחודים כי ה"ז עול לגרום ח"ו נזק גדול לנפש כמבואר בספ"ח). עוד א"י בספה"ק שצריכים מאוד לזוהר בלימוד הסוד שיהיה רק לש"ש, ואע"פ שמותר ומצוה ללמוד אפילו שלא לשמה כל זמן שעדיין א"א לו ללמוד לשמה כמשאחז"ל (פסחים ג'): לעולם יעסוק אדם בתו"מ אפילו של"ש שמתוך של"ש יבא ללשמה, אמנם זה רק ללימוד הנגלה והפשט אבל ללימוד הסוד לא הותרה. והנה יל"ד שבאמת צריך כל אדם פעם להגיע גם ללימוד הסוד כי ה"ז חלק מהתורה"ק שניתנה לנו מאת ד' בסיני ועל זה נתבע האדם בב"ד של מעלה כמבואר בחז"ל שמי שלמד גמרא שואלים אותו עסקת במעשה מרכבה ועוד הגדירו חז"ל לקרוא את לימוד הגמרא דבר קטן כלפי לימוד הסוד ומעשה מרכבה מקשרוהו דבר גדול (סוכה כ"ח). דבר קטן מהו היות דאביי ורבא דבר גדול מהו מעשה מרכבה, א"א אלא שעכ"ז על האדם לילך דוקא מדרגא לדרגא ע"פ סדר הדברים מן העליון אל הגדול וכמו"כ הרמ"א (ה"ד רמ"ו ד') שמקודם ימלא אדם כריסו בש"ס ופוסקים ורק אח"כ ילמד חלק הסוד.

עוד איתא בספה"ק לגבי התנאים שנזכרו לגבי לימוד הסוד (שצריך האדם להיות נקי מבחינת היצה"ר וכדו') שבדורות האחרונים אין ההקפדה לדרגא כ"כ שלימה כמו שהיה מבוקש בדורות שלפנינו (מכיון שאנחנו קרובים לזמן המשיח) ובכ"ז לא הותרה הרצועה לגמרי אלא שהדרגא המבוקשת הוא פחות מפעם, ע"כ.

ול"ד שכל הנאמר כאן אין הכונה לגבי אמירת זוה"ק ומכש"כ תקוני זהר שאמירתם (אפילו בלי להבין הדברים) ה"ז מסוגל לטהר את הנפש כמו שמבואר

ל"כ הרבה פעמים על ענין קרבנות הנשיאים וכן במנין השבטים (בפרשה הקודמת המכינה אותנו למתן תורה) שהתה"ק חוזרת על מנין המספר כמו"כ פעמים שנראה כמיותר, וזה בא לעוררנו לדעת שאף שנראה הכל אותו דבר ללא חידוש אזי באמת הכל מלא חידוש, ואין פרשה דומה לחברתה, שכל תיבה שבתורה מעניקה לנו אור ורוחניות חדשה ולכן כשלומדים הפרשיות האלו צריך להיות באותה התלהבות כמו בדברים החדשים, ועי"ז יקבל באמת מכל תיבה אור רוחני וכח גדול לכבוש את יצרו הרע, כי כל הכח לכבוש את יצרנו הרע אנו מקבלים מהתורה כמ"ש בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין, והכוונה הוא על אור התורה שמקבלים מכל תיבה שלומדים או קוראים בתורה, כדאיתא בחז"ל (מדרש איכה פתיחתא ב') שלימוד התורה ישפיע על האדם לחזור בתשובה ואמרו שם בזה"ל המאור שבה (כלו' האור שבתורה) שבה מחזירו למוטב, וידוע שאין מקבלים שפע רוחני אלא ע"י שימשיך האדם אותה במדה כנגד מדה ולכן דוקא כאשר ילמד באש והתלהבות שזה בחינת אור של כחדשים אז ימשיך את אור התורה כנזכר, ומי שא"א לו להלהיב לבו עכ"פ יכוון וישתוקק לזה ויזכה אליה מכח חישוב לעשות וכו' שנחשב כאילו עשאה', ולכן כמו שנתבאר לעיל שבכל דבר רוחני צריך לכוון לקבל את הכח שמופיע כמו כן יש לכוון כל זה בכל פעם שהאדם קורא ולומד בתורה ובכל תיבה ותיבה שלומדים שיקבל אורה ושזה יתן לנו הכח לקיים הענין של בכל יום יהיו בעיניך כחדשים"י והכח לכבוש את יצרו ולהחזירו למוטב.

ועוד יש להוסיף מה שיש לדעת שהענין של כל יום יהיו בעיניך כחדשים קשור לעבודת השמחה, שזהו הענין של כחדשים היינו לשמוח בתורה כמו שבטבע האדם הוא שמח בדבר חדש ורוצה לשמוע חדשות ובאמת בעיני העולם אין שום חדשות שאין כל חדש תחת השמש, וכל דבר שמתרחש כבר היו דברים לעולמים והדברים תמיד חוזרים על עצמם בלא חידוש אמיתי, והלא אם האדם ירצה לספר חדשות של לפני הרבה שנים לא יהא מעניין לאף אחד, והלא כנ"ל כל הדברים שקורים הם דברים שחוזרים על עצמם ומה שנראה לאדם שהם חדשים ה"ז רק דבר דמיוני באמת, ורק בעיני רוחניות ולמעלה מן השמש ישנו המושג של חדשות, שאדם יכול היום לחזור על חידוש בתורה שחידשו כבר לפני אלפי שנים וזה עדיין מעניין ומלא טעם והוא כנ"ל שבדברי תורה תמיד יש בהם הכח של "כחדשים", וכמו משאחז"ל שדב"ת נדמה לחלב שהתינוק יונק משדי אמו מורגש לו תמיד כחדש ואמרנו פעם שהקב"ה הטביע באדם הרצון הזה לשמוע חדשות כדי שישתמש בכח זה לחפש אחרי החדשות האמיתיות, שהם ההתעלות בתורה ועבודה^ט.

וענין עבודת ד' בשמחה כידוע מסה"ק הוא ממש מעיקרי התורה, וכדאיתא ג"כ ברמב"ם סוף הל' לולב וז"ל השמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת הקל שצויה בהם עבודה גדולה הוא וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי ליפרע ממנו וכו', וכידוע מספה"ק על מה דאיתא בפ' התוכחה שכל

והגורם לזה הוא מטעם מדה כנגד מדה שבזכות שאנחנו מקבלים עלינו את התורה וכמו"כ קבלת עול מלכות שמים ועול המצות מחדש בבחינת כחדשים אע"פ שה"ז דבר ישן ואנו רגילים כבר אליה וצריך התאמצות כנגד הטבע שיוכל לחדש הרגישיו להרגיש את התורה והמצות כחדשים לכן בזכות זה משלם לנו ד' ית' שכר במדה כנגד מדה שמחשיב אותנו ג"כ כחדשים כבריה חדשה כקטן שנולד וכאלו לא חטאנו מעולם, וביאור זה בדברי הירושלמי הוא כפ"ו פ' בס"ד. וזה קשור לענין המנחה "חדשה" לד'.

ובזה י"ל טעם נאה על מנהג ישראל לאכול מאכלי חלב בחג השבועות, ונאמרו ע"ז הרבה טעמים, ולדברינו הנ"ל י"ל דהנה ידוע דרשת חז"ל על הפסוק (משלי ה' ט"ו) דדיה ירווך שזה נאמר על התוה"ק שמדמה הפסוק הלומד תורה לתינוק היונק חלב משדי אמו ובא הפסוק לומר שכמו שהתינוק מרגיש טעם חדש בהחלב שיונק משדי אמו וכל פעם שהוא מוצץ מהדד ה"ה מרגיש בה טעם חדש (כאלו לא טעם עדיין טעם זה עד היום ובה החלב חביב עליו ואינו נמאס לו בשו"פ אע"פ שזה מה שהוא אוכל יום ולילה משך שנה או שנתיים), ולפי האמור (בשם המאו"ע) הרי זה מה שאנו מקבלים בחג השבועות להרגיש הענין של "כחדשים", וע"כ המנהג לאכול מאכלי חלב לרמז ולהראות שאנו מקבלים עכשיו הכח להרגיש הטעם החדש שבתורה כמו שמרגיש התינוק טעם חדש בחלב, (ובזה יובן מה שהרבה נוהגים לאכול החלב מכוסה בבצק, כי זה דומה לחלב שבדד שהיא מכוסה).

ולהאמור לעיל בתחלת דברינו שבכדי לקבל ענין רוחני יש לכוין אליה לקבלה על כן יש לכוון בשבועות וכמו"כ בז' ימי השלמה אחר שבועות לענין זה, לקבל את התורה ואת העומ"ש והמצות כחדשים וכאלו זה פעם ראשונה שלא קבלנו אותה בשו"פ לפנ"ז ובזה יקל עלינו להרגיש בה טעם חדש כמו התינוק היונק משדי אמו כנזכר, וכמובן שלא די במחשבה בעלמא שרוצה לקבל הדבר ושיכנס מאליו ללבו הרגשה זו אלא שצריכים גם להתאמץ להכניס בלבו הרגשה זו על התורה ומצות ולקבל עול התו"מ בהתחדשות ובשמחה ובטעם חדש, ובזכות ההתאמצות יזכה באמת לקבל (ולהרגיש) הטעם החדש, וכמו שהתינוק לא מרגיש הטעם החדש רק ע"י שיממש וימצוץ ויחפש הטעם החדש אבל אם ישב בחבוק ידים לא יקבל כלום, כך הוא בזה שאם רוצים לקבל הטעם החדש א"א כאשר ישב בחבוק ידים ויכוון כונה דמיונית לבד אלא צריכים לממש ולהתאמץ לחפש בדברי תורה ולכוון לקבל הטעם החדש שבתורה וכו"ל ואז יזכו אותו משמים לקבל באמת את הטעם וע"ע בגליון נשא (בסוף מאמר הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין) ביאור חשוב למה רואים אצל הרבה וכמו"כ בישיבות שהתחדשות של תחלת זמן הקיץ מחזיקה מעמד בשיא חזקה עד חג השבועות ואחרי חג השבועות ה"ז נחלש ונעשה בחי' רפיון ידים שהוא ממש ההיפוך ממה שקבלנו בשבועות, וגם מבואר שם העצה לזה בס"ד ע"ש.

וכן מרומז ענין ההתחדשות בפ' נשא בזה שהתורה חוזרת

הענין בזה.

¹ ועי' הספירה אנו זוכים בשבועות שנהיה חביבים על הקב"ה כביכול כבשעה ראשונה (דומה לענין שנוכר בחז"ל לגבי ספירת ז' נקיים וידוע שבזוה"ק מדמה ספה"ע לספירת ז' נקיים) ועי"כ במדה כנגד מדה הקב"ה משפיע לנו ג"כ הרגשה כזאת בלבנו שתהיה התורה חביבה עלינו כחדשה ומזה נמשך לנו לכל השנה.

² ועי' במאמר דרך עץ חיים להרמח"ל ותבין. ועוד ביאר הרמח"ל (בספרו דרך ד' ...) שאפילו מי שלא לומד כך ג"כ מקבל עכ"פ קצת רושם מהאור ולכן אם ישקוד הרבה יצטבר האור המעט לחשבון גדול שג"כ יחזירו למוטב, וכך פירש

בדברי חז"ל (מד' איכה ה"ל) ע"ש.

¹ ואע"פ שנתב"ל שזה הכח אנו מקבלים בשבועות עכ"ז צריכים להוציא את זה בפועל בלבנו בכל יום וזה נעשה ע"י התורה שאדם לומד כל יום ומכוון לכך עי"ז ה"ז נעשה בלבו בפועל כל יום להוציא לאור הכח הזה שקבלנו בחג השבועות.

² וידוע מהאר"י הק' שאין תפילה דומה לחברתה, וכן לכל נשמה מישראל יש חלקה המיוחד לה דווקא בתוה"ק, וכן לכל יום יש התיקונים המיוחדים דווקא ליום זה וכו', ויוצא שברוחניות הכל חדש ומלא חיות ושמחה תמיד.

את ד"א בשמחה וידוע מאמר צדיקים לפרש בפסוק כי בשמחה תצאו וגו' שרמוז בזה ג"כ שבזכות השמחה (של מצוה) נצא מכל הצרות ומהגלות בב"א.

(מתוך שיחה פרשת נשא תשס"א)

"והודעת לבניך יום אשר עמדת"

כתוב בתוה"ק (דברים ד' ט' י') "רק השמר לך ושמור נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך יום אשר עמדת לפני ד' אלקיך בחורב וגו', אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים וגו' ואת בניהם ילמדון", כלומר שנספר ונודיע לבנינו ולבני בנינו על מתן תורה אשר ראו עינינו ויש לדייק למה כתוב "יום" אשר עמדת וגו', למה לא כתוב סתם אשר עמדת וגו', ומה מוסיף לנו מלת יום שמשמעו שעלינו למסור את היום והלא לכאורה מה שעלינו למסור הוא התורה עצמה אבל מה היא הכוונה בתיבת "יום", ומזה נראה שמה שיש צורך להודיע לילדים ולמסור ולהעביר להם הוא לא רק את התורה והמצוות אלא גם איך היה נראה אותו היום של מתן תורה איך היה המצב אצלנו אותו היום של מתן תורה איך היה הגישה שלנו איך היתה נראית, באיזה אימה ויראה היינו איזה פחד נפל עלינו וביחד באיזה אהבה ושמחה עד שאמרנו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע בלי לדעת מה יצוה ד' אותנו זה גם כן עלינו למסור לבנים, ולא די באמירה בעלמא להגיד ולספר להם את כל זה אלא להשתדל להכניס ולהחדיר את כל זה בלבם כמש"כ ופן יסורו "מלבבך" וגו' ועל זה כתוב "והודעתם לבניך" וגו' (כלו' כמו שאצלך צריך שיהיה בלבך ולא יסור משם כך תמסור גם לבניך שיכנס ללבם ולא יסורו משם).

ובגמ' (ברכות כב.) דרשו מפסוק זה והודעתם לבניך יום אשר עמדת לפני ד' אלוקיך בחורב, מה התם (שם) היה באימה וביראה כמו"כ תמיד כשלומדים תורה צריך להיות באימה ויראה (ולא בקלות ראש בחוסר אימה ויראה ח"ו), והנה כמו"כ צריך להיות כשמלמדים את הבנים תורה וכמו"כ המלמדים לתלמידים (שגם הם בכלל בנים כמבואר בחז"ל) צריך להיות באימה וביראה ומכש"כ שאסור להיות בקלות ראש (ועי' בגליון פ' חיי שרה ח"א באוצר החינוך במאמר המשך לפ' וירא שילוב האהבה ויראה מה שהבאנו בשם הח"ס בעני"ז), ועל כל זה מזהיר לנו התורה כאן בפסוק זה "רק השמר לך ושמור נפשך מאד" וגו', והנה היום ישנם ת"ל הרבה תורה והרבה מצוות, אמנם דבר אחד נשכח לגמרי מאוד מהמון עם והיא הגישה לתורה וכמו"כ הגישה למצוות, ולפלא הוא הדבר איך שדוקא הדבר שהתורה מזהירה אותנו על זה כ"כ בחומרא כמש"כ "השמר לך" ושמור נפשך "מאד" פן תשכח וגו', ועכ"ז הרי זה נשכח יותר מכל שאר הדברים, נשכח לגמרי מרוב רובם של הדור הגישה להתורה וללימודה ולא מעניקים את זה לא לבנים ולא לתלמידים ולא מדברים מענין זה כלל ואם היו לפחות מספרים להם שידעו איך היו נגשים פעם לתורה ולמצווה באיזה לב באיזה יראת ד' באיזה אימה וירא וגם באיזה שמחה של מצוה היה לפחות איזה זכר מזה והיו עכ"פ יודעים את הדבר הזה אז אולי היו כאלה שהיו מתעוררים מעצמם לעשות ג"כ כך, אמנם לדאבונו נשכחה התמונה הזאת לגמרי וגם המלמדים והמורים בעם לא נראה עליהם דוגמא מזה כלל (ועי' גליון חיי שרה ח"א הנ"ל מ"ש בשם הח"ס ובהמשך הדברים שם).

ועכ"פ בודאי יש להתעורר לזה בחג השבועות כשנגשים

העונשים המה תחת אשר לא עבדתאת ה"א בשמחה, ויש בזה הרבה פירושים להסביר מה דמשמע מהפסוק כאלו שכל העונשים החמורים האלו באים על חטא זה של מניעת השמחה בעבודת ד' ו"מ שזה מה שגורם לאדם להכשל בכל שאר החטאים ואם היה עובד את ד' בשמחה היה שמירה עבורו מלהכשל בשאר כל החטאים, עכ"פ רואים מזה שהשמחה הוא דבר כ"כ עיקרי שהוא שורש הכל, וכידוע מצדיקים ששמחה של מצוה יכול להביא את האדם לכל המדרגות היותר גדולות מה ששום מצוה לא יכול להביא, וידוע מה שאמר האר"י הק' על עצמו ששמחה של מצוה היא שהביאתו לכל מדרגותיו הנשגבות, ובפרט צריך לדעת זאת בימינו שאין לנו כח לסיגופים וכן אין לנו כוחות לעבודות גדולות של מס"נ כמו שהיה אצל העובדי ד' בדורות הקודמים, וא"כ עלינו להשתמש בעצה זו של עבודת ד' בשמחה שזה אינו דבר קשה כ"כ ועל ידה אפשר להתעלות מאוד ולתקן הכל כמבואר כ"ז בספה"ק.

ונסיים מעין הפתיחה שעלינו לדעת מה קבלנו בשבועות ולכוין באמת לקבל כח הזה ולהתחיל להשתמש ולגלות כח זה שקבלנו בפועל ממש, כלומר בכל יום כשאנו יושבים ללמוד נעורר את הלב לשמוח עם הריחוק שאנו עומדים להרויח על כל מילה ותיבה של הלימוד, ולשמוח עם הטירחא והיגיעה שהרי הצער מוסיף לנו ברכישת הרווח שלפום צערא אגרא, וכמו כן כשיש לאדם מניעות והפרעות וצריך להתגבר עליהם צריך לשמוח עם זה ואפי' אם ח"ו המניעות יחסירו מהכמות וזמן הלימוד בכ"ז אם יתגבר ויוסיף שמחה (מעל הרגיל) בחלק הנשאר הרי בכח השמחה מעלה את איכות הלימוד הזה שירויח מזה לא פחות, ואולי יותר, ממה שהיה מרויח מכל הכמות, (ואם למד בצער לא די שלא ירויח אלא יגרע מרווח הרגיל) וידוע מ"ד באבות דר"נ (פרק ... טובה מצוה בצער ממאה מצות שלא בצער, עכ"ל ואין הכונה שיצטער בלבו וימנע מלבו השמחה שהרי עיקר חשיבות המצוה היא דוקא לפי דרגת השמחה שמכניס האדם בלבו בעשיית המצוה אלא הכונה שיש לו טרחא ומניעה ומתגבר עליהם ועושה את המצוה באומץ ובשמחה בלבו אבל אם יורד השמחה מלבו ע"י המניעות ה"ה מפסיד מאוד כמו שנתבאר לעיל.

וכן בכל המצוות שעושים וכל שכן המצוות הנעשים יום יום כהנחת תפילין וג' תפילות והברכות וכו' שהטבע מישנם ומגרע מהרגשת טעם ושמחה, צריך להוסיף אומץ להרגיש השמחה והטעם החדש ומוסיף והולך בזה כל יום כחדשים. ומסופר על הרמב"ם שכל יום בשעת הנחת תפילין היה כמעט מתעלף מחמת פחד ד"א עד שהיו צריכים לתמוך בו שלא יפול, וכמובן אי אפשר שיתעורר הרגשה כזאת בדבר שהתיישן והתרגל בו אם אינו נעשה כחדשים ממש.

ועי' ההשתדלות וההתאמצות והכוונה והתשוקה לקבל הכח הזה אז יתגלה לנו הכח הזה ונרגיש בחוש את ההתחדשות והחיות והשמחה והטעם החדש שקבלנו בשבועות זה, ועכשיו אנו מסוגלים לזה מאוד כנ"ל שאנו נמצאים עדיין בז' ימי השלמה ואנו יכולים עדיין לקבל בקלות ובריבוי גדול את כל השפע שאנו צריכים לקבל משבועות וזה ילווה אותנו בעזרת ד' במשך כל השנה שנוכל לעבוד את ד' בשמחה ובחיות חדשה.

ובכח עבודת ד' בשמחה נזכה לצאת במהרה מהגלות ברחמים וכו"ל שכל התוכחה הוא על תחת אשר לא עבדת

מקובלת התורה לקבל על עצמינו להעניק לילדים וגם לעצמנו את כל זה, וע"כ יתכן אולי נזכה להציל ולהעלות את הדור ולהחזיר העטרה ליושנה להכין את עצמינו ואת בנינו ותלמידינו שיהיו הם וכמו"כ גם אנחנו ראויים לקבל פני משיח צדקינו שעומד להגיע כל רגע בעגלא ובזמ"ק בב"א.

וילה"ב שזה עיקר העבודה וההכנה עבורינו בחג השבועות לקבלת התורה וכמו שנתבאר במק"א בשם ספה"ק מאו"ע שמה שמקבלים בכל שנה בחג השבועות הוא כח ההתחדשות בתורה שצריך להיות תמיד כחדשים כמ"ש רש"י בפסוק (שמות "ט ז ט"ו) ביום הזה באו מדבר סיני וכמו"כ בפסוק (דברים כ"ז ט"ו) היום הזה נהיית לעם לד' אלקיך וגו', וכמובן לפי האמור שזה עיקר ההתחדשות שתהיה התוה"ק

וזה ההכנה העיקרית המבוקש מאתנו לקראת החג כמו שנתבאר לזכור את "היום" איך היתה התמונה בשעת קבלת התורה מהבוקר של קבלת התורה, זה צריך להיות עיקר ההכנה לקבלת התורה להחזיר בתוך עצמו ולתוך לבם של הילדים והתלמידים, איך יהודי צריך לגשת לתורה ולמצוות.

(מתוך שיחה הכנה לשבועות, נתניה תש"ס)

מאמר "ויסעו מרפידים"

ד"ת שנאמרו
בסעודת ר"ח סיון תשס"ט

וביאור הדברים כי בדרך כלל כל הנסיעות לא היו על [המטרה] להגיע לשם אלא זה היה רק מעבר כדי להגיע לארץ כנען שזה היה כל המטרה של כל הנסיעות וממילא מספר לנו הכתוב את כל הנסיעות שעברו, אבל לא היתה שום כוונה מיוחדת להגיע לאותו המקום שהגיעו אדרבה זה היה רק היה מפני שכ"כ "כי קרוב הוא" שהקב"ה הוא היה מפחד להביא אותם בדרך הקצרה ממילא הביא אותם בדרך הארוכה א"כ זה היה רק סיבה להגיע לארץ כנען אבל כאן זה שונה מכל המסעות ולכן כתוב שבאו מרפידים בכוונה לבוא אל הר סיני שכאן היה להם כוונה להיות כאן דווקא (כלומר) שרצו להגיע למדבר סיני היתה להם איזה מטרה שם ולמטרה הזאת נסעו מרפידים. ולכן התורה משנה, ואחרי שהתורה כותבת ויבאו מדבר סיני היא מודיעה לנו שגם הנסיעה היתה ע"מ לבוא אל מדבר סיני. ובאורה"ח הק' מסביר את הענין הזה של ויסעו מרפידים וגו' שאין כוונת התורה דווקא על המקום שאין הכוונה כאן על הנסיעה שנסעו מרפידים למדבר סיני אלא זו היתה נסיעה אחרת נסיעה מבחינה של רפידים, בא לרמז שהכוונה היא שנסעו והיינו מבחינת רפיון ידים מתורה כמו שדרשו בגמ' על הפסוק "ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים" למה נקרא שמו רפידים על שרפו אז ידיהם מן התורה א"כ רפידים מרמז על רפיון ידים ועפ"ז אין הכתוב מאחר את המוקדם אלא ענ"ז נהיה באמת רק אחרי שהיו בני"ב במדבר סיני רק אז נסעו מרפיון ידים וזה היה אחרי שהגיעו למדבר סיני עכדבה"ק, כי היוצא מדבה"ק שרק אחרי שבאו למדבר סיני התעוררו ונסעו מרפיון ידים וזה מה שהפסוק רוצה להדגיש ב"ויסעו מרפידים" שמה שחזרו ותקנו את מה שרפו ידיהם מהתורה זה היה רק עכשיו אחרי שבאו למדבר סיני.

ויש להבין הענין כך שאע"פ שנסעו מרפידים ע"מ להגיע לסיני בכדי לקבל שם את התורה בכ"ז לא נסעו ונתנתקו עדיין לא התעוררו לנסוע מבחינת רפיון ידים והטעם לזה הוא כי הם לא ידעו ולא הרגישו שהם ברפיון ידים, כי מצוי הרבה פעמים שכאשר אדם נמצא ברפיון ידים אינו מרגיש שהוא ברפיון ידים ורק לפעמים כאשר אדם זוכה ומתעורר מתרדמתו רק אז הוא מרגיש שהוא נמצא ברפיון ידים אבל לא כל פעם האדם מודע לזה בשעת מעשה לכן בשעה שהיו בני"ב ברפידים הם לא ידעו ולא התעוררו לזה שהם נמצאים ברפיון ידים שאם הם היו יודעים את זה אז בשעה שיצאו משם בכדי להגיע לסיני הם היו כבר אז מתעוררים לתשובה

"בחו"ש השלישי לצאת בני"ב מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני" חז"ל למדו ממה שכתוב ביום הזה הכוונה ביום שנהיה ר"ח השלישי, ודרשו מגזירה שוה ממה שכתוב ביום הזה ולעיל כתיב החודש הזה לכם ראש חדשים וכשם ששם הכתוב מדבר בראש חודש אף כאן מדבר בר"ח, עכ"פ בפסוק לא כתוב במפורש שזה היה בר"ח וזה חידוש גדול שזה שונה מכל התורה כולה שבכל מקום התורה מפרשת לנו את הזמן במפורש ואילו כאן צריכים ללמוד מגזירה שוה ורמז שזה היה בר"ח ויש להבין מדוע לא כתוב במפורש שזה היה ביום הראשון.

ואח"כ אומר הפסוק ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ורש"י מקשה מדוע היה צריך לחזור ולפרש מהיכן נסעו והלא כבר מפורש בכתוב שברפידים היו [בפרשת בשלח] א"כ בידוע שמשם נסעו, ויש מפרשים שעיקר הקושיא הוא על שינוי הסדר כי קודם הפסוק אומר "בחו"ש השלישי לצאת בני"ב מארץ מצרים בחודש הזה באו מדבר סיני" ואח"כ כתוב "ויסעו מרפידים" אם היה כתוב בתחילה ויסעו מרפידים זה היה מובן אבל מדוע הפסוק חוזר לאחוריו מה הפשט בזה, ולא שייך לתרץ בזה ע"פ הכלל של אין מוקדם ומאוחר בתורה מאחר וזה פסוק אחרי פסוק אלא ודאי שכאן מודגש שיש פה איזה דרש ושהפסוק רוצה לרמז לנו משהו.

עכ"פ יש לנו כאן שני קושיות קושיא ראשונה למה הפסוק צריך בכלל לומר ויסעו מרפידים וקושיא השניה מדוע אחרי שאמר ויבואו מדבר סיני למה חוזר הפסוק לאחוריו ואומר ויסעו מרפידים.

רש"י מביא דרשת חז"ל שהפסוק רוצה להקיש יציאתם מרפידים לביאתם אל הר סיני ולומר שנסיעתם מרפידים היתה באותה כוונה ובאותו מצב שבאו למדבר סיני, אבל באמת ידוע שהתורה לא מספרת לנו סתם סיפורים אלא כל מה שהתורה מספרת זה בודאי נוגע לנו ויש לנו ללמוד מזה משהו למעשה.

דהנה הספורנו אומר לשון כזה ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני נסיעתם מרפידים היתה בכוונת בואם אל הר סיני כי שם הוא הר האלוקים כי ידעו ששם יעבדוהו ואמרו תעבדון את האלוקים על ההר הזה לומר שבני ישראל ידעו כבר שהם מיועדים לעבוד את האלוקים על ההר הזה, ולכן מזכיר הפסוק קודם כל את התכלית שזה עיקר המטרה שבגללה רצו בני"ב לבוא אל הר סיני.

כ"י הרבה אנשים אומרים אני לא מבקש כבוד אני לא מתגאה [אני יודע את מקומי] ואני מרוצה במה שאני, יש אנשים שמתגאים במה שהם לא בעלי גאווה כי הוא לא מרגיש שום חסרון ולכן הוא אומר שאין לו גאווה אבל באמת זה לא נחשב ענווה זה כלום אלא ענווה היא כאשר האדם מרגיש שבאמת לפי מה שהוא ראוי להיות הוא לא כלום ולכן הוא מרגיש מופרך וזה "מדבר סיני".

עכ"פ נחזור לעניינינו שאמרנו כך שבשעה שבנ"י היו ברפידים לא הרגישו שהם נמצאים ברפיון ידים אלא הם הרגישו שהם בסדר אז ממילא בא עמלק אבל כאשר באו בני למדבר סיני אז היה להם התעוררות מכח הקדושה של המקום והתחילו להרגיש אוי לנו איפה אנחנו נמצאים אנחנו מיועדים להיות ממלכת כהנים וגוי קדוש וא"כ איזה בזיונות וחרפות יהיה לנו אם נשאר כמו שאנחנו עתה ברפיון ידים אז התעוררו תיכף ומיד ונסעו מרפיון ידים.

וזה מעורר אותנו להבין שברגע שאדם מתעורר ותופס שהוא ברפיון ידים אפי' שעדיין הוא לא עשה שום הכנה ולא עשה כלום אבל ברגע שהוא מרגיש את החסרון הזה וחושב לעצמו למה לא עשיתי עדיין הכנה, אני נמצא ברפיון ידים ומחליט שהוא רוצה לנסוע מהרפיון ידים ושעליו להתחיל להתכונן זה גם כבר נחשב קצת הכנה.

וכמו"כ כאשר מגיעים אנחנו קרוב לחג השבועות ליום מתן תורה מתעוררים שהיה לנו זמן חמישים יום להכין את עצמנו למתן תורה. וזה באמת המטרה של ספירת העומר כמו שכותב החינוך שלכן בני ישראל אפי' שהיו במדבר ועדיין לא היה להם עומר ג"כ ספרו את ספירת העומר כי הטעם לספירת הימים היה כדי להתגעגע ולעורר את התשוקה להגיע למתן תורה ולכן ספרו את הימים, וזה גם הכוונה אפילו בזמן העומר אלא שהתורה קבעה לתלות הזמן בעומר (מפני טעם מסויים עי' בספה"ק) ולכן גם בזמן הזה שאין לנו עומר בכ"ז מונים את העומר כי עיקר הכוונה בזה היא להכין את עצמנו ולהראות שאנחנו מחכים ומצפים מתי נגיע ליום מתן תורה. נמצא לפי זה שהמטרה של ספירת העומר היא כדי להגיע למתן תורה.

ובספה"ק מבואר בענין זה לא רק שאנחנו מונים את הימים כדי להראות את החיבה ושאנחנו מחכים ליום מתן תורה, אלא הזמן הזה ניתן גם ע"מ שנעשה הכנה ואנחנו צריכים להכין את עצמנו פרט אחרי פרט, כי אי אפשר להגיע ליום מתן תורה כך בחטיפה סתם פתאום הוא רוצה לקיים את כל התורה כולה הוא קופץ עם כל הלכלוך שלו מבלי שקודם ינקה את עצמו לאט לאט. כלומר שינקה קודם את כל המידות וכמש"כ מהר"ו בספרו שער הקדושה שזיכונן המדות הוא קדומה להתוה"ק (וזה הפירוש דרך ארץ קדמה לתורה) וא"א לקיים התר"ג מצוות ולהיות נזהר מלהכשל בעבירות אם לא יזכך האדם מדותיו וקיום התורה ומצוות תלויים בזה עשדבה"ק. יש היום כאלה שרוצים לדעת את כל התורה כולה אבל איזה הכנה הם עושים בשביל זה, הוא רוצה מאוד יש לו חשקות התורה והוא חושב שזה לבד מספיק. כמעט ואין היום אנשים כאלה שאין להם חשקות התורה, כל אחד רוצה לדעת את כל התורה כולה, (והראיה לזה שכל המחשבים וההמצאות שהמציאו היום שבקל אפשר על ידם למצוא את כל התורה כולה הרבה אנשים היום קונים את זה ומשלמים הרבה כסף בשביל זה, זה סימן שלכל האנשים יש תשוקה מאוד עזה לקבל את כל התורה כולה).

ובאמת מצינו שעיקר ההכנה לקבלת התורה הוא הצמאון

וזה היה כבר חצי תשובה, כמו שאומרים העולם שכאשר האדם יודע את המחלה שיש לו זה כבר חצי רפואה כי אם האדם לא יודע בכלל שיש לו מחלה אז הוא לא מחפש רפואה ואז אין שום תקוה שיתרפא אבל ברגע שהוא כבר יודע אז עכ"פ ילך לחפש רופא ויחפש איזה דרך להתרפאות מהמחלה לכן הידיעה זה כבר ההתחלה של היציאה מהרפיון ידים.

וזאת היתה הסיבה לכך שבא עמלק מפני שלא ידעו שהם ברפיון ידים אבל אם הם היו יודעים שהם ברפיון ידים אז עמלק לא היה בא כי ע"י הכרת החטא עכ"פ היו כבר מונעים את זה.

עוד כתב שם האור החיים הק' על הפסוק ויבואו אל מדבר סיני שזה רמז על ענווה כי הר סיני היה ההר הנמוך מכל ההרים (לכן נתנה עליו התורה) וזה רמז לענווה ואמרת פה על הענין הזה שהקב"ה חיפש מקום נמוך כדי לתת עליו את התורה כדי ללמד אותנו שצריך ענווה כדי לקבל את התורה שלכאורה יש לשאול א"כ למה הקב"ה לא נתן את התורה במקום מישור למה צריך הר בכלל כי הר זה כבר מראה על התנשאות קצת א"כ היה מתאים שתנתן התורה במקום שיהיה שיוויה על יותר ענווה, ואמרת כן שמקום שהוא שווה אז לא מורגש שהוא מקום נמוך משא"כ כשנקרא הר אזי נרגש שפלותו כי לפי מה שהוא נקרא הר הוא קטן ופעוט כי לעומת שאר ההרים הוא אינו הר וכמו שאומרים על איזה אדם שהוא עשיר ומכבדים אותו על זה אבל הוא בעצמו שבור כי הוא יודע באמת איזה עשיר הוא כי כמה כסף כבר יש לו כמה אלפים אבל עשיר אמיתי זה מי שיש לו כמה מליונים לכן בזה שאומרים עליו שהוא עשיר הוא מרגיש שזה ליצנות לכן הוא מרגיש עם התואר הזה מאוד שפל אבל סתם אם יגידו עליו שיש לו פרנסה אז הוא לא ירגיש שפלות מזה, כמו כן הר שהוא נמוך משאר ההרים אז הוא מרגיש שהוא שפל כי הוא נמוך מכל ההרים, כי בתורת הר הוא לא תופש מקום הוא לא כלום הוא אפס משא"כ אם הוא לא היה הר לא היתה השפלות שלו בולטת כ"כ.

והלימוד מזה שכך גם צריך האדם להרגיש את השפלות שלו לא מספיק שאדם לא מחזיק מעצמו (כלום) יש אנשים כאלה שבטבעם אין להם גאווה הוא לא מחזיק את עצמו לכלום אבל זה עדיין לא מספיק, אלא הוא צריך להרגיש שחסר לו משהו כמו גבי הר סיני שלפי מה שהוא היה נחשב להר לכן זה היה כמו ליצנות איזה מין הר זה, הגם זה הר! זה כמו שאומרים באידיש. "אויך מיר א בארג".

אבל אם לא היה הר אז לפי מה שהוא מישור ואינו הר אז אין בו שום חסרון ממילא הוא לא מרגיש שום חסרון בזה משא"כ כאשר הוא הר אז הוא כמו מופרך איזה הר זה זה גם הר אז כל מי שמסתכל עליו מסתכל עליו בבזיון ובזלזול.

כמו"כ מי שמשמש בתפקיד של רב או אדמו"ר ובאמת הוא יודע בעצמו שאינו כלום אז כאשר קוראים לו רב ומכבדים אותו אז הוא מרגיש שהוא כלום זה נראה בעיניו כמו ליצנות ולכן הוא מרגיש מאוד שפל, משא"כ אדם רגיל למה שירגיש שפל.

עכ"פ זה מה שצריך שאדם ירגיש ולכן הקב"ה נתן את התורה דווקא על הר נמוך ולא במישור כי זה עדיין לא מספיק שאדם לא מרגיש את הגאווה אלא הוא צריך להרגיש שהוא לא בסדר שמצופה ממנו שיהיה יותר ממה שהוא והוא באמת כלום לפי מה שמצופה ממנו הוא ממש מופרך כך צריך אדם להרגיש וזה נקרא ענווה.

החמישים יום האלה כדי שנכין את עצמנו עם צמאון למתן תורה.

והנה כתוב בפסוק "תספרו חמישים יום" וחז"ל הקשו שהרי כתוב שבעה שבועות תספור לך שמשמע רק מ"ט יום ומתוך הגמרא שבאמת סופרים רק תשעה וארבעים ולמה נאמר חמישים יום אלא חמישים יום חוזר על המשך הפסוק "חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לד'" ויש להבין סוכ"ס למה כתבה תורה בצורה כזאת שנצטרך להוציא את המקרא מידי פשוטו שמשמעו לפי פשוטו הוא שתיבת חמישים קאי על הספירה וגם לפי קריאת הטעמים נראה כך שהאתנחתא הוא על מילת חמישים יום.

ואפשר לומר שזה בא לרמז ללמדינו שבאמת המטרה היא לספור חמישים יום אבל בפועל אנחנו סופרים רק תשע וארבעים יום, והטעם דמכיוון שמגיעים ליום החמישים של הספירה אז א"א לספור יותר ולכן נעצרים, וכמו שיתבאר.

והפסוק רוצה לומר לנו שאנחנו נתחיל לספור ע"מ להגיע למטרה שנספור חמישים יום אבל מה שתהיינה בפועל זה רק שבע שבתות ולכן קורא להם הפסוק תמימות תהיינה כיוון שהם בלבד צריכים להיות נספרים משא"כ חמישים לא צריכים להיות נספרים בפועל לכן לא נאמר בהם תמימות תהיינה אבל זאת צריכה להיות הכוונה שלך כאשר אתה מתחיל לספור "ממחרת השבת" ע"מ להגיע לחמישים יום, ועפ"ז מובן הפסוק כמין חומר.

והענין בזה הוא כך, שכאשר אדם סופר שבע שבועות ובודק את עצמו את כל מדותיו ועובר על כל פרט ופרט של כל מדה ומדה כדי לתקן את עצמו, שזה בעצם הכוונה של הספירה כפי שמבואר בספרים היותר פנימיים. אז כאשר הוא מגיע ליום החמישים הוא כבר מרים ידים. ונסביר את זה ע"י משל כאשר אדם לומד איזה מקצוע והוא לומד בשקידה ובהתמדה כדי שיוכל לעבור את המבחנים בהצלחה ולקבל את הציון הראוי. וכל הזמן הוא מקווה שידע כל הענין בשלימותה כי זה המטרה שלו, אבל כאשר הוא מגיע לסוף שזה כבר היום האחרון לפני הבחינה וראה שעדיין רחוק מלהגיע להענין בשלימות אז פתאום הוא מרים ידים ואומר לעצמו אני לא יכול לעבור את הבחינה כיוון שאני מרגיש שעדיין לא הגעתי. ודוקא אז ביום האחרון הוא נעצר, אבל עד אז הוא לומד ע"מ להגיע ויש לו תקוה שיגיע, אבל בסוף כאשר הוא מגיע ליום האחרון והוא רואה שהזמן של המבחן כבר הגיע והוא עדיין לא מוכן אז הוא מרים ידים ולא רוצה לעמוד בבחינה. וזה מה שמבקשת מאתנו התורה כי אם אדם יגיע עם השבע שבתות התמימות ויגיע לחמישים יום תמימות בהרגשה שהשלים את הכל לא יוכל לקבל את התורה כי לא תהיה לו הרגשת חסרון ותחסר לו הרגשת הצמאון ויהיה "רווה" ולא "צמאה" ואת התורה אי אפשר לקבל רק בצמאון.

נמצא לפ"ז שכל המטרה של ה"שבע שבועות תספור לך" היא בכדי להגיע ל"תספרו חמישים יום" אבל בפועל סופרים רק מ"ט יום. היוצא מכל זה לקבל את התורה צריכים את שני הדברים צריכים להכין את עצמנו עם כל הכח ועם תקוה שיגיע אל המטרה ויצליח בסופו של דבר להכין את עצמו, אבל עם כל זה לבסוף צריך להגיע להכרה שהוא עדיין לא הגיע.

לתורה, יש כמה מאמרי חז"ל ובמדרשים שמדברים על זה יש מדרש שאומר שבני ישראל הם כמו דגים שבים, מה דגים שבים אע"פ שכל היום הם נמצאים במים ושואבים מים בכ"ז כאשר יורד טיפות של גשם הם פותחים את פיהם ובולעים את הטיפות בתשוקה ובצמאון כזה כאילו שלא טעמו טעם מים עדיין ועכשיו זה הפעם הראשונה שיש להם מים, כך בני ישראל בולעים כל תיבה של תורה בצמאון כזה כאילו לא טעמו טעם תורה מימיהם, וזה הצורה שצריכה להיות, ובתדב"א (זוטא פ"ד) כתוב "אין התורה נקנית אלא למי שעיף (צמא) להם" הרי לנו שהצמאון להתורה"ק הוא התנאי לקבל אותה.

הגמרא (סנהדרין ע"ו:) דורשת על הפסוק "למען ספות הרוה את הצמאה" שבני ישראל נקראים "צמאה" ואומות העולם נקראים "רווה" ופרש"י שם למה בני ישראל נקראים צמאה משום שהם צמאים לתורה ולמצוות. זה הסמל של היהודי וזה המעלה והשבח של בני ישראל ובזה הם מצוינים ההצטיינות של בני ישראל היא שהם צמאים למצוות, מה שאין כן אומות העולם אינם צמאים למצוות אלא הם שבעים. הגמ' אומרת שפושעי ישראל מלאים מצוות כרימון, ויש אחד הספרים שמפרש את המאמר הזה כך, שאם תשאל אחד מפושעי ישראל האם עשית פעם מצווה אז הוא יענה מיד כן בודאי אני עשיתי הרבה מצוות ותיכף הוא מתחיל למנות את כל המצוות שעשה ושהוא עושה כל הזמן, הוא מרגיש תמיד שבע ומלא מצוות. אבל יהודי שהוא כפי שצריך להיות יהודי, הוא מרגיש תמיד שאין לו כלום ושהוא עדיין לא התחיל, יהודי תמיד צריך להרגיש שאין לו כלום ושהוא רוצה להתחיל מחדש.

וזה מה שכתוב כאן ביום הזה באו בני ישראל מדבר סיני, רש"י אומר ע"ז בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כאילו היום נתנה תורה, הדברי תורה שאדם לומד צריכים להיות בעיניו חדשים כאילו לא היה לו עדיין תורה, כך עם צמאון כזה צריכים לבלוע כל תיבה שבתורה. וזה ההכשר לקבל את התורה. כנ"ל בשם התנא דבי אליהו ומהו גדר הצמאון הנצרך זה כמו שמבואר כאן כמו שדרשו חז"ל עה"פ ביום הזה באו וגו' שיהיה בעינינו כל יום כחדשים כאילו שזה דבר חדש שאף פעם לא היה לו, ובזה מובן למה כתוב ע"ז כאשר באו למדבר סיני ולא בשעת מ"ת או אחריה אלא ה"ז מלמדינו שזהו ההכנה לפני קבלתה וכמבואר.

יש שני מיני צמאון יש תאוה ויש צמאון. מהו ההבדל בין תאוה לבין צמאון, אלא ההבדל הוא שהתאוה לא באה לאדם מכח חסרון, אלא אדרבה כאשר הוא טועם איזה דבר ורואה שהוא טוב הוא נהיה תאב לזה והוא רוצה עוד וגם כאשר הוא שבע מזה, בכ"ז מכח התאוה הוא רוצה עוד. אבל הצמאון בא לאדם מפני שחסר לו משהו כגון ששלושה ימים הוא לא שתה מים, זה נקרא צמאון, אבל זה שאדם מתאוה למים רק מפני שהם מתוקים ויש בהם טעם טוב זה לא נקרא צמאון זה נקרא תאוה. אז ע"מ ללמוד את התורה הקדושה צריך להיות לאדם את שני הבחינות גם צריך שירגיש שזה טוב עד שמכח זה יתאוה לעוד וגם צריך להיות לו הצמאון, אין התורה נקנית אלא במי שצמא עליה, והצמאון הוא כאשר הוא מרגיש שמשוהו חסר לו, וזה דבר חשוב מאוד וזה עיקר ההכנה למתן תורה, ולכן ניתנו לנו

אבל אין במשמע אם הצליח ואם עלה בידו להכין לשבת שאם כן היה צריך לומר מי שהכין את עצמו, כי לו יצויר שאחד הטריח את עצמו כל הערב שבת ע"מ שיהיה לו מה לאכול בשבת ולבסוף לא הצליח להכין שום דבר עבור

א הנה אמחז"ל (ע"ז א.) "כל מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" לא כתוב מי שהכין בערב שבת יאכל בשבת, ולפי הפשטות היה צריך לומר מי שהכין בערב שבת יאכל בשבת כי "טרח" אינו משמע שהכין אלא שהטריח את עצמו להכין

בלימוד התורה אין דבר כזה לא שייך שאדם ילמד כדי שביעה כי כל מה שאדם לומד יותר הוא נעשה יותר צמא, לכן לא שייך כאן כדי שביעה. לפני שאדם לומד הוא שבע אבל אחרי שהוא לומד הוא נעשה צמא יותר, לכן בלימוד התורה לא שייך שאדם יברך אחרי כי לא שייך אחרי כי כל מה שאדם לומד הוא נעשה צמא יותר ולכן מוכרח שיברך לפני.

ולא רק בתורה זה כך אלא גם ביראת שמים זה כך כמש"כ "אם תחפשנה ככסף וכמטמונים תבקשנה אז תבין יראת ד'" אז תבין מזה רוחניות, כי יש רק תאוה אחת גשמית שאדם אף פעם לא נהיה שבע מזה, וזה תאוות הממון כמש"כ (...). [אוהב כסף לא ישבע כסף] מי יש לו מנה רוצה מאתיים ככל שיש לאדם יותר כסף כך הוא נעשה צמא יותר לכסף, התורה השאירה לנו תאוה אחת גשמית ע"מ שיהיה לנו מזה משל ודוגמא לתאוה רוחנית, ולכן אומר הפסוק אז תבין יראת ד' כי אם אתה מחפש את הרוחניות כמו כסף ומטמונים זה סימן שאתה מבין מה זה יראת ד' כי גם התורה וגם יראת ד' אדם לא נעשה שבע מזה אף פעם ואם הוא מרגיש שהוא שבע זה סימן שהוא עדיין לא השיג כלום, ומה שנדמה לו שהשיג זה גשמי ולא רוחני, התורה היא רוחנית ולכן הלומדה צריך להרגיש צמאון יותר ויותר. וזה כל השג ולה לקנות את הצמאון כי זה מתחיל עם צמאון ומסתיים עם צמאון יותר גדול יש לו מנה רוצה מאתיים, זה הצורה של התורה.

יש סיפור ששמעתי פעם מחותן זקני זצ"ל שסיפר על אחד מהצדיקים שראה פעם את אחד מקרוביו בנו או נכדו וראה אותו הולך עם הכובע שלו קצת מוגבה כלפי מעלה כאילו בדרך של גאווה וסיפוק, והבין מזה הרב שהוא למד היום הרבה ולכן הוא מרגיש מרוצה מעצמו אז הוא שאל אותו כמה דפי גמרא למדת היום שהכובע שלך קצת מוגבה וענה לו למדתי היום עשרים דפים, ואמר לו הרב וכמה דפים אתה צריך ללמוד כדי שתסיר את הכובע לגמרי. אז כך גם התורה צריכה להביא את האדם להכנעה ולהרגשת חסרון שעדיין אין לו כלום, כמו שאמרו התנאים על עצמם רבי אליעזר הגדול אחרי שלמד את כל התורה כולה מרבותיו אמר על עצמו שאני כמלקק מהים הגדול אפי' לא טיפה מן הים ועדיין נשאר ים מלא לפניו, את זה אמר רבי אליעזר שהיה לו הרבה תורה וידע שיש לו הרבה תורה ואמר שהוא מצטער על התורה שיש לו ואין לו אפי' למי למכור את כל התורה שיש לו אבל בכ"ז ההרגשה שלו היתה שאין לו כלום והרגיש כלפי רבותיו שהיה כ"כ בטל אליהם הרגש בזה שאין לו כלום והוא רק כמלקק מן הים ואין לו כלום, זה סימן שאדם השיג את התורה באמת כלומר שהשיג את התורה הרוחנית את התורה שנתנה מסיני והתורה הזאת נותנת לאדם את ההרגשה שעדיין לא השיג כלום והרגשה שהוא מופרך לגמרי כמו הר סיני שאע"פ שהוא נחשב הר אבל כיוון שהוא הר קטן אז בתור הר הוא לא נחשב לכלום. כמ"כ מי שלומד תורה והוא נחשב לת"ח אע"פ שהוא צריך להרגיש שהוא הר אבל בכ"ז זה צריך התורה לתת לו הרגשה שהוא לא שוה כלום ושהוא מלא חסרון.

בשבת. ולכאורה מה הפירוש בזה אדרבה זה מגדיל את הקושיה יותר אם השבת יש בה כל כך ברכה שהיא משפיעה גם על כל השבעה ימים א"כ מדוע היא לא משפיעה לעצמה, לכל העולם היא כן משפיעה אבל לעצמה היא לא משפיעה, אבל התירוף הוא שברוחניות זה כך הברכה היותר מעולה והיותר גדולה זה הברכה שאינה ניכרת כלל הברכה שהיא בצניעות היא הברכה המעולה. לכן אומר הזוהר שע"מ שמהשפע של השבת יהיה נשפע לכל ימי השבוע צריך להיות ברכה כזאת שאינה ניכרת שהיא המשפיעה.

והנה בני ישראל היו אוכלים במדבר מן שהיא לחם אבירים מאכל שמלאכי השרת אוכלים, אבל יש הבדל בין אכילה לאכילה כי היו כאלה שעשו ממנו עוגות כמש"כ "שטו העם ולקטו וטחנו ברחיים או דכו במדוכה ובשלו בפרור ועשו אותו עוגות" אבל אלו היו טפשים כמו שאומר הזוה"ק כי "שטו" מלשון שטות שאצלם הכל תלוי בעין כי היו יכולים לכוון כוונה באכילת המן ועי"ז כבר היו מקבלים את כל הטעמים אבל רצו שהמאכל יהיה ניכר הגמרא אומרת שהסומא אינו שבע מאכילתו כיוון שאדם רוצה לראות מה הוא אוכל ואם הוא לא רואה אז עדיין הרגיש את החסרון כך זה הטבע הגשמי שאדם רוצה לראות את כל מה שיש לו, ואם לא, הוא מרגיש שעדיין חסר לו משהו כי חלק מהסיפוק שהאדם מקבל בשביעה הוא ממה שהוא רואה ויודע שהוא מקבל משהו כך הוא המבנה הגשמי. אבל ברוחניות זה אחרת כי ברוחניות הדבר לא צריך להיות ניכר בכלל, כי איך המלאכים אוכלים את המן, האם הם ג"כ כל יום לוקטים אותו ואוכלים אותו כמונו דרך הפה, מסתבר שלא, אלא זה נכנס בתוך גופם ממילא וזה זן אותם ומחייה אותם. רק אנחנו כאשר אכלנו את המן אז כיוון שזה ירד לעולם הזה אז לכן זה היה צריך להיות בצורה ניכרת, אבל באמת זה לא היה כלום כמש"כ "וחם השמש ונמס" והיה הופך להיות סתם מים וא"כ איך זה היה משביע אותם אם זה היה סתם מים. אלא זה היה נראה כאילו זה משהו אבל כאשר השמש היתה מחממת את זה היה נמס ואז נתגלה שזה שום דבר, עכ"פ כך זה הטבע הגשמי שאדם צריך לראות מה שהוא אוכל כמש"כ "כי תאוה הוא לעינים" ואם הוא לא רואה מה שהוא אוכל הוא לא נהיה שבע, אבל ברוחניות זה אחרת.

ויש עוד הבדל בין תאוה גשמית לתאוה הרוחנית שכאשר אנחנו לומדים תורה בעוה"ז צריך ללמוד את התורה בצמאון כזה שאף פעם לא ירגיש שהוא שבע מהתורה כי ברגע שהוא מרגיש שהוא שבע כבר הוא אינו ראוי לקבל, ולא זו בלבד אלא זה גם נותן טעם לפגם בתורה שכבר קיבל. וזה ההפך מתאוה גשמית כי אע"פ שהתורה נמשלה לאכילת לחם כמש"כ "לכו לחמו בלחמי" אבל התורה היא שונה מן הקצה אל הקצה מאכילה גשמית באכילה גשמית כל מה שאדם אוכל ורואה ומרגיש שהוא אוכל הוא נהיה עי"ז שבע מזה, אבל תורה זה לא כך כי בתורה הסימן המובהק שאדם באמת למד והשיג בתורה זה הוא עי"י שזה גורם לו צמאון ולא שביעה או רוויה.

אמרנו כבר כמה פעמים שיש דעות שברכת התורה היא מדאורייתא ולפי זה ישנם שני ברכות שהם מן התורה ברכת המזון, וברכה"ת שלפני הלימוד, ומהיכן למדו את זה מהפסוק "כי שם ד' אקרא הבו גודל לאלוקינו", ויש לשאול למה לא לומדים ב"במה מצינו" כמו שמצינו שברכת המזון שהיא מדאורייתא והיא אחרי האכילה כמו כן תחייב אחר הלימוד ברכת התורה, ולמה כאן ברכת התורה היא לפני הלימוד, ואמרת שכוון שזה לא שייך שזה יהיה אחרי הלימוד כי אם נבוא לדמות את זה לברכת המזון הרי ברכת המזון חלה רק אחרי שאדם אוכל כדי שביעה מה שאין כן

השבת, האם בכ"ז יהיה לו מה לאכול בשבת, בודאי שלא יהיה לו, אם כן מה הכוונה בדברי חז"ל מי שטרח בערב שבת..

אלא הכוונה היא שבאמת בשבת לא אוכלים אכילה גשמית בכלל האכילה של שבת היא אכילה אחרת לגמרי בשבת אוכלים ממה שאדם מרגיש צמאון בשבת אוכלים מן כזה שאינו נראה בכלל שיש משהו. וביאור הדבר עפ"מ קושיה הידוע שמקשה הזוהר שאם הקב"ה בירך את יום השבת במן כפול מדוע לא יורד מן בשבת למה זה יורד ביום שישי ומתירץ הזוהר הק' כי כל ברכאן לדעלא ותתא בשבת תליא וממנה מתברכים כל השבעה ימים לכן אין מן

הראשון הוא שהדור הזה מלא וגדוש באמצעים שמאפשרים לנו בקלי קלות להשיג את התורה, לא צריך שום טרחה שום התעצמות ויגיעה, אדם יכול לשבת במנוחה וכל מה שנדרש ממנו לעשות זה רק ללחוץ על כפתורים וכבר יש לו את כל התורה כולה לפניו, ברגע אחד הוא יכול להשיג כל ספר שהוא רוצה וללמוד הכל. ויש גם שיעורים בכל מקום יש דרשנים שדורשים דברים שלא שמעתם אוזן מעולם דברים נפלאים ביותר, וחוץ מזה בכל יום יוצאים כמה ספרים נפלאים דברים שיכולים ממש לחיות את האדם, אז העולם מלא וגדוש בריבוי תורה מכל הצדדים ולא עוד אלא שאנשים אוהבים את זה ורוצים את זה שאם לא כן לא היו מדפיסים את כל הספרים האלה כיוון שלא היו מרוויחים מזה כסף אלא זה מסחר שהולך טוב מאוד, כל המסחר היום נמצאים בירידה חוץ מהמסחר של הספרים כמו שרואים היום שספרים חדשים יוצאים לאור בכל יום כל העסקים היום ירודים או נופלים לגמרי ורק העסק של תורה ורוחניות הולך וגדל בכל יום ויום, אכשור דרא זה פלאי פלאים, אפשר לומר שמאז דורו של חזקיהו המלך לא היה דור כזה שאפשר להגיד על הדור הזה כמו שהגמ' אומרת על הדור של חזקיהו המלך שאפי' ילדים קטנים יודעים את כל התורה כולה פשוט לוחצים על כפתור וכבר הם יודעים את כל התורה כולה, ואם כן מדוע לא מופיע לנו בית המקדש אם אנחנו כ"כ חשובים, וה"ז סימן מובהק שזה לא כמו שנראה לעיני בשר אלא שחסר לנו איזה דבר שזה מעכב ושבלי זה אין כל זה שווה לנו, וההוכחה ביותר גדולה לזה הוא מה שעדיין לא נבנה ביהמ"ק וכמו שאמחז"ל בירה תוכיח.

ואחרי התבוננות יש לראות שאע"פ שדורינו זה הוא עשיר מאוד בכביכול תורה ומצוות כמו חסד שמרבים היום על כל גדותיו אבל דבר א' מודגש שחסר מאתנו והוא הענין הנזכר שחסר לנו הצמאון, אנשים רוצים ויש להם תאוה לתורה, אבל צמאון אין. אע"פ שכולם רוצים ללמוד וכולם אוהבים וכולם ברורים וקדושים וכולם רוצים לראות את מלכנו ולשמוע את דבר ד', אבל יש כאן חסרון שלא מרגישים איזה צמאון או איזה חיות בבחינת בכל יום יהיו בעיניך כחדשים.

א"כ מה קורה כאן יש כאן איזה סתירה בולטת מאוד איזה משהו שלא מובן בכלל, זה כמו חידה סתומה, והחידה היא שלכאורה מסתכלים על הענין הזה שנתרבה היום בעולם עשירות גדולה בתורה שממש יורד מהשמים שפע רוחני גדול של תורה, יש היום השפעה עשירה כ"כ שיורדת מהשמים שפע של תורה ומוסר והשקפה וקבלה וכל מיני דברים שאפשר להעלות על הדעת, הכל יש, פלאי פלאים איך שמשפיעים מהשמים כל כך הרבה דברים, אבל מצד השני אין שום טעם וחסר הטעם וחסר הצמאון, ובכלל חסר הטעם בחיים, ומיום ליום ומשנה לשנה זה נעשה יותר ויותר גרוע והענין הולך ונחלש יותר ויותר. ולכאורה היינו צריכים כל היום לרקוד מרוב שמחה עם מה שיש לנו, אבל באמת זה לא כך אז מה קורה כאן.

אבל התשובה היא שיש כאן טעות גדולה שנשתרבה בדורת האחרונים, והטעות היא כך, התורה מלמדת אותנו מהו הדרך להגיע למתן תורה, שהרי בני ישראל כאשר יצאו ממצרים בלילה הראשון התלהבו כ"כ עד שהגמ' אומרת שכאשר אמרו הלל בליל פסח והיו אוכלים את הקרבן פסח פקע איגרא כלומר שמכח ההתלהבות היה מורגש כאילו נבקע הגג. כי בליל פסח בני ישראל היו במצב מרומם שאי אפשר לתאר. ופתאום ביום השני אחרי פסח ירדו המוחין

עכ"פ נחזור לענין שהתחלנו בו הענין של רפיון ידים כמש"כ "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני" שנסעו מבחינת רפיון ידים, והזכרנו את הלשון של הספורנו שגילה לנו ביאור חדש בתוך דבריו הנאמרים כאילו לאחר יד אבל אפשר למצוא שם הרבה פעמים דברים יקרים ויהלומים. אז אומר הספורנו כך "שנסיעתם מרפידים היתה בכוונת בואם אל מדבר סיני אשר שם הר האלקים כי ידעו ששם יעבדהו כאומרו תעבדון את האלוקים על ההר הזה" וכפי מה שהאווה"ח מפרש שאחרי שבאו אל מדבר סיני הכתוב מפרש שהיו כבר מוכשרים לקבל את התורה וזה מבואר במה שכתוב שנסעו מרפיון ידים", כי לימוד התורה צריך להיות בשקידה והתמדה והתעצמות והתגברות ההפך מרפיון ידים, כי עצלות הוא עשב המפסיד השגתה ולזה תמצא כי כל מקום שיזכירנה ד' לתורה ידקדק לומר לשון חוזק ואומץ עד גדר שימית את עצמו עליה" כן אומר האווה"ח הק', ולזה צריך להסתלק מבחינת רפיון ידים שזה מפסיד את התורה, ולכן אי אפשר לקבל את התורה ברפיון ידים. וזה מה שאמרנו לגבי הענין של הצמאון כי הרגשת החסרון גורמת לאדם שלא יהיה לו רפיון ידים. כי איך אדם מסלק את עצמו מרפיון ע"י שהוא מרגיש גודל החסרון שחסר לו וזה נותן לו את הדחיפה היותר גדולה. כי אם אדם יש לו משהו והוא רוצה עוד אז עדיין זה לא נותן לו כ"כ דחיפה לבקש את אותו הדבר, כמו אדם שיש לו ההרגשה שאין לו כלום ושהוא חסר את אותו הדבר זה נותן לו דחיפה מעל ומעבר. וכך צריך להיות ההרגשה שלנו בתורה.

ולכן אח"כ כתוב בפסוק "ביום הזה באו מדבר סיני" וחז"ל דורשים את משמעות הפסוק ביום הזה שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים כאילו היום נתנו, אז זה ג"כ יכול להתפרש בשני אופנים. יש אדם שאצלו מתקיים "כחדשים" בזה שהוא שמח עם כל חידוש שנתוסף לו והוא מרגיש שיש לו הרבה עוד ועוד עד שהוא כבר מלא וגדוש אבל בכל אופן הוא שמח עם ההוספה שנתוסף לו ושיש לו עוד. זה אופן אחד, אבל זה לא מספיק כי באמת אדם צריך להרגיש שהוא חסר ושאינו לו עדיין כלום ולכן כל מה שלומד בתורה הוא כחדשים ממש וזה האופן היותר חשוב ומעולה. כלומר דבר חדש יכול להתפרש באופן שאע"פ שעד עכשיו יש לו אבל עכשיו נתוסף לו טעם חדש, ויש לפרש חדש כלומר שלא היה לו כלום עדיין, כי לעומת הדבר החדש שקיבל עכשיו זה נחשב בעיניו כאילו שלא היה לו כלום עד עכשיו. וזה מה שאומר המדרש שבני ישראל נמשלים לדגים שבים שכאילו לא טעמו טעם מים מעולם דייק בלשונו ולא אמר כאילו מתאווים לעוד מים אלא כאילו לא טעמו טעם מים, כך צריכה להיות הרגשת החסרון וזה הכוונה של "ויסעו מרפידים" שנסעו מהבחינה של רפיון ידים.

אבל יש כאן עוד דבר שאני רוצה לפרש בכוונת דברי הספורנו. שכאשר רצו בני ישראל לשמוע את התורה מהקב"ה כמו שאומר רש"י רצונו לראות את מלכנו כלומר רוצים אנחנו לשמוע מפי הגבורה, אז אמר הקב"ה למשה רבנו אם כן "לך אל העם וקידשתם היום ומחר" כלומר שיפרישו את עצמם שלושה ימים והכוונה שיפרשו מהעוה"ז מהגשמיות. הגם שהגמ' דורשת שהכוונה להפרישם מחשש טומאה, אבל כבר הסברנו את זה באחת השיחות (מאמר ... משנת תשס"א) והוכחנו שבעצם שני ענינים היו כאן, שלא רק להפרישם מהטומאה אלא גם להפרישם מכל העוה"ז בכלל.

היום בדור שלנו יש לנו שני דברים שבולטים מאוד. הדבר

הקולות וברקים של המתן תורה, אבל לשלם את המחיר הוא לא מוכן, אבל סוף סוף יש לו תאוה מאיפה זה נובע, אלא זה סתם תאוה כמו שיש תאוה גשמית גם לו יש תאוה לזה. אבל זה לא צמאון וזה לא בא מהרגשת חסרון.

למה באמת הדור דעה כן היו מוכנים לזה, אלא מכיוון שהתחילו להרגיש את הריקנות שלהם שכבר מאתיים שנה הם ערום ועריה אין להם שום דבר, ופתאום בפעם אחת הקב"ה העלה אותם וחזרו להתחבר לשורש שלהם ואז התחילו להרגיש מאיפה הם באו ומה היה להם פעם ומי היו האבות הקדושים שלהם ואיך נהיו עכשיו חסרים מכל וכל ואיך ירדו כ"כ ומזה נתעורר בלבם צמאון כ"כ גדול עד שהרגישו שהם כבר מוותרים על הכל ולא מעוניינים בשום דבר רק לקבל את התורה רק לראות הקב"ה ולהתקרב לקב"ה זה היה הצמאון שלם. ואז הקב"ה אמר להם רגע לאט לאט קודם תכינו את עצמכם כי זה לא כ"כ פשוט, וכך התחילו בני"י לספור ולהכין את עצמם במשך ארבעים ותשעה יום עד שהגיעו לסוף אז הרימו ידים ובאו לפני הקב"ה ואמרו לפניו אתה אמרת לנו לספור חמישים יום אבל עכשיו אנחנו רואים שאנחנו תקועים.

וכך צריך להרגיש, כי אחרי כל ההכנה צריך להיות לאדם הכנעה כי מי יודע אם אני אזכה לשמוע את התורה שהרי נתנו לי אפשרות להכין את עצמי ולא השלמתי את המלאכה אלא אני עדיין רחוק מההכנה הראויה, משל למי שקבע זמן עם עו"ד ועם המוכר לחתום על חוזה לקנות דירה בסכום של כך וכך ועליו להגיע בזמן המיועד עם כל התשלום אבל כאשר הוא רואה שהוא לא יכול להגיע עם הסכום שנדרש ממנו אז הוא אומר אני מבקש סליחה שהטרחתי את כולם להכין את החוזה של הקניה ושכולם הגיעו לחתום על החוזה כיוון שהיום צריכים לסיים את קניה אבל כיוון שאין לו מספיק כסף אז לא נשאר לו אלא לפייס את העורך דין ואת המוכר ולומר להם אני מצטער שהטרחתי אתכם אבל אין לי ברירה אני חייב לחזור בי מהקניה. כך הגיעו בני ישראל לפני הר סיני אבל כאשר נגלה אליהם הקב"ה על הר סיני כתוב ויראו העם וינעו ויעמדו מרחוק. כך ניגשים לקבלת התורה, וזו גישה אחרת לגמרי.

פעם בדורות שלפנינו המצב היה שאפי' גדולי התורה ענקי העולם של כל הדורות לא היה להם ספרים, הפרי מגדים לא היה לא אפי' ש"ס, אז היתה בעיר שלו איזה אלמנה שהיה לה ש"ס שקיבלה בירושה מבעלה והפרי מגדים היה הולך כל פעם להשאיל ממנה את הגמ' שהיה לומד בה וכאשר היה נצרך לו יותר מגמרא אחת היתה אומרת לו מה את כל הש"ס אני אתן לך עוד גמרא, ואחרי שגמר את הגמ' היתה אומרת לו נו כבר גמרת את הגמ' אז תחזור עליה עוד פעם וכך היה חוזר על אותה גמרא שוב ושוב עד שאותה אלמנה ריחמה עליו ונתנה לו עוד גמרא ועוד גמרא, וכך כל הנושאי כלים של הש"ע לא יהיה להם ספרים וכל ספר שהיה להם היה מגיע אליהם אחרי טרחה גדולה היו ממש ממיתים את עצמם כדי להשיג איזה ספר. אבל היום לא צריך שום דבר אדם רק יושב מול המחשב בבית ולוחץ על כפתור א' הוא מגיע לכל הספרים שבעולם ולא צריך אפי' לשלם על זה שום כסף זה בחנם, א"כ מה זה שוה אלא זה שוה חנם. הגמ' אומרת "אסיא דמגן מגן שויה" דבר שאדם קונה אותו בחנם זה לא שוה כלום.

ולכן זה המצב שלנו היום שמצד א' העולם מלא מלא תורה וחסד והשגות וקבלה וסודות התורה וכל מה שרוצים, אבל

דגדלות שהיה להם כפי שידוע שיש ירידת המוחין תיכף אחרי ליל הסדר וחזרו להיות כמו שהיו לפני שהיה להם את כל ההתרוממות הזאת, ואז התחילו לספור מאחד ועד חמישים עד שחוזרים המוחין לאט לאט עד שלבסוף בחג השבועות נשלם הכל וחוזר להם המוחין דגדלות כפי שהיה בליל הראשון של פסח אבל כל מה שהשיגו בחג השבועות כבר באמת השיגו בליל פסח. אלא שאז זה היה בבחינת מה שנקרא אתערותא דלעילא ולכן זה לא היה דבר של קיימא אבל בחג השבועות כיוון שהשגת המוחין נעשית ע"י העבודה של יום יום בבחינת אתערותא דלתתא לכן זה דבר של קיימא.

אז התורה לימדה אותנו מה הוא הדרך ע"מ שהדבר יהיה בר קיימא. כי בהתחלה התורה ניתנה לנו במוחין דגדלות בבחינת אתערותא דלעילא אבל זה היה בעצם רק דוגמה בבחינת טעמו וראו כי טוב ד', כדי שנדע את הטעם ונשתוקק לזה וע"מ שאח"כ יהיה לנו צמאון להגיע לזה. אבל אח"כ התורה הסירה את כל זה מאתנו כדי שנעבוד לאט לאט כי אי אפשר להשיג את הכל בפעם אחת אלא רק שלב אחרי שלב "תספרו חמישים יום" כל יום לתקן איזה חסרון ולהכשיר את עצמו עוד ועוד, סופרים יום אחרי יום עד חמישים יום מותחים את החבל כ"כ הרבה ובנוסף לזה אחרי שעשינו כבר כל ההכנה ומגיעים לשלב האחרון שזה שער החמישים שער הבינה, פתאום אנחנו מרימים ידים אי אפשר להמשיך הלאה ולספור אי אפשר להגיע לשלמות ולעמוד בבחינה. אנחנו מרגישים מופרכים לגמרי אין לנו כלום עדיין ואפי' הכנה אין לנו, זה מה שצריכים להרגיש. כך היא ההכנה לקבלת התורה, וכך יש לאדם צמאון אדיר והצמאון הזה זה מה שמכשיר אותנו לקבלת התורה, וזה גם מה שמטהר אותנו בליל שבועות כמו שאיתא בזוה"ק שבלייל שבועות יורד טל שמטהר אותנו בליל שבועות. וכך מגיעים לטהרה וכך נהיים מוכשרים לקבלת התורה וכך זוכים למעמד הר סיני.

עכ"פ יש לנו לפרש את החסרון שיש לנו היום, החסרון שיש היום הוא שרוצים את הכל רוצים את כל התורה כולה אבל לא רוצים לוותר על שום דבר שבעולם לא רוצים לעשות את ההכנה האחרונה שעשו בני"י ולפרוש מכל העולם הגשמי לא מוכנים לזה לא מוכנים לפרוש מהאנוכיות ומכל ההרחבה של העוה"ז ועם כל זה רוצים להשיג כל הרוחניות, יש הרבה אנשים שיש להם תאוה גדולה לתורה ליראת שמים לעבודת ד' ורוצים לשמוע קולות וברקים, כמה פעמים פנו אלי אנשים ומבקשים ממני ברכה שרוצים לשמוע את הקולות וברקים של המתן תורה, כי הוא שמע שתלמידי הבעש"ט שמעו אצל הבעש"ט קולות וברקים של מתן תורה אז הוא גם מתאוה לזה, ולכאורה זה תאוה טובה מאוד, אבל אני עומד ומסתכל עליהם ותמה, מי אתה, איך אתה בכלל מעיז לבקש דבר כזה, אתה [משוה את עצמך] לדור דעה של דור המדבר, או לתלמידי הבעש"ט, נכון שאתה רוצה, אבל מה השקעת בשביל זה ומה אתה מוכן להשקיע בשביל לזכות לזה, האם אתה מוכן לתת את כל הרכוש שלך שפתאום תשאר עני ומדוכה בלי פרוטה אחת אפי' עד שתצטרך אח"כ לחזור על הפתחים כדי לקבל מזון האם אתה מוכן לתת את כל זה, הדור דעה היו מוכנים לזה הם יצאו ברגע אחד כדי לקבל את התורה והיו מוכנים להפקיר את הכל, יצאו לדרך בלי צידה לדרך בלי פריז'י'דר (מקרר) ואפי' שלא יהיה להם מה לאכול זה לא היה איכפת להם, אז מי היום באמת מוכן לזה, הוא רוצה לשמוע את

וכיוון שאנחנו לא מוכשרים לכן זה לא מביא לנו את התועלת אבל הקב"ה שולח את ההשפעה, וכיוון שאין לנו כלי קיבול לקבל שאנחנו לא ראויים לכן זה לא מביא אותנו למטרה אבל הקב"ה מראה לנו שמצידו הוא מוכן להשפיע הכל אבל מכיוון שאין לנו כלים לקבל את זה אז זה גורם שבירת הכלים, כמו שכאשר ממלאים כלי מעבר למה שהוא יכול לקבל אז זה גורם לשבירת הכלי. לכן זה המצב שיש לנו היום וזה מה שחסר לנו.

ולכן עם כל ההכנות שאדם עושה כדי לקבל את התורה יכול להיות שבאמת הוא עדיין לא התחיל את ההכנה כי גם אחרי שאדם ממלא את עצמו בהכנות הוא חייב להרגיש שהוא חסר, כמש"כ בכל יום יהיו בעיניך כחדשים כלומר שבכל יום אדם צריך להגיע להכרה והשגה חדשה, שמה שהשיג אתמול לא יהיה נחשב כלום ביחס למה שהוא משיג ומבין היום, כמו המשל לילד קטן שהוריו אומרים לו בעוד חודש אחותך מתחתנת וצריך להתכונן לחתונה, אז הילד הולך לארון הבגדים ומתלבש וחוזר ואומר להוריו אני כבר מוכן, אבל אביו ואמו אומרים לו אתה מוכן אבל אנחנו עדיין לא מוכנים אנחנו צריכים שלושים אלף דולר ואנחנו צריכים להכין את כל העניינים לעשות קניות ולהכין את כל החתונה ולתכנן הכל, מה ז"א שאתה כבר מוכן כ"כ מהר אין זה אלא מפני שאתה רק ילד ואין אתה מבין מה הולך כאן ולכן אתה חושב שאתה מוכן. אבל עדיין שום דבר לא מוכן.

כמו כן אנחנו לא מבינים מפני שאנחנו ילדים קטנים. יש אנשים היום שרוקדים ברחוב ושרים אנחנו רוצים משיח, איזה שיגעון זה. מה זה שאתה רוצה משיח, לא מספיק לך כל התאוות שיש לך גם את התאוה הזאת אתה רוצה. הוא שומע שמישיח זה טוב אז הוא רוצה גם את זה, זה לא הולך כך, אם אנחנו רוצים באמת את הגאון"ש וכמו"כ אם לגשת לקבלת התורה אנחנו צריכים להרגיש "ויסעו מרפידים" שאנחנו מוכנים לעזוב את כל הגשמיות ע"מ שנוכל להתקרב לקב"ה.

ועתה נחזור קצת למה שהזכרנו לפני זה בענין השבת קדש שהברכה של השבת קודש לא מורגשת בחיצוניות זה דבר פנימי זה בצורה צנועה בצורה עדינה בפנימיות של האדם, ולכן בשבת כלולות כל ההשפעות.

וכמו שאומר האר"י הק' ששבת מלשון בושת, כי ברגע שאדם מגיע ליום השבת הק' אז מלביש אותו בוש גדולה שהוא מרגיש איזה פנים יש לי איך אני יכול להיכנס כך לשבת קודש. כי כאשר מגיע לאדם הנשמה היתירה אז זה פותח לו את העינים והוא רואה איך צריכה להיות צורה של יהודי ואיך צריכים לגשת לשבת קודש, אז הוא מרגיש בוש גדולה וזה ההכנה לשבת קודש.

וידוע מה שאומר הבעש"ט הק' שהגמ' דורשת את הפסוק "כי ששת ימים עשה ד' את השמים ואת הארץ ובים השביעי שבת וינפש" והגמ' (תענית כ"ז:): דורש "כיוון ששבת ווי אבדה נפש" שהכוונה לפי הפשט שכבר שמגיע אלינו הנפש היתרה של שבת כבר אנחנו מצטערים שלבסוף במוצ"ש הנפש הזאת תסתלק ממנו, ומקשים הספה"ק שהרמז הזה היה יותר מתאים להאמר במוצ"ש שאז הנשמה היתרה מסתלקת ולא בכניסת השבת כאשר מגיע הנפש היתרה.

ויש מתרצים שהכוונה היא כך שכאשר מגיע שבת אדם חייב להרגיש את ה"וי אבדה נפש" כיוון שאם היה ראוי היה לו הנשמה הזאת כל השבוע, והפרוש בזה הוא שרק כך יכולים לקבל את השבת, ואדרבה חייבים להרגיש כך בשבת,

אין כלום ואת עירום ועריה מרגישים ריקנות חסר סיפוק וחסר שמחה, מה קורה לנו, האם כך צריך להיות אדם שהוא מלא בתורה, אדם שלומד כל היום תורה צריך לרקוד כל היום משמחה, א"כ מדוע אדם מרגיש ריקנות והרגשת חסרון אע"פ שיש לו הכל. אבל התשובה היא שאין לנו את הדרך הנכונה חסר לנו ה"ויסעו מרפידים" שעזבו את הרפיון ידים.

ישנם היום אנשים כאלה שכבר הפסידו את כל הכסף שלהם אז הם חושבים לעצמם נו כיוון שלא הולך לי מוטב שאשב ללמוד הרי בין כך הוא נעזב ואין לו כלום, אז מה יש לו לעשות אם ישב סתם כך בטל הוא יכול להשתגע משעמום ח"ו, אז הוא הולך לבית המדרש לשמוע שיעור והוא מתחיל ללמוד דף היומי וכך הוא ממלא את עצמו עם סיפוק, (בודאי זה עדיף מאבוד החיים לגמרי שכל רגע של תורה שיהיה כל הון דעלמא) אבל זה עדיין לא המטרה כי הוא לא עזב את הגשמיות שלו ע"מ לקנות רוחניות אלא הוא ממלא נעזב. הפסוק אומר "לא ראיתי צדיק נעזב" הצדיק אף פעם לא נעזב אלא הוא בעצמו עוזב כי הגם שלפעמים רואים שגם צדיק אין לו לחם אבל ההבדל הוא שהוא לא נעזב אלא הוא בעצמו עוזב את הפרנסה ואת הלחם. וזה גם כוונת הספורנו הכתוב אומר ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני, שבזה התורה משיבה לנו אתה יודע למה זכו בני"ה להגיע למדבר סיני ואילו אנחנו עדיין לא זכינו להגיע למדבר סיני, התשובה היא "כי נסעו מרפידים בכוונה להגיע למדבר סיני" זרקו את הכל את כל הגשמיות ואת כל העולם כולו הפקירו את הכל כדי להגיע למתן תורה ולכן הגיעו למדבר סיני. זהו מה שאומר הספורנו ויסעו מרפידים על מנת לבוא למדבר סיני.

אבל אם אדם הוא נעזב ולכן הוא מבקש את התורה זה לא זה או אם הוא סתם מלא תאוה ורוצה גם את התורה זה גם לא זה. אלא הדרך הנכונה היא שצריך להיות כמו מדבר סיני ולהרגיש את השפלות ואת הענווה ולהרגיש שאין לו טיפת מים, פעם כאשר היו שומעים איזה חידוש תורה או במוסר או בהשקפה היו שמחים עם זה והיו חיים עם זה כמה חדשים עד שהיו זוכים לשמוע עוד דבר והיה להם עם זה שמחה גדולה, אבל היום זה נהיה כל כך בזול כי כל יום יש לו מאה חידושים אז ממילא זה מאבד את הערך שלו ונהיה כ"כ מזולזל ולכן זה לא מביא את האדם למטרה.

אבל יש כאן שאלה גדולה כי מאחר וסוכ"ס ההשפעה הזאת יורדת מהשמים אם כן יש להבין באמת למה מעניקים לנו את כל זה מהשמים, הרי זה מקלקל ח"ו וזה לא מעלה אלא זה חסרון אבל התשובה היא כך, שהקב"ה משפיע לעולם כל מה שהעולם צריך ע"פ החשבון בזמן ההוא, הקב"ה סידר את העולם כך שכל שנה העולם מתקדם יותר ויותר לתיקון ולכן הקב"ה משפיע לעולם את מה שנחוץ כדי להגיע יותר לתיקון, ואכן בשנה הזאת שאנחנו עומדים בה כיוון שאנחנו כבר מאוד קרובים לגאווה"ש והנה זה עומד אחר כותלנו ויש ממש כפסע וכחוט השערה בינינו לגאווה"ש וזה כבר התחיל משנת תש"ס ואנחנו לא יודעים למה נעצרים אבל בכל אופן כך היא המציאות. וכיוון שכבר היה צריך להיות מצב של ומלאה הארץ דעה את ד' כמים לים מכסים, והיה כבר צריך להיות לנו כ"כ הרבה צמאון והרגשת טעם בתורה עד שכל טיפה וטיפה נרגיש בה טעם חדש כאילו לא שתינו מים מימינו, ואז היינו ראויים לקבל כ"כ הרבה השפעה של תורה ויחד עם זה להרגיש עדיין צמאון.

הוא ימצא משהו עדיין, והוא הלך ואכן מצא שהכל עדיין מונח שם במקום.

מה אנחנו לומדים מזה שלפעמים נכפה על אדם מצב מסוים לא שהוא גורם את זה לעצמו לזרוק את כל הגשמיות, אלא המצב הזה נכפה עליו שלוקחים ממנו את כל הגשמיות, אז עלינו לדעת שגם אחרי שאדם כבר מגיע למצב כזה ובעל כרחו מגיע למדבר סיני הוא עדיין יכול גם למפרע להתנתק ע"י הבחירה שלו ולטול ע"ז שכר "ויסעו מרפידים" יכול גם להיות אחרי שהגיעו למדבר סיני, ואיך ניתן לעשות את זה למפרע, ע"י שהוא שמח עם מצבו ולא מצטער על זה ואז זה נחשב לו כאילו הוא עושה את זה מרצונו, אבל אם הוא מצטער על זה, זה סימן שזה לא מקובל עליו, אז הוא נשאר קרח מכל הכיוונים כיוון שהוא לא יכול לקבל שום דבר רוחני מזה, לכן אם אדם לא זכה להתנתק מכל הגשמיות ע"מ להגיע לתורה ולהתקרב לקב"ה אז מה עליו לעשות עכשיו, אז לכל הפחות עכשיו אחרי שהמצב הביא אותו לכך עכ"פ ירגיע את עצמו ויאמר לעצמו ברוך ד' עכשיו אני נקי מכל הנכסים ועכשיו אני יכול לקבל את התורה, וכך רק ע"י הכוונה שלו הוא יכול לומר לעצמו אני מקדיש את הכל לתורה וישמח עם המצב ולא יהיה עצוב, וזה יחשב לו כאילו עשה מס"נ והקדיש את הכל לקב"ה ובזכות זה הוא יוכל לקבל הכל.

שמעתי מבן של האדמו"ר מקאפישיניץ זצ"ל (שנסתלק בשנת תשכ"ז) שפעם הגיע אל אביו בער"ש וראה שהיה שרוי בשמחה גדולה אז הוא שאל את אביו מה השמחה המיוחדת היום ענה לו אביו מפני שהיום אני יהודי נקי, שאל אותו הבן מה ז"א שאתה יהודי נקי, ענה לו מפני (שחילק כל מה שהיה לו לצדקה לעני נצרך עד) שלא נשאר לי פרוטה, תמה עליו הבן א"כ למה אתה כ"כ שמח, ענה לו אביו אתה לא מבין כלום, ע"כ הסיפור, וזהו כענין הנ"ל שזאת צריכה להיות ההרגשה של היהודי, וילה"ב ביותר עומקן של דברים שלפעמים הקב"ה מביא עלינו מצב כזה מפני שהוא רוצה לנקות אותנו מכל הלכלוך אז צריכים אנחנו לשמוח על כל פנים, כי כאשר אנחנו נקיים אז אין לנו שום חציצה ואז אנחנו יכולים לקבל את הטהרה של ליל שבועות.

אנחנו צריכים להרגיש שאין לנו כלום ושנחנו צמאים ומכיוון שאין לנו כלום מזה אנחנו יכולים לעשות מזה הכנה הנכונה כיוון שעכשיו אין לנו צמאון לדבר אחר כי אם יש בלב תשוקה לדבר אחד אז אי אפשר שיהיה לו גם תשוקה לדבר אחר, הלב לא מקבל שני דברים ביחד. אבל כיוון שעכשיו הלב שלנו ריק כי כבר אין לנו מה לקוות עוד לעוה"ז בזכות זה נוכל לקבל את התורה כמוש"כ "אשר לא יקווה לאיש ולא ייחל לבני אדם" זאת צריכה להיות הצורה לפני הגאווה"ש.

לכן צריכים להבין את המצב שאנחנו נמצאים בו היום, ומסכן הוא מי שלא מבין את זה ויושב ומצטער על אובדן הגשמיות. רוב האנשים שבאים אלי מצטערים כ"כ על אובדן הגשמיות שלהם ועל הרכוש ולא יכולים להרגיע את עצמם. אני אומר לו שעוד מעט תבוא הגאווה"ש אז אל תדאג אז הוא אומר לי אבל עד אז האם יש איזה סגולה שאני יכול לעשות להחזיר את הרכוש שלי ואני שוב אומר אבל תשמח שעוד מעט יבוא משיח ועכשיו רק מכינים אותך כדי שתהיה מוכן לקבל פני משיח. אז הוא שומע ואומר כן וכן ואח"כ שואל האם יש איזה סגולה או איזה תיקון שאני יכול לעשות ע"מ להחזיר את הרכוש שלי שהרב יגיד לי מה אני יכול

זה התנאי להיכנס לשבת קודש שאדם ירגיש למה אין לי כל השבוע את הנשמה היתירה הזאת, וזה גורם לאדם צמאון ותשוקה אבל זה לא גורם לו ח"ו עצב, כי יהודי שמאמין יודע למה הקב"ה נותן לי כל שבת את הנשמה היתירה בשבת ואח"כ לוקח את זה ממנו וכי הקב"ה רוצה שהאדם יתעצב, אפי' סתם אדם מבין שלא ראוי לעשות כך לכתחילה, נצייר לדוגמה מצב שאיזה אדם עשיר נותן לאיזה עני רכוש רב ואומר לו קח את הרכוש הזה במתנה. ופתאום למחרת הוא לוקח את זה ממנו ודאי שזה יגרום לו עצב אח"כ, אז אם כן למה הקב"ה נותן לנו את הנשמה היתירה, אלא זה סימן שישנה אפשרות שזה ישאר אצלנו יש אפשרות שאדם יקנה את זה אם אדם יקבל את זה בצורה הנכונה הוא יכול לקנות את זה וזה ישאר אצלו לתמיד ואם כן יש לו שמחה גדול ולא עצב, ולכן אחרי שאדם מרגיש את ה"וי אבדה נפש" שכואב לא למה אין לא את זה כל השבוע אז זה עצמו גורם לו צמאון והשתוקקות שימשך לו מהעצב הזה למשך כל השבוע וממילא ע"י הצמאון הזה הוא נעשה מוכשר לקבל ואז הוא יוכל לקבל את זה לכל השבוע ולכן זה שמחה ולא עצב זה בעצם שנתעורר בו צמאון שהוא אומר לעצמו "וי אבדה נפש" חבל שאין לי את זה כל השבוע אבל עכשיו אין לו עצב כי עכשיו יש לו עוד הזדמנות שאוכל לקבל את זה, כי באותו הרגע שהוא רואה שזה חסר לו מיד הוא רואה שיש לו עוד הזדמנות לקבל את זה אז הוא אומר ברוך ד' השמחה עולה על העצב אז כמה שיש לו צער והרגשת עצב על מה שחסר לו אבל השמחה כפולה ומכופלת, וכך הוא נכנס לשבת בשמחה ותקוה שעכשיו יוכל לקבל את זה ואני רוצה מאוד ואני צמא לזה וזה השמחה של השבת, כיוון ששבת צריכים להרגיש וי אבדה נפש, אבל מי שאינו מרגיש את הצמאון הזה אז אין לו במה לקנות את השבת כי אי אפשר לקנות את הרוחניות אלא עם צמאון, ולכן הגמרא היתה חייבת לומר את זה בכניסת השבת כי בלי זה הוא יקבל את השבת אבל זה לא ישאר לו למחרת השבת וזה באמת יהיה וי ולכן ע"מ לחסוך מעצמו את הצער הזה במוצ"ש אז צריך להצטער בליל שבת ואח"כ ישמח שיש לו עכשיו הזדמנות לקבל את זה.

וכמו שנזכר לעיל שכאשר רוצים לקבל איזה הישג רוחני צריך שיהיה הצמאון באופן כזה שיהיה מוכן עבור זה לוותר על הגשמיות שיהיה מוכן לעזוב את כל הגשמיות עבור הישג הרוחני כמו"כ הוא לגבי הישג הש"ק וזה משאחז"ל עה"פ יום השישי ויכולו וגו' ודרשו חז"ל בזה שכאשר מגיע קרוב לש"ק צריך להיות שישכח מכל החול ולוותר על הכל שיהיה כאילו כל מלאכתו עשויה ואין לו כבר שום דאגה במוחו ולבו על הגשמיות ואז יכול לקבל באמת את הש"ק ואת הנשמה יתירה.

היה יהודי אחד בשם ר' יוסף הרמן והיה יהודי פשוט, זה היה לפני שמונים שנה הוא עלה לארץ מאמריקה באוניה והגיע לארץ עם כל הרכוש שלו היה לו הרבה רכוש והספינה איחרה לבוא ולכן הם הגיעו לנמל ממש סמוך לכניסת השבת וכאשר הוא ירד מהספינה כבר הגיע זמן השקיעה של שבת קודש ולכן לא היה לו אפשרות להוציא מהספינה את כל הרכוש שהיה לו שם אז הוא השאיר את כל הרכוש על הנמל ויצא בלי שום דבר ורצה להגיע לעיר כדי לשבות שם את השבת, והיה שמח במשך כל השבת, ובמוצ"ש אמרו לו אע"פ שע"פ ההגיון פשוט שלא נשאר כלום מהרכוש שלו כיוון שזה נשאר כהפקר ומסתבר שכבר לקחו את זה אבל מכיון שזה רכוש כ"כ גדול אולי בכ"ז כדאי שילך לשם לבדוק אולי

את כל דברי ד' ואת כל המשפטים" אבל ההבדל היה שקודם הפעם השניה מרע"ה הקריב קרבן וזרק עליהם את דם הברית, וכאשר זרק עליהם מרע"ה את דם הברית אז נטהרו בנ"י, וברגע שקבלו לב טהור פתאום הבינו בנ"י שבאמת אין הדברים כמו שחשבו, כי בקודם חשבו שיש ביכולתם לעשות הכל כל מה שיאמר לנו מרע"ה נעשה. אבל עכשיו הבינו שזה לא כך אלא אנחנו נעשה ואח"כ נשמע, כלומר נעשה קצת ונשמע עוד מעט, ועל זה הדרך נעשה ונשמע. אז בעצם מה שנשתנה כאן הוא שבנ"י שינו את הגישה שלהם ואת זה הם הבינו רק אחרי שנטהרו וחל עליהם מש"כ "ועתה אם שמע תשמעו בקולי ושמרתם את בריתי והייתם לי" ורק אז נתקיים בהם "והייתם לי סגולה מכל העמים כי לי כל הארץ ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש".

עכ"פ ע"י הקרבן וזריקת הדם טהר אותם מרע"ה, ואחרי שנטהרו קבלו בנ"י השקפה אחרת והבנה אחרת, ואז הבינו שזה לא הולך כך כמו שחשבו בתחלה, והבינו שעדיין אין להם כלום ועליהם עכשיו להתחיל מהתחלה מאל"ף ב"ת ולבלוע את הדברים לאט לאט, ולשמוח עם כל דבר קטן שהם זוכים לעשות ולהשיג, כפי שממשיל המדרש את זה לאותם דגים ששמחים לקראת הטיפות שיוורדות כאילו לא טעמו מים מעולם, וכל זמן שאין לאדם את ההרגשה הזאת אז עדיין הוא לא התחיל כלום, אבל כאשר יש לו את ההרגשה הזאת אז כבר יש בידו את ההתחלה וההכנה, ואז הוא יכול כבר לקוות שיזכה לקבל את התורה.

ולזה אפשר לזכות בר"ח סיוון, כי ביום הזה יש את הסגולה של "ויסעו מרפידים ויבואו אל מדבר סיני" כי הדברים האלה חוזרים ונעורים כל שנה בר"ח.

הקב"ה יעזור שנזכה לקבל את ההשפעה הזאת הר"ח הזה, ונוכל לקבל את התורה כראוי, שהתורה תהיה נספגת לתוך לבנו וחקוקה בלבנו וממילא נזכה כבר לשמוע את הקולות וברקים, אבל אנחנו צריכים לפחד כמש"כ וייראו העם ויגעו ויעמדו מרחוק" כלומר שאנחנו צריכים להרגיש שאנחנו מאוד מאוד רחוקים. וכאשר אנחנו מגיעים ליום הספירה החמישים נזכה להרגיש שאי אפשר לנו להשלים את המספר ואי אפשר להשלים את ההכנה, ואין הכוונה שמפני זה הוא ירפה את ידיו ולא יעשה שום הכנה, אלא אחרי כל ההכנה שעשה והטריח את עצמו כפי שהזכרנו שעיקר ההכנה היא מה שהאדם מטריח את עצמו כמו שאמרו חז"ל "מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת" ולא מי שהכין את עצמו בערב שבת והוא כבר מרגיש שהוא מוכן אחד כזה לא יכול לקבל את השבת, אלא מי שהטריח את עצמו ולבסוף התאכזב מעצמו כיוון שהוא רואה שכ"כ הוא טרח ולא הגיע לכלום אחד כזה הוא ראוי לקבל את השבת.

הקב"ה יעזור שנזכה להגיע לצמאון הזה וע"ז הקב"ה יבחר בנו כי אנחנו צמאים אליו ונרגיש את זה ונזכה באמת לקבל את התורה הק' עם כל ההשפעות הטובות נזכה לטהרה ע"י הטל שיורד בליל שבועות שיטהר אותנו. וכיוון שנשאר לנו עדיין כמה ימים לחג השבועות לכן צריכים אנחנו עדיין לנסות להכין את עצמנו. ונהיה ראויים לקבל את התורה, ויתקיים בנו "אשר לא יקווה לאיש ולא ייחל לבני אדם" וכך נזכה להיות ראויים לקבל את פני משיח צדקנו ואת הגאולה השלמה ברוב רחמים רבים וחסדים מגולים במהרה בימינו אמן.

לעשות, אני מוכן לעשות הכל רק שאני אוכל לקבל את הכסף ושהמצב יחזור למקומו עד שיבוא משיח. אבל מה זה עד, כבר עכשיו צריך להתכונן ע"מ שיהיה מוכן, זה מה שמבוקש מאתנו.

וזה מש"כ "זכרתי לך חסד נעורך אהבת כלולותיך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה" וכמש"כ "וגם צדה לא עשו להם" זה השבח של בני ישראל שהם תמיד צמאים, כי צריך להיות צמאים ולא שבעים, אלא צריכים להיות רעבים, זה הצורה של ישראל.

וזה מה שמודיע לנו הפסוק, "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני" מהו הרפיון ידיים שהיה להם אלא הרפיון היה שהכניסו את הלב שלהם בתשוקות אחרות. אבל כאשר באו אל מדבר סיני אז עזבו את הכל וכך באו למדבר סיני, וזה בכל יום יהיו בעיניך כחדשים שכל טיפה של תורה וכל מלה שאדם שומע צריך להיות חביב עליו וצריך ללכת עם זה, וגם לא צריך לשמוע יותר מדאי בפעם אחת כי זה מעייף את האדם ונותן עליו משא כבד שאינו יכול לשאתו ולעכלו, כמו למשל כאשר אדם יושב על השולחן ורואה כל מיני מאכלים ומעדנים מונחים לפניו אשר איננו רגיל לאכול סעודה כזו (מגודל עניותו) אז הוא חושב איך אני יכול להכניס את כל זה כי אם הוא יאכל את הכל אז הוא עלול לקלקל את המעינים שלו לכן הוא מפחד מזה אלא הדבר הטוב ביותר עבורו הוא שיאכל רק מעט וישביע את נפשו ואח"כ כשיתרגל לאט לאט יוכל לאכול עוד מאכל וכן הלאה עד שיוכל לאכול סעודה גדולה ועשירה כזאת ביחד, כך צריכים גם להתנהג בלימוד התורה הק'.

בני ישראל אמרו נעשה ונשמע ונשאלת השאלה איך אפשר לעשות לפני ששומעים צריך קודם לשמוע ואחרי זה לעשות, אבל הפרוש הפשוט הוא שקודם נעשה ואח"כ נשמע עוד, והכוונה היא כך שבני ישראל אמרו למשה רבנו אתה אומר שהקב"ה רוצה לתת לנו את התורה, אז אנחנו מבקשים שכך יהיה הסדר קודם נעשה את מה שיש בידנו ואח"כ תתן לנו עוד ונשמע ושוב תתן לנו שהות ע"מ שנוכל לעשות, ואח"כ נשמע וכך יהיה הסדר. בנ"י לא רצו לקבל את הכל בפעם אחת, ולכן אמרו בנ"י אחרי מתן תורה "דבר אתנו ואל ידבר עמנו א-לוקים פן נמות" אנחנו לא יכולים לסבול את הריבוי אנחנו רוצים מעט מעט, ובאמת כך עשה אתם הקב"ה שהשיב למרע"ה (דברים ה' כ"ה) "הטיבו אשר דברו" ועכב אותם בהר סיני במשך שנה שלמה ונתן להם את התורה לאט לאט כדי שיוכלו לעכל את זה ולבלוע את זה, אבל לא בפעם אחת.

ועוד דבר רואים כאן שבנ"י קודם בפרשת יתרו אמרו רק "נעשה" ולא כתב שם כלל "ונשמע" וא"כ עדיין לא הקדימו נעשה לנשמע, וכן בפרשת משפטים כתוב "ויבוא משה ויספר לעם את כל דברי ד' ואת כל המשפטים ויענו כל העם קול אחד ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה" אלא אח"כ בסוף בפרשת משפטים כתוב "ויקח משה חצי הדם ויזרוק על העם ויאמר הנה דם הברית אשר כרת ד' עמכם ויקח ספר הברית ויקרא באזני העם ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע" וזה פעם הראשונה והיחידה שנזכר שאמרו נעשה ונשמע והקדימו נעשה לנשמע, ולכאורה צריך להבין מה קרה בפעם השניה שאמרו בני ישראל נעשה ונשמע הרי מרע"ה כבר קרא בפניהם הכל לפני זה כמש"כ "ויבא משה ויספר להם

מאמר - "הנחמדים מזהב ומפז רב" "תורתי אל תעזבו"

הכנה לקבלת התורה ענינים הנוגעים גם לשבועות וגם לכל השנה (נאמר בסעודת ראש חודש אייר תשע"ו)

- א: מה ההבדל בין קבלת התורה במדבר לקבלת התורה שיש בכל שנה.
 ב: מה התנאים כדי להיות ראוי לקבלת התורה.
 ג: מה צריך ללמוד מספירת העומר מה שנוגע להתכונן לקבלת התורה.
- ד: איזה תשובה נמצאת במעלה היותר גדולה.
 ה: איך פעם היו לומדים עם הילדים.
 ו: האם אפשר להשיג התורה ביחד עם חכמות אחרות.
 ז: איך נמשכים לעבודת פרך.
 ח: איך היו פעם עוסקים במלאכה ואיך היום.
- ט: איזה תקון צריך היום כדי לזכות לגאווה"ש".
 י: דאגה על פרנסה לאברך כולל.
 יא: מה היום הנסיון של הדור שזה גורם לכל הקלקולים מה שיש היום.
 יב: יציאה לשוק העבודה ע"פ הלכה.

א

בסגולת החודש ועל כן החודש הזה יש בו הטבע של רפואה, ואע"פ שהיום אין לנו מן אבל סוכ"ס מכיון שבחודש הזה יצא מהאנשים את הפסולת ע"י המן, על כן נשאר הטבע שהחודש מעצמו חוזר ועושה זאת בלי המן, ואע"פ שזה לא נעשה מושלם אבל בכל זאת הרי זה עוזר לרפואה ועכ"פ כל האנשים שעושים את זה בחודש הזה מסוגל להצליח כי כך קבע הקב"ה שבחודש הזה יש סגולה לרפאות.

אבל צריך לדעת שסך הכל כל זה היה התועלת הגשמי של המן וכל זה לא הענין הרוחני של המן, כי כל דבר שקורה בעולם הגשמי הרי זה רק השתלשלות ותוצאה וכמו צל ממה שקורה ברוחניות, כי כך שם הקב"ה בטבע שכל מה שנעשה ברוחניות הרי זה מתגשם בגשמיות בעוה"ז בטבע, והענין הרוחני של המן היה להכין את בני"י לקבל את התורה, המן היה מוציא ומנקה לא רק את החלק הגשמי מתוך הגוף, אלא גם היה מוציא ומנקה ומזיק את החלק פסולת הרוחני שבנפש, כלומר החלק שזה לא מצד הטוב החלק השלילי שזה בא מהסט"א מהיצה"ר שזה נקרא זוהמא כמו שאיתא בחז"ל וזה היה מוציא מהנפש.

והנה כל חודש יש לו סגולה ברוחניות שלו ולעומת זה יש לו סגולה בגשמיות שזה דומה לדומה לזה, ולכן מכיון שברוחניות היתה רפואה גדולה לבני"י בחודש אייר שפסקה מהם זוהמתן ונטהרו מכל הזוהמא שקבלו ושנתדבק בהם במצרים שזה היה ערות הארץ שזה היה זוהמא של כל העולם ומזה נתרפאו, לכן נעשה בהשתלשלות הדברים שזה השפיע גם על הגשמיות שנעשה בטבע הגשמי ג"כ ענין של רפואה בחודש אייר, וזה תמיד כך ודוקא רפואה כזה שזה מנקה את האיציטומכא מעין דומה מה שנעשה ברוחניות זה ענין הזה.

והנה לפי מה שהסברנו עכשיו יוצא מזה שבחודש אייר נשאר גם הסגולה הרוחני להוציא את הזוהמא מהאדם לכן אנחנו סופרים שבע שבועות בחודש הזה כדי להטהר משבע

מובא בבני יששכר שחודש אייר זה מסוגל להשגת החכמה, ועוד מובא שם בשם הספה"ק הקדמונים שחודש אייר זה מסוגל לרפואה וז"ל (חודש אייר מאמר א' אות ג) חדש אייר הוא נבחן ומנוסה בחכמת הרפואה שהוא מסוגל לרפואה להריק האיציטומכא מן העיפושים וחולשת המרה, ונראה לי הטעם דנשאר זה סגולה בחודש הזה דהנה כל החולשות והחולאים על פי הרוב באים מן המאכלים שאינם לפי מזג האדם והנה בחודש זה התחיל המן לירד (תהלים ע"ח כ"ה) לחם אבירים לחם הנבלע באבירים (יומא ע"ה). ולא היה בא מזה שום חולי ושום מכאוב נמצא בחודש הזה נתרפאו כל החולאים, על כן נשאר טבע קיים בחדש הזה סגולה לרפואה עכ"ד, וזה כמו כדאיתא ברמב"ם (הלכות דעות פ"ד הלכ' ט"ו) שרוב כל הקשיים שיש לאדם בבריאות ורוב החולאים באים מן המאכלים שאוכל.

והנה בכל מאכל שאדם אוכל יש חלק של פסולת במאכל וחלק שהוא טוב לכן הקב"ה שם בטבע האדם שהקיבה ואח"כ המעיים מסננים ומוציאים את החלק הטוב וזה משפיע לכל האברים של האדם וגם הדם נהיה מזה, ואת הפסולת הם מסננים ומוציאים אותו, אבל אם האוכל היה נקי לגמרי מכל פסולת לא היה צריך את כל זה אלא כל המאכל היה נבלע באברים מפני שהכל היה רק דבר נקי ומזין, ולא היה צריך שום דבר לצאת.

ועל כן מכיון שהמן היה כולו טהור וקדוש מפני שזה בא מן השמים ממילא היה נבלע באברים ולא היה צריך להוציא שום פסולת כי לא היה מה לסנן והיה כולו בריא ולא היה גורם שום נזק ושום חולי ומחלה.

והנה מה שקרה אז בזמן דור המדבר בחודש הזה שנתרפאו כל החולאיים נשאר בטבע בחודש הזה שזה סגולה לרפואה, כי כל מה שקרה באותו החודש בפרט לבני ישראל בדור המדבר שאז היה הכל בהשגחה עליונה גלויה, הרי זה נשאר

יחזור המחלה אם עדיין נמצא אצל האדם הסיבה למחלה, למשל אם אדם אוכל מאכלים שלא מתאים לו אז אפילו שיקח רפואה וירפא את המחלה והוא נהיה עכשיו בריא, אבל יכול להיות שיעבור עוד קצת זמן ויצטבר עוד הפסולת של המאכלים מפני שהוא ממשיך לאכול את המאכלים שמזיקים לו א"כ שוב יהיה חולה א"כ נמצא שהרפואה זה לא מסלק את החולי לגמרי אלא הרי זה רק מרפא לשעתו אבל יכול להיות שהחולי יחזור.

לכן הקב"ה אומר וברך את לחמך ואת מימך שהקב"ה יברך את הלחם ואת המים ממילא לא יהיה בהם שום דבר שגורם את המחלה א"כ נמצא שזה מסיר את המחלה שלא ישוב בכלל, זה נקרא מסיר שמסיר אותה לעולמים זה לא מרפא אלא מסיר את הסיבה שגורם את המחלה ממילא זה כאילו הסיר את המחלה.

² יש גם היום רופאים כאלה טבעוניים שכן מרפאים שאפילו אם יש לאדם המחלה היותר קשה הם אומרים שמרפאים את זה כך וכבר ריפו הרבה אנשים בצורה כזאת, שהיו נותנים לו לאכול כמה ימים אפילו שבוע רק מים וקצת ירקות מה שקל להתעכל, ואם האדם שותה רק מים אז הכל מתנקה לאט לאט וכל הפסולת יוצאת מהגוף לאט לאט הגוף מקיף את כל הפסולת, כי בתוך המעיים נדבק הפסולת שם ונשאר שם תקוע ולא יכול לצאת בכלל אבל כשאדם שותה רק מים אז לאט לאט זה הכל מתנקה ויוצא ועל"ז מרפאים כל המחלות, א"כ כשאכלו המן כאילו שלא אכלו כלום ממילא כל הפסולת (שנשאר בגוף מהמאכלים שאכלו לפני ירידת המן) יצאה לאט לאט.

³ והנה כתוב בתורה (שמות כ"ג כ"ה) וברך את לחמך ואת מימך והסירותי מחלה מקרבך, ויש לדקדק למה לא כתוב לשון רפואה וארפאך ולמה הזכיר הכתוב כאן לשון הסרה "והסירותי מחלה מקרבך", בשלמא בפרשת אם שמוע תשמעו בקולי (שמות ט"ו כ"ו) כתוב שם כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך משמע לא אשים מלכתחלה, אבל כאן מדבר על מחלה שכבר נמצא המחלה תוך האדם כמ"ש והסירותי וגו' מקרבך" א"כ מתאים יותר לומר לשון הרגיל רפואה כנזכר.

אבל לפי מה שהזכרנו אפשר לומר הענין הוא כך דהנה בדרך כלל אוכל שלא מתאים לו לפי מזגו של האדם הרי זה עלול לגרום כל מיני מחלה או שאר דברים קשים כדאיתא ברמב"ם (הלכות דעות פ"ד הלכ' ט"ו) וז"ל, ואכילה גסה לגוף כל אדם כמו סם המות והוא יעקר לכל החולאים ורוב החולאים שבאים על האדם אינם אלא או מפני מאכלים רעים או מפני שהוא ממלא בטנו ואוכל אכילה גסה אפילו ממאכלים טובים הוא ששלמה אמר בחכמתו שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו כלומר שומר פיו מלאכול מאכל רע או מלשבוץ ולשונו מלדבר אלא בצרכיו ע"כ. מפני שיש שם במאכל ההוא כל מיני דברים שמזיקים לאנשים מסויימים, אבל מאכל שזה בריא ומבורך ואין בו במאכל שום קושי לשום אדם הרי זה לא מזיק, לפ"ז אפשר להפסוק אומר כך וברך את לחמך ואת מימך הברכה היא שזה מסיר את הסיבה שזה גורם את המחלה ממילא זה מתרפא כבר, כי אם זה רק שנותנים תרופה ומרפאים את המחלה אבל לא מרפאים את הסיבה שמביא את המחלה וא"כ יכול להיות שמחר זה

יצאת מצרים להכין את בני לקבל את התורה והיה צריך לרפאות אותם מכל העיפושים הרוחניים שהיה בהם וממילא זה הולך ביחד אם מנקים אותנו מהעיפוש הרוחני גם העיפוש הגופני יוצא¹, ועל כן כשנתרפא האדם ברוחניות בדקות ממילא גם הגשמיות שלו נהיה נקי ומזוכך.

ב

והנה איתא בחינוך (מצוה ש"ו) שבני ישראל במדבר אע"פ שלא הקריבו עומר בפסח הראשון כי לא היה שייך עדיין בכל זאת ספרו ספירת העומר, אבל לא להעומר אלא למתן תורה דהיינו ספרו הימים שמגיעים למתן תורה וזה היה להראות חביבותם למתן תורה כדרך האדם לספור הימים לדבר שחביב עליו ומחכה לה מאד כך ספרו בני זה היה להוכיח שיש להם חביבות התורה.

והנה לכאורה יש לשאול דהרי לפני מתן תורה כבר הקב"ה נתן להם את המצוה לספור ואז היו סופרים למתן תורה כי הקב"ה אמר אחרי חמשים יום תקבלו את התורה אז מחמת חיבה התחילו לספור הימים שיתכוננו ויזכו מתי יגיע יום קבלת התורה, למה אח"כ השתנה שהקב"ה קבע שיספרו לעומר למה לא נשאר כך שיהיה תמיד הספירה לחג השבועות, ובאמת מלשון התורה שכתוב וספרת וגו' עד ממחרת השבת השביעית תספרו וגו' משמע להדיא שמצות הספירה שייך לחג השבועות ועוד החג נקרא בתוה"ק חג השבועות על שם מצות ספירת שבעה שבועות וכמש"כ (...). "שבעה שבועות תספור לך" וגו' א"כ למה הכתוב מקשר את זה לעומר היו יכולים לספור ישר בשביל מתן תורה לחג השבועות.

ואפשר לומר כך ובהקדם יש לבאר ההבדל בין קרבן העומר משעורים שמביאים ביום השני של פסח (שהיא בשעת יצ"מ) שמתיר חדש בגבולין לבין שתי הלחם מחיטה שמביאים בחג השבועות (שזה זמן מתן תורה) שמתיר חדש בבית המקדש, והנה עומר זה משעורה ושעורה מבואר בגמרא (סוטה י"ד). שזה מאכל בהמה ואח"כ בשבועות מביאים שתי הלחם מחיטה שזה מאכל אדם וצלה"ב מה זה הענין הזה שמביאים עומר דווקא ממאכל בהמה וסופרים לזה.

אבל הענין אפשר לומר כך שזה רמז וקשור למה שמונים וסופרים למתן תורה, דהנה הקב"ה רצה לזכך את בני בחמישים יום האלו בחודש אייר וגם המן ניתן בחודש אייר כדי לזכך אותם את החומר שלהם שזה בהמיות, כמ"ש ומותר האדם מן הבהמה אין כי הכל הבל לבד הנשמה הטהורה הנשמה שהיא זך ונקי, הזוהמא נדבק מאד בגוף של האדם שזה מותר האדם מן הבהמה אין אז הגוף של האדם הוא כמו בהמה ושם יש הזוהמא וזה צריך לנקות לסנן ולטהר.

אצלו היה תמיד ריח טוב ולא היה שום ריח של זוהמא א"כ זה סימן לאיש קדוש, ואיתא על זה רמז מה שכתוב באבות (פ"ה משנה ה') לעולם לא הסריח בשר הקודש אם בשר האדם הוא קודש שלא ראה שום פגם ולא פגם בשום אופן אין בו שום זוהמא, אז הבשר שלו יש תמיד ריח טוב אין לו שום דבר שגורם להיפך.

¹ ולמשל כשהאדם עומד להתחתן הוא סופר את הימים עד החתונה מפני שזה יום שמחת לבו לכן הוא מונה כמה ימים יש לו עוד.

² היינו מצד חטא עצה"ד של אדה"ר ויש מפרשים על מה שכתוב בגמרא (סנהדרין כ"ו): שהתורה מתשת כוחו של אדם הכוונה כחו של אדם הראשון את כח החטא של עץ הדעת של אדם הראשון, את הזוהמא שזה נכנס בתוך אדם הראשון ונעשה בגופו בחינת ערלה וממנו ה"ז עבר לכל הדורות לכל צאצאיו אבל לפני חטא עץ הדעת הוא היה כמו מלאך זך ומזוכך.

אמנם כאשר האדם מרבה לחטוא אזי בזה ה"ה מכניס לכלוך וזוהמא גם לרוח, והנפק"מ בין זל"ז הוא שכאשר הזוהמא נמצא רק בגופו ונפשו ה"ז גורם

מדות, וכל שבוע מימי הספירה מכוון כנגד אחד משבע מידות מפני שעיקר הזוהמא נמצא בשבע מידות.

כי במדת העליונים (שזה כתר חכמה בינה שזה נקרא מוחין) שם לא נמצא כל כך הפסולת הזה (אע"פ שיכול להיות ג"כ עקמימות במוחין) אבל עיקר מה שמנהיג את העוה"ז זה הכח של השבע מידותי על כן כתוב (תהלים פ"ט ג') עולם חסד יבנה העולם נברא במדת החסד שזה הראשונה מהשבע מדות משא"כ הג' ראשונות שזה כתר חכמה בינה (דעת) כולו רוחני², כי זה לא עבר דרך הצינורות הגשמיים רק מחסד ולמטה עובר דרך צינורות הגשמיים שזה מתלבש במדות האדם.

והנה השבע ספירות האלו הרי זה מתלבש ויוצא בגלוי מכח אל הפועל במדות של האדם, המדות של האדם זה שונה אצל כל אחד ואחד יש אחד שיש לו פסולת במדת החסד שלו יש אחד במדת הגבורה במדת התפארת כל אחד יש לו זאת הזוהמא בתוך המדות שלו במה שהוא צריך לתקן, זה בא מתוך האדם לאו דווקא מגלגול זה אלא אפילו מהגלגולים הראשונים שלו זה עדיין נשאר אצל האדם כל זמן שלא תקן את זה הרי הוא בא עוד פעם בגלגול, ואיתא בתקוני זוהר שהאדם יורד עם כל מה שעשה ועם כל מה שגרם לעצמו בגלגולים הקודמים, על כן כל עבירה שאדם נכשל בה בגלגולים הקודמים הרי זה נכנס בתוך הטבע שלו ונולד עכשיו בטבע זו של עבירה זו, אם עבירה זו שייך לפגם של מדת החסד הרי הוא נולד במדת החסד אבל חסד שבקליפה, ואם זה בענין אהבה אז יש לו אהבות זרות ותאוות רעות, ואם אחד פגם בדברים של גבורה שעשה רע לבני אדם או שרצח או גנב כל מיני דברים ששייך למדת הגבורה או עשה אכזריות לבני אדם הרי הוא נולד בטבע אכזרי כמו"כ בכל המדות זה כך.

והנה באמת השורש של כל המדות ברוחניות זה רק בקדושה מצד הטוב אבל כל הרע מתחיל מעוה"ז כי רע נמצא רק בעוה"ז, ולכן לפעמים האדם יכול לקלקל אפילו את החכמה בינה ודעת שלו כי כמו כשהאדם אוכל מאכלים קשים ההבל מן האוכל עולה גם למוח ויכול להזיק גם למוח ואז זה גורם לעייפות ובלבול במח אע"פ שזה בא מתוך הגוף הרי זה חוזר למעלה עד המח ובה נכנס הקלקול לתוך המוחין, כמו"כ גם ברוחניות ע"י שהוא מקלקל את המדות שלו הרי זה עולה עד למוח אבל בעצם המוחין הם דבר נקי כי הם יורדין מן השמים נקיים, משא"כ המדות הם כבר יורדים קצת יחד עם קליפת נוגה כי כל הגשמיות בעוה"ז מלא עם קליפת נוגה ואם האדם חוטא זה נהיה קליפה גמורה קליפה יותר גרוע מקליפת נוגה כי קליפת נוגה זה קליפה שיכולים לתקן אבל קליפה שיותר גרוע מקליפת נוגה א"א לתקן בזמן הזה עד שיתבאר הקליפות מן הארץ.

נחזור לענין חודש אייר כל החודש הזה היה מיועד בזמן

² שכנגד זה יש שבעה כוכבי לכת שבע מזלות שמנהיגים את כל העולם שהכל הולך ע"פ המזלות האלו שהם שבע נגד שבע מדות.

¹ אבל בכל זאת כשנבא לעוה"ז יכול קצת להתגשם זה כבר מצד האדם, על כן אם האדם שומר על המוח שלו שיהיה נקי כמו שזה בא מן השמים שזה בא נקי הרי זה נשאר נקי.

² אבל יש אנשים צדיקים שאע"פ ששום פעם לא היו רוחצים את גופם בכל זאת היו נקיים לגמרי ולא היה בהם שום זוהמא ושום זיעה ולא שום עיפוש לא היה להם בגוף שום ריח רע, ואיתא בזוה"ק כשאלישע הנביא בא לשונמית היא אמרה (מלכים ב' ד' ט') איש קדוש עובר עלינו תמיד והגמרא (ברכות י:) מקשה מאיפה ידעה אלא מפני שלא ראתה טומאה עליו, אבל הזוה"ק אומר ומקשה על זה וכי זה חידוש וכי אם לא רואים טומאה זה סימן שזה איש קדוש בפרט שכבר כמה זמן כבר היה שם, אלא הזוה"ק מסביר את זה בצורה פנימית שיש ענין אחר שלא היה שום ריח רע על מטתו כל אדם יש לו קצת מהעיפוש והזוהמא והזיעה שיש בגוף וזה יוצא ונשאר בע"כ רח לא טוב על מטתו, אבל

התורה"ק היו צריכים לעמול קשה לזכך את כל מדותיהם אחת לאחת עד תומה, ולפני זה לא היה אפשרי להיות לו להאדם קשר ושייכות להתורה"ק אבל היום שיש לנו כבר את התורה"ק ה"ז הרבה יותר קל כי יש לו כבר קנין בזה, וכן"ל.

אמנם בכל זאת בכדי שיתקיים בו התורה הוא צריך ג"כ לזכך עצמו ולהוציא ממנו הזוהמא את כל הכח הזה ואז ע"י יגיעת התורה בעצמה זה נעשה, אבל לפני מתן תורה בפעם ראשונה היו צריכים לזכך את זה לפני שקבלו את התורה ולזה היה המן שעל ידה יצא כל הפסולת, וכמו"כ גם ע"י ענני הכבוד כי גם הענני הכבוד היו מנחמים את הבגדים (מד"ר כי תבא פ"ז) וכמו שזה היה מנחם את הבגדים זה היה מטהר גם את האנשים והיה מופיע גם טהרה זיכוך כזה נעשה ע"י העננים וממילא זה היה מוציא גם הרבה מהזוהמא מהאדם אמנם ביחד הם צריכים גם עמילה קשה על כל מדה ומדה נכונה וכמו"ל ועם כל זה ביחד עם המן ועם הענני כבוד הגענו למצב של פסקה זוהמתן.

ואחרי שעשו חטא העגל חזרו לזוהמתן קצת לכן הקב"ה נתן לנו לספור דווקא לעומר, ומביאים את העומר קרבן מן השעורה שזה מאכל בהמה לרמז לנו שאנחנו דומים לבהמה עדיין ואנחנו צריכים לטהר את עצמנו וגם הקרבן עצמו פותח לנו השער ומקרב אותנו לעבודה זו כמו שכתבו הראשונים שנקרא קרבנות קרבן שמקרב את האדם לאבינו שבשמים וכמו"כ מנחת העומר פותח לנו את השער ומקרב אותנו לעבודה זו להעלות את חומרנו מדרגת בהמה לדרגת אדם והעבודה שלנו נעשית בימי הספירה שמזככים את מדתנו אחת לאחת וגם ע"י מצות ספירה בעצמה מסייע לנו בזה.

ולכן אנחנו סופרים עד מתן תורה שנגיע עד אז לדרגא של בן אדם, זה הרמז שסופרים לעומר עד יום החמישים כדי שנזכה להיות מקבלים את הטהרה הזאת כמו שאנחנו מקבלים שוב את התורה ובשבועות אחרי שכבר הגענו למדרגת בן אדם אנחנו מביאים מנחה חדשה מחיטים שזה מתיר את המנחה חדשה בבהמ"ק וזה גם לרמז לנו שעלינו להמשיך להעלות בבחינת אדם עד לדרגת משכן ומקדש שהשכינה תשרה בלבנו וכמו שכתבו הקדמונים שלכן כתוב (... ושכנתי בתוכם בלשון רבים ולא כתוב בתוכו להשרות השכינה בתוכינו ותהיה נעשית לבנו כמשכן שהשכינה שורה בה.

אבל אצלנו זה לא בא באיתערותא דלעילא כמו אז אלא אנחנו צריכים לעבוד על זה, וזה ע"י יגיעת התורה של בין פסח לשבועות שזה גורם לנו את הטהרה הזאת, כמו שאומר ומסביר הבני יששכר מכיון שאז זה נעשה בחודש אייר על כן באותו חודש חוזר על עצמו הכח הזה להזדכך שאם האדם

וכל זמן שלא קבלו בני"א את התורה עדיין לא היה להם בחינת נשמה ולכן עדיין היו בבחינת בהמה, כי גוף בלי נשמה היה רק כמו בהמה וכמו שאומרים "ומותר האדם מן הבהמה אין" שזה נאמר על הגוף לבד בלי נשמה וכמו שאומרים תומ"י אח"ז "לבד הנשמה הטהורה" וכו' מפני שעיקר הנשמה מה ששרתה עליהם קבלו במתן תורה, שאז קבלו העדי שהם הכתרים שקבלו במתן תורה זה היה הנשמה יתירה, היום יש לנו את זה רק בשבת" ולעתידי לבא יהיה לנו את זה כל יום, זה הנשמה שהקב"ה העניק לבני"א על זה נאמר (שמות י"ט ו') ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש, היום אנחנו מקבלים את הבחינה של מעין עוה"ב רק בשבת ולעתידי לבא יוחזר לנו הכתרים האלה כשנתקן את חטא העגל שזה יהיה התקון השלם.

עכ"פ עיקר הנשמה של בני"א זה הנשמה היתירה מה שיש לנו היום זה הנשמה זה חסר קצת כי חסר לה החלק שאנחנו מקבלים בשבת שזה השלימות א"כ עדיין אין לנו מושלם את הנשמה, והנה בהמה יש לה רק נפש ולגוי יש גם רוח אבל אין לו נשמה ובני"א נבחרו וניתנה להם נשמה שאת זה קבלו במתן תורה, אבל לפני מתן תורה היו דומים יותר לבהמה כמו הגוי שדומה לבהמה להבדיל.

והנה לפני שקבלו את הזיכוך לא היו מסוגלים לקבל את התורה ולכן אמחז"ל שניתנה תורה רק לאוכלי המן (תנחומא בשלח כ') אחר שנזדככו ונטהרו לגמרי עד שפסקה זוהמתן רק אז היו ראויים לקבל את התורה, אמנם היום שיש לנו כבר את התורה אז אפילו אם חוזר הזוהמא יש לו כבר להאדם אחיזה בתורה כי כבר קבלנו את זה, ולכן יש לאדם האפשרות ללמוד תורה אפילו לפני פסיקת זהמתו אמנם כל זה ה"ז רק ללמדה אבל לזכות שיתקיים אצלו התורה"ק ושתהיה נדבקת ונחקקת בלבו כמו שצריך להיות וכמו"כ (...) "כתבם על לוח לבך" וכמו"כ להשיגה על בריה דהיינו להשיג אמתתה ושיהיה נעשה דעתו דעת תורה זה לא שייך אלא כאשר נעשה מזוכך מכובד הזוהמא שדבוקה בגופו ונפשו (ולפעמים גם ברוחו כנ"ל) וכמשאחז"ל "אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה" דהיינו שצריך לייגע עצמו, וידוע מה שכתוב בספה"ק שהכוונה להמית את כח החומרי את כל היצה"ר" את כח הזוהמא של האדם זה צריך להמית ורק אז קונים את התורה זה ע"י יגיעת התורה מזככים את זה ומתישים את הכח הזה.

התורה שאדם לומד ביגיעה שמייגע עצמו בתורה זה מתיש את הכח של הזוהמא ועי"ז לבד האדם נעשה מזוכך בכל מדותיו ומסוגל שיתקיים בו התורה ולקבל כל המעלות שנזכרים לעיל.

בפעם ראשונה לפני מתן תורה שעדיין לא היה להם

של כל בני"א, אצלנו במשך כל ימות השבוע אין לנו את הכתרים האלה את הנשמה יתירה רק בשבת יש לנו את הנשמה היתירה, ולפי"ז משה רבינו במשך כל ימות השבוע היה לו נשמה יתירה של כל ששים רבוא נשמות ישראל ובשבת יש לו נשמה יתירה אחת, זה פלאי פלאים איך זה יכול להיות שמה שרבינו בדרגא יותר נמוכה בשבת ממה שבכל השבוע איך יתכן דבר זה, אלא מוכרחים לומר שבודאי שהנשמה היתירה של משה רבינו היה שווה כנגד ששים ריבוא יותר מכל ישראל ביחד כי לא יתכן שבשבת היה פחות מבחול פחות דרגא זה א"א לומר כך.

^ו וגם את כח העצמיות שלו דהיינו הגאווה וכל נגיעותיו ורצונותיו וכדו' אבל זיכוך זה מקבל אדם רק כאשר לומד תורה לשם שמים אבל מי שלומד רק שלא לשמה אע"פ שמותר ומצוה לו ללמוד (אם א"א לו ללמוד לשמה כי עדיין לא הגיע לדרגא זו) בכל זאת כל המעלות שנאמרו שמשגיגים ע"י לימוד התורה ה"ז רק ע"י לימוד לשמה כמבואר במשנה אבות ו' א' שזוכה לדברים הרבה וכן כתב במפורש המהר"ל, [הוספת המעתיק, כך כתב הבעל האבי עוזי בהקדמתו מדעת עצמו (וכיון לדעת המהר"ל), ע"כ הוספת המעתיק].

טבע רע רק לגופו ונפשו דהיינו שה"ז מושך את האדם לתאוות היצה"ר מצד הרגשתו אמנם אין זה פוגע ברצונו וחשקו להטוב כי חשקו והתלהבותו של האדם לרוחניות ולד' ית' ה"ז בא מכח הרוח ולכן רצונו של האדם והתלהבותו נשאר לציד הקדושה הטוב והרוחניות ולהיצ"ט, ואז לא יהיה כ"כ קשה להאדם לכבוש טבע ומשיכת גופו ונפשו לציד הגשמיות והיצה"ר אמנם כאשר האדם חוטא הרבה ה"ז פוגע ופוגם גם ברוחו ואז נפגמת ונגשמת גם רצונותיו וחשקו והתלהבות לציד הטוב והרוחני ועי"כ נעשה לו קשה מאד להתגבר נגד משיכת גופו ונפשו וטבעם המגושמת, ואז ה"ה צריך לזכך גם את רוחו ורצונותיו ושאיפות רוחו עד שיחזרו אל הקדושה ויתקרבו לטבעי הנשמה וזה עבודה הרבה יותר גדולה מהראשונה.

^ה כמו שאיתא באר"י הק' ישמח משה במתן חלקו שמה רבינו קבל את כל העדי כשבני"א הורידו את עדיים מעליהם כמ"ש (שמות ל"ג ו') ומשה רבינו קבל את כל העדי שלהם, ומשה רבינו נהג בזה טובת עין ובשבת הוא מחזיר את זה לבני"א וממילא נשאר רק עם שלו וזה מה שכתוב ישמח משה במתנת חלקו בשבת שבשבת קודש שמח רק עם חלקו אבל כל השבוע יש לו יותר יש לו

של האדם כשהאדם מרגיש שהוא כבר עומד לגמור הענין או המצוה בשעה ההיא יורד ההתלהבות והבערה שהיה לו מקודם וכן מובא הכלל הזה בנועם אלימלך (פרשת וירא בענין העקידה) כל אדם כשמתכוונן ומתלהב ומתעורר לעשות איזה מצוה אז בתחילה ההתלהבות היא בכח גדול ובהתלהבות גדולה ואח"כ כשכבר נהיה קרוב לעשות המצוה לפי הטבע זה מתקרר כשהאדם מתחיל ומתעורר לעשות המצוה צריך לדעת שאם הזמן זה יתקרר על כן העצה היא שוב להתחזק כי מה יכול לעשות זה בטבע כך".

אמנם אפשר שזה מכוון מן השמים שכך צריך להיות הסדר שהקב"ה ברא בעולם וכמו שמבואר בספרי מוסר דהנה כשהאדם עולה באיזה מדה ודרגא רוחנית כשגומר את הדרגא יש לו קצת ירידה הירידה הזאת זה הכנה לצורך עליה שיעלה לדרגא שניה, וכך היא גם הטבע של האדם שכמרגיש כשכבר גמר את הדבר אז הרי הוא מרפה ידו קצת ויורד ההתלהבות ומתקרר קצת כי חושב שזה נעשה כבר א"כ למה יתלהב לזה.

האדם בדרך כלל מתלהב כשהולך להתחיל לעשות את הדבר זה הטבע של האדם אבל באמת צל"ד אע"פ שהכנה נגמרה אבל עצם המצוה שנעשית גם צריך להיות בהתלהבות, אבל זה כבר דרגא חדשה כי הכנה למצוה זה דרגא א' והמצוה עצמה זה עוד דרגא שזה נותן לאדם אור יותר גדול, על כן כשגומר את הדרגא של ההכנה הרי הוא מתקרר קצת ויורד ההתלהבות, וכשהאדם מתבונן למה יורד לי ההתלהבות זה הכח בעצמו מעלה את ההתלהבות, כלומר מכח הירידה שמרגיש שירד שיש לו רפיון עי"ז הרי הוא מעורר עצמו מפני שזה חרה לאדם למה יש לי רפיון כזה וע"י שחרה לו הרי הוא מתלהב מחדש, זה הענין מה שכתוב בגמרא (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצה"ר כשהאדם מתרגז על היצה"ר שיש לו זה שמירה וסגולה גדולה שלא ישאר בירידה אלא שיעלה עוד יותר ממקודם.

ועל כן יל"ד כשהאדם עושה איזה דבר והולך לו בהצלחה הכל חלק וכשורה אז הרי הוא שמח ועי"ז ממילא לאט לאט הוא נרגע וההתלהבות שהיתה לו הרי זה כבר הולך ומתמעט מעצמו, אבל כשקורה ירידה אם האדם לא שם לב אם הוא לא מוסיף לזה השתדלות או מה אז פתאום רואה שהוא יורד.

ואפשר להבין את זה יותר טוב ע"פ משל מלמד חדש בא לחיידר ומקבל כיתה חדשה ומכיון שרוצה לתפוס אותם חזק שיהיה להם משמעת על כן הוא זורק מרה בתלמידים ומפיל עליהם פחד, ולאט לאט כשרואה שזה הולך כסדר והם כבר מסודרים אז הוא מוריד מהם את גודל ההתלהבות הזאת של הפחד הזה, וכשרואה אח"כ שפתאום הם מתחילים לשחק ולעשות חכמות ומתחילים לרדת מהפחד שהיה להם, זה חורה לו ומכח זה שחורה לו הרי הוא מתלהב לזה שוב פעם, נמצא שמכח זה שקרה עכשיו קצת ירידה ממילא זה חורה לו ומתלהב ומתחיל לצעוק ונעשה סדר שוב, והסדר הזה השני נעשה יותר מהראשון כך זה הטבע

בחתיכה אחת ואח"כ כשהיה מגיע למקום שם היה מבקע אותם, אומר הנועם אלימלך כי כשהקב"ה נתן לו המצוה בפרט מצוה גדולה כזאת לקחת את בנו שזה זכות גדולה היה בשביל אברהם אבינו אז התלהב מאד למצוה, ומכיון שלפי הטבע ההתלהבות מתקררת לאט לאט אז היה מפחד שאולי כבר יהיה מתקרר ההתלהבות כשיגיע לעשות המצוה, על כן כל מה שהיה בכוחו לעשות עם התלהבות הזאת הראשונה רצה לעשות לפחות להתחיל לעשות המצוה עם ההתלהבות הזאת, אז המעשה הזה של בקיעת העצים זה היה לפחות הכנה הראשונה שרצה לעשות זה עם ההתלהבות הזה לכן עשה זה כאן.

לומד תורה ביגיעה ומייגע עצמו בתורה בחודש הזה שזה עת רצון לזה בין פסח לשבועות זה מסוגל שזה מזכך אותו זה הזמן הרבה יותר מבכל ימי השנה (כלומר שזה נעשה בקלות יותר מבשאר ימי השנה) אבל בכל ימי השנה מזדככים מאד ע"י יגיעת התורה

ואע"פ שאנחנו כבר מתחילים בניסן לספור א"כ למה דווקא בחודש אייר, אולי אפשר לומר שבחודש אייר מתחילים עם מדת התפארת ותורה היא מדת התפארת ולכן כשמתחילים תמיד עם ר"ח אייר אז מתחילים עם מדת התפארת לכן ממילא יוצא שזה הכנה לתורה כיון שזה תפארת זה רמז שמכינים עצמנו לקבל התורה שזה במדת תפארת לכן בר"ח אייר מתחיל עיקר ההכנה לקבלת התורה.

והנה בעצם מה שהתחילו בני"י להכין עצמם לתורה מה שהם עשו הכנה זה רק שספרו את העומר כי שאר הדברים המן (וענני כבוד) קבלו מן השמים ומה שקבלו זה היה ע"י איתערותא דלעילא, וכמו שביציאת מצרים אע"פ שהיה באיתערותא דלעילא כי בני"י מצד עצמם לא היו ראויים לגאולה אבל בכל זאת הקב"ה נתן מצות דם פסח ודם מילה שזה נתן להם זכות קצת שיהיו ראויים, כי אפילו באיתערותא דלעילא צריכים להוסיף מבחינתנו ולעשות לכל הפחות איזה משהו שנהיה מצטערים על זה שאז זה נחשב כאילו עשינו ג"כ אבל בס"ה זה נחשב ע"י איתערותא דלעילא.

כמו"כ אפשר לומר בענין זה שהכנה למתן תורה זה גם ע"י איתערותא דלעילא בעיקר אבל עם כל זה הקב"ה נתן לנו קצת לעשות מצות ספירת העומר זה היה החלק מה שהם עשו הכנה מצדם כדי לקבל את התורה, א"כ מה הזכות הפחות ביותר שצריך להיות מצדנו לעשות זה היה להראות חביבות התורה, זה הפנימיות של ספירת העומר להראות חביבות התורה זה נעשה מיציאת מצרים עד שבועות לעשות הכנה זאת ע"י חביבות התורה זה מה שהם מבחינתם היו צריכים לעשות, ובזכות זה הקב"ה כבר נתן להם את כל הזיכוכ באיתערותא דלעילא אבל הזכות שנתן להם לעשות זה הזכות שהיו מחביבים את התורה.

ועל כן צל"ד האדם שרוצה לקבל מן השמים איזה מתנה הוא צריך לכל הפחות שיהיה לו חביבות וצמאון לזה, אבל אם אינו מחשיב את זה א"כ איך הוא יכול לקבל.

ג

והנה בסוף חודש אייר קרה אסון שבני"י רפו ידיהם מן התורה כמש"כ ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים (שמות י"ז ח') ומובא בחז"ל (סנהדרין ק"ו) שרפו ידיהם מן התורה זה היה אחת לפני מדבר סיני כמ"ש (שמות י"ט ב') ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ואז התחילו להתקרר וירדו קצת הכל היה לפני ר"ח סיון, ז"א אחרי שכבר הגיעו קרוב לקבלת התורה קרה להם אסון כך זה הולך תמיד כשהאדם עולה באיזה דרגא רוחנית ובסוף כמעט שגומר כבר את הדרגא הזאת שמרגיש כבר שהוא נהיה כמו שבע אז הוא יורד, כך זה בטבע

' ועי' פרש"י שם בסנהדרין שכתב שמפני סיבה זו בא עליהם עמלק ע"ש וילה"ב איך זה מדה כנגד מדה ויל"פ באופן זה שהנה כשהאדם מרפה עצמו מדבר הרי זה סימן שאין הדבר כ"כ צריך חביב אצלו ואינו מתלהב כ"כ לזה וה"ז ענין של קרירות מההתלהבות שהיה ראוי להיות לו, לכן בא עליהם עמלק והכניס קרירות גדולה בכל וה"ז במדה כנגד מדה עבור קצת קרירות הגיעו גדולה של קליפת עמלק.

⁸⁰ כי כשיש לו פת בסלו כבר זה מתקרר, ובוזה הוא מפרש מה שכתוב בפסוק (בראשית כ"ב ג') שאברהם אבינו בקע את העצים לכמה חתיכות ואח"כ נשא אותם להר המוריה ולכאורה למה עשה כך הרי זה יותר קל לשאת את זה

התגלות הקדושה (כי שם היה קדושה גדולה מאד כבר היה שם מוכן המתן תורה) וממילא מפני זה התעוררו לתשובה, לא כך, אלא אע"פ שהיו עדיין בשעת הרפיון בכל זאת כבר התעוררו לתשובה ז"א באמצע הרפיון התעוררו לתשובה, וזה היה מעצמם שזה בחי' התעוררות דלתתא קצת כי אם אדם מתעורר בשעת הרפיון זה נקרא איתעוררות דלתתא, דהנה לפעמים אדם מתעורר כשמרגיש התעלות ואז מרגיש שלא היה בסדר וצריך לתקן זה נקרא איתעוררות דלעילא כי ע"י שבא התעוררות מן השמים מפני זה הרי הוא מתעורר לתשובה, משא"כ כשעדיין הוא בשפלות ואין לו שום התלהבות אדרבא הוא עדיין נמצא בקרירות ובכל זאת הרי הוא מעורר את עצמו זה נקרא איתעוררות דלתתא.

זה כוונת הפסוק לומר לנו למה זכו לתורה בגלל שכשיצאו מרפידיים זה היה כבר בתשובה ולולא זאת היה חסר בקבלת התורה מפני שלזכות לקבלת התורה היו צריכים לעשות איתעוררות מצד עצמם וזה הזכות שהיתה להם, זה לימוד חשוב מאד בשבילנו לדעת את הדבר הזה, יש אנשים שמתעוררים לתשובה בר"ה מפני שיש מצב כזה של התעוררות שתוקעין בשופר ומתפללים עם הניגונים של התפלות ואומרים שיר המעלות ממעמקים וגו' הכל זה מצב של התעוררות על כן אנשים מתעוררים ומתחילים לבכות ועושים תשובה (זה דבר טוב מאד שלפחות כך התעוררו לתשובה) אבל זה כבר נחשב לאיתעוררות דלעילא מפני שזה בא להם מכח המצב המעורר אותם.

אבל מי שמכין עצמו לפני זה מי שמתחיל כבר לפני חודש אלול (כי גם בחודש אלול יש גם קצת התעוררות) זה עיקר התשובה, כשאין עדיין שום מצב של התעוררות מלמעלה והוא מעורר את עצמו ומתחיל מעצמו באמצע הרפיון שזה לא מצוי כל כך מפני שהאדם מתעורר בדרך כלל כשיש איזה התעוררות זה נקרא איתעוררות דלתתא, ועל כן אלו שמתעוררים מתוך הרפיון זה עיקר התשובה וזה גורם עיקר העליה של האדם שע"ז הרי הוא זוכה לעליה.

היוצא לנו מזה שכל מה שהקב"ה גרם להם קרירות ורפיון ברפידיים וע"ז הם בעצמם התעוררו, זה היה הכנה כדי להעלות אותם שע"ז שהם בעצמם התעוררו זכו לקבלת התורה, נמצא שכל חודש אייר היה מוקדש להכנה למתן תורה אפילו בשעה שרפו ידיהם גם זה היה הכנה אבל בדרך אחר לא עצם הירידה זה היה הכנה אלא שע"ז בסופו של דבר זה הלהיב אותם יותר ממקודם.

ועל כן זה חשוב מאד לדעת זה תמיד קורה לאדם שהוא מתקרב מפני שהקב"ה שם את זה בתוך הטבע, אבל כל המטרה של זה היא כדי לעורר את האדם לעליה יותר גדולה ממקודם, ועל כן כשמרגיש קרירות הרי הוא צריך תיכף שישים לב לזה וצריך להתעורר ותיכף להתעלות ע"ז יותר ויותר, ועל כן צריך כל אדם לדעת שאם אחרי פסח וחודש ניסן (מי שבעל רגש ברוחניות יותר קל מרגיש זה) מרגיש קצת ירידה והתקררות מפני שעברו כבר הימים המבורכים הימי רצון האלה, צריך לדעת שדווקא עכשיו זה הזמן להתעורר כך מכינים עצמם לתורה.

אבל עיקר היסוד מה שרציתי לומר בעיקר זה שיש לנו יסוד גדול כאן והוא שתורה צריכה להיות על לב נקי, כי בניי היו צריכים לנקות את כל הלב ואת כל החומר והגוף כדי שיוכלו לקבל את התורה בלי זה לא שייך לתת להם את התורה, לכן הקב"ה עשה זה כך ואע"פ שזה היה באיתעוררות דלעילא בכדי שנדע שבלי זה לא יכלו לקבל את התורה זה

כי מכיון שהיה לו רוגז על זה שהיה לו ירידה על כן הרי הוא מתלהב וצועק עליהם יותר ממקודם יותר מבתחילה וממילא זה נהיה יותר חזק עכשיו.

כמו"כ כך זה כשרוצים לחזק דבר שזה נהיה חלש מחזקים אותו יותר חזק ממקודם (וגם בגשמיות זה כך דבר שנחלש ורואים שלא מחזיק חזק מביאים לו ברזל או איזה כלי שיחזיק את זה ועושים את זה יותר חזק ממקודם), נמצא כשמתקנים דבר מתקנים אותו יותר חזק ממקודם בכל דבר זה הולך כך הזכרתי כמה גוונים אבל למעשה בכל דבר זה הולך כך זה חשוב לדעת מאד.

נמצא לפ"ז שמה שרפו ידיהם מן התורה זה בא להם בטבע וע"ז יכולים ללמד עליהם לכך זכות שזה לא היה שבאמת זלזלו בתורה ח"ו זה לא מתאים לומר כך על דור המדבר דור דעה, אלא זה בא מכח הטבע כי אם לא מרגישים ולא שמים לב ממילא לאט לאט יורדים על כן לא הרגישו שירדו, אמנם אח"כ שמו לב לזה שירדו ואז כשראו זה מיד התלהבו שוב וע"ז נכנסו לדרגא יותר גדולה ממקודם כך זה הביאור של ירידה לצורך עליה.

וצל"ד דבר חשוב מאד והוא (וכבר מבואר בהרחבה במק"א) שהענין הזה שע"י הירידה הוא מתעלה יותר זה לא צריך להיות ירידה שיכשל דווקא בעבירה ח"ו אלא ירידה מההתלהבות זה גם כבר נחשב לירידה, ומי שתופס את זה אז הרי זה מספיק לו שלא צריך לירד יותר וע"ז יכול כבר להתעלות יותר, אבל מי שאין לו שכל ולא מתרגש ולא מתפעל מזה שהוא מרגיש ירידה מההתלהבות שלו מפני שהוא לא מחשיב את זה לירידה, ממילא הוא לא מתחזק ואז ח"ו יכול ליפול בעבירה במעשה ד"י כי אם לא מתעורר מהירידה הזאת של פחות הרגשה אז נותנים לו ירידה עוד יותר גרוע ח"ו.

ומובא בפרי הארץ מהרה"ק ר' מנחם מנדל מוויטבסק צ"ל שמשביר מה שכתוב בגמרא (ע"ז ד:) שבנ"י ישראל לא היו ראוים לאותו מעשה של העגל אלא כדי להורות תשובה לרבים, שהפירוש הפשוט הוא כדי להורות תשובה לדורות הבאים, אבל הפרי הארץ מסביר שגם להם לעצמם היה להורות להתעורר לתשובה כי אע"פ שבאמת לא היו ראוים לאותו המעשה ממש בפועל זה נכון אבל בכל זאת בפנימיות לבבם היה רפיון בלבם וירדו קצת מדרגתם ממה שהיו, אמנם לא שמו לב לזה ולא הרגישו שזה עוול בכלל, על כן נתנו להם ליפול ירידה גדולה כזה ומזה ההתרגשות התעוררו מאד וממילא העלו את עצמם שוב.

היוצא מזה כשהאדם לא תופס תיכף כשמרגיש ירידה בהתלהבות אז יכול ח"ו ליפול יותר מי יודע עד איפה עד שיתפוס את עצמו.

ד

והנה בפרש"י על הפסוק ויסעו מרפידיים (שמות י"ט ב') כתוב וז"ל להקיש נסיעתן מרפידיים לביאתן למדבר סיני מה ביאתן למדבר סיני בתשובה אף נסיעתן מרפידיים בתשובה, ע"כ ומבואר בדברי רש"י שלא רק התעוררו כשהגיעו לסיני מחמת ההתלהבות שכבר הגיעו לסיני, אלא כבר מרפידיים נסעו בתשובה כלומר בזמן ובמקום של רפיון ידים כבר שם תקנו עצמם והתעוררו לתשובה, וילה"ב מה זה נפק"מ לנו מתי התעוררו לתשובה אם התחילו התשובה כשבאו להר סיני או התחילו התשובה כשנסעו מרפידיים יום לפני זה.

והנה אנחנו לומדים מדברי רש"י אלו דבר חשוב מאד והוא שהפסוק מודיע לנו שלא רק כשבאו להר סיני ששם היה

שהוא לא יכול להבין דבר כזה תורה ציוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, בכל זאת מרגילים אותו לומר את זה ומכניסים את זה שיהיה בלבו המלים לבד כי זה המלים של התורה, וע"כ כשלומדים עם הילד את המלים האלו תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב זה ממלא את הלב עם הקדושה והאור של התורה ואח"כ כשיגדל יבין כבר, אבל אם לא עושה כך מיד כשיודע לדבר אז זה אחרת".

כ כשנכנס התורה תיכף כשעדיין הלב נקי, ואע"פ שאינו מבין המלים האלו אבל אח"כ זה יעשה פירות כשיתחיל להבין את זה יבין את זה בצורה אחרת לגמרי כי זה כבר נספג בלבו כשהיה נקי, אז אפילו המלים לבד בלי להבין זה נותן לו אח"כ להבין את התורה לאמיתתה וכן איתא בגמרא על ר' יהושע בן חנניא אשרי יולדתו (אבות ב' ח') כי אמא שלו שמה את העריסה שלו בבית המדרש זה גרם לו אח"כ להיות ר' יהושע בן חנניא ואע"פ כשהעריסה שלו היתה בבית המדרש בפשטות לא היה מבין כלום כי כך זה בדרך הטבע שעדיין לא מבין כלום, בכל זאת הקדושה של אור התורה נספג בו.

וכן כעין זה איתא בג"מ (ע"ז ט"ו) לעולם ליגמר אינש וכו' ואע"ג דלא ידע מה קאמר, שצריך שילמד הרבה גמרא ואפילו לא ידע מאי קאמר ע"ש בגמ', עכ"פ אנחנו רואים שבתורה מקדימים את הדבור לפני המחשבה דהיינו לגרוס לפני ההבנה, וניסן ואייר זה הכל הכנה לתורה כי יצאו ממצרים בשביל לקבל את התורה כמ"ש (שמות ג' י"ב) תעבדו את האלקים על ההר הזה זה לך האות, אז כל המטרה של יציאת מצרים זה היה כדי לקבל את התורה לכן היה צריך להיות קודם הדבור ואח"כ המחשבה כי כך זה הסדר בלמוד התורה.

והנה אנחנו מתפללים בשמונה עשרה אתה חונן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה חננו מאיתך יש אומרים חכמה בינה ודעת ויש אומרים דעה בינה והשכל, אבל עכ"פ אנחנו אומרים אתה חונן לאדם דעת הקב"ה אתה נותן לאדם דעת ומלמד לאנוש בינה נותן לאדם דעת ובינה חננו מאיתך חכמה בינה ודעת מוסיפים אחד מה שלא הזכירו לפני זה חוזרים על הבינה ודעת ומוסיפים גם חכמה, וצלה"ב מה הענין כאן.

אפשר לומר שהפירוש הוא כך שהקב"ה נותן בטבע של האדם דעה ובינה, דעת זה שהאדם מבין דבר שיש לאדם כח השכל שיש לאדם כמה חלקים במוח כל חלק שבמוח עושה פעולה אחרת, יש כח התפיסה יש כח ההבנה יש כח ההכרעה הדעת זה כח ההכרעה להחליט מה כן מה לא ולהכריע בין הדברים או לסנן איזה דבר מה שזה פסולת ומה שזה נקי מה שצריך לקבל, הגמרא אומר (חגיגה ג:) כשהאדם לומד תורה יעשה אזנו כאפרכסת שהכל יכניס ואח"כ יסנן מה שראוי סולת נקיה, יש לאדם כח הזה לסנן ולהכריע זה כח הדעת, ואח"כ לקשר זה למעשה זה גם כח הדעת שמקשר את המוחין למעשה למדות זה כח הדעת.

בינה זה הבנה יש אנשים שיש להם הבנה מצוינת הם גדולים בהבנה מאד אבל דעת אין להם אם מדברים איתם הם לא פקחים לא יכולים להכריע בין טוב לרע הם לא יודעים להבחין בין דבר לדבר מה טוב ומה לא מה הטפל ומה העיקר, תאמר לו דבר שזה טפשות גם בזה יתבונן ויתפוס טוב

רמזו השם הו"ה שיוצא באותו החודש שם רמזו הענין של החודש, וכאן אומר שהצירוף הוא יתהלל המתהלל השכל וידוע אז זה מסוגל להשכלה וידועה.
 "וכמו שפרש"י שם אם אינו עושה כך כאילו קברו משמע אם אינו עושה כך תיכף כשמתחיל לדבר.

חשוב מאד לדעת, כי האדם שרוצה לקבל את התורה הוא צריך להיות נקי ועל כן כל שנה כשמגיע הזמן של קבלת התורה הרי הוא צריך לנקות את עצמו כדי להיות ראוי לקבל את התורה שוב, ועל כן אם האדם רואה שלא הצליח בקבלת התורה שמלפני שנה שלא יתייאש נותנים לו עכשיו הזדמנות עוד פעם שוב לקבלה.

אבל ההתחלה צריכה להיות בימי הספירה ועל כן היה מנהג קדום שתמיד היו מוסיפים ללמוד בימי הספירה, יש כאלו שהיו לומדים מסכת שבועות כנגד החמשים יום שיש שם והיו לומדים את זה עד שבועות, ויש כאלו שהיו לומדים מסכת סוטה שיש גם שם בדיוק מ"ט דפים, כך היה נהוג להוסיף בלמוד התורה במיוחד לשם הכנה לקבלת התורה, זה הענין כשיגיע בתורה ומוסיפים עוד לימוד יותר מהרגיל אפילו אם הוא לומד בבקיות אבל סוכ"ס צריכים לייגע עצמו כדי ללמוד ולהוריד ולגזול קצת מהזמן ולהוסיף זמן וכדומה זה גם נחשב ליגיעה עכ"פ לקצת יגיעה זה נחשב, כי בעצם להיות מייגע עצמו על דברי תורה זה דרגא היותר גדולה אבל בכל אופן זה גם נחשב קצת הכנה, אבל היום דבר זה נשכח מאתנו לגמרי.

ה

עוד מובא בבני יששכר שהזמן של אייר זה סגולה לקבל חכמה כי הצירוף של החודש הוא מהפסוק (ירמיה ט' כ"ג) יתהלל המתהלל השכל וידע"י, וגם מביא מספר יצירה שהקב"ה השליט איזה מדה בכל חודש ובחודש אייר המליך הקב"ה אות ו' בהרהור ומסביר שענין של הרהור זה ענין של השכלה המחשבה שהאדם חושב במחשבתו שע"ז הוא משיג חכמה, והחודש הזה ברא הקב"ה את ההרהור שבמוח, עכ"פ היוצא מזה שבחודש אייר מסוגל להשיג יותר את חכמת התורה.

והנה לפי מה שבארנו שבחודש אייר מסוגל להזדכך מובן היטב שזה תלוי זה בזה כי מכיון מזדכך וכשמתחיל האדם להזדכך ע"ז הרי הוא מתחיל להשיג את החכמה, כי כל זמן שהאדם מלא פסולת וזוהמא ברוחניות לא את התורה ואם משיג את התורה הרי זה רק חיצוניות התורה יכול להשיג אבל אינו יכול להשיג את אמיתתה של תורה, (וכמבואר בארוכה במק"א) שאפילו אם נדמה לו שמשג את התורה ויודע מה שכתוב בה, אבל לא יכול להשיג את אמיתתה של תורה ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא אלא יטעה בשיקול הדעת שלו בכל דבר ודבר ולא יבין את התורה לאשורו ועל בוריה אלא יבין אותה בלי הבנה עמוקה ובלי הבנה אמיתית, מפני שאמיתתה של תורה לא יכול להשיג כך כשהוא מלא זוהמא ופסולת אלא רק אם האדם הוא ראוי לזה, זה דבר חשוב מאד לדעת.

והנה ניסן זה נגד הדבור (כמבואר בבני יששכר) ואייר נגד המחשבה ולכאורה יש לשאול שבדרך כלל המחשבה היא קודם להדבור וא"כ היה צריך להיות הסדר קודם אייר נגד המחשבה ואח"כ ניסן נגד הדיבור ולמה הסדר הפוך.

אבל אפשר לומר ע"פ מה שאמרו חז"ל תינוק מתחיל לדבר אביו מלמדו תורה מאי תורה ציוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, ובפשטות הרי התינוק אינו יודע מה הוא אומר כי הוא רק התחיל לדבר בס"ה אומר כמה מלים ובודאי

²¹ כידוע שכל חודש יש צירוף של שם הו"ה בצורה אחרת שמכוונים את זה במוסף ובחודש אייר הצירוף של שם הו"ה זה לא ישר כמו בחודש ניסן אות ה' אות ה' אות ה' אלא בחודש אייר זה ה' ה' ה' ו' וזה יוצא מהפסוק יתהלל המתהלל השכל וידוע, הבני יששכר תמיד אומר רמזים על הפסוק שמשם יוצא הצירוף של שם הו"ה ז"א שזה שייך לענין של הפסוק הזה שם

ויכולים לומר סברא ויהיה לו בזה הבנה, אבל אין לו הדעת
הזה להכריע שזה דבר שחבל לדבר ולחשוב על זה, זה הדעת
אין לא למדוד אם זה חשוב או טפל או לא.

הקב"ה נותן לכל אדם דעה ובינה והנה למשל כשנותנים
לרחיים זה טוחן מה שנותנים בתוכו אם תתן לו בשר יטחון
את הבשר אם תתן חיטים יטחון את החיטים יעשה קמח
מה שיש לו הוא טוחן, כמו"כ המוח הוא כמו טחינה כמו
ריחיים הוא טוחן מה שנותנים שם אם ממלאים את התינוק
עם שטותים והבלים אז כל הריחיים שלו יעבוד עם זה,
כלומר הבינה והדעת יעבוד עם זה, זה אנחנו מתפללים
להקב"ה נתת לנו כח של בינה ושל דעת אבל תלוי מה
נותנים שם מה שופכים לשם כי הבינה והדעת הרי זה כמו
ריחיים שזה כח הטחינה, על כן אנחנו מתפללים שתתן לנו
חכמה שנדע מה לטחון, ואח"כ על זה יהיה הבינה והדעת
שזה יהיה הבינה והדעת אחרת לגמרי, זה יהיה בינה רוחנית
ודעת רוחנית יהיה שם סחורה יהיה לנו במה לעבוד.

ו

הנה הזכרנו שצירוף שם הויה של חודש זו יוצא הראשי
תיבות של הפסוק "יתהלל המתהלל השכל ויודע" ואינו כולל
את תיבת "אותי" שהוא המשך הפסוק ולכאורה היה ראוי
שיהיה הרמז גם במלה אותי כי בלי זה הרי זה כמו חצי דבר
יתהלל המתהלל השכל ויודע במה יתהלל אדרבא אל יתהלל
החכם בחכמתו אלא בזאת יתהלל המתהלל השכל ויודע
אותי נאם ד' אז א"כ העיקר חסר מן הספר למה זה לא מרומז
באותי.

אפשר לומר כי באמת חודש אייר זה רק ההכנה להשיג
את ההשגה אבל עדיין אין את עצם ההשגה וזה רק הכנה
להשגה, לכן חסר כאן ה"אותי" שזה רק מקבלים בחג
השבועות.

אמנם בוודאי שצריכים לדעת שיתהלל המתהלל השכל
ויודע אותי בלי האותי זה לא שווה כלום, ישנם אנשים שלא
מבינים את הדבר הזה שצריך להיות המוח נקי וזך מכל
הזוהמא והפסולת ומכל השכלה אחרת, אם האדם לומד
השכלה אחרת חוץ מתורה זה לא רק שזה ביטול תורה כמו
שאייתא בגמרא (מנחות צ"ט): ששאל בן דמה בן אחותו של ר'
ישמעאל את ר' ישמעאל אם מותר ללמוד חכמות אחרים
ואמר לו אם תמצא זמן שזה לא יום ולא לילה אז תלמוד כי
כל זמן שזה יום או לילה יש מצוה ללמוד תורה שנאמר
(יהושע א' ח') והגית בו יומם ולילה וכל זה מבחינת ביטול
תורה, אבל יותר מזה צריכים לדעת שאם האדם לומד
השכלה אחרת זה מכניס זוהמא במוחו כי כל השכלה שזה
לא תורה אין בזה שום הלול ושבת, כי רק בזאת יתהלל
המתהלל השכל ויודע אותי אם האדם יש לו השכלה אחרת
חוץ מתורה אין לו בזה כלום.

והנה יש ששואלים איך הרמב"ם השיג בחכמת הרפואה
וכדומה וכמה ראשונים וגם התנאים ואמוראים היו מהם
רופאים שמואל האמורא היה רופא איך השיגו את זה אם
לא למדו את זה.

אבל צל"ד דבר חשוב מאד מה שמובא בחתם סופר על מה
דאייתא בגמרא (מנחות ס"ה) שסנהדרין היו צריכים לדעת
חכמת הכישוף כי מכיון שהיו צריכים לדון אלו שהיו
מכשפים על כן היו צריכים לדעת מה הוא כישוף ומה לא
וכן היה עוד דברים שהסנהדרין היו צריכים לדעת, אומר
החת"ס שלא למדו חכמה זה ממכשפים ח"ו אלא קבלו זה
"החכמים ומהסנהדרין הקודמים שהם ידעו ולמדו את זה
מהפסוק (שמות כ"ב י"ז) "מכשפה לא תחיה" משם אפשר
ללמוד כל חכמת הכישוף, וכן מביא בשם ר' שרירא גאון
שבפסוק (בראשית ה' א') זה ספר תולדת האדם רמוז כל חכמת
היד והפרצוף וכל חכמת השירטוטין של האדם" עכ"פ רואים

זה מה שמתפללים, אתה חונן לאדם דעת אתה נותן לכל
אדם דעת להבדיל גם גוים יש בחי' של בינה ודעת זה יש
לכל אחד, אבל תלוי מה נותנים שם, אם אנחנו מעניקים
את הילדים רק תורה רק תורה אז הוא טוחן את כל החיים
שלו עם התורה אז כל הדעת שלו זה נהיה דעת תורה כל
ההגיון שלו זה עם התורה רק ללמוד תורה, אז הדעה והבינה
בנוי על התורה שנותנים לו לכן מעניקים לו אפילו רק את
המלים האלו תורה ציוה לנו משה ואח"כ יחפש בזה ויחשוב
מה הכוונה מה הפירוש ישאל וילמד, אבל היום מכניסים
שטותים והבלים כמו שעושים היום לכן הוא טוחן כל החיים
את זה על זה עובד הדעה והבינה.

והנה הגמרא אומר (נדה ע'): מה יעשה אדם ויחכם חכמה זה
הדעה בינה זה העמקות שהאדם מבין להסביר דבר זה מכח
הבינה, וחכמה זה המדע כמ"ש וחכמים כבלי מדע ונבונים
כבלי השכל, יש חכמה ויש בינה זה שלומד הידיעה זה לא
אומר שהוא מבין יכול להיות כמו שרש"י אומר בגמרא
(מגילה כ"ח): שאמרו על אחד שהוא צנא מלא ספרא רש"י
אומר סל כלי שמילאהו ספרים ואין מבין מה בתוכה, מה
שנותן לו זה חכמה והחכמה לבד צריכים לבשל אותה
צריכים לטחון עם זה ולעבוד עם זה עד שהאדם מבין בינה
ודעת.

כך זה דרך השגת התורה שקודם כל צריכים למלאות את
המוח שיהיה מלא עם תורה ואפילו שאינו מבין הכל, וזה
הלשון של הגמרא (כתובות נ.) ספי ליה כתורא פירש רש"י
'הלעיטהו תורה כשור שאתה מלעיטו ואובסו מאכל' כל
הגרונ שלו כמה שצריכים להכניס בו כל התורה שיש, בתימן
כל הילדים הקטנים ידעו את כל החמשה חומשי תורה בע"פ
עם כל הטעמים וכל הדקדוקים הכל, מפני שהיו ממלאים
אותם את כל הילדים הקטנים בתורה אפילו לפני שמבינים,
אבל אח"כ עובדים עם זה הוא מתחיל להבין מה שהוא יודע
כי מה ששמים בתוך האדם בתוך המוח עם זה המוח עובד,
ממילא כשנמצא במוח של האדם אשפה הוא למד כל
החכמות החיצוניות וכל הדברים האלה הפסולים אז עם זה
הוא עובד ומערב את זה עם התורה שהוא לומד ולכן נהיה
תערובת אחת כי הוא טוחן הכל ביחד, ונהיה זה כמו שכתוב

ואפילו המחשבות נרשמים על השירטוטין זה מה שמבואר בזה"ק (בפרשת יתרו
ובפרשת האזינו באיראד בשני המקומות האלו) כל הענין של השירטוטין של חכמת
הפרצוף והיד, זה לא מובן בפשטות זה סתרי תורה מה שידעו איש מפי איש
זה ע"פ דרך רוחני לגמרי.

¹⁷ כי על הפרצוף ועל הידים יש לאדם שירטוטין ויש חכמה גדולה לקרוא
את זה, זה לא מה שיודעים היום כי מה שיודעים היום חכמת היד זה גם הגוים
יודעים כי זה דבר חיצוני זה דבר גשמי זה ידיעת המזלות והעיתידות, כל מה
שיש ברוחני יש בגשמי אבל ברוחני זה משהו אחר בזה יודעים כל מה שהאדם
עשה מעודו ועד כל ימיו זה רשום הכל כל עבירה וכל מצוה וכל דבר קטן וגדול

על נייר חדש, כדאיתא במשנה (אבות ד' כ') אינו דומה ילד שלומד תורה לזקן שלומד תורה שהילד זה כמו שכותב על נייר חדש והזקן זה כמו שכותב על נייר מחוק, ולכאורה יש לדקדק למה כתוב במשנה שזה דומה שכותב על נייר מחוק למה לא כתוב שזה כתב על גבי כתב, אלא מכאן רואים אם אדם זקן רוצה ללמוד תורה הרי הוא צריך קודם כל למחוק את מה שנשאר כתוב שם ורק אח"כ לכתוב כלומר ללמוד תורה.

ומצינו בגמרא (ב"מ פ"ה.) בר' זירא כשעלה מבבל לא"י צם מאה תעניות שישכח את התורה שלמד בבבל¹⁰ כי תורת א"י זה בדרגא יותר גבוה, עד כדי כך כדי לקבל דרגא יותר בתורה צריכים להוציא מקודם את הדרגא הפחות גבוה, וא"כ כ"ש שצריך להוציא שדבר חול מקודם וכמה זה מפריע בתורה, כי אם הדרגא הפחותה לתורה מפריע לדרגא החדשה היותר גבוהה א"כ על אחת כמה וכמה שבוודאי מפריע דברי חול לדברי תורה, לכן פעם הקפידו על ילדים קטנים שלא ידעו כלום מהויות העוה"ז ממש כלום ואע"פ שלא היה מסוכן המצב אז כמו היום מפני שלא ראו ברחוב דברים של היצה"ר כמו שרואים היום, בכל זאת שמרו על הילדים דווקא שהמוח והלב שלהם יהיה נקי ולא ידעו שום דבר אחר מלפני שלומדים תורה כדי שיכנס בהם רק תורה.

ועד כדי כך זה חמור מאד שצריך ללמד רק תורה בלי שום חכמות אחרות כדאיתא ברש"י (דברים י"א י"ט) על הפסוק ולמדתם אתם את בניכם שזה מצות לימוד תורה עם הבנים (מצות ושנתם לבניך זה לתלמידים ולמדתם אותם את בניכם זה קאי על הבנים שלו) ורש"י אומר מה דאיתא בגמרא כשהילד מתחיל לדבר התקינו חז"ל שילמדו תורה ומה התורה שצריך ללמדו את הפסוק תורה ציוה לנו משה, ז"א מיד כשמתחיל לדבר אפילו לא מבין כלום כבר מלמדים אותו שיאמר פסוק של תורה, כך מתחילים תיכף הדבר ראשון שידבר זה יהיה תורה.

ועוד מוסף רש"י ואומר ואם לא עשה כן הרי הוא כאילו קוברו שנאמר אח"כ למען ירבו ימיכם שמשמע שאם יעשו יהיה להם אריכות ימים כך, וממילא שומעים שאם לא עושה כן אז כאילו קברו, שע"כ שלא מלמדו בתחלה רק תורה הרי הוא גורם לו שלא יכול להשיג כבר את התורה, כי זה כבר יהיה על ניר מחוק כי יש שם דברים אחרים חוץ מתורה זה כבר לא יהיה ניר חדש, עד כדי כך הקפידו שהילדים לא ידעו כלום מהויות עוה"ז שיהיו תמימים שישארו כמו שאומרים היום פרימטיבים, שום דבר לא למדו איתם רק תורה תורה תורה ורק זה מה שבנה אותם כי מה שהאדם לומד תחילה בגירסא דינקותא (שבת כ"א:) זה נשאר לו וזה נספג במוח מפני שהלב נקי וריק לכן זה ממלא את כל הלב בתורה ואם צריכים גם לעסוק בפרנסה זה רק אח"כ.

בזמן הרשב"א היה התעוררות שבני ישיבות ילכו ללמוד חכמות ומקצועות כדי להתפרנס והרשב"א עם הרא"ש ביחד עשו חרם שעד כ"ה שנה לא ללמוד שום דבר אחר חוץ מתורה, ואע"פ שאז לא היה המדובר על דברים פסולים כמו שהוא היום שבתוך כל המקצועות וההכשרה שיוכלו ללמוד המקצועות מחייב אותם ללמוד כל מיני חבורים פסולים ויש בהם גם השקפות פסולות והשקפות שהם נגד תוה"ק ואפילו דברי כפירה כמו באקדמי' ואע"פ שהם טוענים שמסננים את

שכל החכמות יוצאים מהתורה, וידוע שהגר"א ידע את כל השבע חכמות (כמו שידוע שיש בעולם שבע חכמות) רק מהתורה מפני שלא למד שום דבר חוץ מהתורה החכמים שלנו ידעו הכל רק מהתורה, ושאר החכמות לא מוסיף שום דבר אבל אם לומד את החכמים לא מהתורה זה רק מגרע ומוריד מהתורה¹¹.

אבל היום לא מבינים את זה כך בכלל אלא מבינים להיפך לגמרי שביחד עם התורה יכולים ללמוד עוד חכמה אחרת, אבל צל"ד שזה בודאי לא שייך כי א"א לקנות תורה כשיש עוד דבר בראש, אפילו אם אדם עובד אבל אם עושה מלאכה בגופו ואינו לומד חכמה אחרת זה לא מפריע כל כך לקבל את התורה כמו מי שמכניס במוחו דבר אחר מפני שהמוח צריך להיות מוקדש לגמרי רק לתורה כך אפשר לקבל תורה.

ולכן בכדי לזכות לקבלת התורה היו צריכים לזכך את עצמם כמו שאמרנו שאפילו אם האדם יש לו רק זוהמא ופסולת בשאר המדות הרי זה גם גורם להבל (הרוחני) שיוצא שעולה למוח וזה גורם פגם וזוהמא במוח לנקות וזה מה שאמרו חז"ל לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן ז"א שהמן היה הכנה למתן תורה כי בלי הזיכוכ הזה שנעשה ע"י המן לא יכלו לקבל את התורה זה הזיכוכ גרם להם לקבל את התורה, עכ"פ חודש אייר יש בו הסגולה הזאת של יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי שזה מסוגל להשכלת החכמה ודברי תורה.

ז

היוצא מזה שהתנאי הראשון לקבל התורה זה שצריך להיות המוח של האדם נקי מכל שאר הדברים וכמובן אם האדם מזכך את המדות ממילא מזדכך המוח.

ועוד תנאי לקבלת התורה צריך שיהיה לאדם רצון רק לתורה כדאיתא בתנא דבי אליהו (זוטא י"ד) שאין דברי תורה נבלעים בלב האדם אלא במי שהוא עיף להם (עיף זה צמאון) א"א לקבל תורה אם לא צמא לזה, זה היה ההכנה של בני"י שהראו חביבות לתורה והיו צמאים לתורה בזה שספרו את הימים זה הראה והוכיח על החביבות וההתלהבות והצמאון שלהם לתורה כי בלי זה א"א ללמוד תורה.

א"כ נמצא שיש שני דברים בכדי להיות ראוי לקבלת התורה לזכך ולסנן את כל הזוהמא שיהיה האדם זך ומזוכך גם במדות וגם במוח, ודבר שני שיהיה לו רצון וצמאון גדול לתורה, אבל צל"ד דבר חשוב מאד והוא שהצמאון הזה זה צריך להיות רק לזה ולא לשום דבר אחר אבל ברגע שיש לו צמאון לעוד דבר הרי זה מפסיד לתורה, כדאיתא ברמ"א (יר"ד סי' רמ"ו סעי' כ"א) לא יחשוב האדם לעסוק בתורה ולקנות עושר וכבוד עם הלמוד, כי מי שמעלה מחשבה זו בלבו אינו זוכה לכתרה של תורה ע"כ, ז"א שאם האדם יש לו תשוקה ושאיפה לדבר אחר חוץ מתורה הרי הוא לא יכול לקבל תורה.

ועל כן בשעה שהאדם קונה את התורה ובפרט כשהוא צעיר שאז זה הזמן שצריך לקבל את התורה עד שזה יהיה נקלט ונספג בלבו כמ"ש (משלי ג' ג') כתבם על לוח לבך, צריך האדם להיות המוח שלו נקי מכל שאר החכמות כי דברי תורה צריך להיות שיהיו נקלטים על מוח נקי כמו בדוגמא

¹⁰ אם האדם צריך ללמוד בשביל הפרנסה יש הגדרה בראשונים מה מותר ומה אסור ללמוד אנחנו לא נכנסים בענין זה.

¹¹ זה פלאי פלאים איך מותר לעשות זה הרי המשנה אומר (אבות ג' ח') שאסור לאדם לעשות פעולה כדי שישכח את התורה והרי זה כאילו מתחייב בנפשו ועל כן אסור לאדם שישב ויסירם מלבו זה עבירה שנאמר (דברים ד' ט') ופן יסורו

מלבבך א"כ אסור לאדם לשכוח תורה אז איך היה מותר לר' זירא לעשות פעולה כדי שישכח את התורה, אלא כנראה שאם זה בכדי לקבל תורה יותר גבוה אין בזה איסור אלא זה הכנה לתורה, העבירה זה רק כשסתם שוכח את התורה.

לרפאות שבאמת לא היה ראוי לילך לרופאים בכלל אלא שהתורה התירה את זה כי כבר נהגו כך, אז בתחלת הבריאה היה כך כשהאדם היה חולה היה מתפלל להקב"ה שירפא אותו כי בשביל מה בא החולי הרי זה כדי לעורר את האדם שחטא שלכן נהיה חולה כי החולי זה בא מהחטא, והיה צריך לעשות תשובה והיה מתפלל להקב"ה והיה מקבל רפואה, אבל אח"כ הנהיגו להתעסק ברפואות לרפאות עצמם בלי לפנות להקב"ה לכן בסוף יצא שכבר כאילו שחייבים לעשות את זה, האנשים הכניסו את זה בתוך הטבע הם בחרו בזה הם המשיכו את זה על עצמם", כמו"כ כך זה לגבי הכסף.

אנחנו גילגולים מאלו הראשונים שהכניסו את זה אנחנו כבר משועבדים לזה, זה בדיוק כמו שהיה במצרים שבני עבדו עבודת פרך אבל איך הצליח פרעה לקחת את האנשים ולעשות אותם עבדים הרי הם היו אנשים מכובדים באו לשם בכבוד כמו בני מלכים ואיך פתאום הצליח לקחת אותם לעבדים, לא שייך שמלך יעשה אכזריות כזה פתאום לקחת אנשים ולשעבד בהם כי אם היה עושה דבר כזה היה נראה כמו אכזר ורשעות גדולה וכל אומות העולם היו מסתכלים עליו, על כן היה צריך לעשות איזה תחבולה וחכמה כמ"ש (שמות א' י') הבה נתחכמה לעם, מה עשה הציע להם הרבה כסף כדאיתא במדרש שפרעה בעצמו הלך לעבוד ולקח לבינה לבנות היה שני הערים האלה פתאום ורעמסס שנחרבו שירדה החומה שלהם אז רצו לבנות את זה חזרה והמלך בעצמו הלך לשם לעבוד, ובני ראו ואמרו שמפני כבוד המלך לא מתאים להם לשבת ולא לעבוד וכי המלך עצמו עובד זה זלזול במלך במלכות על כן הם באו לעזור לו, ואז המלך התחיל לשלם להם שכר ונתן להם שכר גדול כזה לפי משקל הלבנה שהאדם שם כך קבל לפי זה משקל כסף (אם היה בדור הזה פרעה היה בגרושים יכול לשחד את כולם אבל אז היו צריכים לשלם כל כך הרבה כסף כדי לכבוש אותם כדי להכניס בהם שירצו לעבוד), אז כך זה היה ההתחלה שנמשכו לכסף שעל כל לבינה היו משלם הרבה כסף, ולאט לאט הוריד את המחיר עד שלא נתן להם כלום רק היו עבדים, ואז כבר לא היו יכולים להתחמק מזה כך זה תמיד שאנשים גורמים לעצמם את זה.

והיום אנחנו גרמנו לעצמנו שחזרנו להמצרים הזה שאנחנו צריכים לעבוד רוב היום וכל זה כי רפו ידיהם מן התורה ומכיון שרפו ידיהם מן התורה אז מגיע עמלק, העמלק של היום זה שמכניס כל הדברים האלה המקולקלים.

ט

והנה היום קרה האסון היותר גדול לא רק שעובדים רוב היום זה אסון א' אבל אסון ב' יותר גרוע מזה שצריכים להשקיע את הלב ואת המוח בפרנסה, זה האסון והעונש והפורענות היותר גרועה שישנה שאם כן התורה מה תהא עליה מתי האדם יעבוד את ד' (מתי אעשה גם אנכי לביתי) מתי יעשה האדם לתכלית האמיתי והרצוי לתכלית הבריאה בשביל המטרה שלו, העוה"ז הרי זה בסך הכל רק פרודור

בהתמדה כי למד שש שעות כל יום, וכך היה עד בערך שמונים שנה שהיה אדם זקן היה תמיד יושב ולומד בכלל כמו אברך כולל.

¹¹ הוספת המעתיק, איתא ברמב"ן (ויקרא כ"ו י"א) וז"ל, והוא מאמרם (ברכות ס) שאין דרכם של בני אדם ברפואות אלא שנהגו, אילו לא היה דרכם ברפואות יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו עונש חטאו ויתרפא ברצון ה', אבל הם נהגו ברפואות והשם הניחם למקרי הטבעים. וזו היא כונתם באמרם (שם) ורפא ירפא מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות, לא אמרו שנתנה רשות לחולה להתרפאות, אלא כיון שחלה החולה ובא להתרפאות כי נהג ברפואות והוא לא היה מעדת השם שחלקם בחיים, אין לרופא לאסור עצמו מרפואות.

הדברים הפסולים ואת דברי הכפירה אמנם המציאות מעידה שזה שקר גמור וכמו שמספרות אלו שלמדו את זה וחזן מזה יש בתוך הלימודים דברי קלקולים שמכניס בהם רעל גמור שבעל כרחם מתרחקים לגמרי מהשקפת התורה כמו שהמציאות המרה מעידה על זה ואז עדיין לא היה מושג כזה רק לישוב וללמוד תורה שיהיה תורתו אומנתו רק מי שעשה מסירות נפש היה מתנהגים, היו יחידים שעשו מסירות נפש ממש שמסרו עצמם על התורה היו בבחינת ממית עצמו בפועל ממש כמו שאיתא ברמב"ם (הלכות שמיטה ויובל פרק י"ג הלכה י"ג) שכל אחד יכול להיות משבט לוי אבל סתם אנשים היו צריכים לעבוד אבל עבדו ועשו מלאכה רק כמה שעות ביום כדאיתא בשו"ע (י"ד ס' רמ"ו סעי' ד') 'היה בעל אומנות ועוסק במלאכתו ג' שעות ביום וט' בתורה' והיום הלואי שבכוללים ילמדו תשע שעות ביום".

כך היה פעם שאם היו עובדים שלש שעות ביום היה להם ללמוד תשע שעות ביום והיו שקועים בתורה כי התורה זה היה העיקר אצלם זה היה קבע אצלם והמלאכה היתה ארעי לגמרי, אבל היום ד' ירחם מי שנכנס לעבודה עובדים אפילו שמונה שעות ביום או תשע וגם זה לא מספיק אלא צריכים לחפש עוד פרנסות בצד ועוד דברים להוסיף אחרי הזמן, ומי שעושה מסחר צריך להשקיע כל מוחו וכל לבו בעניני מסחר צריך לעשות פרסומת וכל מיני שטותים והבלים, פעם איך היה מתנהג יהודי כשהיה עוסק למלאכתו היה הולך ליריד פעם בשנה קונה כל מיני סחורות שהיה שם בזול שחשב שמזה יכול להרויח, וחזר הביתה ופתח חנות והכניס שם את הסחורה ופתח ספר תהלים ובקש מהקב"ה שישלח לו קונים, לא היה פרסומת ותקשורת כל הדברים האלה אלא כך היו עושים היו אומרים תהלים שהקב"ה ישלח להם קונים והיו קשורים להקב"ה גם בשעת המלאכה ובא להם פרנסה.

אבל היום חיים בלי אמונה בהקב"ה אלא מאמינים שהפרסומת יביא להם פרנסה ולכן חושבים שאם ירבה בפרסומת כך יהיה לו יותר פרנסה, ומי שלא עושה פרסומת לפרנסה אומרים לו אתה בטלן אתה צריך לילך לבעל מקצוע שילמד אותך איך לעשות פרסומת (יש אנשים שמלמדים איך לעשות פרסומת הם לוקחים הרבה כסף) צריך לילך אליהם ולהוציא הרבה כסף ובינתיים תקח הלואה ממישהו ותשקיע, כל כך מבלבלים את המוח ואת הלב והכל אז איך יכול ללמוד בכלל זה המצב הנורא שיש היום.

ח

אבל הגורם לזה זה מפני שהתחילו לרדוף אחר הכסף זה לא כמו שחושבים שזה התחיל מכח הדוחק זה לא כך, מפני שהקב"ה לא בא בטרונאי עם בריותיו (ע"ז ג.) כשנתן לנו הקב"ה מצוה ללמוד התורה יומם ולילה זה לא בשביל שלא יהיה לנו פרנסה ע"ז ובכדי שאח"כ יצטרך כל היום לעבוד זה לא כך, אלא זה דומה למה שמובא בגמ' (ברכות ס.) על הפסוק (שמות כ"א י"ט) ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא

¹¹ אני הכרתי יהודי אחד שהיה יתום כשהיה צעיר בן שבע עשרה שנה לפני השואה עדיין והלך לרב שלו לשאול אותו אם מותר ללכת לעבוד כי אין פרנסה בבית ואין מה לאכול, כי אין אבא בבית ואין מי שיכניס פרנסה ולאמא אין מה לתת ליתומים לאכול והוא היה הבכור ושאל אותו רשות אם מסכים שילך לעבוד שיביא פרנסה בבית, לא היה כמו היום שיש ארגונים כאלו שדואגים לא היה מאיפה לקחת, והרב התיר לו בתנאי אחד לפני שהולך לעבוד בבקר ללמוד שלש שעות רצופות וכשחזר מהעבודה צריך ללמוד עוד שלש שעות, אני הכרתי יהודי הזה כשהלך לפנסיה והפסיק לעבוד התיישב בכלל ולמד כל היום, יהודי בן ששים ויותר נכנס לכולל וישב ולמד מן הבוקר עד הערב ואע"פ שעבד כל השנים בכל זאת למד כל כך בהתמדה מפני שהיה רגיל ללמוד

וכשבנ"י התחילו לקנא על זה והצטערו על זה התחילו להתלהב (דברים כ"ט ג') אז אמר להם משה רבינו "היום הזה נהיית לעם לד' אלקיך" כשכבר יש לכם את חביבות התורה יש לכם צמאון לתורה אתם מקנאים בשבט לוי ופרש"י שם אומר היום הזה הבנתי שאתם דבקים וחפצים במקום ולכן היום נהייתה לעם לד' אלקיך, אבל שבט לוי כבר נעשו לעם ד' אלקיך במתן תורה כל שאר השבטים עדיין לא נעשו לעם ד' עד שהגיע אותו יום שהתחילו לבקש את התורה בצמאון כזה.

נחזור לעניננו מה שקורה היום, היום אנחנו כבר בסוף הגלות כי אחרי השואה כבר התחיל הסוף ממש של הגלות ואנחנו קרובים לגאווה"ש, מאחר השואה התחיל תקופה חדשה מצד אחד נהיה הרחבה הקב"ה נתן לנו באיתערותא דלעילא הזדמנות ללמוד תורה כל היום בבחי' תורתו אומנתו, והתחילו הענין של הכוללים בכל מקום ומקום עד כדי כך שבא"י התחילו כולם ללמוד בכוללים, כי מצד אחד היה הגזירה של הגיוס שע"ז לא יכלו לצאת מהתורה כי אז היו תופסים אותם לגיוס ולפחות לצורך זה היו מוכרחים לישב וללמוד בכולל, וגם היו כוללים ששילמו להם והיה מספיק לפרנסה, משני הצדדים היו יכולים להשאר בלמוד והיו מוכרחים ללמוד תורה והיו שמחים על זה, מי שזוכר את הימים הקדמונים איך שהיו נראים בני הישיבות שאם היו מציעים לו לאחד מבני הישיבה שיש איזה מסחר שיכול לעסוק שעה בלילה ויכול להרויח ולהתעשר, לא היו נתפסים לזה היה אומר זה לא מעניין אותי אני יושב ולומד תעזוב אותי כך היה המצב באר"י אני זוכר שכך היה המצב לא היו נמשכים בכלל לזה וכך זה היה נמשך כמה זמן, אבל זה היה באיתערותא דלעילא.

אבל אח"כ לאט לאט חזרנו למצרים וזה הושיבך ד' למצרים באניות כי לא השתמשו ולא תפסו את המצב הזה להתקרב באמת להקב"ה כמו שהיה צריך שיהיה, כי אע"פ שלמדו אבל היה חסר עדיין הקרבה להקב"ה ללמוד עם האחד כמו שאיתא מהבעש"ט הק' לדרוש פסוק (מלאכי ג' י"ח) שלעתיד לבא "ושבתם וראיתם בין צדיק לרשע ובין עובד אלקים לאשר לא עבדו", והגמרא (חגיגה ט:) מפרש מי נקרא עובד אלקים ומי נקרא לא עבדו, לא עבדו נקרא מי ששונה פרקו מאה פעמים עבדו זה נקרא מי ששונה פרקו מאה ואחד פעמים, וידוע הקושיא הזאת וכי מפעם אחת כבר נקרא עובד אלקים.

ועוד הקשה הבעש"ט מה זה הלשון מאה פעמים ואחת היה צריך לומר מי ששונה פרקו מאה ואחד פעמים זה עובד אלקים, ואומר שהגמרא מרמז בזה שמי שלומד את המאה פעמים עם האחד אין הכוונה שלומד עוד פעם אלא אותם המאה פעמים הוא לומד עם האחד עם הקב"ה עם ההשכל וידוע אותי זה נקרא עובד אלקים, ובאמת הפירוש הזה של הבעש"ט זה פסוק מפורש כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי.

עוד יש פירוש על גמ' הנ"ל מבעל התניא שאומר כך שאז היה רגילות לחזור על כל דבר מאה פעמים (ולא כמו בני הישיבות של היום) כך נהגו ללמוד כל דבר מאה פעם, אבל מי שלומד מאה פעם ואחד האחד הזה לא לפי הרגילות מצות אנשים מלומדה מפני שכולם עושים כך לכן גם הוא עושה כך, אלא זה מצד עצמו לכן כבר מפני זה נחשב שעובד אלקים מפני שמה שהאדם עושה מצד התעוררות של עצמו

בכדי לקנות העוה"ב (אבות פ"ד מ' ט"ז), אבל כך זה נהיה כבר סדר העולם, ויותר מזה אדרבא כבר נעשים שמחים עם זה כשהאדם שמזדמן לו איזה פרנסה שיהיה לו בהרחבה גדולה ויהיה לו גם כסף לשים בצד לחתן הילדים.

אמנם בשביל זה יצטרך לעבוד שתיים עשרה שעות ביום הוא שמח עם זה ואומר ברוך השם שמצאתי פרנסה זה מציאה רבא יהיה לו כסף לחתן ילדים ויהיה לו הרחבה, ומה יהיה עם לימוד התורה הוא חושב שימצא כבר זמן ללמוד בלילה או ביום קצת הוא כבר יסתדר למלאות חובתו של הלימוד, הוא ימצא גמרא יפה שיעזור לו ויחשוב הרי הגמרא אומר שאפילו אם קרא פרשה אחת של ק"ש שחרית וערבית יצא ידי חובת לימוד התורה אז יש לו עצה זה בסדר הוא כבר יכול לקבל את התפקיד הזה ונהיה שמח בבית של האדם הזה שקבל את התפקיד הזה ושמחה גדולה ועושה יו"ט, ז"א על הפרענות היותר גדולה עושים שמחה כי הם שמחים עם הגלות אה"נ שצריך לשמוח ביסורים אבל לא בצורה כזאת.

אבל למה זה כך כדאיתא בפסוק (דברים כ"ח מ"ז) תחת אשר לא עבדת את ד' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל ומכיון שאינם מכניסים את השמחה בתורה לכן נמשכת השמחה לא לתורה אבל אם היה כל השמחה שלהם בתורה לא היו מגיעים לזה.

אנחנו צריכים ללמוד מיעקב אבינו שלא רצה להכנס למצרים עד ששלח את יהודה לפניו שיעמיד ישיבה שם בגושן כי לא שייך להכנס לשם אם אין שם ישיבה ומקום תורה לכן כך העמיד את התורה וכל הילדים שלו למדו תורה, ופתאום הגיע פרעה עם חכמה כזאת ומשך אותם עם הכסף להוציא אותם מן הישיבה מהכוללים איפה שישבו כולם ולמדו וכך ע"י שהיה להם המשיכה לכסף הוציא אותם מלמוד התורה ולאט ולאט נמשכו והגיעו למצב כזה שהיו עבדים לגמרי בחינם, אבל קודם הגיעו להרחבה גדולה מפני ששילם להם הרבה כסף ואח"כ נהיו עבדים מפני שזה מה שבחרו בעצמם את זה.

כך הוא אותו הסיפור במשך כל הגלות ולאחרונה זה נהיה מצב היותר גרוע, דהנה כתוב בתוכחה (דברים כ"ח ס"ח) והושיבך למצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף לראותה והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה ע"כ, ואיתא בזהר חדש (בפרשת כי תבא) שזה מש"כ והושיבך למצרים באניות זה לאו דווקא על ספינה אלא שמתחלף א' עם ע' והכוונה שזה יהיה בעניות עם ע' שע"י עניות חוזרים למצרים, ז"א שהיום אנחנו במצרים כלומר בפנימיות של מצרים, הפנימיות של מצרים זה ערות הארץ שזה מלא זימה ובנ"י היו צריכים להחזיק מעמד שם, ואם היו מחזיקים שם מעמד ע"י שהיו נשארם ללמוד כדאיתא (סוכה נ"ב:) אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש והיו נשארם בישיבה שהעמיד יעקב אבינו מה שהקים ע"י יהודה ולא היו יוצאים בכלל החוצה, היו אומרים למלך פרעה סליחה אנחנו לא יכולים לצאת החוצה לא בשביל כבוד מלכות ולא בשביל כסף שום דבר לא מוציא אותנו מבית המדרש והיו נשארם שם אז היו נצולים מכל השעבוד, כך עשו שבט לוי ולכן נעשו לגיונו של מלך שעיקר התורה ניתן לשבט לוי ובזכותם זכו גם כל כלל ישראל, והראיה כשמשא רבינו מסר את התורה בסוף ימיו הוא מסר את התורה לשבט לוי (דברים ל"א ט') כי הם היו בעלי התורה להם מסר את התורה ושאר בני"י היו נספחים אליהם.

שאלה לא צריך לדאוג, ומי שלא לומד תורה לשמה אז מהתורה עצמה יתעשר כי בשמאלה עושר וכבוד (שמאלה הכוונה מי שלומד שלא לשמה כדאיתא ברש"י שבת ס"ג.).

ואיך זה קרה היום שפתאום כל בני תורה התחילו לדאוג על הפרנסה, אלא כי זה בא מפרעה של היום כי פרעה הוא זה שמחלק הרבה כסף, היום נותנים לאלו שמביאים את האברכים ללמוד במכללות מקצועות נותנים להם על כל ראש כמה אלפים שקלים, כל חרדי שמכניסים אותו לתוך ההשכלות המכללות הם מקבלים מהשלטון אלפים אלפים, וכמו"כ כל המגייסים אלו שנקראים ציידים שהם מפתים בחורים ללכת לצבא הם מקבלים הרבה מאד כסף בשביל כל ראש שהם מביאים זה נורא נוראות, זה ממש כמו פרעה א"כ אנחנו שוב במצרים ושוב עובדים עבודת פרך.

זה במצרים הוציאו את כולם מבתי כנסיות מבתי מדרשות מהישיבות שלמדו מהמצב שהיה להם מנוחה, והיה להם מספיק ירושה במה לחיות כי אם יוסף אמר ואני אכלכל אותכם יוסף הבטיח להם שיכלכל אותם בודאי שיוסף דאג להניח להם גם קרן וירושה שיתפרנסו מזה, א"כ בני יעקב לא היה להם דאגה של פרנסה כי, א"כ למה הלכו לעבוד אצל פרעה אלא כי הבטיח להם הרבה כסף לכן התפתו לזה כמו"כ כך זה המצב של היום.

יא

אבל שוכחים דבר אחד היום לא מבינים שהתורה לא יכולה להיות אצל מי שהלב שלו מלא בדברים אחרים, היום אנשים מבינים שהתורה ח"ו היא הגיוני כמו המשכילים של פעם שהיו כך מבינים ולמדו את התורה בדרך שהאמינו בהגיון שלהם ולא הבדילו בין התורה לחכמות אחרות ח"ו, הרמח"ל כותב (בספר דרך ד') שאם לא היה שפע אלקי בתורה לא היה זה חשוב יותר משאר חכמות הטבע ומשאר כל החכמות שבעולם, כל החשיבות של התורה שיש בה שפע אלקי זה רק מפני השכל וידוע אותי, והרמב"ן כותב בהקדמה שהתורה היא כולה שמותיו של הקב"ה א"כ החשיבות של התורה זה מפני שיש שם שמותיו של הקב"ה שיש שם אותי, ולכן על יתהלל חכם בחכמתו וגו' כי אם בזאת יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי העיקר זה אותי, וכדי להגיע השכל וידוע אותי אסור לערב שום דבר אחר כי אסור לעשות שיתוף להקב"ה.

אם היו מחשיבים את התורה"ק היו מבינים שאין תמורה לזה האדם שזוכה להיות תורתו אומנתו אפילו אם חי בדוחק אפילו אם פת במלח תאכל הוא לא יעזוב את התורה, אם הוא באמת קנה את התורה הוא לא יעזוב את זה בשום כסף שבעולם מפני שעל התורה נאמר (תהלים י"ט א') הנחמדים מזהב ומפז רב ומתוקים מדבש ונופת צופים, למה הקב"ה נתן להם גזירה כזו שפרעה פיתה אותם בכל כך הרבה כסף כי זה הוכיח שאין להם חביבות התורה מפני שנמשכו לכסף של פרעה שאז א"כ לא יכלו לקבל את התורה בכלל, כי היסוד והכנה הראשונה לתורה זה חביבות התורה אם לא מחבבים את התורה יותר מכסף וזהב א"א לקבלה אם לא היו מבינים שזה יקרה היא מפז ומפנינים לא היו יכולים לקבל את התורה בשביל לקבל התורה היו צריכים להראות חביבות התורה ולהכיר שזה יקר מפז ומפנינים.

יותר לתת לצדקה, אבל העני שאין לו כלום לא חשוב בשבילו כל על כן הרי הוא מזלזל בזה כי בין כך הוא לא עשיר אז לא נפק"מ לו אם יהיה לו עוד פחות. ² כי יוסף אסף את כל הכסף מכל העולם לא רק ממצרים אלא מכל שאר הארצות סמוך למצרים מכל הארצות, יוסף אסף שלש אוצרות ואחד מהאוצרות מצא קרח ומזה נתעשר והיה עשיר גדול.

שמוסיף מתוך אהבת ד' אם מוסיף מעצמו כך זה מתחיל הדרגא של עובד אלקים, אבל כל מה שהאדם עושה בגלל שכולם עושים זה עדיין לא נקרא עובד אלקים, אז לעתיד לבא יראו החילוק שאע"פ שמוסיף רק אחוז אחד ממאה יראו ההבדל הגדול הזה, מה שהאדם עושה מצד עבודת אלקים שלו מצד הלב שלו שהוא בעצמו בוחר ורוצה בזה שאז אע"פ שזה דבר קטן הרי זה כל כך חשוב, אבל ההבדל הגדול בין שניהם ראו רק לעתיד לבא, אבל היום זה לא כל כך ניכר, זה יסוד חשוב מאד לדעת גם בתורה וגם בעבודת ד'.

למשל לפעמים אפשר לראות אדם שהוא לא בן תורה ובכ"ז הוא לומד שעה או שעתיים ביום דף היומי וכדומה, אבל כשהוא מחכה לאוטובוס ויש רבע רגע עד שבא האוטובוס אז הוא חושב מה כבר אפשר ללמוד ברבע רגע ואפילו שאפשר ללמוד חצי שורה כמה מילים הוא לא מחשיב את זה, אבל מי שהוא בן תורה שאוהב ללמוד תמיד תורה אז אם יש ללמוד אפילו רבע רגע לומד איזה משהו, כך זה הטבע שמי שהוא ת"ח ויודע ללמוד כל כך הרבה הרי הוא מחשב ללמוד עוד אפילו חצי פסוק אפילו עוד שורה גמרא חצי משנה אפילו עוד משהו עוד כמה מלים מהמשנה כי מפני שהוא מחשב את זה על כן בכל הזדמנות שיש לו הרי הוא תופס את זה, וזה עם הארץ אע"פ שחסר לו עדיין הרבה תורה וא"כ מסברא אדרבא היה צריך שיותר יזדרז ללמוד בכל הזדמנות אבל זה לא כך כי מפני שאינו מחשב ללמוד התורה על כן הוא מזלזל בזמן הקטן הזה"ט.

מי שיש לו הרבה תורה הרי הוא מחשב את התורה וכל מלה של תורה זה בשבילו זכות על כן תופס כל מלה מהתורה כמו מים קרים על נפש עיפה מפני שהוא מחשב את זה, וכמו"כ זה מה שהוא מוסיף מעצמו זה מראה על חביבות התורה כי הרגילים לא עושים את זה, זה סימן שהוא באמת בן תורה כך צריך להיות.

מובא בזוה"ק שעל כל מלה ותיבה שבתורה שהאדם לומד מוסרים לו מלאך אחד, בפשטות זה המקור לדברי הגר"א כידוע כל מה שאמר היה לזה מקור מחז"ל שאומר שמצות ת"ת הרי זה על כל תיבה ותיבה כלומר שעל כל מלה שלומדים מקיים מצות עשה של ת"ת (ולמשל כשלמד פסוק בתורה עם עשר מלים יש לו עשר מצות של ת"ת) מסתמא זה המקור של הגר"א, ע"פ מה דאיתא (אבות פ"ד י"ד) עשה אדם מצוה אחת קונה לו פרקליט אחד שעל כל מצוה יש לו מלאך למעלה ולפי דברי הזוה"ק שלכל תיבה של תורה יש מלאך א"כ זה סימן שבכל תיבה זה מצוה בפני עצמו לכן נברא מלאך מכל תיבה.

נחזור לעניינינו מי שיש לו חביבות התורה לא יכול להסיר דעת מהתורה"ק הוא לא יכול לעשות מן הצד עוד דבר בשביל הפרנסה וכל שכן מי שלומד תורה הוא לא יכול לדאוג על הפרנסה ואם הוא דואג על הפרנסה זה סימן שהוא מופקע ומופרך לגמרי כי התורה נותנת חיים כמ"ש (משלי ג' ט"ז) אורך ימין בימינה בשמאלה עושר וכבוד, האדם שלומד תורה ממה נפשך אם הוא לומד לשמה בודאי שהקב"ה יעזור לו שמישהו יפרנס אותו, כי כל העולם נברא בשבילו כל העולם כולו כדאי הוא לו (אבות פ"ו) א"כ בוודאי שיקבל אין שום

¹ ואפשר להבין את זה יותר ע"פ משל בגשמיות אם נבקש מעשיר דולר לצדקה יאמר כבר נתתי היום הרבה היו כל כך הרבה שנררים היום תבוא מחר, אבל אם ילך לאיזה עני ותבקש דולר לצדקה יתן לך מיד, נמצא כך העשיר שיש לו מליון דולר הוא מחשיב כל דולר כך זה הטבע מי שעשיר הוא מכבד את הכסף יש לו לזה חשיבות ולכן הוא מרגיש כל דולר שזה חשוב בעיניו ולכן קשה לו

לכן אמרו הבה נתחכמה לו והתחילו גם היום לחלק הרבה כסף לחרדים כך זה בדיוק היה השפה של פרעה זה חוזר על עצמו בדיוק, זה דבר גלוי יכולים לדעת רק לא מתעניינים ולא יודעים אבל מי שיודע יודע שזה ככה, זה היה הדבור בשלטון שם כשהתחילו לדבר על זה והתחילו לחפש עצות ומצאו העצה הזאת (הישנה של פרעה וחדשו אותה ג"כ היום כי ראו שזה הצליח אז כלומר הס"א ראתה) לחלק הרבה כסף בדיוק העצה של פרעה.

היום אנחנו כבר באמצע עבודת פרך כבר לוקחים ילדים ושמים אותם בקיר והורגים אותם זה המצב של היום, ואע"פ שלא הורגים אותם בגשמיות אבל הורגים אותם ברוחניות כי גדול המחטיאו יותר מההורגו, מה הנפק"מ אם לקחו הילדים ושמו אותם בקיר והרגו אותם ע"ז כדי להשלים את הסכום שחסר להשלים את היעדים מה שקוראים היום, היום זה ג"כ כך לוקחים ילדים מושכים אותם בפיתויים מפתים אותם ללכת לצבא כדי למלאות את הסכום שחסר והורגים אותם ע"ז ברוחניות זה גדול המחטיאו יותר מההורגו זה המצב של היום בעונותינו הרבים.

יב

אבל עכ"פ מה שבעיקר צריך לדעת שקורה היום הגלות היותר גדול איתא בזוה"ק שבסוף הגלות אחרי כל הגלויות מאומות העולם יהיה עוד גלות של הערב רב והערב רב יהיה גלות קשה יותר מכל הגלויות שעברו, אבל בוודאי שהכוונה שעל זה אנחנו סובלים עד היום הזה כל הגלות זה כדי לתקן מה שהערב רב שהחטיאו את בני"ז בזמן יציאת מצרים שגרמו להם חטא העגל וכל שאר המכשולות כל החטאים שבני"ז נכשלו במדבר היום זה חוזר על עצמו, וכמו שבשטר צריך לחזור בשורה התחתונה על כל השטר בקיצור, כמו"כ כך היום חוזרים על כל הגלויות.

הערב רב שהם היו אלו שנתערבו בבני ישראל, שבאמת רצו לקבל את התורה ויצאו ממצרים במס"נ המצרים היו יכולים להרוג אותם והם ברחו ממצרים יחד עם בני"ז כי רצו להדבק בבני"ז, אבל הם לא היו שלמים ומזוככים כי הם לא עבדו עבודת פרך במצרים כך איתא שבני"ז התחילו להזדכך ע"י עבודת פרך אח"כ הגיע להם הזיכוך ע"י שהקב"ה נתן להם את המן, אבל הערב רב לא היה להם עבודת פרך על כן לא נזדככו וממילא היה מעורב בהם טוב ורע, והם הכניסו את הרע בתוך בני ישראל והם הביאו את בני"ז לתוך הרע שלהם, והם תמיד התלוננו במדבר ואמרו זכרנו את הדגה אשר אכלנו במצרים, והם אשר אמרו טוב למות במצרים ורצו לחזור למצרים, כך בדיוק זה היום שיש היום ערב רב ג"כ והם מושכים את בני"ז את אלו שלומדים תורה מושכים אותם החוצה.

והנה מה שקרה מלפני שלש שנים ועד היום זה ממש נורא ואיום כבר אמרתי את זה בדרשה שדרשתי אז לפני שלש שנים שסוכ"ס עיקר הגזירה של הגיוס זה שיהיה גזירה נוראה רעה וקשה מאד מאד לא שיקחו בכפיה מי שלא ירצה, אלא שישתנו ויתקלקלו ההשקפות זה מה שיקרה, שאז (לפני שלש שנים) עדיין כל החרדים כולנו וכ"ש בני הישיבות ידעו שגיוס זה טריף זה שמד, אבל עוד מעט ישתנו ויתקלקלו, ויהיה דעת רוב הצבור (חוץ מיחידים) כדעת כל המזרחיים המשכילים וזה יהיה החרבן זה יהיה שמד ממש, וזה מה שהיום רואים את זה במוחש שזה כבר חל זה נורא נוראות מה שנעשה היום המצב, שמעתי אנשים מספרים לי שמי

ידוע הספור שהיה אצל רשב"י (ירושלמי ברכות ס"ה.) שפעם אחד אחד מהתלמידים יצא לחו"ל וחזר עם הרבה דינרי זהב, וראה רשב"י שהיו מהתלמידים מקנאים בו אז אמר אני רואה שאתם מקנאים בו אתם גם רוצים דינרי זהב אני יכול לתת לכם כמה שאתם רוצים, והוציא את כל התלמידים לשדה והיה שם בקעה ואמר רשב"י בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב ופתאום הבקעה נעשת מלא זהב, ואמר רשב"י שכל אחד יכול לקחת כמה שרוצה אבל תדעו דבר אחד כל מי שמקבל מדינרי זהב אלו הוא מקבל מתוך חלקו שלו בעוה"ב, ולכן אף אחד לא לקח אפילו דינר אחד וחזרו ללמוד, בזה הוא רמז להם שאם אתם רוצים להתעשר בעוה"ז יחסר להם בעוה"ב, והם הבינו את זה והפסיקו לרצות הכסף וחזרו ללמוד ושכחו מכל המשיכה לזה.

היום בעונותינו הרבים אנשים הפסיקו להבין את זה מפני שזה הנסיון של הדור לכן ממילא נמשכים ונתפסים ונסחבים לכל מיני דברים כאלו ד"י, ולומדים אפילו כפירה הכל בשביל כסף ומתקיים בהם אח"כ הפסוק (קהלת ה' ט') אוהב כסף לא ישבע כסף, מי שנכנס בתאוה של כסף זה כמו חמץ זה מבצבץ ועולה ומתנפח כל כך עד שמתנפח בתוך האדם בכולו כמו המחלה הקשה לא עלינו, שמתפשט בכל האיברים של האדם ח"ו, כמו"כ התאוה של הכסף נכנס בתוך האברים של האדם ולא יכול להתאפק אפילו אם ירצה כבר לא יכול לחזור בו הוא מסכן גדול מי שנכנס בתוך הכסף.

התאוה של הכסף זה בדיוק כמו ע"ז שעל זה נאמר (משלי ב' ט') כל באיה לא ישובון כבר א"א לחזור בו כי זה תופס אותו כל כולו, ואם האדם רוצה לחזור בו מזה הוא צריך לעשות ניתוח קשה בבחי' מס"נ, ועל זה נאמר (ברכות ס"ג:) אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה שצריך להמית עצמו ממש עליה ולהלחם בכל הכח.

אני זוכר ששמעתי על איזה יהודי בעל הבית שהיה לו פרנסה והיה לו כסף אבל לא היה יכול לתת צדקה מפני שהיה קמצן גדול בטבעו, עד שהתיישב ואמר שרוצה לשבור את הקמצנות שלו וכשהיו באים אליו לצדקה היה לוקח את הכסף מתוך הכיס ובקושי גדול היה נלחם עם היד היה שולח את היד ככה בכח לתת והיה נלחם עם עצמו ומחזיר אחורה עד שבכעס היה זורק את הכסף כך, עד שלבסוף היה נדבן גדול מאד והיה עושה צדקה וחסד ממש להפליא אבל הוא שבר את המדה שלו בכח, כך מי שיש לו תאוה הכסף אינו יכול להפרד מהכסף אלא הרי הוא צריך לעשות בכח ובמלחמה ממש כמו מסירות נפש להתגבר על המשיכה של הכסף עליה.

עכ"פ זה מה שקורה היום בעונותינו הרבים נתפסנו בדבר זה וזה חוזר על עצמו שבנו וחזרנו למצרים ממש, אבל הצרה היא שלא מבינים מה הכוונה של הפרעה של הבה נתחכמה לו מה שיש כאן היום, כי כמו שאז במצרים היה המטרה של חלוקת הכסף או מפני שרצו לערבב אותם עם המצרים לא רצו שיהיו עם בפני עצמו מפני שפחדו מהם ואמרו והיה כי תקראנה מלחמה ונלחם בנו ועלה מן הארץ, או שיהיו עבדים שפלים להם, כמו"כ זה המטרה שלהם היום החפשיים מפחדים (זה ידוע לכל הם אומרים וכותבים מפורש בתקשורת שלהם) מהחרדים שמתרבים יותר מהם כי הם עוסקים במצות פריה ורביה והחפשיים לא רוצים ילדים ממילא הם ממתעטים, ואמרו שעוד כמה שנים יהיה רוב חרדים וכל השלטון יעבור לחרדים והם ינהיגו את כל המדינה כי הם יהיו רובא דרובא והם החפשיים מתמעטים,

שאלו אותם לבתי אבות לעשות שם חסד עם החולים שזה עבודה של אחיות ויש שם ג"כ אחים ערביים וביחד הם עובדים עם הערביים וזה הסמנרים שולחים אותם לשם^כ, ועכשיו זה נכנס לכל הסמנרים לפני שנה התחילו כמה סמנרים עם זה ועכשיו כל הסמנרים מקבלים את התכנית הזאת, זה נכנס כבר ואומרים שזה בהיתר הרבנים אני לא יודע איזה רבנים, ובשנה הבאה זה צריך להיות התנדבות בשירות לאומי בשביל המדינה זה ברור זה התנאי זה כתוב והעתיקו לי מה שכתוב בתנאים זה התנאים זה ברור כשמש.

ועכשיו עוברים לבתי חולים קודם התחילו עם בתי אבות ועכשיו זה עם בתי חולים שזה מלא ערבים וערבות מלא חפשיים וחפשיית ד"ר, זה נורא ואיום זה כמו גזירת הגיוס לבנות (שעל זה פסקו כולם יהרג ואל יעבור) זה לא פחות מהגיוס בודאי אדרבא אולי מצד אחד זה יותר גרוע כי בגיוס הם יותר תפוסים מפני שצריכים גם כמה שעות לעבודת הגיוס, אבל שם זה יותר חפשי זה יותר קל הם לא תפוסים כל כך ממילא יכולים לחטוא הרבה יותר ד"ר מה שהולך היום והכל בהכשר מהדרין, על גיוס בנות ואפילו על שירות לאומי כל הגדולים צעקו שזה ביהרג ואל יעבור זה פשוט וברור, ועכשיו לכתחלה הולכים לשירות לאומי בשביל הפרנסה עושים את זה יותר מבכל נפשך (כי אומרים אע"פ שצריכים למסור הנפש אבל לא את הממון).

עכשיו אנחנו מבינים למה אחרי שכתוב ובכל נפשך התורה כתבה ובכל מאדך, כי היום זה בכל מאדך זה יותר גרוע מבכל נפשך מפקירים את הכל בשביל פרנסה, אבל סוכ"ס הפסוק כותב גם ובכל מאדך א"כ גם בשביל להפסיד כל הממון צריכים להיות מוכנים ולא לעבור על איסור, ואפילו שלא לעבור על איסור דרבנן צריך האדם להיות מוכן להפקיר ולהפסיד את כל ממונו אז א"כ איך על דבר כזה שזה יהרג ואל יעבור מוכנים להסכים בשביל ממון, על זה אומרים שבשביל כסף ופרנסות מותר ד' ירחם, זה חרבן ושמד נורא ואיום ד' ירחם, ויש כאלו שיכולים להעיז ולומר עדיין שאין גזירת שמד ושום דבר הכל בסדר.

צריכים לעשות רעש לעורר את כל העולם לעשות רעש אצל כל הרבנים איך מתירים דבר כזה איך לא אוסרים את זה איך לא מחרימים את זה, כמו שהזכרתי הראשונים היו מחרימים כל דבר שזה היה סכנה ליהדות ואיך לא עושים חרם על כל אלה הסמנרים שהולכים ומקבלים עליהם את ה'עוז לתמורה'.

עכשיו קבלתי שאלה מאיזה מורה שלפני שנה המוסד איפה שהיא מלמדת קבלו את העוז לתמורה וחייבו אותה ג"כ לקבל את זה אז היא התפטרה ויצאה מהמוסד הזה וקבלה תפקיד במקום אחר מה שקוראים יותר קיצוני ויותר פרום, ועכשיו גם שם נכנסים לזה אז היא שאלה אם היא צריכה לצאת כי אין לה עכשיו שום מקום בסמינר כי כל הסמנרים עכשיו מקבלים את זה, כשאחד פורץ גדר אז כל הסמנרים ממשיכים.

צריך לדעת שהולך היום מצב של שמד ויום זה יורד ונעשה יותר ויותר גרוע, אין ברירה צריך להיות ברור גדול או לכאן או לכאן או נהיים קיצוניים או נהיים לגמרי בצד השני, יהודי צריך להיות קיצוני זה כתוב גם בחזו"א הקב"ה הוציא אותנו ממצרים על מנת שתהיו לי עבדים עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים מה זה עבדי הם העבד

שאומר היום מלה נגד גיוס אומרים לו אתה קנאי כך מדברים היום, לפני שלש שנים כולם ידעו שזה טריף אבל היום נהיו מושגים אחרים ואומרים שלא נורא עם הולכים לשם ומפתים בחורים לילך.

אבל כבר ידוע שכל הבחורים שמגיעים לשם ורואים שהם יורדים מכל היהדות זה שמד גמור והם גם שמספרים איזה שמד שהולך שם, כל הגדולי עולם בדור שעבר אסרו את זה ביהרג ואל יעבור כי יש שם נשים ג"כ ויש שם עריות א"כ בודאי שזה ביהרג ואל יעבור (בנוסף לשאר האסורים שיש בזה) והיום שוכחים מכל זה, אבל איך הגענו לזה שנהיה מקולקל כל ההשקפות מה שרק לפני כמה שנים היה ברור לכולם אחרת, אלא מפני שהכניסו לראש עוד דברים חוץ מתורה שלא מבינים שתורה צריך להיות רק תורה א"א לשני דברים ביחד א"א שבלב יהיה מלא רשמים אחרים, אם יש דברים אחרים בלב ובמוח צריך לצום צומות שיצא מהלב כי כדי ללמוד תורה צריך לנקות את הלב.

היום יש בינינו אנשים שומרי תורה ומצות אבל הם מעורבים טוב ורע כמו המשכילים הראשונים, היום העולם מונהג ממש מהמשכילים אלו שהם משכילים נהיו עסקני הצבור והם מבלבלים את דעת הרבנים ומספרים להם שקרים ולא נותנים לספר להם את האמת, סיפר לי אחד עסקן שרצה ללכת לרבנים לאדמור"ם ולספר להם מה שהולך ברחוב עם הקלקולים עם הגיוס ולא נתנו לו להכנס כי הם עושים מזה כסף כך זה נהיה המצב היום, זה ממש ערב רב שהם מעורבים טוב ורע והם מקלקלים מבנ"י ג"כ וזה מה ששינה את כל ההשקפות.

ועוד דבר גרוע שיש שהגזירה הזאת של הגיוס וההשקפות האלו שמבינים שהגיוס זה לכתחלה עכ"פ שזה לא דבר רע וזה לא דבר פסול ושלול לגמרי, זה ההשקפה הזאת הפסולה זה חרבן לכל היהדות היום וזה גרם שנהיה מצב שאפילו שירות לאומי של נשים ג"כ לא פסול בעיני הצבור ובכלל לא שוללים את זה (מה שבדור הקודם כל גדולי הדור פסקו על שירות לאומי ג"כ יהרג ואל יעבור), היום בסמנרים נכנס רקבון שצריכים לקרוא לזה שמד שזה ממש בפירוש נקרא שלכתחלה הולכות לשירות לאומי, מוסרים את כל בנות הסמנרים לזה, ובשביל זה המורות מקבלים הרבה כסף אם הם שולחים אותם לשירות לאומי, זה התחיל כבר לפני שנה אבל בשנה הבאה זה כבר מתחיל עם שירות לאומי, שהנה בסמינר לבנות יש להם איזה תכנית שזה נקרא 'עוז לתמורה' (כך זה נקרא אינני יודע מה משמעותו של השם הזה) שנותנים להם הרבה כסף למורות שמקבלות על עצמם את התכנית הזו, וזה כולל שישארו שם גם אחרי הצהרים שיהיה להם שמונה שעות ביום שצריכות להיות בעבודה, ואפילו אם אין להם עבודה הם צריכות להשאר בבית הספר, הכוונה והמטרה בזה שהם רוצים פשוט שלא יהיו בבית ושלא יחנכו את הילדים זה מה שרוצים, וכל מורה שנכנסת בתכנית הזאת שרוצה לקבל את המשכורת הגדולה היא צריכה להסכים שהיא תשאר שמונה שעות במקום עבודה בסמינר אפילו אין לה עבודה תחפש מה לעשות העיקר צריכה שלא ללכת הביתה.

ודבר שני שהם גזרו שהם צריכות לעשות התנדבות כמה פעמים בשבוע, והנה בשנה הראשונה שזה תשע"ה היו צריכות לעשות התנדבות בחסד בכל ארגוני החסד, בעיקר

^כ ביחד עם אחים ערבים ואחות אחת נכשלה ל"ע עם ערבי התחברה עם ערבי ד"ר לזה הגיע המצב, ולזה אומרים שהרבנים מסכימים לזה.

^כ וקרה עכשיו אסון נורא זה לא אסון אלא זה הפירות של זה לא אסון כאילו זה לא מצופה אלא זה בוודאי מצופה שזה יקרה כך מפני שהם עובדים

החפשיים ועם כל השוק ברחוב בחוץ יש לדון ע"פ הלכה אם מותר מפני שכל המטרה מה שרוצים היום החפשיים והם מדברים על זה מפורש וגם החרדים יש להם עסקנים שמסייעים להם בזה שיוציאו את האברכים לשוק העבודה זה השפה שלהם בתקשורת כל הזמן מזכירים את זה שרוצים להוציא את כל החרדים לשוק העבודה.

צריך לדעת שזה מזיק ליהדות כל כך הרבה, כל אלו שיוצאים לשוק העבודה היום בלתי אפשרי להשאר היום אותו היהודי כמו שהיה לפני זה, אפילו אם ישאר עם שמירת התורה אבל זה מתקרר בלבו זה ברור כשמש שמתקררים א"א להשאר אחרת א"א מפני שמתחברים עם כל זה עם כל השוק העבודה וממילא מתקררים זה ברור, וידוע המאמר שאמר החזו"א לאחד ששאל אותו שרצה ללכת לגיוס והוא אמר שהוא בטוח בעצמו שהוא שמור שם ובכלל לא יתערב עם החפשיים ולא יזיק לו שום דבר ליהדות לשמירת התורה, רק אמר שיתכן הגרוע מה שיכול להיות זה להיות קצת יותר קר ממה שהוא עכשיו, אז ענה לו החזו"א להתקרר ביהדות יהרג ואל יעבור כלומר אפילו על קרירות לבד צריכים למסור נפש מפני שגם קרירות זה ביהרג ואל יעבור, אם אדם נמצא במקום שיכול להתקרר יש על זה איסור יהרג ואל יעבור שלא יעשה את זה, דבר שעלול להיות שיקרר אותו על זה גם ההלכה שיהרג ואל יעבור זה התשובה של החזו"א שהיתה.

והיום זה ברור האברכים שיוצאים לשוק העבודה בודאי מתקררים זה לא ספק וחשש של סכנה אלא זה בטוח יותר ממאה אחוז שהם יתקררו ועל כן יש על זה יהרג ואל יעבור ואין היתר של פרנסה ואין היתר של שום דבר, והם אומרים מה אפשר לעשות אין ברירה פרנסה מוכרחים ובזה עוברים על פסק של יהרג ואל יעבור, ומכ"ש וקל וחומר בן בנו של ק"ו נשים ונערות שיוצאות לשוק עבודה שזה המציאות של היום זה בודאי שמתקררות ונהיות רקובים לגמרי כל היהדות שלהם לגמרי נהיה רקוב אפילו אם כלפי חוץ יהיה זה רק מנהג אבותיהם בידיהם ועל כן בודאי שגם להם זה ביהרג ואל יעבור.

יד

והנה איתא בספה"ק (בני יששכר מביא את זה ג"כ מהקדמונים) שמצה זה רמז על הנהגת ד' למעלה מהטבע שהאדם לא עושה כלום וסומך רק על הקב"ה, וחמץ שזה מתנפח זה רמז מה שהאדם מוסיף השתדלות, המצה שאנחנו עושים שזה סימן ליציאת מצרים זה מרמז שבנ"י צריכים להתנהג על פי המצה הזו, כשבני ישראל יצאו ממצרים כתוב בנביא (ירמיה ב' ב) הקב"ה אומר זכרתי לך חסד נעוריך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, אע"פ שכבר עברו מאות שנים בכל זאת הקב"ה אומר אח"כ אני זוכר לבני ישראל את החסד נעוריך לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה, וצלה"ב מה זה כל כך הזכות הזה הגדולה שיצאו בלי צידה כמ"ש (שמות י"ב ל"ט) וגם צידה לא עשו להם ולא אמרו איך נצא למדבריות במה נחיה לא דאגו דאגת מחר, אלא יצאו בבטחון מלא בהקב"ה ואע"פ שלא היו בדרגא כזאת של בטחון²¹.

אלא ההסבר הוא כך דהנה כי כל הקלקול של מצרים היה

הוא משועבד לגמרי לאדון, מי שאינו מוכן להיות משועבד לגמרי לתורה להקב"ה לגמרי עבד ד' לא שום דבר אחר אין לו מה לחפש בעולם, זה היה תמיד בכל הדורות אבל עכשיו זה יוצא המבחן מפני שעכשיו זה הברור, על כן צריכים לדעת מה שהולך כאן ושצריכים להתכונן וצריכים לחגור מתנים, נעשה הברור שאין לאדם ברירה אחרת או לכאן או לכאן או לגמרי להיות עבד ד' או להיות לגמרי עבד לע"ז ועבדתם אלהים אחרים זה המצב של היום ולא יהיה כבר חידוש אם בעוד שנה או שנתיים אם ח"ו המשיח לא יגיע שיגידו שחייבים כולם לכבד את הע"ז ח"ו ואפילו לפנים להשתחוות לפני שאין ברירה אם זה יהיה התנאי הבא בכדי לקבל הכסף, ויאמרו שזה רק לפנים וגם יהיה כל מיני פלפולים שזה פקוח נפש אם לא יהיה פרנסה וכדו'²².

יג

היום אנו צריכים לחזור לראשונות עכשיו הזמן לתקן את זה (חודש אייר זה הזמן לנקות את הלב) צריכים היום לזכך את הלב, אנחנו רואים כבר מה יצא מכל מה שהתחילו קצת לצאת מהשקפה הנכונה מהשקפה הישנה והתחילו לשנות זה מה שקרה שהגענו למצב נורא ואיום, התחילו לאט עם זה שאברכי כוללים ילמדו השכלות וילמדו במכללות קצת מקצועות מה שפעם זה היה מופרך לגמרי והיה על זה איסור גדול, והיום פתאום יש היתר ראיתי מי שכותב בשם רבנים שזה נכון וטוב שאברכי כולל יכינו את עצמם שכשיצאו פעם מהכולל אחרי עשר שנים או עשרים שנה שאז לא יהיה להם פרנסה אז ידאגו מראש עכשיו שיכינו עצמם עם מקצוע טוב שיוכלו להתפרנס בריוח כשיצאו מהכולל בעוד עשר או חמש עשרה שנה.

וצל"ד שזה השקפה פסולה וטריפה כי בספרי מוסר כתוב שלדאוג על העתיד הרחוק זה אסור, ובגמרא (סוטה מ"ח:) איתא מי שיש לו מה לאכול היום ואומר מה נאכל למחר הרי זה מקטני אמנה, ז"א מי שדואג רק על מחר בלבד הרי הוא כבר מקטני אמנה פירוש שהאמונה אצלו קטן הוא לא מספיק חי עם אמונה וזה רק מי שדואג על מחר בלבד, אבל אנחנו לא בדרגא זו כי כבר נהגו לדאוג על העתיד הקרוב ובספרי מוסר כתוב שעל עתיד הקרוב מותר לדאוג רק על העתיד הרחוק אסור לדאוג, והם עוברים על זה ודואגים לכתחלה על העתיד הרחוק מה יהיה בעוד עשר שנים שזה בודאי נקרא עתיד הרחוק וזה הורס את הכל²³.

אבל אלו העסקנים לא רוצים שידעו את האמת על כן הם מסלפים ומשקרים ואומרים שזה לא נכון זה נורא נוראות זה ממש גזירת שם, אבל אנחנו בגלות של מצרים ביחד עם דור הפלגה שנלחמו נגד הקב"ה כמו"כ היום מאמינים שאם האדם יעשה השתדלות בזה יצליח ותולים כל ההצלחות רק בהשתדלות הגשמית ושוכחים מהקב"ה.

אבל יש עוד נקודה המצב שיש היום שזה עוד יותר גרוע, היום המציאות היא שע"פ הלכה יש לדון בזה אם מותר בכלל היום לצאת לעבודה, כלומר כל מה שדברתי זה אפילו כשעובדים במקום סגור בחנות שלו ואינו משעובד לשום אדם ולשום דבר שמבחוץ וכדומה גם זה כך, אבל לצאת לשוק עבודה מה שקוראים היום ז"א להתחבר עם כל

²¹ משהו שיהיה לו מוכן בידו אם יצטרך לחתן ילדים ואז יצטרך כסף, ככה נכנס לו בראש והתחיל ללמוד במכללות ואחרי שלמד ההשכלה לאט לאט התחיל להתקרר ולהתקרר, ואח"כ נהיה ממש קל שבקלים נהיה ממש מודרני וירד לגמרי מהפסים ככה לאט לאט התקלקל לא יודע אם נעשה כבר חפשי כי זה לפני שנתיים סיפרו לי זה, ויש הרבה ספורים כאלה נורא נוראות.

²² כי אם היו בדרגא כזאת של בטחון אז העוגה שהוציאו ממצרים שהספיק

²³ זה כבר מתחיל אצל אומות העולם הם כבר מתחילים עם זה להכניס את הע"ז, עושים ע"ז של בעל יש מקומות שמעמידים ע"ז של בעל בכמה מדינות כבר התחילו עם זה מעמידים שם זכרון לבעל לאט לאט זה נכנס עכשיו הע"ז ד' ירחם זה המצב.

²⁴ סיפרו לי לפני שנה שנתיים שהיה אברך אחד ת"ח וחייבר כמה ספרים והיה שקוע בלימוד יום ולילה, והתחילו לדבר איתו על זה שכדאי לו ללמוד

דרכים, והיה יכול לעשות כמו המלאכים שלא צריכים ללקוט את המן ולשים את זה בפה אע"פ שהם גם נזונים מזה (יומא ע"ה).

אבל אפשר לומר עוד תירוץ כזה מה הפסידו במה שהתלוננו שבאמת הזכות שיצאו ממצרים שצידה לא עשו להם הקב"ה זוכר עד היום הזה, אבל בזה הבטחון לא החזיקו מעמד יותר משלשים יום אלא אח"כ נפלו וירדו מזה, אבל אם היו ממשיכים בזה היו חוסכים את כל הגלויות כי כמו שבגלות מצרים הזכות שיצאו שלא עשו צידה לדרך תקנו את כל הקלקול שגרם להם הגלות מצרים, כמו"כ בזה שלא היו מתלוננים היו יכולים להיות כמו שבט לוי שהם גם במצרים סמכו רק על הקב"ה ולא היו מחפשים שום דבר, ועי"ז ממילא היו זוכים להכנס לא"י והיה כבר הגאווה"ש אז בזמן ההוא כמו שמשה רבינו רצה, א"כ הרבה הפסידו אוי מה שהפסידו, וקבלו אז מן המן זה היה איתערותא דלעילא זה לא העבודה שלהם בכלל כי זה היה בלי בטחון, אבל סוכ"ס זה זיכר אותם כדי להכין אותם למתן תורה זה משהו אחר זה הקב"ה נתן להם מתנה זה לא בזכות שלהם, אבל מה שהם היו יכולים לחסוך את כל שאר הגלויות זה היו יכולים לחסוך במדת הבטחון לבד בזה שלא היו מתלוננים.

טו

היום שאנחנו עומדים לפני הגאווה"ש שוב פעם אנחנו עוברים הנסיון הזה כי אנחנו צריכים לצאת מהגלות עם הבטחון בד', וגם היום אם היינו בוטחים בד' לא היינו מגיעים לגזירת הגיוס והמכללות ולכל הקלקולים האלה, וממילא היינו ממשיכים להיות בני תורה כמו שצריך תורתם אומנתם והיינו עובדי ד' ולומדים מאה פעמים ואחד עם האחד והיה יתהלל המתהלל השכל וידוע אותי היינו משיגים את הקב"ה שהוא זן ומפרנס אותנו, כל הדברים האלה של המכללות והמקצועות ומה שמקבלים מהמדינה זה מהיצה"ר שטיפת מח וסמיות עינים שחושבים שזה מפרנס אותנו ואם לא הם או אם לא מקבלים מהתמיכות אז לא יהיה פרנסה והישיבות יסגרו, אין שום ספק שבעולם בוודאי שהישיבות לא היו נסגרים גם אם לא היו נתמכים מהשלטון כי מה שנקבע לאדם בר"ה הוא יקבל (ביצה ט"ז). וכי הקב"ה רוצה שנקבל רק דרך הצנור של הרשעים האלה השונאי הדת שאח"כ ידרסו על ראשו ח"ו וכי בשביל זה הקב"ה שולח לנו דבר כזה בוודאי שלא.

כתוב (משלי י' כ"ב) ברכת ד' היא תעשיר ולא תוסיף עצב עמה ויש עוד פסוק (קהלת ה' י"ב) עושר שמור לבעליו לרעתו, זה היום מתקיים מה שמקבלים כסף מהשלטון כל השנים שזה עולה על ראשו עכשיו, אנחנו רואים שע"ז הם משתלטים עלינו ונמשכים אליהם, הם עשו כמה שנים כך שבזבזו כסף בשבילנו עד שנתפסו לזה ונכנסו בנו התאות הכסף הזה וחוסר הבטחון הזה, כי במקום לבטוח על הקב"ה בוטחים על השלטון שהם יפרנסו אותנו כל הבטחון הולך

א"א לקחת כל כך הרבה משא של אוכל על כתפיו, כי הגמרא אומר שעשירית האיפה זה מה שהאדם אוכל בכל יום ושלישים פעם עשירית האיפה זה משא כבידה שצריך חמור לשאת את זה האדם לא יכול לשאת את זה, וגם שבדרך כלל אדם אוכל שני סעודות בכל יום א"כ זה מאכל של ששים סעודות וכי יכול לשאת על כתפו משא כזה כבידה, אפילו משא של סעודה אחת אם האדם נושא זה בידיו זה כבד ואיך זה פתאום כשנכנס לתוך הקיבה כבר לא כבד לשאת את זה רוב האנשים מרגישים בריאים לא מרגישים כלום אבל אם היה מחזיק זה ביד היה משא כבידה אלא כך הקב"ה ברא שכן יהיה הטבע, וזה רק כל מה שהאדם אוכל בסעודה אחת אבל ששים סעודות וודאי א"א להחזיק את זה, על כן הוא אומר בהכרח שמה שלקחו זה היה קצת כי זה היה רק משיירי מצה ומרור שעל זה כתוב וגם צידה לא עשו להם.

מה שנמשכו לפרעה לדאוג על כסף ולהמשך אחרי כסף א"כ זה חסרון בבטחון, כי אם היה בטחונם חזק בד' היו בוטחים שמה שיצטרכו הקב"ה כבר ישפיע להם אם יצטרכו לחתן ילדים הקב"ה גם ישפיע להם אם האדם הולך בבטחון הקב"ה נותן לו את הכל א"כ לא היו דואגים על כסף, ואפשר לומר שמסתמא היה להם תירוץ למה לדאוג עכשיו על הכסף כי אולי פעם זה יגמר הקרן הזה מה שיש לנו מיוסף א"כ מה נעשה אח"כ התחילו לדאוג ועכשיו יש הזדמנות שפרעה נותן להם כל כך הרבה כסף מה שאח"כ יפסיק לתת זה (בוודאי שזה לא ישאר תמיד לעולם ועד) א"כ יש קצת הזדמנות להרויח כסף וכך נמשכו אל תוך הדבר, א"כ נמצא מה שנמשכו לכסף של פרעה זה מפני שעשו חשבונות שזה היה חסרון בבטחון שבזה נכשלו ונפלו לתוך הבור הזה, אבל אם היה להם בטחון בתחלה לא היו נכשלים בכלל ולא היו נתפסים להיות עבדים לפרעה היו חוסכים את כל העבודת פרך ואת כל הצרות האלו.

על כן כשיצאו ממצרים היו צריכים לעשות תיקון לזה, וזה היה התקון שלהם שעשו להיפך ממה שנכשלו ועכשיו סמכו רק על הקב"ה והלכו בלי צידה ובלי שום חשבונות זה היה תקון על גלות מצרים, לא סתם שיצאו ממצרים מהר אלא זה היה מן השמים בהשגחה שלא יכלו להתמהמה כי המצרים גירשו אותם ולא יכלו לעשות צידה לדרך, אבל הזכות שלהם שלא התעקשו אע"פ שהיו יכולים להתעקש ולומר אנחנו לא יוצאים בלי צידה לדרך, אלא לא התעקשו ואמרו אם זה כך סמכו על הקב"ה זה היה תיקון גדול על כל הגלות מצרים, לכן הקב"ה זוכר דווקא את הזכות הזאת.

והנה כשהגיע יום השלשים היה להם שוב נסיון כי תמיד זה כך שאח"כ קורה שוב נסיון כמו שאמרנו ועל כן אח"כ נעשה שרפו ידיהם ונעשה נסיון, מפני שהבטחון הזה של יציאת מצרים לא היו שלמים עם זה כי זה היה נחשב באיעתרותא דלעילא שההתעוררו כל כך ע"י יציאת מצרים וכל ההתרגשות של הנסים מפני כל זה התעוררו להקב"ה, על כן זה לא היה עדיין לפי הדרגא שלהם ולכן לאט לאט התקררו מזה וכשהגיע הזמן ביום ל' וראו שהעוגה נגמרת אז דאגו מה יאכלו למחר, אבל אם היה להם שכל היו חושבים קצת ומתבוננים הרי העוגה הזאת שהוציאו איתם וכי זה דרך הטבע שהיו יכולים לחיות עם זה שלשים יום ואיך זה שאכלתם שלשים יום ולא הרגשתם רעב בכלל אלא מפני שכך הקב"ה עשה זה א"כ למה עכשיו אתם דואגים, אבל זה הטבע של האנשים שלא לומדים מדבר לדבר אם האדם מתבונן היה יכול הרבה להתעלות, אם האדם היה לומד מדבר לדבר היה אחרת לגמרי אבל לא לומדים מזה על זה לכן התחילו להתלונן.

ומה קרה בגלל זה שהתלוננו הקב"ה נתן להם מן הרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב אומר שאם לא היו מתלוננים במן לא היו אפילו צריכים ללקט את המן אלא היו משתמשים עם אותו העוגה ארבעים שנה הקב"ה יכול לעשות כל מיני

להם עד שלשים יום ואח"כ התלוננו ואמרו מה נאכל למחר והקב"ה שלח להם מן אז התלוננו, ואיתא מהרה"ק ר' מנחם מנדל מרימנוב צ"ל בכל תלונה היה איזה עונש שליו זה היה עונש בשביל פורעניות וכאן כשהתלוננו קבלו מן לא רואים שהפסידו משהו ממה שהתלוננו א"כ מה הפסידו, ואומר שהפסידו שקבלו מן שהיו צריכים לטרוח ללקוט אותו אבל אם לא היו מתלוננים אז העוגה שהוציאו ממצרים זה היה מספיק להם ארבעים שנה.

ואומר כך שהעוגות שהוציאו ממצרים זה החזיק שלשים יום שכתוב (שמות י"ב ל"ד) משארותם צרות בשמלותם פרש רש"י ממכילתא שהכוונה היא שלקחו איתם שיירי מצה ומרור זה מה שהוציאו ממצרים מה שנשאר להם ממצה של ליל הסדר וזה החזיק להם שלשים יום, ועוד אומר שא"א לומר שהוציאו משאות של אוכל כי קודם כל כתוב שצידה לדרך לא עשו להם ושנית

רש"י רבן של ישראל רש"י קובע לנו את הפשט איך זה יתפרש, ידוע מה שהרב מבריסק בחן פעם באיזה ת"ת ושאל איזה ילד והוא פירש את הפסוק לא כמו שפירש רש"י ושאל את המלמד איזה פירוש זה ואמר לו שזה פירוש רשב"ם שזה מצא חן בעיניו לפרש כך, ואמר לו שפשט צריכים ללמוד רש"י כי רש"י קבל סמיכה מן השמים וקוראים לפי רש"י גם הפשט בגמרא, על כן רש"י אומר אחד מחמש מפני שרש"י רצה לקבוע את הפשט אחד מחמש כדי שבגאולה העתידה יהיה לא פחות מאחד מחמש שיצא¹⁷.

הגר"א מביא במשלי שהתכלית של כל התורה כולה ושמירת כל המצוות זה להגיע לחיות עם בטחון בהקב"ה, ואע"פ שהרמב"ם אומר שהתכלית זה להגיע לדבקות בהקב"ה כמ"ש (דברים י' כ') ובו תדבק מסתמא זה אותו הענין כי בטחון זה הדרגא של דבקות בהקב"ה כי אם אדם חי עם הקב"ה זה גם נקרא דבקות, אבל יש דבקות של דרגא יותר גדולה של הרמב"ן ורבינו יונה שמזכירים שזה ממש להיות דבוק בהקב"ה, אבל יש דרגא של דבקות שאדם חי עם הקב"ה שזה גם נחשב לדבקות, פעם כמו שאמרנו היו היהודים אפילו הסוחרים אלו שמוכרים דברים היו דבקים בהקב"ה היו כל יום אומרים תהלים שיבואו קונים ונמצא שתמיד היו פונים להקב"ה גם בעת מלאכתם שזה גם נחשב דרגא של דבקות להקב"ה, אז לחיות עם בטחון בד' ולא עם שום דבר אחר זה התכלית כל התורה כולה, בזה אנחנו היינו ראויים לצאת ממצרים ובה נהיה ראויים לצאת מהגלות בזה שאנחנו צריכים לחיות עם הקב"ה שזה מה שנשכח היום.

וכמו"כ מה שאמרתי איך יכול להשתנות כל כך ההשקפות שהיום מבינים לא רק שהגיוס זה לא דבר מופרך בכלל אלא אדרבא מי שאומר נגד הגיוס הוא מגזים ומסתכלים עליו מוזר כמו משתולל איך יכול להשתנות כל המושגים, וכמו"כ מה שלומדים עם נערות בסמינרים כפירה בשביל פרנסות ד' ישמרנו מה שהולך היום יש כאלו שלא יודעים אבל עכ"פ המצב הוא כך, צל"ד שהסיבה של כל זה מפני שעזבו את הבטחון בהקב"ה ושמו את הבטחון ברשעים ובכופרים וממילא זה גרם כל הירידה מה שיש לאחרונה וכל ההשקפות הכל נהיה להיפך.

טז

כדי לזכות לאמיתה של תורה צריך שיהיה דעת תורה אמיתי רק מה התורה אומרת שכל שכלו וכל הגיונו יהיה בנוי רק על התורה לבד, בלי שום תערובת של דבר אחר לא שום הגיון ושום סברא של בני אדם לא שום דבר שבעולם רק תורה, מי שבנוי רק על התורה יהיה לו כל החכמות מפני שהכל יש בתורה ויהיה לו ג"כ כל העצות, כמו שהגר"א ידע את כל החכמות מהתורה וסנהדרין ידעו את כל חכמת הכישוף מהתורה, כך כל מה שהאדם צריך יכול לקבל מהתורה אין התורה חסרה כלום התורה שלנו היא שלימה כל מה שהאדם צריך התורה נותנת לו, יש על זה הרבה פסוקים (משלי ח' ד') לי עצה ותושיה אני בינה לי גבורה, התורה נותנת לאדם חיים כמ"ש (משלי ד' כ"ב) כי חיים הם למוצאיהם ולכל בשרו מרפא.

התורה היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים כמ"ש (דברים

על זה, ד' ישמרנו איזה אסון גדול זה גלות היותר גדולה מכל הגלויות זה בדיוק ההיפך ממה שיצאו ממצרים וצידה לא עשו להם.

אז התקון שלנו הוא דווקא שנעמוד בנסיון הזה ונסמוך רק על הקב"ה ואפילו אם יהיו נסיונות קשים, לפני בערך כמאה שנים כשהגיעו המשכילים הראשונים לאר"י המשכילים שלא הצליחו לכבוש את החרדים בחו"ל¹⁸, והגיעו אח"כ לאר"י הגדולים מהם והם באו עם הרבה כסף והתחילו לחלק כסף, באו למוסדות למלמדים שלא היה להם מה לאכול והיה ממש מצב של רעב והם רצו לתת להם ממש פרנסה שלימה והיה נסיון גדול והיו כמה רבנים שצעקו שלא לקחת מהם, אבל רובם לא עמדו בנסיון ולקחו מהם ואח"כ מזה יצא כל הקלוקלים, אחדים מעט מה שעמדו בנסיון אלו שנשארו היו קומץ קטן מאד זה מי שנשאר היום הפרושים בירושלים הם אלו שנשארו וכל הקהילה החרדית של הקיצוניים שנשארו בירושלים, היום גם זה כבר איבד את הצורה שלו יש רק אחדים שנשארו לגמרי עם הבטחון בד'.

אבל אז היה השכלה למעלה ראש אבל אח"כ זה נרגע קצת והפסיק ושכחו מזה, והתחילו לבנות את מוסדות התורה ובנו אותם על טהרת הקודש והיה להם בעצמם כסף והיו כמה נדבנים שהעמידו את המוסדות על טהרת הקודש, והעמידו ישיבות בהרחבה והשיגו הרבה כסף ואז לא היו צריכים כבר להם ועזבו אותם, אבל עכשיו זה התחיל שוב הנסיון הזה כי צריכים לעבור הנסיון הזה מפני שזה הביורור זה מברר אם אנחנו ראויים לקבל את הגאווה¹⁹, ואם אנחנו בכל דבר של נסיון מרימים ידים ונופלים תחת היצה"ר אז ח"ו ד' ירחם איזה זכות גאולה יהיה לנו באיזה זכות נגאל, הכל אנחנו צריכים ללמוד מהתורה²⁰ כתוב בפסוק (מיכה ז' ט"ו) כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות ומובא בספה"ק שכל הגאווה²¹ ש תהיה בצורה דומה ליציאת מצרים יהיה משהו דומה שעשר מכות יחזרו, הכל יהיה באותה הצורה של מצרים אם זה בדיוק בצורה החיצונית או אחרת אבל בכל אופן זה מה שכתוב בפסוק כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, א"כ גם הנסיונות שעוברים עלינו זה אותם הנסיונות מה שעברו אז בני".

והנה אותם מבנ"י שלא רצו לסמוך על הקב"ה לא רצו לצאת למדבר ולא רצו לקבל את התורה הם מתו בשלשת ימי האפילה וכמה הם היו, כתוב בפסוק (שמות י"ג י"ח) וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים רש"י אומר אחד מחמש ז"א שארבע חלקים מתו, ובמדרש איתא עוד שלש דעות יש דעה אחת שאומר אחד מחמשים ויש דעה אחת מחמש מאות ויש דעה אחת שאומר אחד מחמשת אלפים, ובגמרא איתא הרבה יותר מזה ששתים מששים ריבוא יצאו וכל השאר מתו, וא"כ למה רש"י מביא את המאן דאמר הפחות ביותר שלפ"ז יצאו אנשים יותר מכל השיטות.

כי מפני שכתוב בפסוק שהגאולה העתידה צריך להיות דומה ליציאת מצרים, ורש"י קובע מאד בזה כי רש"י הוא רבן של כל ישראל כך מקובל בפוסקים שראשי תיבות רש"י זה רבן של ישראל מפני שרש"י המלמד של כלל ישראל כולם לומדים רש"י אין יהודי שלומד תורה שלא לומד רש"י א"כ

גרשו אותם אז נשאר חרדים קצת כמה אחוז שנשארו שומרי תורה ומצות.
¹⁷ אבל היום כמה יחידים מבנ"י שהם שומרי תורה ומצות לא יודע אם יש אחד שומר תורה ומצות שכנגדו יש חמש שהם חפשיים וכופרים שהם ירדו לגמרי, רש"י רצה להמתיק את זה שיהיה אחד מחמש אבל מי יודע אם היום גם זה יש זה אני אומר בדרך צחות, אבל למעשה אנחנו צריכים רחמי שמים גדולים שכולם יזכו לצאת מהגלות הזה שזה תלוי במדת הבטחון.

¹⁸ בחו"ל הם הצליחו בעונותינו הרבים הרבה שהם גרמו התבוללות של תשעים אחוז מכל אירופה שתשעים אחוז מאירופה התקלקלו והשתמדו והתבוללו עם הגוים הכל ע"י המשכילים שהתחיל לפני כמאתים וחמשים שנה, אבל אלו המשכילים עם החרדים החזקים נלחמו איתם חזק וגרשו אותם מבתי כנסיות ומבתי מדרשות איפה שבאו לדרוש לפנות אנשים ללמוד באונברסטטה ללמוד במכללות מקצועות זה היה הפיתוי שלהם, אבל לאט לאט

מ"י שכבר תקן את עצמו ועדיין חזק בוחנים אותו הב"ד של מעלה איתא בתנא דבי אליהו (פ"א) כשאדם מגיע לב"ד של מעלה אומרים לו עמוד וערוך מקרא שקרית משנה ששנית כל מה שלמדת צריך לחזור ולהגיד מה שיודע כל אדם בוחנים אותו, מי שלא עמד במבחן של השמים אז בדור האחרון כיון שזה הזדמנות אחרונה נותנים לו האפשרות לתקן ואמרים לו תרד עוד פעם למטה, לכן מי יורד היום כל אלו שקלקלו בכל הדורות ולא תקנו את עצמם והגיעו בשמים ריקים בלי שום דבר הולכים לגהנום כמה שנים ואח"כ נותנים להם הזדמנות לתקן את עצמם ומורידים אותם, ונראה אם עכשיו תעמדו בנסיון ובבחינה מפני שעכשיו זה הזדמנות אחרונה שתזכו להגיע לגן עדן, אבל אם לא ח"ו ד' ירחם שלא יהיו נאבדים עם כל אומות העולם שיהיו נאבדים עם העמלקים והאדומים והכל.

זה המצב של היום שלנו שבוחנים אותנו על כן אין לנו על מי לסמוך על מי להשען אלא רק על אבינו שבשמים כדאיתא בגמרא (סוטה מ"ח.), וזה אמת ויציב אנחנו רואים את זה כבר שזה התקיים אין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים ואין דורש ואין מבקש וחוצפא יסגי, כל מי שיותר חצוף יותר מעלים אותו ויותר נהיה ראש ויותר גדול, כל עסקן שיותר חצוף נהיה יותר מנהיג הדור כך המצב של היום, על כן אנחנו צריכים לחזק את עצמנו לא להתפעל משום דבר ומשום מצב אלא לדעת שזה המצב שלנו וזה הזכות שלנו לבטוח בד' אפילו אם לא רואים הצלחה לבטוח רק בד', אנחנו צריכים וחייבים לעבור את הנסיון הזה לא קל כי זה תקון על כל הדורות שלנו על כל הגלגולים שלנו אנחנו כבר מגולגלים כמה פעמים, כבר בדור של האר"י הק' כמעט שלא היה שום נשמה חדשה יורדת כולם רק חוזרים בגלגול, והיום בודאי שזה כך אין שום נשמה חדשה יוצאת אלא רק חוזרים בגלגול.

אמנם יש גם אנשים קצת צדיקים שהיו צדיקים גם בדורות הקודמים והיה להם דבר קטן לתקן לכן מורידים אותם לטובת הדור שיהיה לפחות קצת צדיקים, לכן יש ב"ה צדיקים בפנה פה ושם אבל הם לא מנהיגים את הדור הם לא דורשים ומבקשים לעם כי העם אין להם זכות לזה, ודאי שכל אחד יש לו רב שלו אבל העיקר זה שהאדם צריך לעבוד על עצמו נכון שצריכים ללמוד מהרב כל דבר, אבל צל"ד שזה רק סיוע מן הצד אבל העיקר המבחן זה אם האדם בעצמו עומד על הדעה שלו, אפילו אם רואה שהרב שלו הוא טועה יאמר לו וישאל אותו רבי כך כתוב בתורה, צריך ללמוד מהתורה בעצמה ולהבין מתוך התורה ובזה הקב"ה עוזר לנו מי שרוצה את זה באמת, כמ"ש אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים ז"א שאם האדם ירצה באמת רק מה שהקב"ה רוצה בלי שום נגיעה עצמית בלי שום כבוד ומפלגה ושום דבר הוא לא משועבד לשום דבר, לא משנה אם זה מפלגה של חסידים או ליטאים או ספרדים או תימנים כל מה שיש לא משנה, האדם צריך ללמוד תורה בעצמו ולייגע עצמו להבין ולהתפלל תמיד שיראה את האמיתה של תורה, ולהוציא מהלב כל שאר הרצונות ולהוציא מהמוח כל שאר החכמות וכל שאר הדברים וגם את ההגיון של עצמו להוציא, ואז יוכל לעמוד על האמת ולקנות את התורה אז הוא יוכל להיות מוכן לקבל את התורה.

ולסיים בדבר טוב אם יפרידו את עצמם מהם אלו שיתפסו את עצמם וילכו לצד השני לצד הקיצוני להיות כולו להקב"ה בזמן הזה אז זה יהיה טוב ד' ירחם.

ד' ו') והנה לכאורה יש לדקדק בזה דהנה רש"י בפרשת חוקת (במדבר י"ט ב') מביא שהגויים מונים לישראל על המצות מה מצוה זו מה טעם יש בה וא"כ איך כאן כתוב כי היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים, אבל אמרתי שהכוונה היא כך שהתורה מלמדת אותנו גם חכמה ובינה של חכמת החיים שהם יראו שאפילו חכמת החיים יש ליהודים מה שאין לגויים, פעם הגויים היו באים לבנ"י ללמוד מאתנו את חכמת החינוך וחכמת החיים וכל החכמות מפני שמהתורה ידעו את הכל, זה הכוונה כי היא חכמתכם לעיני העמים שיאמרו אין חכמה נבונה כמו שיש לבנ"י גם בשאר דברים, וכך היו פעם באמת מי שזוכר לפני כמה דורות באמת כך היה פעם שהגויים ידעו שבנ"י הם היותר חכמים בכל הדברים.

והיום בעונותינו הרבים החליפו והפכו את המטרה ואת הקערה על פיה שהולכים ללמוד אצל הגויים איך לחנך ילדים ולוקחים מהם עצות הגויים, זה חרפה ובושה ובזיון לתורה שאין כמוהו, כל הדברים האלה הגיעו לזה בגלל שלא היו סומכים ובוטחים רק על התורה.

מ"י שרוצה לקבל תורה החודש הזה זה הזמן מסוגל להתכונן להכין את עצמו לזה כי בכדי לקבל את התורה צריך להכין ולנקות את לבו מכל הזוהמא, לנקות את מוחו מכל מה שהכניס שם לבטל את הכל לשכוח מהכל ולדבק עצמו רק לתורה, ולראות מה אנחנו יכולים ללמוד מדברי חז"ל מהגמרא מהמדרשים מהש"ע מהפוסקים מכל גדולי הדורות במשך הדורות ראשונים ואחרונים מה אנחנו יכולים ללמוד מהם, זה מה שאמרנו שהרשב"א עשה חרם שלא ילמוד שום חכמה אפילו לצורך הפרנסה עד כ"ה שנה בזה הם שמרו על העולם והצילו את העולם מליד יותר, כשראו שזה קצת מתחיל הירידה תיכף עשו חרם וככה זה היה בכל הדורות עד הדור שלנו.

היום נשארנו לבד כי זה הנסיון שלנו והקב"ה בוחן עכשיו כל אחד לבד לבד בלי שום סיוע ועזר כמו שאיתא בגמרא (סוטה מ"ח.) כשיגיע הזמן לפני המשיח יהיה מצב שאין דורש ואין מבקש, וצלה"ב למה אין מבקש הרי הקב"ה הראה לאדם הראשון דור דור ומנהיגיו א"כ למה בדור הזה אין מנהיג מה הסיבה לזה, אלא הסיבה היא כי כך צריך להיות מפני שעכשיו זה המבחן האחרון, כמו שאמרתי הרבה פעמים המשל עם המלמד, משל למלמד עם התלמידים שחוזר עם התלמידים ומסייע להם כל הזמן בחזרה שיתפסו וידעו טוב שלא ישכחו מסייע להם בהכל, וכשהגיע יום המבחן והגיע הבוחן ונותנים להם בחינות כל אחד צריך לישוב לבד ומסתכלים על המלמד ומבקשים ממנו תעזור לנו למה עזבת אותנו ברגע האחרון הכנת אותנו בשביל כל המבחן עזרת לנו כל הזמן ועכשיו אתה עוזב אותנו כשמגיע העיקר אתה עוזב אותנו, הוא יענה להם על זה בשביל זה הכנת אותכם תמיד בשביל שתעמדו במבחן זה המטרה, זה לא התכלית שאתם תלמדו ואני אעזור לכם תמיד כי אתם צריכים לעמוד על הרגלים של עצמכם, אבל לפני זה הכנתי אתכם נתתי לכם עזרה וסיוע אבל עכשיו בוחנים אותכם אם כבר אתם יודעים, עכשיו אתם צריכים להבחן לבד אני לא יכול לעזור לכם.

זה הפירוש שאין דורש ואין מבקש מה אנחנו טוענים מה אנחנו שונים מה השתנה הדור שלנו מכל הדורות שאין לנו דורש ואין מבקש, התשובה היא כי עכשיו זה המבחן כל הדורות הכינו אותנו לדור הזה לאחרית הימים כי זה הסוף של התקון אנחנו אותם הגלגולים אותם הנשמות שירדו עוד פעם לתקן את עצמנו.

רק הקב"ה, ובזכות זה אנחנו נגאל בזכות זה אנחנו נקבל את התורה ונזכה להוציא את כל הזוהמא, אחר שאנחנו נקיים את זה הקב"ה יקיים בנו ומל ד' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך לאהבה את ד' אלקיך שנעבוד את ד' אלקינו בכל לבבנו זה יהיה בגאווה"ש.

הקב"ה יעזור שנזכה לזה לתקן עצמנו עכשיו דווקא בזמן כזה שאנחנו כבר בתשע"ו שכבר כלו כל הקיצין ממש אנחנו ממש ממש בסוף של העולם שעוד מעט כל רגע יגיע משיח צדקנו, שנהיה מאלו שנזכה לקבל פניו שלא נתבייש לקבל פניו שנזכה לראות כל זה, יראו עינינו וישמח לבנו בביאת משיח צדקנו, וזה אם אנחנו נעשה את העבודה הזאת אז נזכה שיהיה ברחמים.

הקב"ה יעזור שנזכה כך להכין את עצמנו בזמן כזה שזה מסוגל לטהר את כל הזוהמא להוציא את כל מה שיש בו זוהמא כל הערלה מלבנו, כמ"ש ומלתם את ערלת לבבכם זה צריך לקיים היום ומלתם את ערלת לבבכם וערפכם לא תקשו עוד לא להיות מתעקש אלא אם אנחנו רואים שדעת תורה זה כך צריכים להכנע לזה וכך לעשות, ואע"פ שזה לא מתאים לי ולא מתאים לסביבה שלי ולחברים שלי יהיה לי בושות מה יאמרו הבריות, צריך האדם שלא להסתכל על זה אלא למסור עצמו במס"נ על התורה שאפילו אם זה לא נעים לו ולא נוח לו, בכל זאת צריך מס"נ בשביל התורה זה המס"נ שמבוקש מאתנו היום ללחום בשביל התורה רק דעת התורה

מתוך דברי תורה שנאמרו בסעודת נעילת החג תש"ס

וכן כל אדם שבא לבית המקדש שלש פעמים בשנה לראות את פני ד' נשאר לו מכל פעם כח לשליש שנה שלא יוכל לחטוא ויכול להיות שקיבלו כח כזה שכל זמן שיחזיקו את עצמם במה שקיבלו וישמרו על זה לא יוכלו לחטוא אף פעם ועכ"פ כל פעם קיבלו כח כזה שלא יוכלו לחטוא והתעלו יותר ויותר בעבודת ד' והתרגום אונקלוס מתרגם כמה פעמים הענין של השראת השכינה שהוא ענין של דחלתא דד' כי לראות פני השכינה זה מביא לאדם מדריגה יותר גדולה של יראת שמים וזה הוא העיקר מה שהאדם מקבל מזה בעוה"ז שזה נותן לו יראת ד' וזה מקרב אותו לעבודת ד' וזה קיבלו שלש פעמים בשנה בבית המקדש, והמצוה הזאת אפשר לקיים גם היום שבכל חג מקבלים כח שאפשר להישמר מהחטאים בכל השנה ויש מי שזוכה ליראת שמים לכל החיים שתהיה יראת שמים עליו לבלתי יחטא כל הימים ובכל חג הוא מתעלה יותר ויותר.

והנה יש בכל שנה שלשה חגים שונים פסח כנגד אברהם ושבועות כנגד יצחק וסוכות כנגד יעקב ויש בזה ג"כ בחינות שונות יש שמגיע מכח מדת החסד ויש שמגיע מכח מדת הגבורה ויש שמגיע מכח מדת התפארת ומ"מ הכל מגיע מכח אחד שהוא כח ד' ית' אבל זה מתחלק לכמה בחינות ויש שלושה חגים וכל אדם מסוגל לקבל מהשפעות של היום טוב כל אחד לפי דרגתו ובכל חג מקבלים כח שיוכל להכנס בעבודת ד' לעיל ולא ליפול להשאר בעבודת ד' וזה המצוה שצריך לחפש ולבקש בכל חג ולקבל מהחג ולצאת מהחג בכיסים מלאים שיוכלו להתקרב אל ד' ית'. ויש שלש דרגות והשפעות שונות בכל חג וצריך לקבל מכל אחד דרך לעבודת ד' וזה המצווה שלש פעמים לראות פני השכינה, וזה קיים גם כהיום שניתן וצריך לקבל בחג ההשפעה והכח שהקב"ה מגלה לנו דרך לעבודת ד' לקרב אותנו אליו שנוכל לעבדו, ובכל חג זה בחינה אחרת והאדם שרוצה לקבל הוא מקיים את המצוה, וזה אפשר לומר הפירוש בזוה"ק שצריך לקבל פני רשב"י שמי שמקבל את רשב"י גם כן קיבל את אותו דבר כמו שקיבלו בבית המקדש שלמדו ליראה את ד'.

עכ"פ האדם צריך לחפש וכדרך שבא לראות כך בא להיראות האדם צריך להגיע על מנת לקבל לראות פני השכינה ואם הוא לא בא על מנת כן אזי הוא לא בא כמו שצריך והקב"ה לא מתגלה אליו ח"ו, ולכן צריך להשים לב ולהלהיב הרצון שרוצה לקבל ובשבועות יש כח שמזה יכול

שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני ד' אלווקיך במקום אשר יבחר בחג המצות ובחג השבועות ובחג הסוכות ולא יראה פני ריקם בזמן שבית המקדש קיים הפשט הפשוט ששלוש פעמים בשנה צריכים לבוא לבית המקדש לראות פני ד' אבל בזמן שאין בית המקדש קיים איך מקימים את הדבר הזה ומקובל מהבעש"ט הקדוש והיות שכל התורה כולה היא נצחית כל פסוק שבתורה צריך להיות נוהג בכל דור ובכל אדם ואיך שייך לקיים היום את המצוה הזאת לראות פני ד' אלווקיך אלא שאע"פ שלא מתקיים בדרך פשוט בעולם המעשה בכ"ז בדרך פנימי זה צריך גם להתקיים בכל דור ובזוהר הקדוש כתוב שצריך לראות פני האדון ד' דא רשב"י כלומר שצריך לקבל פני רשב"י כביכול, וזה בודאי צריך ביאור.

ואפשר שהכוונה כך מה הענין לבוא לבית המקדש ומה הענין בזה לראות את פני ד' הענין שהאדם כשהוא בא לבית המקדש היה מתקרב לד' ית' ורואה את פני השכינה וזה נותן לאדם הכח לעבוד את ד' כשרואה האדם את פני השכינה קל לו לעבוד את ד' ית' וכמו שכתוב בפרשת קבלת התורה שכתוב בגמרא ובזוהר במדרשים שכל אלו שהיו בהר סיני פסקה זוהמתן מהם וראו ושמעו את הדיבור אנכי ד' אלווקיך מד' ית' אף על פי שאבדו את המעלה של פסקה זוהמתן אחר חטא העגל בכל זאת כל אלו שהיו בדור של מתן תורה נשארו בדרגה גבוהה מאוד ולכל הפחות באיזה דבר מסוים נשארו שלמים ולא היה שם זוהמא כלל וכמו שאיתא בספה"ק שלא נרקבו אחר מיתתם ונשארו שלמים ולא שלטה בהם תולעת כי כל אלו ששמעו מפי ד' ית' עצם הדבר ששמעו קידשם כל כך וכתוב ג"כ שלא נכשלו כל ימיהם בשום פגם ובפרט בעניני קדושה לא היה להם כל פגם וזה היה מכח הקדושה ששמעו מד' וגם ראו את הנשמע.

ויש דברים שהאדם רואה ולא שוכח מזה כל ימי חייו ולדוגמא לפעמים יש איזה פחד לאדם שהוא זוכר מזה כל ימי חייו וזה מקיף אותו כל הימים ומשפיע עליו כל הימים וכ"ש מידה טובה מרובה שזה שפעם אחת ראו את דבר ד' זה נתן להם הכח הזה שלא יכלו לחטוא ואפי' שחטאו בעגל אבל חטא שמטמא את האדם ממש בגופו לא שייך והחטא העגל זה נחשב פגם מבחוץ ומבואר בספרים שלא היה עבודה זרה ממש ויש חטאים שנכנסים בתוך האדם ובוזה לא היה שייך שיכשלו והכח הזה קיבלו מדבר ד'.

לקבל אנכי ד' אלוקיך ואח"כ אמר להם לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, כל היצר הרע זה עבודה זרה וכמש"כ וסרתם ועבדתם אלהים אחרים כי מיד כשיש מטרה אחרת לא לעבודת ד' זה כבר בחינת עבודה זרה.

והנה יש שני מיני עבודה זרות יש עבודה זרה שהוא בתוך לבו של האדם וכמו שאיתא בגמרא (שבת ק"ה ב') עה"פ (תהלים פ"א י') לא יהיה בך אל זר איזה עבודה זרה שתוך לבו של אדם זה יצר הרע והוא נקרא אל זר ומפני שאם האדם מכיר את האנכי ד' אלוקיך ממילא מכיר שכל דבר שחוץ מעבודת ד' זה עבודה זרה וזה בחינה של אל זר, ואם יש לו תאוה גשמית אם לא נלחם עכ"פ לצאת מהתאוה זה סימן שהוא לא מאמין באנכי ד' אלוקיך. וזה מה שאמר ד' ית' אנכי ד' אלוקיך שאתה חושב שיש לך רצון וחשק לדבר אחר תדע שיש לך טעות שהקב"ה מייחד שמו עלינו ואנכי ד' אלוקיך ויש לך רק דמיון ואם האדם מדבק עצמו בדמיון הוא לא יכול לצאת ח"ו אבל אם האדם יודע שזה דמיון אפי' שהוא נמצא שם מ"מ הוא לאט לאט יצא ויזכה לסלק מעצמו היצר הרע, וכל זמן שהיצר הרע נמצא בתוך האדם לא יכול לקבל את האנכי ד' אלוקיך.

והנה בתהלים פ"א מובא קודם הפסוק של לא יהיה לך אל זר ואח"כ מגיע הפסוק של אנכי ד' אלוקיך ואילו בקבלת התורה כתוב מתחלה אנכי ואח"כ לא יהיה לך אלהים אחרים והביאור י"ל שבמ"ת מדובר על סוג אחר של ע"ז שהוא כמו העגל שרצו לעבודת את ד' רק רצו שהעגל יהיה במקום משה רבינו וזה יהיה המתווך בין ישראל להקב"ה וזה עבודה זרה, והחטא הוא שצריך לא לחפש אמצעי ואע"פ שצריך לעשות לעצמו רב זה לא בתור אמצעי אלא שיהיה רב שילמד אותו לעבודת ד' ומשה רבינו היה צדיק עבד ד' וקירב אותם להשית והעגל אינו עובד את ד' וזה דבר נפרד ורצו לעשות שיהיה להם אמצעי על ידי זה ושזה יהיה כמו הנביא בשבילם וזה נקרא עבודה זרה שלא עובדים את ד', וכל מה שהאדם מחפש דרך שיהיה ממוצע בינו לבין ד' ית' זה העבודה זרה וזה מדובר בעשרת הדברות ומשום כך כתוב לא יהיה לך ולא כתוב בך. משא"כ ביצר הרע שבתוך לבו של האדם על זה כתוב בתהלים לא יהיה בך שהוא בתוך האדם שזה צריך לסלק לפני הקבלה של אנכי ד' אלוקיך וזה מתקיים במ"ת ע"י המצוה של אל תגשו אל אשה.

וכתוב (בתהלים שם) ולא שמע עמי לקולי וישראל לא אבה לי ואשלחהו בשרירות לבם לא שמעו בקולי היינו שעשו העגל ואם האדם אינו מבטל את עצמו לד' ית' אלא רוצה שישאר לו משהו הקב"ה אומר שאם אתם הולכים בשרירות לבם "ואשלחהו" כלומר אומר ד' ית' נראה איך תצליח בעבודת ד'. ובזה עיקר העבודה שלנו, האדם אומר בלבו בודאי שאני יעבוד אותך קצת אבל אני רוצה קצת עולם הזה אני רוצה לקיים את כל המצוות של ד' ית' אבל יש לי עוד מטרה בחיים אומר לו הקב"ה נראה איך אתה מסתדר אבל לו עמי שומע לי ישראל בדרכי יהלכו שהרוצה רק את ד' יתברך אומר ד' ית' כמעט אויביהם אכניע ועל צריהם אשיב ידי הייתי כובש כמעט את כל היצר הרע והיה נשאר לך דבר קל להתגבר והיה מכניע כמעט את הכל, כך והקב"ה אומר לאדם אם היית מציינת לי והיית מקבל את האנכי היית מקבל כמעט את הכל והיה נשאר לך עבודה קטנה מאוד והיית בני חורין מהיצר הרע ובודאי שהיה נשאר בחירה אבל עכ"פ לא היינו משועבדים ליצר הרע. ונמצא לפי זה שכשהאדם חי במטרה של אנכי ד' אלוקיך בקל לו לכבוש את היצר ואע"פ

לילך ולקיים את כל התורה כולה ולהתעלות בלי סוף ובלו גבול ומה הכח שמקבלים בשבועות וקבלת התורה היתה ששמענו מפי הקב"ה בעצמו וזה העיקר הכח זה היה העשרת הדברות השני דיברות האלו ואם כן מוכרח שבשני הדיברות האלו יש הכח להתקרב אל ד' ית' לגמרי.

וכתוב בתהלים (פא, ט') שמע עמי ואעידה בך ישראל אם תשמע לי לא יהיה בך אל זר ולא תשתחוה לאל נכר אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו וכו' והפסוק הזה מזכיר לא יהיה לך אל זר וזה מקביל ללא יהיה לך אלהים אחרים ואח"כ מזכיר אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וזה הדיברה הראשונה אנכי ד' אלוקיך ואם כן למה הפסוק משנה את הסדר שבעשרת הדיברות מוזכר העשה אנכי ד' אלוקיך ואח"כ הלא תעשה וכאן מוזכר קודם הלא תעשה ואח"כ אנכי ד' אלוקיך ואפשר לפרש שאם היו ישראל שומעים את האנכי ד' אלוקיך ולא היו שוכחים אותו, אם האדם באמת שומע ומבין את ד' אלוקיך ומתדבק בזה ומקיים את זה במלואו וכל אחד לפי כחו מתמסר לזה ושומר בכל כוחו יכול להיות בזה עצמו להיות שמור מכל היצר הרע ולהגיע לכל הדרגות ששייך להגיע וברגע שהוא מבין ומכיר שאין שום דבר רק אמת מלכנו אפס זולתו אז ממילא הלא תגנוב ולא תקום ולא תטור הכל בטל אצל האדם כיון שהוא מכיר שהכל מאתו יתברך ואף אחד לא עשה לו ולא יכול לעשות לו שום דבר, וזה כבר כולל בתוכו חצי התורה ויותר קל לו לשמור ואין לו לא תחמוד ולא שום דבר.

ויותר מזה שאם האדם חי עם הידיעה הזאת שאמת מלכנו אפס זולתו כלומר שמכיר שאין שום מטרה אחרת רק אנכי ד' אלוקיך ואין שום תכלית ואין שום דבר בעולם הזה חוץ מאנכי ד' אלוקיך, ברגע שהאדם מרגיש זאת הוא מבטל את עצמו לד' ית' ואז הוא ממילא שמור מהיצה"ר, כי כל הסיבה שהאדם נכשל עם היצר הרע הוא משום שנדמה לו שגם שמה יכול להיות מאושר יהיה לו עולם הזה ויהיה מאושר אבל אם מכיר בהכרה מוחלטת שאין שום דבר בעולם והכל דמיון שוא לא יחפש שום דבר אחר וזה יהיה כל המטרה שלו ויתבטלו כל היצר הרע שלו וכשהאדם מכיר זה הוא כבר נעשה בן חורין מהיצר הרע וזה היה במתן תורה ששמעו מפי הקב"ה בעצמו אנכי ד' אלוקיך ופתח להם כל הרקיעים שראו שבשמים ובארץ אין שום דבר אחר זולתו וממילא אין להם מה לחפש יותר בעולם הזה חוץ מד' ית' בזה מתבטל כל היצר הרע ואם האדם ירגיש את זה ממילא ירגיש שמתבטל הכל כי מעט אור דוחה הרבה מן החושך, ובאמת היצר הרע זה רק חושך וכשאדם יש לו אור אזי מעצמו נדחה החושך זה בדרך סגולה.

ונפרש בדרך פשוטות גם כן, אמרנו כשם שבא לראות כך בא להיראות ברגע שהאדם בא לקבל הוא מקבל, ומה היא המניעה שמונע את האדם שלא יגש לקבל זה מפני שהאדם לא החליט עדיין שהוא מסכים ורוצה לעזוב את כל העולם הזה ובזמן שהוא פוסח על שתי הסעיפים הוא לא יכול לקבל את האנכי ד' אלוקיך. ובאמת גם בקבלת התורה היה תנאי שאל תגשו אל אשה וזה ידוע שכל דבר גשמי נקרא אשה ורוחניות נקרא איש ואל תגשו אל אשה הכוונה שיותר על כל העולם הזה ברגע שהאדם יודע שכל העולם הזה הוא רק דמיון קל לו לוותר על כל העולם הזה אבל ברגע שהאדם לא יכול לוותר אין הוא יכול לקבל אנכי ד' אלוקיך ובקבלת התורה הקב"ה נתן להם המצווה של פרישה ותיכף יכלו

מאוד מה המודעה רבא לאורייתא והרי באופן שאדם רצה מרצונו לעשות קנין מכירה רק שאח"כ הוסיפו לו כפיה כדי שלא יתחרט האם זה יבטל את המכירה צ"ע).

ונראה לבאר שהענין של כפיה היה צריך מפני שיש פעמים שהאדם רוצה דבר וכגון שרוצה לקום בבוקר ומבקש שיעירו אותו וכשמעירים אותו הוא אומר עכשיו אני עייף אני לא יכול לקום ואומרים לו והרי אמרת בעצמך שאתה רוצה שיעירו אותך והוא אומר אמת אבל עכשיו אני רואה שאני לא יכול כשבא למעשה הוא מתחרט. (כאן חסר קצת)

והתכלית זה המטרה שהקב"ה רוצה שנקיים את התורה ובעיקר שנגיע לעבודת את ד' באהבה ולא מתוך יראה ובקבלת התורה היה באמת הקבלה מאהבה כמו שאמרו נעשה ונשמע וזה היה העיקר אלא שהקב"ה השתמש בכפיה מפני שלא היה ברירה אבל העיקר הוא העשיה ברצון.

וביאר הדברים הוא כך שהקב"ה עשה כפיה וזה היה ההתחלה של קבלת התורה שד' ית' לימד אותם שאף על פי שרוצים לעושת ברצון חייבים לקבל גם בכפיה וכמו שאמרנו משל לאדם שעייף שמ"מ הוא חייב לכופ את עצמו לקום והאדם יכול לשאול איך שייך לעבוד כך את ד' בכפיה אלא התירוץ הוא שאם הוא יודע שאם לא יעשה אזי שם תהא קבורתכם דהיינו שאפי' שהוא מרגיש שהוא רוצה לישן אבל יודע ששם הקבורה שלו שאין כלל חיות בעולם בלי ד' ית' אין לו סיבה שירצה את זה כיון שזה נגד החיות שלו ובודאי ילחם נגד זה בכפיה וכמו שאם האדם ירצה לתת לו סם להמיתו שבודאי אפי' שקשה לו מאוד ילך עם מסירות נפש ומפני שיודע שזה כל החיים שלו ובודאי ילחם בכל כוחו ובאופן כזה הכפיה עצמה ג"כ נעשית מרצונו וזה המטרה לא שישאר במצב של כפיה אלא שזה יסייע לו לקיים את רצונו האמיתי ולהוציאו מהכח אל הפועל. נמצא שנתבאר לנו בזה דבר חשוב מאוד שלכאורה הכפיה זה סתירה לעבודת ד' האמיתית אבל אם ד' ית' נתן לנו כפיה זה סימן שיש מצב שצריך להשתמש בכח של הכפיה ואנחנו חייבים להשתמש בזה אלא שהביאור הוא כמו שאמרנו.

וכשקבלו בימי מרדכי ואסתר קיבלו כל התורה ברצון לכאורה מה גרם להם שקיבלו ברצון, ואע"פ שהיה נס עדיין צ"ב מה היה שונה הנס שבזמן אחשורוש מנס של יציאת מצרים הרי גם שם היה אהבת הנס ולמה לא קיבלו שם מאהבה. וההסבר הוא שבנס של מרדכי ואסתר היה שונה מכל הניסים שבמצרים שידד את המערכות וכן היה בכל הניסים ועשה מלחמה נגד מצרים והרס אותם אבל בנס של מרדכי ואסתר הפך את דעת השונא ואחשורוש בעצמו נעשה אוהב ישראל לטובת ישראל והכח של המן נהפך והמלך נהפך לשונא ובזה התגלה כאן דבר חשוב מאוד שהקליפה אין לו שום כח וכלו רק דמיון שכשהאדם יתגבר יתבטל לגמרי היצר הרע ואין ליצר כח להתגבר עליו באמת מפני שהוא רק דמיון.

ויש להביא לזה דוגמא שהיה איזה מדינה שהוצרכו לעשות מלחמה ולא היה להם נשק לעשות מלחמה ובא חכם אחד ואמר תעשו נשק מזויף שיהיה רק דמיון מדבר זול והיה נראה כאילו שזה מברזל וכשיראה השונא יברחו ממכם וכך תנצחו, כך גם היצר הרע הוא רק קליפה ודמיון שאם מפחדים ממנו הוא יכול לנצח אבל כשלא מפחדים ממנו הוא מתבטל והוא רק דבר נפוח ואין לו כלום. ועוד יותר אפשר לומר שהחכם שנתן את העצה שאלו אותו מה יהיה אם המדינה השניה כן תעשה מלחמה כנגדינו ואז בודאי

שעדיין יש לו נסיונות ויש לו בחירה אבל זה כמו שיש לצדיקים ג"כ נסיונות וגם להם יש בחירה.

וכתוב בפסוק אנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים וידוע שהראשונים מקשים למה לא כתוב אשר בראתיך אלא כל אדם צריך לדעת ולהכיר שאין שום מטרה חוץ מזה ושבאמת בפנימיות לבי אני רוצה רק את האנכי ד' אלוקיך והקב"ה מייחד שמו עלי ומה שאני מרגיש לפעמים רצונות אחרים זה רק הדמיון והחיצוניות שלי אבל בפנימיות הלב אני רוצה את האמת וצריך לזכור כל הזמן את המטרה וממילא כשהאדם יודע שאנכי ד' אלוקיך אשר הוצאתיך ממילא מבין את כל המטרה של העולם ויודע שאנכי ד' אשר בראתיך ואין לך דבר אחר בעולם ואח"כ צריך לזכור עוד דבר שהקב"ה הוציא אותנו מארץ מצרים הכוונה שהוא מוציאנו מהיצר הרע ולו עמי שומע לי וגו' שכשהאדם מוסר את עצמו לקרב את עצמו להקב"ה אזי הקב"ה עוזר לסלק ממנו היצר.

האדם חושב שהוא צריך לעשות סיגופים כדי לזכך את עצמו ואין הכי נמי שלפעמים צריך לעשות דברים אלו גם כן אבל יש דרך אחרת שמקרב את האדם לד' ית' באמת בלי שום סיגופים והוא ע"י שיבטל את כל הרצונות האחרים בזה עצמו יכול להגיע לכל הדרגות, ועי"ז ד' ית' יוציא אותנו מארץ מצרים וכמו שהוציא את ישראל ממצרים אפי' שהיה במדרגה של ערום ועריה ולא היה להם שום מדרגה וזה נותן לאדם כח שלא יתייאש משום מדרגה שהוא נמצא וכמו שהוציא אותנו הקב"ה מארץ מצרים, והכח הזה שאמרנו אפשר לקבל עכשיו בקל כי בחג השבועות מופיע לנו הכח הזה שהיה אז בעשרת הדברות וההשפעה שקיבלו אז בני ישראל ולכן היום אנחנו ג"כ יכולים לקבל הענין הזה שלא יהיה לנו שום מטרה אחרת בחיים ושנכיר ונרגיש באנכי ד' אלוקיך, וצריך להיות מוכן לקבל אבל גם צריך להאמין שיכול לקבל את הכח הזה ולפי כמה שהוא מאמין כן הוא מקבל את הכח וזה חלק ממצוות האמונה שאדם צריך להאמין שגם היום יוצאים ממצרים היום אתם יוצאים בחודש האביב ועי"ז יכול לקבל וכשמגיע לזה ממילא לא יהיה לו אלהים אחרים רעו דיליה לבטלא בכל קליפין ברגע שיתגלה לאדם בהירות האמונה ואין מטרה אחרת ממילא מתבטל כל היצר הרע שלו.

ובני ישראל הגיעו למתן תורה שאמרו נעשה ונשמע כלומר שמוכנים לעשות מה שד' ית' יבקש מהם ומה הכוונה בזה שמוכנים לעשות הכל ואיך יתכן דבר זה אלא הגיעו להשגה שאמת מלכנו אפס זולתו אין שום מטרה אחרת בעולם ומוכרח שאפשר לקיים את כל מה שד' ית' יבקש ומשום שכל דבר שהוא לא רצון ד' יתברך הוא הכל דמיון שוא, וזה שאמרו נעשה ונשמע זה העיד שהשיגו באמת את הדרגה של אנכי ד' אלוקיך ולכן אמרו שמוכנים לעשות הכל ואין דבר שקשה לנו וכל הקושי זה רק דמיון ומשום כך יכלו לומר נעשה ונשמע וכשחטאו בעגל נפסק מהם את ההכח הזה אבל אם היו נשארים עם זה היו כל הזמן חורין מהיצר הרע.

וכבר ביארנו במה שאיתא בגמרא שאחר שאמרו נעשה ונשמע כפה עליהם ההר כגיגית ואמר להם אם תקבלו את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם ומקשו התוס' מה היה הענין שכפו עליהם הר כגיגית בשביל מה היו צריכים לזה והרי אמרו נעשה ונשמע ומתרץ תוס' מחשש שמא יחזרו בהם וצריך להבין למה יש חשש שיחזרו בהם (וצריך לדעת שהגמרא אומרת מכאן מודעה רבה לאורייתא וזה קשה

צדיקים כפי מה שהאדם יכול להתעלות כך מעמידים בפניו את הנסיונות וכמו שאמרו בגמ' לפום גמלא שיחנא ומפני שהקב"ה רוצה שלא יפסיד וכמ"כ אהבתי אתכם אמר ד' על כן אפקוד עליכם את עוונותיכם והנשמה של האדם גם כן אינו רוצה לוותר על האדם כיון שהיא יודעת את המדרגה שהוא יכול להגיע לה ולכן הוא מקשה על האדם את הנסיונות כדי שיוכל להגיע למדרגה גבוהה, וצריך להיות דבוק לד' כל כך ובכח הנגדי יוכל להתגבר וזה הכח של לא יהיה לך אלהים אחרים והיה צריך לכתוב לא תהיה לך וכו' ובזוהר גם מבואר על הפסוק קדושים תהיו היה צריך לכתוב קדושים היו אלא שזה הבטחה שתהיו קדושים וכמו כן כאן אפשר לפרש שאם יהיה האדם בהכרה של אנכי ד' אלוקיך ממילא לא יהיה לך אלהים אחרים על פני מפני שאם ד' ית' מתגלה ממילא היצר הרע בטל ואם אתה רואה את פני ד' מתבטל היצר.

ויש שני דרכים לבטל את היצר הרע יש דרך אחד לסגף את הגוף ובמסירות נפש עד שמתקרב אל ד' ויש דרך אחרת על ידי שהוא עושה פרישה מעולם הזה וזה מתגלה בשבועות שאפשר להתקרב לד' ית' על ידי שמכיר ויודע ומפקיר את העולם הזה על ידי אנכי ד' אלוקיך ע"ז יכול להגיע ולהתבטל כל החומר והיצר הרע ולא צריך אח"כ להגיע לתעניתים וסיגופים ורק מי שמוכן לוותר על עולם הזה יוכל להגיע למדרגה כזאת והדרך הזאת היא יותר קלה ולפעמים יש לאדם חטאים גדולים ואפי' בגלגול הקודמים שהם מונעים ממנו לראות את ד' וממילא יש לו נסיון.

ויש יסורים שהם של אהבה וזה יסורין שאין בהם ביטול תורה וכמבואר בגמ' ברכות וצריך ביאור בזה איך שייך דבר כזה שהרי סוף סוף זה מפריע לו ללמוד כשיש לו יסורים. ואפשר לומר בדרך רמז שיש שני יסורים א' יסורים של אהבה שהאדם רוצה לסטות מד' ואם הוא סטה נותנים לו יסורים כדי לעוררו שיחזור לד' ית' ויש אנשים שאין להם עדיין חשק לעבודת ד' ומנסים להשיג את העולם הזה ורוצים להיות מאושרים בעולם הזה והם לא מאושרים כלל והם לא מבינים שד' ית' מרחם עליהם ונותן להם יסורים ובאמת זה בא מהנשמה שיש לו נשמה גבוהה מאוד והיא מיסרת אותו וכדי שלא יהנה מהעולם הזה כדי שלא יסטה מהדרך ויבין שצריך ללכת לדרך הקדושה וזה נקרא יסורים של אהבה וכשיש לאדם יסורים כאלו זה מפני שיש לו נשמה גדולה וברגע שילך לדרך הנכון יתבטלו לו כל היסורים שלו כיון שהוא כבר בדרך הנכון וזה כל המטרה של היסורים לכווין אותו לדרך הנכון.

אבל לפעמים יש יסורים שבאים מצד העבירות שיש בהם כח הקליפה של חטאיו ואפי' שגם בזה מוסתר בו כוונה עמוקה ודרך שיגיע ע"י לעבודת ד' אבל זה יותר מוסתר כיון שהחיצוניות שלהם זה הקליפה, ובזה כתוב תיסרך רעתך שהחטא עצמו עושה את היסורים ויש חילוק גדול בין יסורים כאלו ליסורים כאלו שכשהם באים לא מתוך חטא הם מסוגלים לקרבו יותר מהר לד' ית' אבל היסורים שיש בהם קליפה שנבראו מהחטא יש בהם כח שיכולים לרחק את האדם ויש בזה נסיון גדול מאוד שהוא צריך לעבוד שיתקרב על ידי זה לד' ית' אבל כשיש לו יסורים של אהבה זה מעורר אותו לד' ית'.

ולפעמים רואים שיש לאדם יסורים והוא מתקרב לד' ית' וזה משום שהוא בא מאהבה ויש פעמים שהאדם מתרחק מד' ית' ולדוגמא שיש אדם שכשבאים עליו יסורים הוא

ינצחו אותנו כיון שיראו שאין בנו ממשות וח"ו יהיה להם נצחון אמר להם החכם אני יגלה לכם סוד שכמו שאני היועץ שלכם אני גם היועץ שלהם ואני יעצתי להם את אותו עצה וגם להם אין נשק והם יודעים שאין להם עם מה להלחם והם לא ינסו נגדכם וכשיראו את הנשק שלכם אפי' שהוא רק בדמיון הם ינסו מפניכם ויפחדו מכם.

ועוד יש משל שכשאבא יוצא מהבית ומשאיר את הילדים ומגיע אדם זר לא מכניסים אותו לבית ומשום שמפחדים ממנו אבל בזמן שיודעים שהוא מחביא את עצמו ואינו אלא אביהם ורוצה לנסות את הילדים שלו אלא שהוא מתחפש ולבוש רק מלבוש של אדם אחר אז אינם מפחדים כלל וזה אמר הקב"ה לישראל שגילה להם בנס של מרדכי ואסתר שגם הקליפות המן ואחשורוש זה לא כלום, וברגע אחד הכל יכול להתהפך ומזה הבינו שהכל היה מאת ד' ית' והוא הוא העומד מאחורי הצרות והוא גזר את הגזירה וניהל את הכל וגם את היצר הרע הקב"ה מנהל ואין לנו לפחד כלל שברגע שנעבור את הנסיון יתגלה הכל וכמו שכתוב אני אני הוא מחצתי ואני ארפא וזה יתגלה לעתיד לבוא ובימי מרדכי ואסתר נתגלה ג"כ דבר זה שראו איך שהכל מנופח ורק דמיון וממילא קיבלו עוד פעם מאהבה וכל הטענה היה שיש כח של יצר הרע אבל עכשיו נתגלה שאין שום דבר וברגע שהאדם מחליט שהוא יוצא למלחמה ואינו מפחד יש לו כח ומתבטל כל היצר הרע ואינו כלום וממילא אמרו שכבר בטלה המודעה רבה ואין שום טענה שיודעים שהכל נסיון וכשהאדם יודע כך הוא יכול להתגבר וזה רק אם מוחלט בדעתו כך הוא יכול בקל לבטלו כיון שיש לו אנכי ד' אלוקיך וממילא הקב"ה המעלך מארץ מצרים אבל ברגע שהאדם עושה עצמו לאל זר שאינו מוותר על העולם הזה ואינו מכיר בהכרה מוחלטת שאין לו בעולם הזה רק המטרה היחידה של הרוחניות אז הוא בסכנה ומרגיש נרדף מהיצה"ר.

וכל מה שנדמה לאדם שיהיה לו תענוג בעולם הזה זה רק דמיון וברגע שהוא יודע שזה רק דמיון לא יהיה לו בזה אחיזה וברגע שהוא חושב שזה אמיתי הוא רודף אחרי זה אבל ברגע שהוא יודע שזה יתבטל וזה רק דמיון רק חלום ולא ישאר מזה כלום אין לו נסיון ויכול בקל להתגבר על היצר הרע וכל הקושי שיש לאדם הוא מפני שאינו מאמין באמת שאין שום תענוג אחר בעולם ושכל מה שנדמה לו הוא רק דמיון אבל ברגע שיודע זה הוא יפקיר ויבטל וילחם עם היצר ומפני שיודע שעם קצת רצון הכל יתבטל ויהיה לכלום ובזמן קצר ינצח, וכל אדם לפי מה שמתבקש ממנו לפי גודל המדרגה שהוא צריך להגיע בעבודת ד' לפי"ז הוא מקבל את הנסיונות וכמו במשל שצריך להכין את הנשק המדומה לפי הכח של השני דהיינו שאם יודעים שלשני יש כח אדיר וחזק מאוד צריך להכין את הנשק המדומיין באופן יותר גדול שיהיה נראה יותר חזק מהם וכמו כן באדם שכל כמה שהוא רואה שהיצר מתגבר עליו בכח גדול מאוד הוא סימן שיש לו כח כנגד זה וצריך להגיע למדרגה גדולה ולפי הכח שלו כך הקושי שלו והאדם אומר שהנסיון הוא גדול מדאי בשבילי וזה שקר שכיון שיש לו יצר כזה סימן שזה בשבילך ואתה יכול להתגבר כנגד זה בבחינת מאויבי תחכמי מבשרי אחזה אלוקה מהבשר מהחומר שמפריע לעבודת ד' מזה רואה האדם את האלוק' את מה שהוא יכול להתקרב אל האלקות.

וחז"ל אמרו שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה זה לא דווקא צדיקים אלא כל מי שצריך להיות במדרגה של

מצווה ואם הכוונה שאין צריך מה שייך לעשות סייג ומה הכוונה בזה ומה הענין בסייג אלא התיירוץ הוא כך שעיקר הבחירה של האדם עיקר המדרגה של האדם זה יראת שמים והאדם שהוא מוסיף סייג זה מראה שיש לו יראה מלחטוא ולא רק החטא עצמו אלא ירא שלא יכשל ולכן צריך להיות מצוה לעשות סייג והקב"ה הניח מקום להתגדר שהעיקר הדרגה שהאדם מגיע הוא בבחינת רצון שרוצה לעשות ברצונו ואף על פי שאין לאדם להוסיף על המצוות מ"מ כשמוסיף בתוך המצוות הוא מראה שהוא רוצה את המצוות ובזמן שהאדם עושה מצוות ביתר שאת ומשקיע את כל כוחו אבל אינו מרגיש שהתעלה ונתקרב לד' ית' זה מראה שהכל טעות והכל רק דמיון שהאדם צריך להתעלות בעיקר.

וזה מצוי היום שלא כופים את היצר אלא כשנהיה קצת קשה אומרים שאי אפשר אין לי חשק ובזה צריך היראה הפחד מד' ית' והוא הענין של כפיה וגם הצדיקים היותר גדולים מחפשים גם יראה לכבוש את יצרם שעיקר המעלה של האדם שמתוסף בו יראת שמים וכמו שכתבו הראשונים שהחסיד פורש מצ"ט שערי היתר כדי שלא יכשל בשער אחד של איסור ועל זה צריך לעשות מאמץ גדול ולהתבונן איך להתרחק יותר מהחטא וצריך לחשוב מיראת ד' ולהשתמש בכל מיני דרכים שזה מביא אותו להמטרה ואפי' שהיראת העונש זה לא המטרה אבל בכ"ז כמו שבקבלת התורה המטרה היתה לעבוד את ד' ועשה לנו הכפיה כדי להגיע למטרה שזה נעשה ונשמע כמו"כ כ"א צריך להשתמש בזה כדי להוריד את הקליפה כדי להוריד את המסך וצריך להוסיף בלבד הפחד והאדם רוצה רק להוסיף הבחינות של אהבת ד' ולהוסיף מדרגות של להרגיש טעם בשבת וביו"ט ובודאי שזה עבודת ד' אבל עיקר המדידה הוא אם הוא מוסיף יראה בכל פעם הוא צריך לעורר את עצמו לפחד מלעבור זמן תפילה מלעשות עבירות וצריך לזה התבוננות כדל הזמן וצריך להפחיד את עצמו עם יראת העונש ואפי' שעיקר המדרגה הוא ברצון מ"מ יש לאדם חומר וזה הקב"ה הראה לנו את ההר כגיגית את הכפיה ובלא זה יכול הכל לאבד וההתחלה צריך בכפיה וצריך לשבור את הקליפה של היצר הרע ובלא זה יכול להיות ח"ו ברשותו של היצר הרע.

ובענין של פרישות יש שני חלקים בזה ולדוגמא כשהאדם עושה ברכה הוא צריך להיות פרוש לד' ית' ובכל רגע שהוא עושה פרישות ואין המדובר על כל הזמן אלא כל רגע שמוסיף פרישות זה הכנה לקבלת התורה בכל זמן הוא יכול לקבל את התורה וזה לא מוגבל לזמן ובודאי שמקבלים את הכח בשבועות אבל בכל יום יש בחינה של קבלה בכל יום יהיו בעיניך כחדשים בכל יום צריך האדם לעשות בשבועות יורד מתנה ובכל השנה צריך לעשות את זה בכוחות עצמו וגם פרישה צריך לעשות בכל יום והענין בזה שבשעה שהאדם עומד לעשות מצוה ועומד להתפלל ישכח מכל הדאגות שלו ובשעה שהאדם עושה ברכה והכוונה של הברכה בדרך כלל הוא מפני שרוצה לאכול אבל האדם צריך לשכח בשעת הברכה שהוא רוצה לאכול כיון שאם חושב שהוא רוצה לאכול אין לו כל הלב לברכה אלא צריך לחשוב עם כל הלב בכוונה של הברכה ובזה הוא מתקרב לד' ית' ומקבל את התורה ומתבטל ממנו על ידי זה היצר הרע ובמקום שהאדם יעשה תעניות וסיגופים הוא יכול לעבוד את ד' על ידי מה שאמרנו וכל כמה שיעשה כן הוא יגרש מאתו את היצר הרע.

והקב"ה השפיע לעולם הזה כהיום באנשים את הכח של

פונה תיכף לדרך הטבע לרופא והוא מאמין בדרך הטבע וזה מרחק אותו מד' ית' ואינו חושב כלל לחזור בתשובה והוא תולה הכל במקרה, ועל זה אמר הכתוב אם תלכו עמי בקרי אנכי אלך בחמת קרי והוא תולה הכל במקרה שבתוך היסורים זה מרחק אותו מד' ית' שיחשוב שהכל מקרה ובודאי שיש בחירה ויכול להתגבר על זה אבל צריך לזה מסירות נפש, ויש אנשים שחסר להם פרנסה וע"י זה הוא מתקרב יותר לד' שהוא מתפלל לד' ית' ונעשה יותר טוב הוא חושב שכך יהיה לו פרנסה אבל יש אנשים שזה מרחק מד' ית' וזה סימן שהם באים מכח של החטא יש בהם הכח של החטא וזה כבר צריך לשבור אותם במסירות נפש אבל אם יודע סוף כל סוף שד' ית' מסתתר בכל הדברים ואין להיצר הרע שום כח ובאמת האדם נעשה מזולזל אצל היצר הרע כשהוא מתפתה ממנו וכשיבוא המשיח יראו הרשעים את היצר הרע איך הוא כחוט השערה ורק נדמה להם כהר.

והקב"ה הראה לנו את הדרך שכמו שהוא השתמש בכח של הכפיה צריך להשתמש גם במדה הזאת ואם יש לו רצון לעבוד את ד' אפי' שיבוא אליו נסיון הוא יכול לכבוש בקל את היצר וצריך להכיר שאם לא שם תהא קבורתכם זה הקב"ה לימד אותנו, זה היה הכוונה של הכפיה שלימד אותנו הדרך איך להתגבר על היצר שאדם יזכיר לעצמו שאם לא יציית להקב"ה הוא במצב של שם תהא קבורתכם ברגע שהאדם מכיר שזה כל החיים שלו הוא יכול בקל להתגבר על היצר הרע וזה הכח שהקב"ה נתן לנו אבל זה לא התכלית והמטרה שצריך להגיע.

ובזה מתורץ שהגוים יטענו לעתיד לבוא למה לא כפה עליהם ההר כגיגית אבל באמת לא מגיע להם לכפות עליהם ההר כגיגית והקב"ה יענה להם שאפי' הראשונות לא שמרתם ולמה לא ענה להם שלא אמרו נעשה ונשמע שרק לישראל מגיע להם כיון שבעצמם אמרו נעשה ונשמע אבל אתם הגוים לא אמרתם נעשה ונשמע לא עשו להם כפיה אבל זה לא נכון כיון שאם אנו רואים שצריך לעשות לישראל הכפיה של ההר משמע שזה עיקר קבלת התורה וצריך לעשות כך אם כן יטענו למה לא עשו להם כך על ידי כפיה והקב"ה יענה להם שבאמת לא קיימתם את המצוות הראשונות שנתתי לכם ובזה הוכיח שיש להם בחירה ולא מקיימים ובאמת הכפיה לא התכלית וכל הענין של הכפיה זה רק ללמד דרך איך לעבוד את ד' אבל הם בכלל לא רוצים כלל לעבוד אותו ולכן לא שייך להביא להם כפיה.

וצריך ללמוד מזה שצריך האדם לפחד מהקב"ה וכמו שהראה להם ד' ית' בקבלת התורה על ידי הכפיה של ההר והקאמרנער אומר שהמדרגה היותר גדולה שהאדם משיג שהוא מוסיף ביראת שמים שהוא מפחד לחטוא ומוסיף לפחד מד' ית' ואינו עושה שום דבר נדנוד חטא ומשום שהוא מפחד מד' ית' ויראת ד' היא אוצרו זה העיקר החשיבות שהאדם מתעלה בעבודת ד' וכל הדברים שהוא מרגיש שהוא מתעלה אל ד' ית' הוא דבר חשוב אבל צריך לעבוד את ד' גם כשלא מרגישים את העליות וגם זה הוא ענין של כפיה ולא רק כשיש המדרגה נעשה ונשמע אלא צריך לעבוד את ד' ית' כשלא מרגישים כלום ואדרבא זה עיקר העבודה שיש לו יראה בעבודת ד' והרגשת העליות הוא מתנה מאת ד' ית' ולא מה שהוא עצמו עובד על זה.

ובמשנה כתוב עשו סייג לתורה ומה הכוונה שצריך לעשות והרי יש כלל שאסור להוסיף וכמו שכתוב לא תוסיף ואם היה צריך לחשוש יותר למה לא עשתה התורה מזה

היסורים מסתתר אהבת ד' אליו, וברגע אחד יכול להתהפך ולהשתנות אם יחשוב כמו שצריך.

וכל אדם צריך לשמוח בכל רגע ובחג צריך לשמוח עוד יותר בכל רגע שאז מקבל את הכוחות ואפי' ברגע האחרון של החג יש לו גם מצוה של שמחה שכל רגע הוא מצוה לעצמה ויש לו עדיין הכח שיוכל לתפוס ובכל רגע הוא יכול להגיע למטרה שהוא צריך להגיע וכל רגע של החג השבועות יש בו הכח של מתן תורה שבכל יום יהיו בעיניך כחדשים כל הכוחות האלו יש בכל רגע עד שיוצא חג השבועות ויכול לתפוס בכל רגע ואם תופס הכל מתהפך למפרע, וכל הטענות של האדם זה מפני שהוא לא במדרגה ולכן הוא לא מבין את כל הקשיים אבל ברגע שהוא יעלה על דרך המלך יתפס על הקו הנכון יתהפך למפרע ויבין שהכל היה דרכים ועזרה להגיע לדרך ד' ויכול לעשותו ברגע אחד של החג.

ואמרו חז"ל ישראל נמשלו לתפוח מה תפוח הפרי הוא קודם לעלים כך ישראל הקדימו נעשה לנשמע וצריך להבין מה הדמיון ולמה נעשה זה הפרי ונשמע זה העלים ולפי מה שמבואר שהעלים נותנים כח בפרי שזה קולט הכח מהשמש וזה מכניס את הכוחות בפרי ולפי"ז י"ל שישראל הקדימו נעשה לנשמע שנעשה זה עשיית המצוות ונשמע שיבינו ולפעמים אדם עושה מצוה ואינו רואה בזה פירות ויש אדם שעושה מצוות ואינו מרגיש דרגה בזה הוא עושה ויש אדם הפעולה ואינו מרגיש שמתעלה על ידי זה ואדם יכול לחשוב שכדאי לחכות עד שישגי משהו ואז יעשה ולפעמים אדם עושה ואינו מרגיש שמתעלה על ידי זה וזה הם אמרו נעשה שקודם נעשה ואפי' בלא נשמע בלא שנבין ונקבל את המדרגות ומשום שאנו מבינים שעל ידי המעשה הזה יבוא לנו הנשמע שמצוה גוררת מצוה ואפי' שאדם עושה עדיין המצוות בחיצוניות בכ"ז נותנים לו את הכח הפנימי של המצוה וזה בעצמו מרים את האדם עד שיעשה בסוף כראוי וקודם יתחיל לעשות ולא צריך לחכות עד שיגיע וצריך לעשות כפי הדרגה שהוא נמצא בו, וזה הדמיון לתפוח שקודם מתחיל עם הפירות עם המעשה ואח"כ באים העלים המשפיעים את ההשפעות וזה קיבלו ישראל הקדימו נעשה לנשמע.

וזה דבר חשוב לדעת שלא יחכה עד שיעשה כמו שצריך אלא קודם כל יעשה מה שביכלתו יעשה אפי' בלי השגות ולאט לאט ישיג אחרי העשייה והמטרה צריך להיות שצריך להגיע ואם הוא יודע שזה רק הכנה הוא בודאי יגיע ויש פעמים שלומדים ואינם מבינים מה שלומדים ובודאי צריך להבין כמה שאפשר להבין אבל בכ"א צריך ללמוד ואפי' שאין לו רב והוא עדיין מחפש הדרך הנכונה איך ללמוד בכ"ז בנתיים יתפוס כל מה שיכול וידע שגם כל מה שעושה בינתיים יהיה לו השפעה על הלימוד של אח"כ, ויש עוד חלק שהאדם לא מרגיש את ההצלחה שאין לו עליה מזה וגם בזה צריך להאמין שזה יגיע בעצמו ובזה יש הכח שיהיה לו ההצלחה.

חזרה בתשובה והוא כח הרצון אבל זה רק הכח הראשון וזה בא מאת ד' ית' אבל אח"כ הם צריכים לעבור את כל הנסיונות ולמה הקב"ה משפיע היום שמקרבים לד' בלי שום סיגופים משום שאנחנו לא מסוגלים לזה ולכן הקב"ה משפיע יותר בדרך הזה ומה שהאדם מתקרב יותר באהבת ד' אנו מתקרבים לד' ית' ועוד יש בזה הסבר מפני שאנחנו עומדים בסוף תיקון העולם וכל העבודות שעשו כל הדורות וכל ההשתדלות והכל הצטבר ולכן אפשר להתקרב לד' ית' בלי שום סיגופים ויש לנו את כל הכח של כל הדורות ולפעמים אדם בעצמו עשה הרכבה השתדלות בגלגול הקודם ואז לא יצא לפועל אבל היום יוצא לפועל וכמו שראינו אצל רות שעשתה השתדלות שהלכה עם נעמי ומזה יצא דוד המלך ע"ה ואפי' שלא רואים הצלחה בשעת מעשה אבל האדם צריך להאמין שבסוף יגיע לכל מה שצריך להגיע.

וזה עיקר הכח של האדם שאינו מתייאש שהוא יודע שכל הדברים הם מאת ד' יתברך וכל העולם הזה הוא רק דמיון ויכול על ידי זה להתגבר על היצר הרע ובא בכח האמונה שהוא זוכר שהקב"ה הוציאנו ממצרים וכופה את עצמו אפי' שנראה לו שאינו יכול להתגבר ומאמין שאין לצד השני את הכח שהכל דמיון וממילא נתבטל היצר הרע כיון שאין לו כח אמיתי והקב"ה נתן לנו את הכח האמיתי וד' ית' יעזור שנזכה לראות פני השכינה ולקבל את ההשפעה מכח שבועות מכח מתן תורה ונזכה לקבל את האנכי ד' אלוקיך וממילא נזכה שלא יהיה לך אלהים אחרים על פני ויבטל כל הכח של היצר הרע ונזכה לעמוד מול כל הנסיונות וד' איש מלחמה ד' שמו שברגע שהאדם יודע שד' שמו בזה יהיה ד' איש מלחמה ונזכה לקבל את התורה וללמוד וללמד לשמור ולעשות עד שנזכה לראות פני השכינה שלוש פעמים בשנה ונזכה לקבל פני משיח צדקנו ברוב רחמים וחסדים במהרה בימינו אמן.

וצריך גם לדעת שמי שיודע את האמת והוא מאמין באמת שאין שום כח בקליפה ואין שום דבר שבעולם והפי' אפס זולתו שאין שום דבר שבעולם שלא נברא לכבודו וכל מה שנברא בעולם לכבודו בראו וכל דבר שבעולם צריך לצאת מזה כבוד ד' יש מטרה לכל העולם כולו שהאדם שהוא חושב שאין לו מטרה וחושב שיש רגעים לבטלה אם כן למה הקב"ה ברא אותו לבטלה וכשירוד לעולם הזה בגלגול זה רק כדי שיוכל לתקן את מה שעיוות ולמה הוצרך להורידו לעולם הזה הרי יש הרבה מקום בגיהנום ובכל דבר יכול להתקרב אל ד' בכל רגע יש לו דרך שיוכל להגיע לד' אבל הדרכים משתנים לפי הריחוק אם האדם מרוחק הוא הולך דרך של יסורים וכל דרך שיותר רחוק הוא יותר קשה ויותר מסובך ומ"מ בכל מקום שהוא נמצא משם ממש נמצא ד' אלוקיך וכמו שכתוב ועבדתם שם וגו' עץ ואבן וגו' ובקשתם משם את ד' אלוקיך ומצאת כלומר שגם במקום הזה נמצא ד' וצריך להאמין שגם הנסיונות והקשיים הכל מדוד מלמעלה מאתו יתברך והוא דרך להגיע אל ד' וגם בתוך

מאמר - "קבלת התורה"

ובענין הגישה הנכונה ללימוד התורה ואופן הלימוד

נאמר בסעודת ראש חודש סיון תשע"ז

- א: ביאור בפסוקים "ביום הזה באו מדבר סיני" מה שנוגע למעשה לכל אחד ואחד.
 ב: מתי האדם יכול לראות את מצבו האמיתי.
 ג: ביאור בספירת העומר שאומרים היום כך וכך ימים מה לומדים מזה למעשה.
 ד: מתי יש את החשיבות של האחדות.
 ה: במעלת הגדולה והנשגבה של הששה ימים שמר"ח עד קבלת התורה.
 ו: באיזה מדה אחרת תלויה מדת האחדות והשלום.
 ז: כמה יזכה האדם להשראת השכינה.
 ח: ביאור הגמרא בענין הגר שבא להתגייר ע"מ ללמדו על רגל אחת, מה שנוגע למעשה לכל אחד ובפרט בדורנו.
 ט: מה הם התנאים לקבלת התורה.
 י: ביאור בפסוק "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני" ענין חשוב מאד מה שנוגע למעשה לכל אחד ואחד.
 יא: מתי יותר טוב לעשות התחלה חדשה האם למהרה בבקר עם התלהבות והזוק או באותו היום אפילו בפחות התלהבות.
 יב: איך להסתכל על הכשלון של האדם מה שנודמן לו מן השמים.
 יג: חיזוק גדול מאד איך האדם לא יקנא במעלות ובדרגות שיש לחברו יותר ממנו.

שנסעו מרפיון ידים למה הפסוק כותב בלשון זה ויסעו מרפידים אחרי שאומר שבאו למדבר סיני לכאורה היה מתאים יותר לומר לפי הסדר מה שהיה שקודם נסעו מרפידים ואח"כ באו למדבר סיני, ויש לדעת שגם לפי האור החיים הק' הפשט הוא מרפידים כפשוטו שהלכו ברגלם מרפידים ובאו למדבר סיני, אלא שבזה יש פנימיות הפשט על פי הרמז שנסעו מבחי' רפיון ידים וא"כ עדיין צריכים לתרץ גם את הפשוט של מקרא למה מאחר הודעת נסיעתם מרפידים אחרי הגעתם לסיני.^א

ב

והנה בכדי להבין היטב את הענין יש להקדים מה שמובא בחז"ל (במדבר רבה כ' אות כ"א ובזוה"ק) ובאור החיים הק' באחד מהמקומות (וגם בשאר הספה"ק) והוא כך, דהנה כל מקום שבנ"י עברו ובאו במדבר סיני היה שם איזה קליפה מיוחדת מסוימת שזה היה מושך את האדם לזה וזה השפיע עליהם את הכשלון שהיה באותו המקום, דהנה כל המדבר היה מלא קליפות מפני ששם זה מקום שכל המזיקים נמצאים שם, כי זה מקום שאין בני אדם דרים שם ובמקום שאין בני אדם דרים שם יש רשות לקליפות ולמזיקים להסתובב שם,^ב ועל כן במדבר היו שם נחשים ועקרבים והיה שם קליפות גדולות וזה גרם לבנ"י כל מה שנכשלו בזמן שהיו במדבר סיני, כל העשר נסיונות שנכשלו זה היה נגרם ע"י המקום שהיה שם, והקליפה של מקום רפידים גרם להם עצלות כזאת שזה גרם להם שרפו ידיהן מן התורה כל זה נגרם ע"י המקום.

ובאמת בכל מקום וגם במקום ישוב זה גם כך וכמבואר בספה"ק שכל מקום שבעולם יש שם איזה קליפה אחרת שגורם לאנשים לחטוא באותו הענין של הקליפה,^ג וברפידים

ומכיון שזה התחום והמקום שלהם על כן יכולים להזיקו מפני שבא לתוך רשותם, אבל במקום בתוך העיר יש הרבה דעות שמתור לכת, מה שאסור לצאת יחידי בלילה זה רק במקום שאין אנשים דרים שם זה המקום התחום של הקליפות מה שא"כ בתוך העיר אין לקליפות רשות להסתובב אפילו בלילה על כן אין להם כח להזיק כי זה לא מקום שלהם.

^א וכמובא על הרב הצדיק ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל שברחו ממיר לשנחאי בזמן המלחמה, ואחרי שנגמר המלחמה חזרו משנחאי ובאו לא"י ובדרך היו צריכים לעבור דרך ארצות הברית, וגם ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל היה אז תקופה קצרה בארצות הברית וכשהיה שם בקש מהמשמש שלו שיביא לו תמיד כל יום כיס מלא פרוטות מטבעות קטנות מהפרוטות של המקום, וכל יום כל כמה זמן היה נותן מהפרוטות לתוך קופסה של צדקה, ושאל אותו הגבאי מה זה הענין שעושה זה, ואמר לו כך שבארה"ב יש קליפה גדולה של משיכה לכסף זה הקליפה של ארה"ב שזה מושך את האנשים לזה, וממילא

א

בר"ח סיון זה היום שבנ"י באו למדבר סיני כמ"ש (שמות י"ט א' ב') "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני" ואח"כ כתוב "ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" ז"א בו ביום נסעו ובו ביום באו, והנה יש לדקדק כאן כמה דברים רש"י מקשה למה צריך לפרש מהיכן נסעו הרי כבר כתוב מקודם (שמות י"ז א') ויחנו ברפידים א"כ כבר יודעים ומבינים שמשם נסעו למדבר סיני, ועוד קשה יותר אחרי שאומר (בפסוק א') שכבר באו למדבר סיני א"כ איך חוזר ואומר (בפסוק ב') ויסעו מרפידים (כי בדרך כלל אומרים קודם את המקום שמשם נסעו ואח"כ את המקום לאן הגיעו ולא להיפך).

והנה האור החיים הק' מתרץ על הקושיא הזאת ואומר כך אחר שכבר באו למדבר סיני אזי נסעו מרפידים הכוונה מבחינת הפנימיות של הרפידים, דאיתא בגמרא (סנהדרין ק"ו.) למה נקרא רפידים לפי ששם רפו ידיהם מן התורה ונסעו מרפידים הכוונה כאן שנסעו מבחי' רפיון ידים, ובפשטות הכוונה היא כי מכיון שזה כפל לשון על כן הפסוק רוצה לרמז שזה ענין אחר מסתם נסיעה מרפידים בגשמיות, הנסיעה מרפידים בגופם שהלכו זה כבר פשוט ומובן בפסוק הראשון (ועל כן לא צריך לפרש שנסעו מרפידים כי זה פשוט וכמו הקושיא הראשונה), ואם כאן חוזר עוד פעם על הענין שבאו להר סיני מרפידים הרי זה בא לרמז שיש איזה ענין שיכול להיות אפילו אחרי שבאו למדבר סיני נסעו בנפשם מבחי' רפידים מרפיון ידים, וזה בא הפסוק לרמז לכן אומר קודם שבאו למדבר סיני ואח"כ נסעו מרפידים.

אבל עדיין צריך להבין כי אפילו אם זה בא לרמז ענין זה

^א וכבר אמרתי כמה פעמים שבאמת הרמז והפשט הם תמיד משתלבים זה עם זה, דהנה יש לדקדק בלשון שאמרו חז"ל (שבת ס"ג.) אין מקרא יוצא מידי פשוטו הפשוטות הוא לומר שהמקרא מתפרש לא רק על פי הדרש אלא יש גם איזה משמעות על פי פשוטו של מקרא בדרך רמז או מוסר וכדומה שהפסוק מרמז משהו גם בדרך לפי פשוטו של מקרא, אבל א"כ לא היה צריך לומר אין המקרא יוצא מידי פשוטו אלא היה צריך לומר שהפסוק מתפרש גם לפי פשוטו, כי באמת הוא יוצא מפשוטו כי עיקר הפשט הוא מה שנוגע להלכה להלכות התורה הרי זה לפי הדרש של חז"ל ולא לפי הפשוטו, אבל יש גם בדרך רמז מוסר שאפשר לפרש גם לפי פשוטו, אבל א"כ למה אמור אין יוצא, אלא רצו לרמז בזה שהרמז תמיד צריך להיות שישתלב ביחד עם הפשט שלא היה סתירה בין זה לזה אלא זה צריך להיות ענין אחד, וא"כ כאן ג"כ משתלב יפה הפשט עם הרמז ע"פ המבואר בהמשך הדברים.

^ב ועל כן אסור לילך יחידי בלילה במקום שאין דרים כי שם המזיקים נמצאים

קדושה כזאת התרוממות של קבלת התורה, ועיקר ההרגשה שזה משפיע על האדם צמאון לתורה שהרגישו צמאון אחרת לגמרי ממה שהיה להם עד עכשיו, כי באמת כשספרו כל הספירה גם הרגישו צמאון כדאיתא בחינוך (מצוה ש"ו) ועוד ראשונים שדור המדבר כשיצאו ממצרים גם היה להם מצוה של ספירת העומר והרי שם עדיין לא היה עומר א"כ למה ספרו אלא ספרו מחמת חביבות התורה, גם שאר המפרשים אומרים את זה לגבי מצות ספירת העומר אפילו בזמננו שעיקר של מצות ספירת העומר זה הכנה לקבלת תורה בכל שנה, אע"פ שהפסוק תולה את זה בעומר אבל עיקר הכוונה זה על לעורר את חיבת התורה, על כן הרי הוא סופר את הימים מתי כבר יגיע לקבלת התורה וזה עיקר ההכנה לקבלת התורה לעורר בלבם את חביבות התורה וצמאון לתורה.

עכ"פ כשהגיעו למדבר סיני הרגישו את זה יותר וכל הספירה שספרו כל יום עוד מספר זה לא סתם עוד מספר אלא תוספת דרגא והשגה, דהנה בנוסח ספירת העומר אנו אומרים היום כך וכך לעומר למשל היום שני ימים לעומר או שלשה ימים לעומר, וצריך להבין מה הכוונה בזה שלכאורה היה מתאים לומר היום יום שני לעומר היום יום שלישי וכו' מה זה שני ימים הרי כל יום זה רק יום אחד אין ביום אחד שני ימים, אלא משמע מלשון זה שהכוונה לומר יש לי עכשיו שני ימים יש לי את ההכנה של אתמול, והיום אני מוסיף עוד הכנה לכן יש לי היום דרגא והשגה של שני ימים, הכוונה כאן על הפנימיות של הימים מה קניתי בימים האלה זה נקרא ימים⁷, וכל יום שעלה מרגיש שהימים שלפניו עדיין הם לא כלום כי הוא עכשיו עולה למדרגא על הסולם עוד שלב ועוד שלב.

עכ"פ כאן כשבאו למדבר סיני זה היה בראש חודש, ובראש חודש מתחיל קבוצה של ימים אחרת לגמרי, יש ברוחניות בימים האלה הרבה יותר צעדים וכל הצעדים הרבה יותר רחבים וגדולים מאד עד כדי כך שיכול להיות שיום אחד מהם מר"ח עד מתן תורה הרי זה שקול כל יום כנגד עשרה ימים שעד עכשיו, על כן כשבאו למדבר סיני אזי שם קבלו את הדרגא שכבר נסעו מרפידים ואז הורידו והוריקו מעצמם את הקליפה של רפידים ויצאו לגמרי מרפידים של רפיון ידים, ורק עכשיו נכנסו בזריזות המבוקשת באמת הזריזות היותר גדולה שיכולה להיות מה שהאדם יכול להגיע ולגמרי השתחררו מכל הקליפה הזאת של רפידים, ועכשיו שעשו זה (שהורידו מעצמם את קליפת הרפידים אזי) ויבאו מדבר סיני באו למדבר סיני אחרת לגמרי ממה שקודם המדבר סיני עכשיו זה כבר היו לו פנים חדשות אחרת.

כן הרי הוא מרגיש שהוא עדיין לא עשה תשובה, מפני שבמדרגא שהוא נמצא עכשיו הוא מרגיש הרבה יותר חומר החטא ומרגיש יותר ריחוק מהקב"ה כמה עדיין הוא רחוק ועדיין לא הגיע למטרה למה שצריך להגיע ממילא הרי הוא מתחיל עוד פעם לעשות תשובה מחדש.

⁷ הימים האלו זה מלווה את האדם כמו שכתוב אצל אברהם אבינו (בראשית כ"ד א') בא בימים, שהנה כל אדם כשמסתלק מן העולם בגיל מסוים ולמשל אם הוא בגיל שמונים או בן כמה שהוא אזי אומרים שהוא בן שמונים או בן מאה ועשרים אבל לא אומרים שהוא מסתלק עם מאה ועשרים שנה הוא מסתלק בן מאה ועשרים, אבל אברהם אבינו עליו נאמר בא בימים הגיע עם כל הימים שלו, כל אחד מביא לעולם העליון את הימים שמילא אותם בעבודת ד' בתורה רק אלו הימים הם הולכים אתו ושאר הימים שהלכו לבטלה (אם לא עשה תשובה) נאבדים ממנו אין לו, וכשמגיע לעולם העליון לפעמים הוא נחשב כאילו צעיר כי אין לו אלא רק כמה ימים מכל החיים שלו, עכ"פ זה הענין שצריך לספור היום כבר יש לנו חמשה וארבעים יום זה לא היום החמשה וארבעים אלא חמשה וארבעים יום של דרגות והשגות זה מה שיש לנו.

היה הקליפה של עצלות וזה גרם להם רפיון ידים מן התורה, ועל כן יכול להיות שיש אדם שלומד בהתמדה אבל לפעמים נופל עליו איזה עצלות איזה כבדות, והוא לא יודע למה זה לא יודע שום סיבה גשמית הגיונית בשביל זה, אבל הסיבה יכול להיות שהיה באיזה מקום שנתפס בו איזה קליפה שזה הקליפה מושך אותו לעצלות וזה גורם לכבדות, על כן צריך לעבוד עד שיבטל את הקליפה ויחזור לאיתנו זה מה שהיה ברפידים, לכן הרמז ברפידים זה גם שייך למקום רפידים וגם לענין של רפיון ידים שזה נגרם מחמת המקום, ולפ"ז יתפרש ויבואו מדבר סיני הכונה מרפידים כפשוטו שנסעו מהמקום רפידים ובאו למדבר סיני, אבל אח"כ אומר עוד פעם ויסעו מרפידים שעדיין לא נהיו בני חורין מזה כי הקליפה הלכה איתם יחד וכשהגיעו למדבר סיני הרגישו שהם עדיין נמצאים ברפידים בחי' הקליפה של רפיון ידים, ורק אחרי שהיו במדבר סיני השתחררו מקליפת רפידים ולכן כתוב את זה אחרי זה כי מחמת המקום שהיו במדבר סיני זכו להשתחרר מקליפת רפידים.

ג

אבל אפשר לפרש גם בצורה שונה למה רק אחרי שבאו למדבר סיני התעוררו לנסוע גם מרפידים להתרחק מהבחינה של רפיון ידים ולמה לפני זה לא, כי לפני זה הם לא הרגישו שהם ברפיון ידים וכמו שיש לפעמים שהאדם נמצא במצב מסוים הוא לא מרגיש המצב שלו, מתי מרגיש המצב שלו רק אחרי שרואה מצב אחר, ולמשל אדם שחושב ונדמה לו שלומד בהתמדה הוא ממלא כל הסדרים ויכול להיות שגם בין הסדרים הוא לומד קצת אבל הלמוד הוא ברפיון ידים, והנה פעם ראה איזה מתמיד שקדן עצום ששוקד כל כך כל רגע ולא מפסיק אפילו רגע, כשרואה את זה הרי הוא חושב לעצמו אני חשבתי שאני מתמיד אבל עכשיו כשראיתי אותו אני רואה שאני עצלן ואני לומד ברפיון ידים ועי"ז הרי הוא מתעורר ומתחיל לתפוס שהוא ברפיון ידים באמת מה שעד עכשיו לא תפס, זה הכלל כל דבר שהאדם רגיל לזה ולא רואה אחרת ואין דבר שיעורר אותו, הרי הוא חושב שהוא צדיק בדבר זה ואינו מרגיש אחרת, רק כשרואה פעמים אחרת אזי הוא תופס את עצמו לראות את מצבו האמיתי, וזה לא דווקא שרואה בן אדם אלא יכול להיות גם שמרגיש איזה קדושה איזה התרוממות איזה מצב אחר אזי הוא מתחיל להרגיש איפה הוא נמצא⁸.

זה מה שהפסוק אומר כאן ויבאו למדבר סיני הפסוק לא מזכיר כאן לפני זה שנסעו מרפידים בכלל כי עדיין לא נסעו מרפידים של רפיון ידים, אע"פ שבגשמיות כן נסעו מרפידים אבל עדיין הקליפה של רפידים הפנימיות של רפידים נסעו איתם, אבל אח"כ במדבר סיני נפתחו עיניהם הרגישו

הוא מפחד מאד שלא יהיה נמשך לאותה הקליפה אזי העצה והסגולה שעושה נגד זה הרי זה שעושה מצוה עם כסף וזה מגן נגד הקליפה שלא ימשך לקליפה וזה מבטל את הקליפה של הכסף, וכמ"כ הרי זה בכל דבר שעושים אתו מצוה הרי זה מבטל את הקליפה שבאותו הדבר, ואיתא במשנה (אבות ג' י"ח) הכל לפי רוב המעשה ע"ש פירוש הרמב"ם על זה והובא ברבינו יונה שם על כן הוא נתן למשל אלף פעמים ביום ונמצא שעושה מצוה אלף פעמים, וכל מצוה שהאדם עושה קונה לו סניגור אחד אזי קונה לו הרבה סניגורים נגד הקליפות האלו שיבטלו את כח הקליפה זה הכוונה שלו.

⁸ לכן יש עשרה ימים של עשרת ימי תשובה לחזור בתשובה כל יום מחדש כי כמו שצריך להיות המצות כל יום כחדשים כדאיתא בחז"ל על הפסוק אשר אנכי מצוך היום כמו"כ מצות התשובה צריכה להיות ג"כ כחדשים, אדם שהוא בדרגא הנכונה אזי כל יום בעשרת ימי תשובה הוא לא עושה עוד תשובה בכמות על עוד דבר ועוד גמגום ועוד חטא, אלא כל יום הוא מרגיש תשובה חדשה לגמרי בדרגא חדשה, כי ברגע שהוא חוזר בתשובה אזי הוא עולה למדרגא אחרת ממה שהוא היה עד עכשיו, הוא יצא ממדרגא שלו ועלה למדרגא יותר גבוהה אזי ממילא מחר כשקם בבוקר הרי הוא אדם אחר ועל

ד

אחד לא היה שייך קבלת התורה, כי קבלת התורה צריך להיות שיקבלו כולם כאחד ביחד, כי כל נשמה של כל יהודי יש לו אות אחד של החלק שלו בתורה, ואם היו נפרדים והיה איזה פילוג בין אחד לשני אזי היה חסר האות ההיא ולא היו יכולים לקבל את כל התורה כי התורה שחסרה אות אחת פסולה על כן היה צריך שיהיה איחוד ביניהם היה צריך להיות כאיש אחד מאוחדים בלבם כאחד ממש.

ויש לדעת דבר חשוב מאד בענין האחדות והוא כך, החשיבות של אחדות היא רק כשיש סיבה לפירוד והוא מתגבר על זה, דהנה האדם יכול לומר אני אין לי שום ריב עם שום אדם מישראל יש לי אחדות עם כולם, אבל זה לא חכמה אלא החידוש והחשיבות והשבח של האחדות היא רק כשבא מתוך נסיון שיש לו יצה"ר לפירוד מפני שיש סיבה שהיה יכול לגרום לפירוד עם השני, או מחמת שיש לו איזה דבר שמפריע לו עם השני הוא רואה את השני זה מפריע לו קצת, או שיש לשני איזה חסרון שלא יכול לסבול את החסרון הזה ורואה את החסרון וכדומה, ואעפ"כ הוא כובש את יצרו וכובש את לבו ועושה אחדות זה עכשיו נעשה החשיבות, מפני שברוחניות חשוב רק דבר שבא אליו ביגיעה כמ"ש (ילקוט שמעוני סימן תתקס"ח) תורה שלמדתי באף היא עמדה לי, דבר שבא בעמלות ובטירחא בעמל וביגיעה זה מה שחשוב ברוחניות, אבל דבר שהאדם מקבל במתנה שלא השקיע בו שום עבודה אין לזה חשיבות, בודאי שאם יש לאדם מתנה אסור לזלזל בה ואסור לאבד את זה הוא חייב לשמור את זה, אבל עדיין לא מגיע לו שכר אלא רק אם מאבד את זה יגיע לו עונש ח"ו כי מאבד מה שנותנים לו, אבל החשיבות השבח הרי הוא רק כאשר קנה את זה במחיר של העמל והיגיעה.

לכן הפסוק אומר קודם ויחנו במדבר מפני שעדיין היו פילוגים בלבם זה מזה, אבל אח"כ תוך רגע תפסו את עצמם ויחן שם ישראל עשו תקון על זה ותקנו את זה ובכח כבשו את יצרם ועשו אחדות, זה הפסוק אומר על כן עכשיו כבר היו מוכנים והתעלו לכן כתוב ויחן שם ישראל נגד ההר, שלכאורה יש לדקדק למה לא כתוב ויחנו במדבר נגד ההר, הפסוק היה יוכל לומר ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר נגד ההר ואח"כ ויחן שם ישראל עוד פעם, אבל לפי האמור הרי זה מובן היטב כי הפסוק אומר אחרי שחנו במדבר ביחד ועשו בכח את אחדות ושברו את יצרם אזי ויחן שם, רק אז הגיעו לשלב עוד יותר קרוב ויותר גבוה שזה היה נגד ההר משא"כ מקודם היה סתם במדבר סיני.

ה

בני יששכר מביא מספר יצירה על חודש סיון המליך אות ז' בהילוך, בסיון הקב"ה המליך את הענין של ההילוך הליכה, והבני יששכר מפרש את זה בפסוק שכתוב "ביום הזה באו" שמשמע בהילוך כי היום הזה מסוגל לכך, יש ענין של הליכה לתורה כי לתורה צריכים ללכת, ומצינו בחז"ל ג"כ שיש ענין לילך ללמוד תורה (אבות ד' י"ד) הוי גולה למקום תורה, ההולך לבית המדרש (ש"ע אר"ח סי' תר"ג ה') הולך ועושה הולך ואינו עושה ג"כ יש שכר הליכה (אבות ה' י"ד) מפני שהוא הולך לבית המדרש על מנת ללמוד, הליכה זה חשוב לגבי הלימוד שגם ברגליו צריך להשתמש בהליכה בשביל הלימוד, האור החיים הק' אומר על הפסוק אם בחוקתי תלכו הוי גולה למקום

ומה זה השפיע עליהם הפנים החדשות של מדבר סיני דהנה ביום השני שבאו למדבר סיני הפסוק אומר "ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד ההר" קודם אומר ויחנו במדבר ואח"כ אומר ויחן שם ישראל נגד ההר, רש"י אומר ויחן לשון יחיד כאיש אחד בלב אחד אבל כל שאר החניות בתרעומת ובמחלוקת הכוונה מה זה בתרעומת ובמחלוקת וכי לא היו כאיש אחד בתמיה לא כתוב שהיה מחלוקת ביניהם בין זה לזה א"כ יכול להיות כאיש אחד אדרבא היו מאוחדים כולם לחלוק על משה רבינו או להתלונן על משה רבינו א"כ מה זה המעלה של כאיש אחד היום, אבל רש"י אומר שרק עכשיו היו כאיש אחד אבל שאר כל החניות לא היו כאיש אחד סימן שכל זמן שהיו חולקים על משה רבינו אפילו שהיו מאוחדים לא היו נחשבים כאיש אחד מפני שחסר להם את משה רבינו שהיה משלים להם את הענין של כאיש אחד, ואם היה להם תרעומת כלפי הקב"ה גם נגד הקב"ה לא נקראים כאיש אחד כתוב בספה"ק ביטוי כזה בני"י כנסת ישראל הם אברים של השכינה הם כאילו חלק מהשכינה אזי ממילא אם יש להם תלונות כלפי הקב"ה לבם חלק על הקב"ה א"כ זה לא כאיש אחד בכלל, א"כ כאיש אחד נשלם רק אם האדם קשור גם להקב"ה עכ"פ אין לבו חלוק על המקום, זה מה שנעשה בפנים החדשות של מדבר סיני.

ועפ"ז מובן היטב למה הפסוק אומר קודם ויחנו ואח"כ ויחן שם כי אם רק לפי רש"י היה צריך לומר רק ויחן שם ישראל כאיש אחד למה אומר קודם ויחנו שם ישראל במדבר ואח"כ ויחן שם ישראל זה קשה מאד משני סיבות א' זה כפול וב' זה סתירה בתחילה בלשון רבים ואח"כ בלשון יחיד, אבל לפי האמור הרי זה מתפרש היטב התשובה היא כך הפסוק אומר הרגע הראשון שבאו למדבר סיני עדיין היה בחי' "ויחנו" במדבר התחילו להרגיש שאין להם עדיין מספיק אחדות, האור החיים הק' אומר באיזה שהוא מקום שחוסר אהבה זה כבר נחשב לשנאה ולפירוד, יכול להיות שאין לו מחלוקת עם שום יהודי יש לו אחדות עם כולם, אבל אם חסר לו האהבה עם כולם הרי זה נחשב כאלו יש לו פילוג ושנאה מפני שחוסר אהבה הרי זה נחשב לשנאה (גם החפץ חיים אומר את זה) היפך השנאה זה רק אם יש אהבה שלימה.

זה מה שהפסוק אומר קודם כל כשבאו למדבר סיני הרגישו שחסר להם האחדות המבוקש שיהיו נחשבים כאיש אחד זה היה חסר להם, לכן כתוב ויבואו לשון רבים ויסעו לשון רבים לא כתוב ויבוא ויסע כמו שכתוב (במדבר י' י"ד) ויסע דגל מחנה שם היו כאיש אחד לכן כתוב ויסע, כאן גם היה יכול לומר ויסע מרפידים אלא כתוב בלשון רבים ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני גם בלשון רבים כי עדיין היה חסר האחדות, ויחנו במדבר אחרי שחנו וקנו שביתה והתחילו להרגיש שחסר להם האחדות, כי האדם לא מרגיש כשמגיע למקום תיכף אלא כשנח שם ויש לו ממילא ישוב הדעת אזי מתחיל להרגיש מה המקום נותן לו ההתרוממות של המקום לכן ויחנו במדבר, ואז התחילו לתפוס ולהבין שעדיין אין להם אחדות שלימה על כן עשו פעולה "ויחן שם ישראל נגד ההר" כאן הפסוק מדבר בשבחן של ישראל האור החיים אומר שזה היה הכנה למתן תורה בלי ויחן שם ישראל כאיש

¹ שכל אבר יש לו שייכות למצוה שניתן לה וע"פ האר"י ז"ל מבואר כל מצוה איזה אבר יש מכוון נגד זה וכך כמה מצות לאיזה אבר זה שייך, וגם ברגל יש מצות שברגל כמדומה גם נוחים אבלים עכ"פ יש מצות ששייכים להליכה, וכאן רואים שהילוך שייך ללמוד תורה.

¹ כל חודש יש ענין מיוחד ששייך לחודש ההוא בדרך כלל זה מובא בספר יצירה איזה מדה שולט בחודש ההוא ואיזה בחינה שולט גם בענין של המזלות גם בענין של הרוחניות גם בענין של הטבע, והבני יששכר מסביר כמה דברים מה ששייך גם לאברי האדם.

ישראל "היו קונים קדושה בכל רגע ורגע וע"ז היו האסירים הולכים ומתמעטים", ז"א אלו שהיו קשורים עדיין תחת רשות הקליפה היצה"ר והיו הולכים ומתמעטים הקשר עם היצה"ר.

"ולכן באלו הששה ימים חוזר ונעור הדבר כל שנה ושנה כמ"ש הימים האלה נזכרים ונעשים בכל דור ודור" כך הוא בענין הזה, "והאדם ממש יכול לקנות באלו ה' ימים קדושה ומבריא הזוהמא כמעשה אבותינו במתן תורה" ומשתחרר ומוציא אסירים בכושרות שמה שקשור לקליפה כל השנה יכול לצאת מזה, הקדושה של הימים האלו מבריא הזוהמא כמעשה אבותינו במתן תורה, "ע"י התבודדות ודבקותו ועסק תורתו וכונת לבו מראש חודש עד מתן תורה, ויחשוב באלו השש ימים" האדם צריך לחשוב באלו השש ימים "כאלו הוא עומד לפני הר סיני ממש שאפילו בכל יום מימות השנה צריך לזכור בכל יום ויום מתן תורה כמ"ש יום אשר עמדת לפני ד' אלקיך בחורב שכל יום תראה עצמך כאלו עומד ומקבל התורה חדשה" האדם צריך כל יום לחשוב לזכור את זה שזה אחד מהזכרות שמצוה לחשוב כל יום שכל יום תראה עצמך כאילו עומד ומקבל תורה חדשה, "מכ"ש וק"ו והרבה יותר באלו השש ימים צריך לראות את עצמו כאילו עומד לפני הר סיני מול האלקים וקונה קדושה".

וממשיך ואומר שחז"ל אמרו (שבת קכ"ט): שבערב שבועות נפיק מזיק ושמו טבוח וצריך להשמר ממנו למה כי לולא שבנ"י היו מקבלים את התורה הוי טבח לבשריהו ודמיהו היה ח"ו שוחט אותם, והוא כוכב רע ממאדים וזה יוצא בכל שנה בערב שבועות, לכן גזרו חז"ל שלא להקיז דם בכל ערב יו"ט אטו ערב שבועות, בערב שבועות זה סכנה להקיז דם כי יש מזיק שיכול להזיק ע"כ ולכן גזרו על כל ערב יו"ט, ומקשה וז"ל "ויש לשאול למה יצא טבח עכשיו בכל שנה והלא כבר קבלו ישראל את התורה" זה אלפיים הראשונים אולי לא יקבלו את התורה היה עומד מוכן להזיק להם אבל מה זה שייך כל שנה גם אחרי שכבר קבלו את התורה, "אלא הוא הדבר שעד היום הזה כל מה שהיה כבר הוא מתעורר בזמנו בכל שנה ושנה על תורה שבע"פ דשבכתב כבר קבלו בשמחה כמ"ש "ויען כל העם ויאמרו כל אשר דבר ד' נעשה ונשמע", ז"א שאנחנו צריכים לתקן שחסר לנו הקבלת התורה שבע"פ כי זה לא קבלנו בשמחה, אז לכן כל שנה יוצא גם המזיק ויכול להזיק לו ח"ו אם הוא לא יקבל את התורה שבע"פ בשמחה, כי תורה שבכתב כבר קבלו בשמחה כבר גמרו את התקון הזה שצריכים לעשות, אבל כאן עדיין אנחנו צריכים לקבל כל שנה ושנה, כך משמע מלשונו שצריך לקבל התורה שבע"פ מחדש כי זה עדיין לא קבלנו בשלימות שחסר השמחה כי קבלנו את זה בכפיה, "ומה אם הטבוח שהוא מדה רעה מתעורר בכל שנה ושנה לצאת לעשות פעולות כ"ש הקדושה העליונה שמתעוררת פעולתה ממש באותם הששה ימים, ולפני האדם ב' דרכים

שגם כשמכין עצמו למצוה ומתחיל לעשות ההכנה למצוה כבר מופיע לו ג"כ קצת מהאור המקיף ולא דוקא בברכה אלא אפילו לפני הברכה. ז"א הנפש שלהם כי האור החיים הק' אומר שכל דבר יש לו נפש כמו שיש לנו נשמה יש לכל דבר אפילו צמח ואפילו דומם כל אבן כל הר כל דבר יש לו קצת נפש, שבנפש הזה נפש המשתלל דומה כמו נשמת האדם שזה יש לו קצת בחי' חיות החיות הזאת זה כמו המזל שלו, זה החיות אפשר לומר שזה הכונה במה שנעקרו, או אולי זה כפשוטו זה דברי אגדה א"א להשיג אם זה כפשוטו או לא אבל יכול להיות שזה רק ענין הפנימיות של הר חרמון והר תבור באו הפנימיות שלהם החיות שלהם הנפש שלהם קפצו למקום של מתן תורה למדבר סיני.

'התוס' כבר אומר את זה למה צריך היה לכפות להם הר כניגית אלא שקבלו בנעשה ונשמע רק תורה שבכתב אבל תורה שבע"פ זה היה בכפיה.

תורה רואים שיש ענין דוקא לכתת את רגליו ללכת ללמוד תורה, יש ענין לשתף את הרגלים לתורה, האדם בדרך כלל עוסק בתורה עם המוח עם הראש עם הלב עם הפה כי צריך לומר בפה (ערובין נ"ד.) כמ"ש (משלי ד' כ"ב) כי חיים הם למוציאיהם בפה, ומכאן רואים שיש גם ענין של הילוך אבל איך האדם מקיים את זה אם אין לו הרבה ללכת, אלא אם הוא עומד ממקומו והולך לקחת איזה ספר זה גם הליכה, צריך שיהיה הליכה בלימוד כי יש ענין שיהיה דוקא הליכה, הבני יששכר אומר מכיון שהחודש הזה שייך להליכה זה הענין שיש בסגולה של ההליכה ללימוד, א"כ מה שהאדם קונה ענין של הליכה זה דייקא ביום הזה שבאו בהילוך אל התורה כי היום הזה מסוגל לכך.

בזה מובן למה הגיעו בר"ח ולא לפני זה והיו יכולים שם לחכות עוד כמה זמן (האור החיים הק' כבר מאריך כאן למה דוקא הגיעו ביום זה), אבל אפשר לומר עוד בפשוטו מפני שלא היו עדיין ראויים לפני ר"ח, ובמדבר סיני זה כבר היה המקום שהיה מיועד למתן תורה הכח הרוחני של התורה היה כבר שורה במקום", ובראש חודש כשבנ"י הגיעו התחיל כבר הכנה מן השמים הקב"ה עשה התחיל להשרות את ההכנה על מדבר סיני להוריד שם את התורה אזי ההכנה כבר התחילה, ומכיון שהם לא היו ראויים עדיין לכן לא הגיעו לשם לפני כן, ואיתא בחז"ל (גמרא מגילה כ"ט.) על הפסוק (תהלים ס"ח י"ז) למה תרצדון הרים גבנונים כי באו עוד הרים ג"כ כמ"ש תבור וחרמון נעקרו ממקומם מאר"י ובאו להר סיני שרצו שהקב"ה יתן התורה עליהם, והקב"ה אמר להם למה תרצדון הרים גבנונים גבנונים זה מלשון גבן בעל מום שיש לכם גאווה שאתם חושבים שאתם הרים חשובים ואתם ראויים, למה אתם קפצתם לבד בלי שקראתי אתכם מפני שאתם חושבים שאתם ראויים לקבל התורה עליכם, הגאווה הזאת זה כבר פוסל אתכם כי הגאווה זה מום, הר סיני לא קפץ ולא עשה שום דבר אבל היה במקום ובכל זאת לא עלה בדעתו שהוא זה שעליו הקב"ה יתן את התורה, הר סיני היה מסתכל מכל הצדדים איזה הר גדול יגיע לכאן מסתמא שעליו יקבלו את התורה ולא חשב שהוא ההר, אבל הקב"ה הפתיע אותו והוא היה ההר.

עכ"פ המקום היה כבר מוכן שם לכן התחילו כבר ההכנה כשהגיעו בר"ח, וכך כתוב בספר "דבר בעתו" מאחד מגדולי הדור מלפני מאתיים שנה בערך שהיה מגדולי הצדיקים קדוש מאד (ר' ששון ב"ר מרדכי משה זצ"ל) ומביא שם שמראש חודש כל יום כבר מתחילים לקבל את התורה וצריך האדם להיות כל רגע בהתלהבות ובצמאון ובחשק ובשמחה לכוון לקבל קבלת התורה כבר, וז"ל "באלו השש ימים מר"ח סיון עד מתן תורה" מפרש הפסוק (תהלים ס"ח ח') "אלקים בצאתך לפני עמך בצעדך בישימון סלה" שזה קאי על אלו הששה ימים מר"ח סיון עד מתן תורה "שיצאת לקראתם" שהקב"ה יצא כמו חתן לקראת כלה, "ועמדת כנגדם" הקב"ה עמד כנגד

¹ בנפש החיים (מר' חיים מוולאזין זצ"ל) כתוב כשאדם מכין עצמו ועושה הכנה למצוה הוא מקבל כבר איזה אור של המצוה, בדברי האר"י ז"ל הק' מבואר בשעה שהאדם מברך על המצוה אז כבר מתחיל להופיע מן השמים מלמעלה השפע של אור של המצוה, כי כל מצוה יש לה אור שהאדם צריך להשיג את האור הזה, יש שני אורות אור מקיף ואור פנימי, כשעושים את הברכה אם עושים את זה בכונה בהתלהבות בשמחה אזי ממשיכים לפי זה את האור המקיף של המצוה, ואח"כ כשעושים את המצוה בפועל אזי האור הזה חלק מזה נכנס לפניו של האדם וחלק נשאר מקיף ז"א החלק שמפנים את זה לתוך הלב זה נקרא אור פנימי שנכנס לתוך האדם, לא כל האור נכנס לתוך אדם כמה לפי שמשקיע במצוה נכנס וחלק נשאר גם בחוץ שמקיף אותו, אבל עם הזמן אם האדם עולה במדרגא שלו אזי גם כל אור המקיף נכנס לפנימיות שלו ואח"כ מקבל עוד אור מקיף יותר חזק יותר גדול, והנפש החיים מביא ומוסיף

השני זה סור מרע שזה רגל שמאל כי שמאל זה מרמז על היצ"ה ר תמיד לכן זה לסור מרע, והרגל האחר זה לקבל את הטוב, והגר שאמר על רגל אחת התכון לומר שרוצה על רגל אחת רק את הענין של עשה טוב ולא סור מרע, וצריך להבין למה הגמרא מביא את הסיפור הזה אם זה לא נוגע אלינו והכלל הוא כל מה שמובא בגמרא זה נוגע לנו ללמוד איזה מוסר מזה מה אנחנו יכולים ללמוד מהסיפור הזה, ועל כן בודאי שגם זה נוגע אלינו מאד שיש הרבה אנשים ובפרט היום שג"כ כך מתנהגים.

דהנה הגר הזה בא ואמר שהוא רוצה ללמוד תורה ורוצה להדבק עצמו בבנ"י להתגייר, אבל לא רוצה לזכך עצמו ולהסיר הזוהמא הוא לא מוותר על כל הדברים שהם פסולים לתורה, אלא הוא רוצה ביחד גם את התורה וגם את זה, יש הרבה אנשים כאלו שחושבים כך שרוצים גם ללמוד תורה ולקיים מצות, וגם עוד דברים של העוה"ז או שרוצה תענוגי עוה"ז או שרוצה חכמות חזוניות יחד עם התורה, היום יש מושגים כאלו שהרבה אנשים מבינים שיכולים להיות גסים מאד לא מזככים עצמם כדי להיות יהודי כשר כדי להיות בן תורה אמיתי וכדומה, אלא עם הגסות של הגשמיים הרי הוא רוצה ללמוד תורה וחושב ומדמיין שיוכל להשיג התורה מפני שהוא כשרוני ויש לו כשרון טוב אזי יכול להצליח בתורה, יש כאלו הרבה שבאים ללמוד תורה ולא מקיימים המצות וכדומה אבל הם אוהבים את התורה.

אבל באמת א"א לקנות את התורה כך שלכן שמאי דחפו באמת הבנין ואמר לו אין דבר כזה א"א על רגל אחת מפני שזה חצי דבר, אם אתה רוצה לקבל רק את הטוב אבל לא רוצה לשמוע את הסור מרע אלא רק את העשה טוב לכן דחפו, אבל הלל קרבו ולמד אותו ואמר עכשיו תלך ותלמד את הפירושים, והאמין שעם הזמן יבוא כבר לאמת, להלל היה סבלנות שכבר יתחיל להבין שא"א להשיג את התורה אם לא מזככים ומסירים את הרע.

כמו"כ בימי הספירה בני"י הזדככו ופסקה זוהמתן לאט לאט עד שהתחילו להבין את האמת, אבל כשבאו למדבר סיני הבינו עוד יותר עמוק הבינו שאם לא יסעו מרפידים מבחי' רפו ידים כך א"א לקבל את התורה, יש כאלו הרבה שהם רוצים ללמוד תורה אבל באים ברפיון ידים, האדם צריך לעשות להיפך קודם כל צריך לנסוע מרפיון ידים זה רגל אחת ואח"כ רגל שני באו למדבר סיני זה מה שהתורה מודיע לנו כאן שכך צריך לעשות, וזה מה שחז"ל הודיעו לנו שא"א לקבל תורה על רגל אחת רק אם ילמד את הפירוש הזה שם בעצמו יראה כבר את שני הדברים.

ז

והנה יש עוד דבר חשוב להוסיף על ענין זה של ויסעו מרפידים ואפשר לומר כך "ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני" והנה בפסוק קודם כתוב ביום הזה באו למדבר סיני זה בעצם נוגע לקבלת התורה, אבל אח"כ התורה מפרש ע"י מה מגיעים לתורה זה ע"י ויסעו מרפידים מרפיון ידים בזכות זה נעשו מוכשרים ובאו לקבל את התורה, והנה מה שכתוב בתורה זה נצחיות ותמיד נוהג הענין הזה ועל כן אנחנו צריכים גם לעשות זה, וצריך לדעת שכל פעם תמיד כשהאדם נוסע מרפידים הרי הוא תמיד בא למדבר סיני.

והנה התורה כאן מרמז בזה שכתוב "ביום הזה" רש"י אומר (שמות י"ט א') למה לא כתוב ביום ההוא אלא ביום הזה "שיהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו" כי כל יום יכול האדם לקבל תורה, כל יום שהאדם מתחדש ורוצה

אם להתדבק בקדושה הנפלאה ולהבריא הטומאה מעליו כמו שנעשה מקודם אותה השנה של מתן תורה או להפך ח"ו" שנדבק בו הקליפה, "הוא שאמר קהלת מה שהיה הוא שיהיה ומה שנעשה הוא שיעשה", ז"א אם האדם לא מקבל תורה מחדש בשבועות באלו השש ימים הוא ח"ו נופל יותר עמוק ונדבק יותר לקליפה ומתרחק יותר מהתורה.

ועוד כתב שם שבנ"י קנו אז האחדות והענוה, יש שמסבירים שזה הולך ביחד שאם האדם אין לו ענוה הוא לא יכול להיות באחדות כי לאחדות מגיעים רק ע"י ענוה, וזכו ע"ז שהקב"ה היה שורה עליהם שהשרה שכינתו ונתן להם את התורה הכל מפני שקנו את מדת הענוה שכתוב (ישעיה נ"ז ט"ו) אני אשכון את דכא וגם מדת האחדות, לכן הקב"ה יצא לקראתם כמ"ש אשכון את דכא ואת שפל רוח ובגמרא (סוטה ה.) מחלוקת חד אמר אתי דכא שהקב"ה מקרב את הענו האדם השפל אליו, וחד אמר אני את דכא שהקב"ה מקרב את עצמו אליו אל האדם הזה שהוא שפל, "ומסתברא כמ"ד אני את דכא כמו שאמרו חז"ל, ולכן כשזכו ישראל לתפוס את מדת ההר ובסוף הקצה מה שעשה ההר" שבנ"י ג"כ היה להם מדת ההר של הר סיני נגד ההר שקנו את המדה של ההר קנו את הענוה, "לכן הקב"ה יצא לקראתם דמסתברא אני את דכא שלא שהביאם אליו אלא הוא יצא לקראתם" כמו חתן לקראת כלה, "כמו שעשה להר סיני שלא הגביה ההר אליו אלא הוא ירד לההר כמ"ש ולזה ויחן שם ישראל נגד ההר, שהנה בשני דברים האדם זוכה להשראת שכינה אחד מדת האחדות" כי כדי שיזכה להשראת השכינה צריך להיות אחדות "כמו שהשי"ת רשותו רשות היחיד" יחידו של עולם כך האדם צריך להיות באחדות, "והשני מדת הענוה והשפלות" זה רמז שמה שזכו להשראת השכינה בזכות שני הדברים האלה, ולזה הששה ימים.

ו

והנה הבאנו למעלה מהבני יששכר שמביא שבסיון יש ענין של הליכה ומביא מספר יצירה שרגל ימין זה בניסן ורגל שמאל זה בסיון, א"כ אחרי שיש כבר הליכה בשלימות מפני שברגל אחת א"א ללכת אלא רק עם שני רגלים ומכיון שבסיון נשלם שני רגלים לכן כבר נשפע להם ענין ההילוך והתורה צריכה הילוך וא"כ היה כבר אפשר לקבל התורה, ואח"כ מאריך המובא בגמרא (שבת ל"א.) בענין הגר שבא לשמאי ובקש ממנו שילמד אתו על רגל אחת ובפשטות הכוונה על רגל אחת כל זמן שיוכל לעמוד על רגל אחת כמה זמן שהאדם יכול לעמוד על רגל אחת שזה קצת זמן ובאותו זמן ילמד אתו כל התורה כולה, ושמאי דחפו והלל קבלו וקרבו ואמר לו אני אגיד לך מימרא אחת וכל שאר התורה זה פירושו, ואהבת לרעך כמוך מה דעלך סני לחברך לא תעביד, רש"י אומר בגמרא שם שיש שני פירושים פירוש אחד שהכונה שרעך זה נקרא הקב"ה מה שאתה שונא שיעשו לך לא תעשה אתה להקב"ה, ממילא אתה צריך לשמור כל הדברים שהקב"ה לא אוהב אותם וזה כל התורה כולה, ואהבת לרעך כמוך יש שני סעיפים יש לו את המצות עשה של לאהוב את השני ויש ענין של סור מרע שלא לעשות לו רעה כמו שאתה לא רוצה שיעשה לך ושיעשה לך גם טובות ושניהם כלולים בואהבת לרעך כמוך, א"כ אמר לו פתגם אחד שבזה כלול הכל גם אם זה בין אדם לחבירו כמו שאמר ר' עקיבא (בראשית רבא פר' כ"ד) זה כלל גדול בתורה.

אבל אפשר לומר ולפרש בדרך זה שהנה לקיים התורה צריך שני רגלים רגל אחת זה מרמז לקבל את הטוב ורגל

כל פעם שאתה נוסע מרפידים אפילו אם אתה לא נשאר בזה אפילו זה נכשל, אבל בכל זאת כבר התקדמת משהו התקדמת כפי כמה שהשתדלת, לכן לא צריך לחכות על מחר כדי שתהיה התחדשות אלא באותו היום תשתדל עוד קצת ועוד פעם ועוד פעם, בדרך כלל ההרגשה של האדם שנכשל היום שלא יכול היום להצליח כבר, כי אין לא אותו ההתרומומות שהיתה בבוקר ועל כן הרי הוא דוחה את ההתחדשות על למחר בבקר, אבל עצת התורה היא שלא צריך להתחשב בזה אלא לא משנה כמה אפילו תתקדם קצת, וא"כ חבל על הזמן למה תחכה על מחר אתה יכול היום להתקדם אפילו קצת זה כבר שווה הרבה מאד, ואפילו אם זה לא יהיה באותו החוזק אבל כמה שיהיה הרי זה חשוב מאד.

זה מה שהגמרא אומר (ב"ב ט:): על הצדקה שזה דומה לשריון קשקשים (ישעיה נ"ט י"ז) לומר לך מה שריון זה כל קליפה וקליפה מצטרפת לשריון גדול אף צדקה כל פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, בעל התניא מסביר את זה שבצדקה פרוטה לפרוטה מצטרפת שהאדם עושה קצת עוד טיפה ועוד טיפה אח"כ זה מתחבר ולבסוף נעשה מזה בגד שלם, כך כל טיפה שהאדם עושה הוא נוסע מרפידים, לא דוקא שהאדם עושה דבר גדול מאד או איזה מצוה גדולה אלא רק נוסע מרפיון ידים מעורר עצמו אני רוצה ללמוד, ברגע שאומר זה כבר נסע מרפיון ידים אפילו רק מתחיל ואח"כ לא הולך לו אח"כ נרגע ונפסק מזה, בכל זאת זה עשה משהו ברגע שחשב על זה ועשה קצת התאמצות זה כבר עושה משהו לפי זה הוא מגיע למדבר סיני יותר ויותר.

ה

לכן זה דבר הראשון לנסוע מרפיון ידים מהעצלות וביחד עם מה שהתורה מספר לנו שהזכות לקבלת התורה היה מפני שהיו כאיש אחד באחדות שנכלל בזה גם בעונה, כי א"א להיות כאיש אחד בלי עונה מפני שהטבע של האדם הוא שמסתכל על השני בזלזול או שלא יכול לסבול את השני הרי זה בא מחמת שמרגיש מצב של גאווה ומצב של התנשאות, אבל אם האדם נשבר בלבו בקרבו אזי הוא מקבל כל אדם ואין לו פילוג על שום אדם כך זה הטבע, כי מכיון שנשבר הקשה עורף שלו והגאווה שלו והוא מרגיש את השפלות שלו שהוא אפס ואין, אזי הוא מקבל כל אדם והוא מכבד כל אדם כי מכיון שחושב שאני לא יותר טוב מהשני על כן יכול להתחבר עם כל אדם וממילא יש לו אחדות עם כל אדם.

על כן הענין של האחדות והענין של השפלות באים ביחד כנגד ההר כמ"ש "ויחן שם ישראל נגד ההר" מאימתי נעשו כאיש אחד כשחנו נגד ההר, לכן לפני זה כתוב ויחנו לשון רבים כל זמן שלא היו נגד ההר לא היו באחדות, את השפלות והאחדות למדו מהר סיני שהסתכלו על הר סיני ואמרו זה ההר שאנחנו מקבלים עליו את התורה אה איזה הר קטן ושפל זה איך יתכן זה הרי יש עוד הרים גדולים כאן בסביבה א"כ איך יתכן, א"כ הרי זה סימן שהקב"ה מחבב את השפלים כמ"ש אני אשכון את דכא, מזה למדו והתחילו ג"כ לכבד את השפלות והגיעו לשפלות ממילא הגיעו כבר לאחדות עונה ביחד עם זה היה להם אחדות.

יש אנשים שחושבים שלקנות התורה צריך להיות דוקא בגאווה הם לא אומרים את זה מפורש הם לא חושבים את זה מפורש אבל כך זה יוצא מתוך מעשיהם, כי נגשים לתורה בגסות למשל כשמתיישבים ללמוד מדליקים סיגריה

לקבל את התורה יכול לקבל את התורה אם זה בעיניך כחדשים אזי באמת אתה מקבל מחדש את התורה, אדם מרגיש לפעמים שבאמת עדיין הוא לא קבל את התורה עדיין התורה רחוקה ממנו עדיין לא נדבק בלבו אל התורה, אזי יכול לקבל את זה כל יום, אבל מתי כשמחדש את לבו ומחדש את עצמו אותו היום הוא ראוי, כל יום שהאדם עושה נסיעה מרפיון ידים, האדם יכול לעשות נסיעה מרפיון ידים אלף פעם כל פעם שתופס אותו עצלות והוא מנתק עצמו מהעצלות הזאת ומתחיל להזדרז ולבטל את הרפיון ידים כובש את הטבע הזה את הרפיון הזה, אזי בזה הרי הוא כבר זוכה עכשיו לאיזה אור של תורה, כי תמיד כשאדם עושה ויסעו מרפידים לעומת זה הוא כבר מתקרב יותר למדבר סיני.

זה חשוב מאד לדעת דהנה האדם לוקח את עצמו בידיים ומקבל על עצמו להתחיל ללמוד בהתמדה, אפילו אם בסוף זה מתקרר כי לא תמיד הוא מצליח להוציא את זה לפועל ממש, אבל ברגע שקבל את זה באותו הרגע שהתעורר זה כבר עושה משהו זה כבר מקרב אותו קצת לתורה הוא כבר מקבל אור התורה, ולכן ברגע שרואה האדם שנכשל יתחיל מחדש שוב פעם, ולא כמו אותם האנשים שמתייאשים וחושבים למה אני אתאמץ הרי בסוף לא עמדתי בזה, אמרתי שהיום אני לומד בהתמדה כל היום מהבקר עד הערב ולמד שעה שעתיים ואח"כ מתקרר והולך ונעשה שוב ברפיון ידים, אזי הוא חושב עוד פעם מחר אני אעשה ומתחיל עוד פעם מחר ועוד פעם נופל ובסופו של דבר הוא כבר מתייאש מהיום הזה, וכל פעם אחרי שנכשל באותו היום חושב שיתחיל ממחר בבקר שוב בהתחדשות, ומובא המשל הזה בספרי מוסר האדם תמיד אומר מחר מחר עד שבסוף עוברים כל ימיו ככה עם המחר, אבל מה העצה לזה, באמת הוא מנסה ונכשל ומה יעשה למה לא יתייאש.

אבל האמת היא שהאדם צריך לדעת שכל רגע ורגע זה דבר בפני עצמו וכל פעם שהאדם משתדל הרי הוא מקבל עוד משהו רוחניות והוא מתקרב עוד קצת ועוד שלב, ולכן אחרי שיעשה את זה הרבה פעמים ואפילו אלף פעם הוא בסוף יגיע, יש אדם שצריך לעשות את זה אפילו אלף פעם עד שיגיע כי יש לו לתקן אלף פעם מה שנכשל בגלגול הקודם ועשה ביטול תורה בזמן שהיה אפשר לו ללמוד בזמן שלא היה קשה לו, ובכל זאת הרי הוא לא למד וזלזל בתורה על כן עכשיו צריך ללמוד בקושי כנגד כל אותם הפעמים שזלזל בהם.

והנה כתוב בפסוק (תהלים א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים ובדרך חטאים לא עמד ובמושב לצים לא ישב, מה זה עצת רשעים ולמה הפסוק צריך לומר אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים וכי יש הו"א לילך בעצת רשעים, אלא כי הרשעים יש להם לפעמים ג"כ עצות ללימוד התורה והוא לא רצה לילך בעצתם כי זה מביא את האדם אחורנית אם הולכים בעצתם, זה מה שאומר הפסוק אשרי מי שלא הלך בעצתם של רשעים יש אנשים שהם אפילו רשעים אבל הם נותנים עצות לשני איך ללמוד, היום יש כאלו להבדיל מקבלים מהחפשיים מהגויים עצות איך ללמוד, יכול להיות שזה עצת רשעים אפילו אם העצה נראה טוב אבל עצות טובים לתורה מרשעים זה לא יתכן.

אבל העצה של התורה שהאדם צריך ללכת כך זה כי אם בתורת ד' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה, עצת התורה היא לא להתייאש התורה אומר ויסעו מרפידים ויבאו מדבר סיני

ט

והנה יש לדעת דבר חשוב מאד בששה ימים האלו כשמתכווננים לקבלת התורה, לפעמים האדם מתחיל לחשוב עדיין איני מוכן לקבל את התורה חבל שכל הזמן עד עכשיו הלך לאיבוד ויכול להיות שע"ז נופל יותר ליאוש ולרפיון ידים, על כן צריך לדעת זה לא הזמן עכשיו לחשוב על זה זה צריך לחשוב לפני שהולכים לישון או איזה זמן אחר שקובע לעצמו לעשות חשבון הנפש, אבל הגישה צריך להיות דוקא בצורה כזאת שאמרנו שפלות עם שמחה והתאמצות תמיד כל פעם חדש אפילו כמה פעמים ביום, זה העבודה של שש הימים האלה שזה מתחיל בראש חודש.

ויש לדעת עוד כמה פרטים מה מונע את השמחה לפעמים, אחד מהדברים זה הדאגה אדם דואג על המצב שלו שלא הצליח לעלות, או שמקנא את השני וחושב שהשני משיג יותר ממנו והשני מצליח יותר בתורה, והרי זה מדכא אותו ומונע את השמחה מהאדם וע"ז הרי זה מקלקל את כל הקבלת התורה שלו שרוצה לקבל, אע"פ שהוא חושב שאם הוא מקנא את השני ע"ז הוא רוצה לקבל את התורה, אבל בזה הקנאה עצמו זה מקלקלו כי נעשה מדוכא מזה.

ויש עוד דבר חשוב לדעת מה שמונע מהאדם את השמחה דהנה למשל האדם מתעורר בר"ח סיון לקבלת התורה ומתחיל לחשוב על כל הימים האלה מפסח ועד עכשיו, חבל על כל הימים שעברו ארבע וארבעים יום שלא הכנתי עצמי וע"ז הרי הוא מתחיל ליפול בדכאון וחושב שזה תשובה, צריך לדעת שזה לא תשובה זה בא מהיצה"ר שרוצה לייאשו לגמרי מחמת זה, אלא אדרבא התשובה היא לא ליפול בדכאון אלא יתאמץ ויתרחק מרפיון ידים ויחזק עצמו בשמחה שיקבל את התורה, ברגע שהתעורר הוא צריך לשמוח כבר כי אפילו שזה מאוחר אבל סוכ"ס הוא התעורר וזה השמחה שהתעורר, אבל בכל זאת יש לו מחשבה מה יעשה עם הימים שעברו, יעשה תקון לזה ויעבוד קשה מעכשיו אבל לא ליפול ברוחו מחמת זה כי אז הרי הוא מקלקל את כל השמחה וכבר לא יוכל לעשות כלום, זה הכלל צריך לשמור את זה מאד.

,

ועוד דבר חשוב מאד שצריך לדעת מה שמונע את אדם משמחה ומקבלת התורה, דהנה יש אנשים שרוצים להגיע בפעם אחת להרבה השגות וזה בא או מחמת קנאה או מחמת שהוא משיג הרבה על כן הרי הוא מבין שצריך להגיע ליותר ורוצה לקפוץ הרבה צעדים ביחד, ויש לדעת שזה מקלקל מאד כי התורה ניתנה לאט לאט כמו שכל דבר רוחני כדי לקנותו הרי זה ניתן לאט לאט, למה הקב"ה הרחיב את הזמן ששה ימים מעת שבאו למדבר סיני עד שקבלו את התורה, מפני שלא היה שייך לקבל את האורות הרוחניים שקבלו במתן תורה שזה היה אורות גדולים מאד וא"א לקבל את זה בפעם אחת כי אין כלים לזה, זה היה יכול להרוס את האדם ולשבור את כל הכח של האדם, כי אם האדם אין לו כח לקבל אזי הכלי נשבר וזה יכול לגרום לשבירת הכלים על כן הרי זה חייב להיות לאט לאט, והקב"ה הרחיב את זה לששה ימים כל יום התחילו לקבל עוד אורות ונתקברו לעוד אור יותר גדול עד שהתקברו לכל השלימות של קבלת התורה ואז קבלו את התורה ושמעו וראו את הקולות ואת הלפידים האש הגדול, אבל אם הקב"ה היה נותן להם בפעם אחת היה יכול להיות שבירה גדולה ונפילה גדולה, כך כל אדם צריך לדעת את זה שא"א בשום פנים לקבל מדרגות ביחד הרבה דרגות

ומתחילים לעשן בגאווה בגסות וכך לומדים ומרגישים כאלו הוא מחותן עם התורה כאלו הוא ודאי יבין שהרי הוא כשרוני א"כ ממילא הוא יתפוס, כך יש לפעמים שנגשים לתורה בצורה גסה כזאת, הם לא מבינים שצריך להיות אדרבא להיפך שהאדם יהיה נגש בלב נשבר בענוה ובשפלות לחשוב איך אני אזכה לתורה הזאת הרי התורה היא אש אוכלה, ואח"כ הוא צריך להרגיע את עצמו ולחשוב הרי הקב"ה אוהב את השפלים את הנשברי לב א"כ הקב"ה ירחם עלי וישפיע את התורה, כך זה הגישה הנכונה.

ואח"כ צריך גם לשמוח האור החיים הק' אומר (שמות י"ט ב') שיש שלשה תנאים לקבלת התורה הראשון התגברות והתעצמות בלמוד התורה מה שאמרנו זה נגד רפיון לבטל את הרפיון ידים כי העצלות זה מפסיד השגתה, הדבר השני זה השפלות והענוה, ובמקום אחר הוא מוסיף גם השמחה שלמוד התורה צריך להיות דוקא בשמחה שהרי אבל אסור ללמוד תורה כי מי שהוא עצוב אינו יכול ללמוד תורה אלא רק בשמחה יכולים ללמוד תורה.

ובספר דבר בעתו (מבעל קול ששון) מפרש על הפסוק לא אכלתי באוני ממנו שזה רמז שהאדם לא יכול לקיים המצוה באינינות בעצבות כי המצוה צריך לקיים בשמחה, וגם מבואר בספה"ק שהאור של המצוה כמו"כ אור התורה שהאדם מקבל זה רק ע"י השמחה זה תלוי לפי השמחה, א"כ נמצא שהאדם צריך ליגש לקבלת התורה גם עם ענוה ושפלות וגם עם שמחה וגם לא להיות בעצלות כל הדברים האלה ביחד, זה הסוד שע"ז נעשים מש"כ (שמות י"ט ה') והייתם לי סגולה כל השלשה הנקודות האלו ביחד מתאחדים ז"א האחדות השפלות והשמחה, והזריזות שלא יהיה עצל זה הולך עם השמחה ביחד כי אם האדם הוא עצוב הוא לא יכול להתעצם לא יכול לנסוע מרפיון ידים ממילא זה הולך ביחד עם שמחה בדרך כלל, זה הדברים שמביא לאדם שיוכל לקבל את התורה.

כל השש ימים האלה כל רגע ורגע צריך האדם להיות בשמחה שעומד לקבל את התורה ביחד עם ענוה ושפלות, לפעמים יש אנשים שאינם מגיעים לשפלות א"א להם להגיע לשפלות כי הם כל כך גסים ועדיין לא הזדככו לא זככו חומרם, וכדי להגיע לשפלות הם צריכים לראות לעבור איזה כשלונות ח"ו ורק לאחר שנכשל באיזה דבר אז הרי זה שובר את הגאווה שלו, על כן לפעמים אדם נכשל באונס באיזה עבירה ובאיזה כשלון צריך לדעת שיכול להיות שזה מן השמים ששולחים לו כדי שע"ז יהיה נופל ברוחו ונשבר הגאווה שלו, אבל ביחד עם זה הרי זה סכנה גדולה שצריך להזהר שלא ישאר שם בנפילה אלא אדרבא ע"ז דייקא יוכל לעלות יותר, כי תמיד כהשאדם נשבר לבו אזי יש לו הזדמנות להתקרב להקב"ה להתקרב לקדושה לתורה למצות כי הקב"ה מקרב את הנדכאים והשפלים, אבל ביחד עם זה יש נסיון ויש בחירה והיצה"ר תיכף ומיד מגיע ומנסה להפילו ביאוש ובעצבות, ונמצא שאע"פ שהשפלות הרי זה חשוב מאד אבל מצד שני הרי זה מסוכן שהאדם יחליף את הדבר החשוב את המעלה של השפלות לחסרון של עצבות ויאוש ואז הרי זה מקלקל את הכל ח"ו, היצה"ר תמיד מנסה להביא את האדם לידי יאוש כי הם קרובים מאד זה לזה וחוט השערה מפסיק ביניהם בין שפלות וענוה אמיתית עם שמחה ליאוש ועצבות בין זה לזה יש חוט השערה, ולכן צריך מאד להזהר שלא ליפול ביאוש ע"י השפלות זה הנסיון של האדם.

למעלה למטה כל מיני דרגות, אבל דבר שזה מחול עגול אזי כולם בשווה ואין יותר גבוה מהשני, ולעיתים לבא כולם יעמדו במחול גם הצדיקים וגם כל אלו העמך שנעשו להיות ראויים אזי יהיו בדרגות צדיקים, ולמה מגיע להם כי בשמים מודדים לפי מה שאדם ממלא תפקידו לא כמה באיזה דרגא היה אלא רק אם ממלא את תפקידו, א"כ נמצא שהמבוקש מעם הארץ אחרת מהמבוקש מהת"ח.

האור החיים הק' מביא על מה דאיתא בחז"ל (מדרש משלי י') כשמגיע לב"ד של מעלה שואלים אותו למדת מקרא אומר כן שואלים אותו למה לא למדתה משנה, ואם למד משנה שואלים אותו למה לא למד גמרא, ואם למד גמרא שואלים אותו למה לא למד מעשה מרכבה תובעים אותו על כל זה, ואומר האור החיים הק' שמשמע מלשון חז"ל שזה שלומד רק מקרא שואלים אותו רק שאלה אחת למה לא למדת משנה ולא תובעים אותו על יותר ולמה לא תובעים על הכל גמרא ומעשה מרכבה, רק מי שלמד גמרא שואלים אותו על מעשה מרכבה למה לא תובעים את האדם זה שלמד רק מקרא על כל שאר הדברים, אומר האור החיים הק' רואים מזה שזה הסדר שסדר הקב"ה בעולמו שמי שהגיע לדרגא רק של מקרא המבוקש מהאדם לעלות רק עוד מעלה אחת מאיפה שנמצא לא יותר, כשהגיע כבר למעלה הזאת עכשיו כבר השגת את המעלה הזאת עכשיו תעבוד תמשיך לא תעמוד כי האדם אסור להיות עומד הוא צריך להיות הולך תמיד תמיד להתקדם יותר, אבל בינתיים מבוקש מהאדם שיוסיף רק עוד דרגא אחת יותר מהדרגא שלך²¹.

זה מה שאומר הבעש"ט ובקשתם משם את ד' אלקיך ומצאת, האדם יכול למצוא את הקב"ה רק אם מבקשנו ממקום שנמצא, אבל אם האדם רוצה לקפוץ דרגות הוא לא מקבל כלום כי יש כלל בחז"ל (סוכה ה.) תפשת מרובה לא תפשת וזה גורם לנפילה וממילא לא מקבל כלום, זה הרבה אנשים טועים בזה בפרט בדור הזה שלא מבינים, הם מבינים שרוצים להשיג את הכל ואם לא מצליח להשיג את הכל הרי הוא מאבד את כל האומץ שלו וגם את החשק ללמוד, על כן יש לדעת שזה טעות.

והנה איתא בזוה"ק (ויקרא פ"ה:): שהאדם צריך לבחור ללמוד אצל רב שלומד תורת אמת, כי יש רבנים שלא לומדים תורת אמת ואסור ללמוד מהם ויש אנשים שלא מחפשים את תורת אמת אלא מספיק לו שאיזה רב ילמד אותו אפילו שלא ילמדנו אמת, ואומר הזוה"ק שזה חמור מאד שיחמירו עליו בעולם העליון למה לא למדת אצל רב שלומד ע"פ האמת, ולא יוכל לתרץ עצמו מה אני אעשה זה למד אותי הרב ולא למד איתנו את האמת, אלא יתבעו ממנו למה לא חיפשת רב אמת למה למדת אצל רב שלא מלמד את האמת למה לא אכפת לך למה היית מסתפק בזה אזי יענישו אותו בחומרה גדולה כך הוא מביא בזוה"ק, ואח"כ אומר ומי שמחפש באמת רב שילמדנו תורת אמת ולא מוצא מי שילמדנו, והוא יושב ומטריח עצמו על התורה ואפילו

אע"פ שכתוב בחז"ל על הפסוק למה תרצדון הרים גבנונים על הר תבור וחרמון שקפצו והגיעו למדבר סיני ורצו שהקב"ה יתן להם את התורה והקב"ה אמר להם למה תרצדון הרים גבנונים אתם בעלי מומין והקב"ה מדד את כל ההרים ולא מצא הר ראוי כי אם הר סיני, אמנם כל זה רק לגבי הרים שאינם בני בחירה אבל בני"ז זה אחרת הקב"ה מודד את האדם וכל אחד יכול להיות צדיק.²² הוספת המעתיק, ואיתא בספה"ק שכל זה בתביעה הראשונה מיד כשנפטר, אמנם אחרי שהאדם עולה בגן עדן מעולם לעולם בכל עולם שיותר גבוה הרי שם מדקדקים עמו יותר מאשר בעולם שחתתיו, עד שיכול להיות שאחרי הרבה מאד שנים שנמצא בעולם העליון וכבר עלה והגיע לעולם עצום ונורא וגדול מאד ששם מקפידים על כל רושם קטן מאד יצטרך לבוא בגלגול כדי לתקן את הרושם הדק הזה מה שבעולמות שחתתיו לא היה מורגש וניכר זה.

האדם חייב להתחיל מהתחלה ולעלות שלב אחר שלב מדרגא אחר מדרגא.

והנה בכדי שהאדם לא יהיה מדוכא ומיואש ממצבו על כן צריך לדעת שהקב"ה לא מבקש מהאדם אלא בדרגא שהוא נמצא בה כמ"ש ובקשתם משם את ד' אלקיך, והנה יש לפעמים אע"פ שהאדם מסכים שיקבל לאט אבל ברגע שרואה את השני שהוא יותר ממנו אזי הוא לא יכול כבר לבלוע את זה ולא יכול לוותר על זה וחושב וכי אני אחכה עכשיו עוד כמה שנים עד שאגיע לדרגא של החבר שלי, הוא לא מסכים לזה, אבל איך האדם יכול להרגיע את עצמו כשרואה שחברים שלו הגיעו כבר להרבה דרגות יותר גדולים ממנו, והוא עדיין נשאר בהתחלה עשר מדרגות אחרונות ואיך יוכל לשמוח כי עד שיגיע זה יקח מי יודע כמה זמן והם כבר עבדו על זה הרבה שנים והוא מתחיל רק עכשיו.

אבל התשובה לזה כך כי זה לא משנה בשמים לא מונים את הכמות אלא את האיכות, דהנה כתוב (ישעיה ס' כ"א) ועמך כולם צדיקים מה הפירוש בזה וכי כל בני"י הם צדיקים הרי יש רשעים ויש בינונים מה הפירוש ועמך כולם צדיקים, אלא הכוונה ועמך כולם מוכשרים להיות צדיקים, ועדיין צריך ביאור א' בודאי מה החידוש בזה ועוד למה כתוב ועמך למה לא כתוב בני"י כולם צדיקים מה זה הלשון ועמך, אלא ידוע שלשון עמך זה תמיד מרמז על דרגות השפלים הערב רב נקראים עם השפלים נקראים עם, זה מה שהפסוק אומר ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ כלומר אפילו הפשוטים הגסים אנשים הכפריים²³ גם הם ראוים ומוכשרים להיות בבחי' צדיקים, צריך לדעת אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (ע"ז ג.) הקב"ה לא מבקש מהאדם מה שא"א להגיע לזה, כל אחד כפי דרגא שלו צדיק כפי הדרגא שלו הכפרי לפי המושגים שלו עם הארץ לפי המושגים שלו אם הוא יעשה כפי המושגים שלו כפי יכלתו אזי יכול להיות שבשמים בגן עדן יהיה שכנו של צדיק ביחד עם הצדיקים הגדולים, כי אם הוא ממלא את תפקידו המבוקש ממנו אזי הרי הוא נחשב לצדיק.

זה מש"כ (ישעיה ס' כ"א) "ועמך כולם צדיקים לעולם ירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר" אפילו עמך הפשוטים כולם ראוים להיות צדיקים כל אחד בדרגא שלו, הפסוק מדבר בשבחן של כלל ישראל שהם נצר מטעי הקב"ה נטע אותם והקב"ה לא נוטע אילנות שאחד יהיה חלש מהשני אלא כל אחד יכול להגיע לשלימות כפי המבוקש ממנו, וכמו במשל הגשמי אב רוצה שכל בניו כולם יהיו באותו הדרגא מפני שהוא אוהב את כולם יחד באותו הדרגא, והקב"ה נקרא אבינו ונטע אותנו את בניו כל בני"י נשמות שלהם אזי הם כולם ראוים להיות בעוה"ב יחד עם הצדיקים.

זה מה שכתוב (תענית ל"א.) שעתיד הקב"ה לעשות מחול לצדיקים והמפרשים מסבירים שמחול זה הכוונה שכולם שוים שאין ראש וסוף, כשיש מזרח מערב דרום צפון יש

²¹ פעם היה חלוקה גדולה בין האנשים היום בדרך כלל רוב האנשים כולם באותו דרגא בערך זה נראה כך לכאורה עכ"פ זה לא ניכר ההבדל כל כך כי הם מפותחים כך כולם בערך אותו הדבר, אבל פעם היה הבדלים גדולים בין האנשים היו אנשים בעלי מעלה שהיו צדיקים בעלי השגה בני תורה חכמים, והיו אנשים פשוטים כפריים לא היו מסוגלים ללמוד בכלל היו לומדים קצת הלכות הם היו עמי ארץ, היו אנשים גסים שלא היו יכולים להגיע לאיזה דרגות לא היו מסוגלים בכלל כי היו גסים, משא"כ היום בדרך כלל אנשים כולם מחונכים באותו דרגא, אבל פעם היה הבדל גדול והאנשים האלה לא היו מסוגלים בכלל כי יקח לו הרבה זמן אולי שלשים שנה אולי יגיע אבל בדרך פשוט לא היו ראוים, א"כ לכאורה הם לא יכולים להגיע לשום דבר לא יכולים לקנות עוה"ב, מהיכי תיתי קצת טיפה מה שעושים, אבל זה לא נכון דהנה

שמגמגם ואינו יודע כי אין לו רב שילמדנו ומגמגם ואינו מבין מה שלומד, כל מלה ומלה שמייגע עליו הקב"ה לוקח את זה וזה עולה עד לשמים ומעטר עצמו עם זה הקב"ה עושה מזה עטרה, הקב"ה נוטע מזה אילן בעולם העליון בשמים ויוצא מזה אילן גדול ויפה עם פירות וזה נקרא ערבי נחל¹.

דומה למה שהרמב"ם אומר על הפסוק באהבתה תשגה שמגודל אהבתו לתורה הוא לומד אע"פ שהוא טועה, ורמז לזה שערבה ביחד עם לולב שעושה פירות שהקב"ה שם את הערבה יחד באיגוד אחד עם לולבי פירות עם הלולב של תמרים ועם ההדס, שהחושק בדבר כיון שרוצה להתקרב אפילו שהיא ערבה שאין לו לא טעם ולא ריח שהחושק בדבר הרי הוא כעושה ממש, מי שחושק לדבר נחשב כאלו עושה ממש אף שאינו עושה פרי שאין לו שום הצלחה.

ואיתא בגמרא (ברכות ו.) חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, שאין הכונה שאומר אני רוצה אבל אין לי אני אנוס זה לא חכמה אלא הכוונה שמטריח עצמו לדבר ובכל זאת לא עלתה בידו, ובזוה"ק כתוב שהחושק בדבר הרי הוא כעושה ממש שמי שרוצה לעשות דבר הרי הוא כעושה, אבל בתנאי כמו שהוא אומר כאן שמייגע עצמו על הדבר מטריח עצמו ולא מצליח אז נחשב כאלו עשה ממש.

יא

זה חשוב מאד לדעת את זה כדי לחזק את עצמו על כן יש להבהיר עוד פעם שיהיה ברור מה שאמרנו, האדם שרוצה הרבה ביחד הרי זה גורם דוקא שהוא מפסיד הרבה תפסת מרובה לא תפסת ורש"י אומר (סוכה ה.) תפסת מעוט תפסת מרובה אפילו מועט לא ישאר בידך אם אתה תופס דבר גדול אתה לא יכול להכיל אותו אתה לא מסוגל להחזיק בה תפסיד אפילו המעוט, לכאורה היה אפשר לומר שיקחו ממנו את ההרבה מה שיותר מהשגתו אבל רש"י אומר לא אלא אפילו המיעוט לא ישאר בידו א"כ רואים שזה ממש מקלקל, רק תפסת מעוט תפסת המעוט ישאר בידך, ולמה תפסת מרובה לא תפסת כי אין לו שפלות אתה חושב שמגיע לך יותר למה אתה תופס תעמוד במקומך ותאמין שהקב"ה מקבל את מה שאתה יכול אפילו שזה מועט זה גם חשוב, אבל אתה רוצה להגדיל את השם שלך אתה רוצה להיות רב גדול ולכן לא יהיה לך כבוד אם תתפוס רק המעוט אתה רוצה ללמוד על מנת שיקראו לך רבי לכן אתה לא מרוצה אם המעט, אבל באמת תסתפק בזה שבעוה"ב יהיה לך מזה חלקק עם כל הצדיקים א"כ מה חסר לך למה אתה מתעצב מזה שלא השגת כמו השני, תקבל מה שיש לך ותשמח על זה, האדם שעושה מעט ושמח בה זה שוה הרבה יותר ממה שיעשה הרבה ועדיין נמנע ממנו השמחה מפני שמקנא באחרים שמצליחים יותר ממנו.

זה דבר כל כך חשוב ללמד את כל התלמידים אפילו לילדים צריך ללמד את הדבר הזה כי זה דבר שהורס, הרבה תלמידים וילדים קטנים אפילו מפני זה לא גודלים כלום כי תמיד הם מקנאים באחרים רואים שהם לא מצליחים ואחרים

וכמו"כ מה שיש הרבה אנשים שקשה להם הריכוז זה הכל מחושב מן השמים זה גם בא בשביל איזה סיבה שבגלגול הקודם היה לו קל הריכוז מאד ולא למד והיה מזלזל בתורה, שזה נחשב כמו מושב לצים כמו שרבונו יונה מפרש (שע"ת שער ג' אות קע"ז) שמושב לצים נקרא שמזלזל בדבר, ובמושב לצים

ומקבל אותה סיבה איזה נחל, "ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין" הקב"ה מקבל אותה ושם נחל של מים שזה גדל טוב ונעשים אילנות גדולים מכל מלה ומלה נעשה מזה אילנות גדולים, "ואקרון ערבי נחל הדא הוא דכתיב (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד", ודוד מלכא אמר (תהלים טו) הורני ד' דרכך אהלך באמתך וכתיב (סם כו) ונחני בארץ מישור למען שוררי, זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארץ מישור דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסוותא, ובגיני כך כתיב (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.

ואיתא בגמרא (ברכות ו.) חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה מעלה עליו הכתוב כאלו עשאה, שאין הכונה שאומר אני רוצה אבל אין לי אני אנוס זה לא חכמה אלא הכוונה שמטריח עצמו לדבר ובכל זאת לא עלתה בידו, ובזוה"ק כתוב שהחושק בדבר הרי הוא כעושה ממש שמי שרוצה לעשות דבר הרי הוא כעושה, אבל בתנאי כמו שהוא אומר כאן שמייגע עצמו על הדבר מטריח עצמו ולא מצליח אז נחשב כאלו עשה ממש.

זה חשוב מאד לדעת את זה כדי לחזק את עצמו על כן יש להבהיר עוד פעם שיהיה ברור מה שאמרנו, האדם שרוצה הרבה ביחד הרי זה גורם דוקא שהוא מפסיד הרבה תפסת מרובה לא תפסת ורש"י אומר (סוכה ה.) תפסת מעוט תפסת מרובה אפילו מועט לא ישאר בידך אם אתה תופס דבר גדול אתה לא יכול להכיל אותו אתה לא מסוגל להחזיק בה תפסיד אפילו המעוט, לכאורה היה אפשר לומר שיקחו ממנו את ההרבה מה שיותר מהשגתו אבל רש"י אומר לא אלא אפילו המיעוט לא ישאר בידו א"כ רואים שזה ממש מקלקל, רק תפסת מעוט תפסת המעוט ישאר בידך, ולמה תפסת מרובה לא תפסת כי אין לו שפלות אתה חושב שמגיע לך יותר למה אתה תופס תעמוד במקומך ותאמין שהקב"ה מקבל את מה שאתה יכול אפילו שזה מועט זה גם חשוב, אבל אתה רוצה להגדיל את השם שלך אתה רוצה להיות רב גדול ולכן לא יהיה לך כבוד אם תתפוס רק המעוט אתה רוצה ללמוד על מנת שיקראו לך רבי לכן אתה לא מרוצה אם המעט, אבל באמת תסתפק בזה שבעוה"ב יהיה לך מזה חלקק עם כל הצדיקים א"כ מה חסר לך למה אתה מתעצב מזה שלא השגת כמו השני, תקבל מה שיש לך ותשמח על זה, האדם שעושה מעט ושמח בה זה שוה הרבה יותר ממה שיעשה הרבה ועדיין נמנע ממנו השמחה מפני שמקנא באחרים שמצליחים יותר ממנו.

זה דבר כל כך חשוב ללמד את כל התלמידים אפילו לילדים צריך ללמד את הדבר הזה כי זה דבר שהורס, הרבה תלמידים וילדים קטנים אפילו מפני זה לא גודלים כלום כי תמיד הם מקנאים באחרים רואים שהם לא מצליחים ואחרים

יא

ומקבל אותה סיבה איזה נחל, "ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין" הקב"ה מקבל אותה ושם נחל של מים שזה גדל טוב ונעשים אילנות גדולים מכל מלה ומלה נעשה מזה אילנות גדולים, "ואקרון ערבי נחל הדא הוא דכתיב (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד", ודוד מלכא אמר (תהלים טו) הורני ד' דרכך אהלך באמתך וכתיב (סם כו) ונחני בארץ מישור למען שוררי, זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארץ מישור דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסוותא, ובגיני כך כתיב (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.

ומקבל אותה סיבה איזה נחל, "ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין" הקב"ה מקבל אותה ושם נחל של מים שזה גדל טוב ונעשים אילנות גדולים מכל מלה ומלה נעשה מזה אילנות גדולים, "ואקרון ערבי נחל הדא הוא דכתיב (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד", ודוד מלכא אמר (תהלים טו) הורני ד' דרכך אהלך באמתך וכתיב (סם כו) ונחני בארץ מישור למען שוררי, זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארץ מישור דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסוותא, ובגיני כך כתיב (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.

ומקבל אותה סיבה איזה נחל, "ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין" הקב"ה מקבל אותה ושם נחל של מים שזה גדל טוב ונעשים אילנות גדולים מכל מלה ומלה נעשה מזה אילנות גדולים, "ואקרון ערבי נחל הדא הוא דכתיב (משלי ה) באהבתה תשגה תמיד", ודוד מלכא אמר (תהלים טו) הורני ד' דרכך אהלך באמתך וכתיב (סם כו) ונחני בארץ מישור למען שוררי, זכאין אינון דידעין ארחוי דאורייתא ומשתדלי בה בארץ מישור דאינון נטעין אילנין דחיין לעילא דכלהו אסוותא, ובגיני כך כתיב (מלאכי ב) תורת אמת היתה בפיהו.

ולא תופס הענין ודוקא זה בענינים שזה יותר מסובכים, אזי העצה היא שצריך אדרבא להרגיע את עצמו ולילך לאט לאט, פעמים הוא רוצה לילך יותר מדי מהר כי רואה שאחרים מתקדמים והולכים מהר והוא מקנא בהם, העצה היא לא לקנאות בהם אלא תעשה לפי הצעדים שלך לרגל המלאכה שלפני אני אתנהלה לאיטי כמו שאמר יעקב אבינו, תלך לפי מה שאתה יכול ואח"כ תוריד את הדברים לאט לאט ותפרש כל דבר קטן עוד פעם ועוד פעם את הפירוש הפשוט לאט לאט תנתח אותו ליותר חלקים תפרט ליותר פרטים, העצה לאלו שקשים להם עם הקריאה שלא יכולים לקרוא את המלים והתיבות, שיחלק כל תיבה לשלש תיבות למשל תיבת לעולם יאמר ל-עו-לם יעשה מזה שלש מלים זה רק לדוגמא, וכך בכל מלה יחלק ולאט לאט עד שיתרגל ואח"כ פתאום כבר יתפוס את הכל ביחד, אבל כך צריך ללכת בכל דבר זה כך זה רק דוגמא.

והנה זה עצה טובה במלים שאפשר לעשות את זה לחלק את זה לשלש מלים, אבל לגבי המחשבה שצריך לחשוב אלו שקשה להם עם המחשבה מה העצה שם, יש עוד עצה וזה ללמוד הרבה פעמים את אותו הדבר לאט לאט בלי מתח ובלי לחץ בלי שימהר כמה זמן שיקח אפילו שיקח כל היום, יקח את השורות של הגמרא שלא מבין שלא תופס ויעמיד אותם לפניו וילמד אותם כמה שיתפוס יתפוס ויחזור עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם בלי ליאות בלי להיות עייף ולא להיות מתוח על זה, ואז לאט לאט יראה פתאום שנפתח לו ממש המוח יפתח לו יראה את זה אחרת אחרי הרבה פעמים, אבל בלי דאגה כי אם הוא דואג באמצע וחושב שעדיין הוא לא מבין אזי הרי זה מקלקל את הכל וזה שוב פעם כמו המגמגם שמקלקל את הכל, אלא צריך בלי לחץ שילמוד זה בנחת ויאמין שכל מלה שלומד עולה למעלה והקב"ה שמח עם זה.

זה מה שצריך האדם לעשות וזה יגעת ומצאת תאמין דהנה איתא בגמרא (מגילה ו:): יגעת ומצאת תאמין יגעת ולא מצאת אל תאמין, וצריך להבין מה הפירוש אל תאמין הרי הוא אומר שיגע וניסה ויש מציאות כזאת א"כ למה הגמרא אומר אל תאמין, אלא הכונה היא יש מפרשים את זה כך יגעת ומצאת אתה צריך להאמין שאם יגעת אתה מצאת כבר, אפילו אם אתה לא מרגיש את זה אתה לא רואה את זה בכל זאת מצאת את זה בעולם העליון באיזה שהוא מקום, כי אם אתה יגעת אזי בודאי שמצאת ואתה צריך להאמין בזה, לכן יגעת ומצאת תאמין אתה צריך להאמין כך שמצאת, ואם אדם אומר יגעת ולא מצאת א"כ הרי זה סימן שלא האמנת סימן שאתה לא מהמאמינים כי אם היית מאמין לא היה שום דבר הולך לבטלה כל מה שאתה עושה זה עושה פירות כך צריך להיות, וזה מאפשר לאדם להיות שמח תמיד אם הוא ידבק במחשבה זו תמיד חושב על זה תמיד על זה צריך האדם תמיד לחשוב צריך לעשות הכל בשמחת הלב.

מובא בספר הנ"ל (דבר בעתו) מפרש את הפסוק לא אכלתי באוני ממנו "לפי הרמז על מעשר רוחני אומר לא אכלתי באוני ממנו על דרך ויהי העם כמתאוננים" באוני מלשון עצוב, "שצריך האדם שלא יעבוד את ד' אלא בשמחת הלב ולא כשהוא עצב כמ"ש על פסוק תחת אשר לא עבדת את ד' אלקיך בשמחה", בתוכחה כתוב בפרשת כי תבא כל התוכחה בא תחת אשר לא עבדת את ד' אלקיך בשמחה בטובה מרב כל, זה האדם אומר לא אכלתי באוני ממנו שעשיתי עבודת ד' בשמחה ולא באיננות, "והוא מודה לד"

לא ישב כלומר שהוא יושב בטל ויש לו אפשרות ללמוד תורה זה נקרא לץ, מי שאין לו אפשרות הוא נכשל גם עליו יש תביעה, אבל מי שיכול בקל ואינו עושה זה נקרא לץ מפני שמזלזל בדבר כך אומר הרבינו יונה שהפירוש לץ לאו דוקא שעושה בדיחה אלא הכוונה שמזלזל בדבר נקרא לץ, מפני שלא מכבד את הדבר כמו שצריך לכבד, וכך הוא אומר אשרי האיש שלא מזלזל בתורה כי מי שמזלזל הוא נקרא לץ.

צריך לדעת האדם שלא מצליח בלימוד צריך להזהר שלא יהיה מזלזל בלימוד וכל מה שהוא יכול לעשות בלימוד יעשה אפילו שזה המעט, ואפילו יגיעה בלי להבין יאמר את המלים של התורה בשמחה ובאהבה שיאהב אותם שינשק אותם, זה מעלה אותו ואז הוא נחשב לא פחות מהשני ולא פחות מכולם מכל הצדיקים מכל האלו שמצליחים, זה צריך האדם לדעת שזה הכל מן השמים.

יג

והנה יש אנשים שקשה להם הריכוז יש הרבה סיבות מה שגורם קושי הריכוז, אחד מהסיבות הוא שזה כמו גמגום בדבור זה אותו הדבר (שלא נצטרך לדעת אבל מי שהיה צריך לטפל בזה יודע) שעיקר הסיבה (בדרך כלל זה תמיד הסיבה) שאנשים כאלו הם קצת מה שקוראים "איפרקטיבים" שהם מלא התלהבות והתרגשות ועל כן הם מתרגשים כשהם מתחילים לדבר הם רוצים לדבר עם כל האומץ ועם כל המרץ ועם כל הכח שלו ועם כל ההתלהבות וזה יותר מדי מפני שאין לו כלים לזה, על כן הוא לא יכול להוציא את זה בפה וממילא נהיה תקוע הדבור ולא יכול לצאת מחמת הריבוי שתופס המרובה, זה אותו הדבר של תפסת מרובה, כל העצות כתוב בחז"ל מדברי חז"ל יכולים לדעת להיות רופא והכל כל הטבע יכולים להבין מדברי חז"ל, זה מה שלמדו חז"ל שהאדם רוצה לתפוס הרבה הוא לא תופס אפילו מעט, זה שרוצה להוציא מלים בהתלהבות גדול או כמה מלים ביחד במהירות ואין לו כלים לזה אזי הוא מפסיד ואפילו המעט הוא לא יכול להוציא, מפני שיש לו ריבוי הרגש ואין לו את הכלים לזה להוציא את זה האדם צריך להוציא לפי הכלים שלו לא יותר.

כל זה מה שנוגע למעשה אבל הרצון צריך להיות להתעלות להגיע להכל לכל המעלות התשוקה מותר להיות לכל המדרגות כמ"ש חייב אדם לומר מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי אברהם יצחק ויעקב, אבל המציאות צריך לדעת שזה הולך לאט לאט וכל המדרגות ישיג ע"י הרצון כמו שאומר הזוה"ק החביבות והחפץ לעשות להגיע זה מה שמגיע באמת זה נחשב כאלו הגיע ממש.

אבל מי שרוצה את הכבוד המדומה הכבוד החיצוני שרוצה לראות את עצמו מכובד בעיני אנשים ואפילו רק מכובד בעיני עצמו הרי זה כבר מקלקל, יש אנשים כאלו שלא מעוניינים לקבל כבוד מאחרים אבל בשביל עצמם רוצים לראות את עצמם בדרגא גבוה צריך לדעת שגם זה כבר מקלקל, אלא האדם צריך לעשות בתמימות (מבלי להסתכל באיזה דרגא יהיה) אלא רק לעשות רצון הקב"ה כמ"ש (דברים י"ח י"ג) תמים תהיה עם ד' אלקיך, אזי ממילא סוף הכבוד לבוא, הכבוד אפילו בעיני עצמו הרי זה גם פסול אלא האדם צריך לעשות שלו בתמימות לקיים מה שהקב"ה רוצה, ויאמין שהקב"ה לא יקפח אותו ושיקבל לא פחות מכולם ולכן אין שום מקום לשום קנאה.

יד

עכ"פ העצה לגבי הענין של הרכוז מי שקשה לו להתרכז

לעשות לאט לאט כמו פרוטה לפרוטה מצטרפת ולכן גם בענין זה הוא כך כמו שאמרנו שהאדם לא יכול ללמוד לא יכול לתפוס ילמד לאט כמה שיכול, לא יכול לעשות הרבה יעשה מה שיכול במצב שלו בדרגא שלו, וכל מלה ומלה הקב"ה מעלה ושם עם זה ונוטע ויוצא מזה אילן רברבא אילן גדול יוצא מזה.

כל פעם שהאדם מקיים ויסעו מרפידים כל רגע אפילו באמצע היום יש לזה חשיבות גדולה (ולא להיות כמו שבדרך כלל שהאדם להיות מתמיד בתורה וכדומה מתחיל בתחלת היום עם כל הקבלות ואם לא הולך לו אזי הוא מתייאש לאותו היום ומחכה למחר), כמו"כ ענין של השש ימים האלה להכנה של קבלת התורה צריך לדעת קבלת התורה היא לפי ערך, וכל רגע שהאדם תופס ומכין עצמו בתוך השש ימים יש לו כח אדיר, כל רגע אפילו אם זה לא ברציפות בוודאי אינו דומה מי שעושה ברציפות כל הזמן אז אשרי הוא זוכה לדרגות היותר גדולות, אבל בכל זאת האדם יכול לעשות רק כפי כוחו, לכן אם האדם לא הצליח ביום ראשון שקבל על עצמו ואח"כ שכח מה שקבל על עצמו ונזכר אח"כ באמצע היום אוי לא עשיתי כלום היום, אזי ברגע זה יתחזק וכל רגע מצטרף אפילו אם יש הפסקות.

אע"פ שהגמרא אומר (חגיגה י"ב): הקוטפים מלוח עלי שיח אלו שמשיחים באמצע הלמוד אזי התורה שלו נעשה קרעים קרעים, אה"נ אבל זה מדובר אם עושה במזיד בשאט נפש בפריקת עול, אבל אם האדם עושה מחמת ששוכח ואפילו אם נכשל במזיד אם עושה תשובה ומתחרט ואח"כ עושה שוב רגע כל הרגעים האלה מצטרפים וכל רגע זה יהלומים, כמו שהזוה"ק אומר כל מלה של תורה שהוא תופס, כמו"כ ההכנה לתורה כל מלה פסוק אחד יאמר עכשיו משנה אחת תיבה אחת שבתורה יאמר זה כדי להכין עצמו לקבלת התורה, עם שאיפה ושמחה ועם רצון וישמח על זה כל כולו.

כמו שאמרנו פעם למשל אם יכול להרויח חמשים מליון דולר אבל למעשה אבד את הזמן והתעצל בעצלנות שלו ועכשיו נשאר לו הזדמנות להרויח רק עשר מליון או מליון אחד, וכי יאמר שהוא כל כך עצוב כל כך מתייאש וכבר יהיה מזלזל גם בזה ומוותר גם על זה וכי זה חשבון, מי שאומר כך הרי זה טיפש היותר גדול מפני שאפילו מליון אחד תהיה מליונר תהיה עשיר כמה שתוכל תתפוס אזי תשמח עם המליון תשמח עם זה, כך צריך להיות ברוחניות, זה חשוב מאד לזכור תמיד זה כל שנה צריכים לזכור תמיד, בדרך כלל אני מעורר דבר זה בכל יו"ט בכל חג בכל התעוררות שבא מן השמים בכל דבר שפע רוחני, צריך לדעת כמה שתופסים זה יקר מכל הון דעלמא תיבה אחת שבתורה זה יקר מכל הון דעלמא, וכמו במשל הגשמי אדם היה תופס אפילו מליון אחד גם חשוב מאד מאד וישמח עם זה, כך צריך להיות הכנה הזאת צריך להיות כל רגע ורגע שנזכור יפסיק באמצע, מל"ש אם הוא עושה את העבודה שלו ויסעו מרפידים פתאום הוא נזכר ופתאום הוא מחזק עצמו באמצע השיחה באמצע שמדברים הוא מפסיק מפני שרוצה להכין עצמו לקבלת התורה, זה חשוב פי כפול ומכופל מפני שעשה זה עם התרחקות מהיצה"ר עם כבישת היצר באמצע זה עוד יותר חשוב זה מה שצריך לדעת.

י

הקב"ה יעזור שנזכה לקבל את התורה שיהיה ממש כנתינתה מסיני בלי שום שינוי בלי שום פשרות וקלקולים, ונזכה לקיים אותה ללמוד וללמד לשמור ולעשות את כל

על זה שעזרו אומר הודאה להקב"ה "שעזרו שעבדו בשמחה" שהקב"ה זיכה אותנו שהצליח לעבוד את ד' בשמחה, "שלא נשתמש באותם איברי המעשר הנז' באוננות שזה הוא ממה שעזרתני" שמודה להקב"ה על שעזר לו להתגבר על הקליפה הזאת שגורם לו להיות עצוב ולהיות מיואש, וצריך להודות לד' על זה, כל פעם שהאדם עובר דבר כזה ומצליח להתחזק צריך אח"כ לשאת הודאה להקב"ה לדעת שזה מתנה שהקב"ה זיכה אותנו וצריך להודות לד' על זה, כי אם האדם מודה זה מסוגל שפעם אחרת יקבל את זה עוד פעם מן השמים וזה יהיה סיוע לזה.

טו

הנה הזכרנו למעלה שהאדם צריך לעבוד את ד' מאותו המקום שהוא נמצא והיום יש הרבה דברים פשוטים שאנשים לא מרגישים שזה חסר להם ולכן הם עובדים על שלבים יותר למעלה מזה ועי"ז הם לא מצליחים, למשל דוגמא דבר פשוט הוא שחסר היום בעוונותינו הרבים אצל הרבה אמונה בתורה, יש הרבה מחמת חוסר ידיעה ויש כאלו ח"ו אולי לא רוצים לדעת שטוב להם כך, אלו שמצליחים הם לא רוצים לשמוע שהתורה צריכה להיות בעונה בשפלות הם שמחים כך, אבל באמת לא משיגים את התורה כי א"א אם הם לא בדרגא אם הם לא שפלים בעיני עצמם והם לומדים בגסות על רגל אחת לא על רגל השני חסר להם הזיכוך לא מתרחקים מהרע מהיצה"ר מכל תענוגי עוה"ז הדברים שצריך להתרחק מהם, אלא כך הם לומדים בגסות אזי הם לא תופסים בכלל את התורה ולא זוכים אותה ולא קונים אותה וזה לא עולה לשמים, ומה יש להם מכל זה אם התורה שלהם לא עולה לשמים בכלל כך כתוב בספרי מוסר, הרמח"ל מביא בספר דרך ד' כמה תנאים שצריך כדי שיצליח כדי שהאדם ילמד תורה ויזכה לתורת אמת להשיג את התורה באמת אמיתה של תורה בלי זה אין אדם משיג את התורה, יש הרבה תנאים לתורה באימה ביראה כמה דברים שכתוב במשנה ג"כ מזכיר שם, וזה גם אחד מהדברים שאמרנו שהאדם לא מתרחק מהרע ורוצה רק להתקרב אל הטוב באברים מלוכלכים בנפש ובגוף מלוכלך אזי הוא לא יכול לקבל כלום.

וכמו שאמרנו שהיום אדם מרוצה ללמוד אפילו מרב שאינו רב אמיתי, שאומרים לו איזה מוסר למה אתה מתנהג ועושה כך ועונה יש לי רב שמתיר לי וזה מספיק לי, ואומרים לו אבל תראה אוכיח לך שזה לא נכון הוא לא רוצה לשמוע כי יש לי רב שמתיר לי זה מספיק, הוא שמח עם רב שמלמד לו את השקר ואומר יש לי תירוץ, והוא חושב כשיגיע לשמים ויאמר לשמים לב"ד של מעלה יקבלו התירוץ מה אני אשם שעשיתי כך וכך הרב התיר לי, אבל בשמים יודעים אתה בחרת ברב הזה כי אתה רצית כך בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו, זה המצב היום שעל כל דבר אומרים שיש רב שמתיר אסור לך כבר לדבר, זה צריך לדעת זה מאד חשוב היום לדעת, האדם צריך לבדוק כל דבר בפרט היום בדור הזה שחז"ל אמרו אין דורש ואין מבקש.

טז

והנה יש להוסיף הבהרה מה שאמרנו בשם ה"דבר בעתו" שכל השש ימים צריכים לתפוס כל רגע ורגע ולהיות שואף לקבל את התורה לקנות קדושה נוספת בכל רגע מאלה הימים ולשמוח עם ההזדמנות עתה לקנות התורה מחדש, אבל יש להבין לפי מה שאמרנו שהאדם צריך לדעת, בפרט היום אנחנו לא מסוגלים לעשות הרבה ביחד אנחנו צריכים

שאנחנו נראה שאנחנו מוכנים ללחום בשביל הקב"ה בשביל התורה, זה הסיוע שהקב"ה מחכה מאתנו זה איתערותא דלתתא כחודו של מחט שע"ז יפתח לנו את הפתח של אולם ממש, וימשיך לנו את הגאווה"ש בקרוב ברוב רחמים וחסדים במהרה בימינו אמן.

דברי תלמוד תורתך באהבה, והאר עיננו בתורתך ונזכה שיראו עינינו וישמח לבנו שע"ז נמשיך כבר את הגאווה"ש, אם אנחנו איכפת לנו אם אנחנו נילחם אזי זה יהיה הסיוע שאנחנו ניתן להקב"ה כמ"ש (תהלים ס"ח) תנו עוז לאלקים, שהקב"ה אומר (ישעיה ס"ג ה') ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך, שרוצה כבר להביא את הגאווה"ש בכח זה שלנו

מאמר "יהיו בעיניך כחדשים"

(ד"ת שנאמרו בסעודת ר"ח סיון תשע"ח)

- מו שלומד תורה ולא רואה הצלחה האם זה סימן שלא יצליח יותר.
- מה הוא נסיון אחרון שלנו לפני הגאווה"ש.
- באיזה דבר מיסודות התורה והאמונה הצליח היצר הרע היום בדורנו להטעות ע"ז הרבה מאד מבנ"י.
- מה היה השורש של הטא העגל דבר שנוגע גם להיום.
- איזה נסיון גדול יש לאדם לפני הפטירה ומה העצה לזה.
- כמה פרטים שהיו ברורים בדור הקודם שעכשיו נשכחו.
- מה הם הכללים מתי מותר לאדם להחזיר הפשיים בתשובה ומתי לא.
- הווק גדול מאד לאדם שלא רואה הצלחה בלמודו ויש לו
- מוה הוא ההבחנה לדעת אם הרב או החכם הוא אמיתי או לא.
- מה הוא נסיון אחרון שלנו לפני הגאווה"ש.
- באיזה דבר מיסודות התורה והאמונה הצליח היצר הרע היום בדורנו להטעות ע"ז הרבה מאד מבנ"י.
- מה היה השורש של הטא העגל דבר שנוגע גם להיום.
- איזה נסיון גדול יש לאדם לפני הפטירה ומה העצה לזה.
- כמה פרטים שהיו ברורים בדור הקודם שעכשיו נשכחו.
- מה הם הכללים מתי מותר לאדם להחזיר הפשיים בתשובה ומתי לא.
- הווק גדול מאד לאדם שלא רואה הצלחה בלמודו ויש לו
- מו שלומד תורה ולא רואה הצלחה האם זה סימן שלא יצליח יותר.
- מה הוא נסיון אחרון שלנו לפני הגאווה"ש.
- באיזה דבר מיסודות התורה והאמונה הצליח היצר הרע היום בדורנו להטעות ע"ז הרבה מאד מבנ"י.
- מה היה השורש של הטא העגל דבר שנוגע גם להיום.
- איזה נסיון גדול יש לאדם לפני הפטירה ומה העצה לזה.
- כמה פרטים שהיו ברורים בדור הקודם שעכשיו נשכחו.
- מה הם הכללים מתי מותר לאדם להחזיר הפשיים בתשובה ומתי לא.
- הווק גדול מאד לאדם שלא רואה הצלחה בלמודו ויש לו

על זה התורה אומר לנו כאן שזה לא כך בזה אין הכלל שאם לא ראה הצלחה בלמוד חמש שנים הרי זה סימן שלא יצליח אלא בכל יום יהיה דברי תורה עליך חדשים.

ובזה מדויק היטב לשון רש"י שכתב "חדשים" עליך כאילו היום נתנו, ולא כתב "כחדשים" כי באמת התורה מתחדשת עלינו כל יום כי מה שנתנה התורה לפני חמש שנים הרי זה קבלה אחרת ועכשיו יש קבלת התורה מחדש אזי ממילא א"א ללמוד ממה שלא הצליח עד עכשיו הרי סימן שגם מעכשיו הוא לא יצליח מפני שעכשיו הרי זה התחלה חדשה שלא היתה מעולם, שהרי התורה נתנה לאדם כל יום וכמו שתקנו חז"ל לומר הסיום בברכת התורה "נותן התורה" בלשון הווה לומר לנו בזה שהקב"ה נותן התורה כל יום מחדש, וזה הסיבה שהתורה מודיעה לנו שנדע את זה שכל יום יהיו דברי תורה חדשים עליך בכדי לחזק שלא יתייאש האדם כשאינו רואה הצלחה בלימודו אלא שינסה כל יום מחדש ואולי מהיום יראה הצלחה.

ולכאורה לפ"ז יש קצת לדקדק בלשון רש"י שכתב "שהיו דברי תורה חדשים עליך כאלו היום נתנו" למה כתוב "כאלו" היום נתנו הרי באמת זה נתן לכל אדם כל יום ולא כאלו.

אלא ההסבר הוא למה נאמר בלשון כזה כי זה נאמר לגבי כל הצבור כי בודאי לאחרים זה נתן כבר מזמן בזמן דור המדבר בהר סיני ולכן א"א לומר בלשון כללי שבאמת היום נתנה, אלא זה חזוק בשביל כל אדם פרטי שהוא מרגיש שהוא לא מצליח והשאר מצליחים אזי שלא יתייאש, כי גם לך זה מתחדש לך כאלו היום נתנה כי הקב"ה נותן לך היום מחדש, לכן אומר כאלו שבשבילך זה ממש חדש כאלו שעכשיו מגיע אליך השפע של מתן תורה, וכך צריך לחשוב כל יום שאולי היום יקבל שפע חדש מקבלת התורה של אז, זה הענין של שהיו דברי תורה עליך חדשים מה שמרומז במלים ביום הזה.

ב

והנה בפסוק הזה יש עוד לדייק למה כתוב בחודש השלישי "לצאת בני ישראל ממצרים", לכאורה לפי הסדר שלומדים

א

ראש חודש סיון הוא היום אשר התחיל בו ענין של קבלת התורה כי הענין של קבלת התורה מתחיל במלים האלו (שמות י"ט א') "בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה" באו מדבר סיני" שהכוונה ביום הזה לראש חודש סיון כמו ודרשו חז"ל (שבת פ"ו:), והנה הסיבה למה לא כתוב בתורה מפורש שזה ראש חודש רק לומדים את זה מהמלים ביום הזה, כי התורה רוצה לרמז לנו דבר נוסף והוא "שהיו דברי תורה חדשים עליך כל יום כאלו היום נתנו" כדאיתא ברש"י (שמות י"ט א') מחז"ל, וצריך להבין מה הכוונה שיהיה בעיניך "חדשים" אם הכוונה לגבי החביבות שדברי תורה יהיה בעיניך חביב כמו דבר חדש בפעם ראשונה, אזי למה לא אמרה תורה בפירוש שהיו דברי תורה חביבים עליך כל יום ויום כאלו היום נתנה, או "חביבים בעיניך כחדשים" ולמה לא אמרו כך ואמרו בסתמא יהיו בעיניך "חדשים", ובעל כרחינו שחוק מהענין שדברי תורה צריך להיות חביב יש כאן רמז על עוד ענין מה שנקרא חדשים שגם זה צריך להיות בכל יום וצריך להבין מה זה הענין הזה.

ואפשר לומר שזה מרמז על כלל גדול שיש בקבלת התורה שצריך לדעת אותו והוא כך, דהנה אדם שמנסה ללמוד תורה ולא מצליח או מפני שחושב שהכשרון שלו חלש או מפני שאין לו ריכוז או שאין לו סבלנות יהיה מאיזה סיבה שהיא הוא רואה שלא מצליח והיצר הרע מתגבר עליו בכל יום, ע"פ דרך הטבע (בפרט אם זה לא עובר הרבה זמן) מצב כזה גורם לו להיות מתייאש, ואיתא ברש"י (במדבר ח' כ"ד) מהגמרא (חולין כ"ד). הלויים שהגיעו לבית המקדש למדו שם את הלכות העבודה חמש שנים ולא יותר כי אם בחמש שנים לא רואה סימן ברכה (בהלכות עבודת בית המקדש) אזי הרי זה סימן שאינו יכול להצליח בזה, ומכיון שכך יש לשאול האם נלמוד מזה הכלל גם ללמוד התורה בכלליות שכאשר האדם מנסה ללמוד תורה חמש שנים ולא מצליח בחמש שנים אזי כבר אין לו מה ללמוד, או שמא זה אחרת.

ממצרים לגמרי וממילא עדיין אינו מוכן, כי ברגע שהוא יהיה מוכן אזי הקב"ה לא יהיה מעכב לתת לו את התורה.

ומבואר באור החיים הק' (שמות י"ט א') שהקשה למה הקב"ה לא הביא אותם מיד להר סיני הרי היה יכול לעשות להם קפיצת הדרך שיבואו מהר להר סיני ושם לחכות עד שיהיו ראויים לקבל את התורה.

ותירץ שהפסוק רוצה לספר לנו את גודל החביבות שלנו אצל הקב"ה לתת את התורה לבנ"י, כי הקב"ה כאילו רוצה להראות לנו כביכול שלא יכול להתאפק מלתת לנו את התורה ברגע שהיו מגיעים כבר להר סיני, וכמו כלה שכבר הגיע לחופתה ואומרים לחתן שיחכה עוד חודש הרי זה צער גדול מאשר אם עדיין לא הגיעו לחופה ואומרים לו לחכות חודש, כי ההרגשה הזאת שיש לאדם בדבר שמחכה עליו כל כך וזה כבר מגיע וקרוב אליו ונמצא אצלו ועדיין לא יכול להתקרב לזה הרי זה צער גדול מאד בשבילו ולכן עדיף להרחיק את הדבר ממנו, כך כביכול הקב"ה רצה להראות לנו בזה את גודל החביבות ועוצם חשקו בישראל שכביכול לא היה יכול להתאפק שלא לתת לנו את התורה אם היו כבר נמצאים בהר סיני, והרי א"א לתת מיד שהרי בהכרח צריכים להמתין עד שבנ"י יתנתקו ויטהרו מקליפת מצרים, לכן עכב אותם בדרך עד הזמן שהיו ראויים עד קרוב לסוף חמשים יום שזה בר"ח שאז הביא אותם להר סיני וממילא לקח עוד כמה ימים להכנה שאז בס"ה היה כאן מ"ט יום.

עכ"פ זה לימוד בשבילנו כשאדם רואה שעד היום לא הצליח לקבל את התורה, או שלא הצליח בכלל להכנס לתורה הק' או שלא הצליח לקיימה עכ"פ לא הצליח באיזה אופן שהוא, הרי זה סימן שהיה חסר לו הכנה באיזה שהוא פרט, ומצינו במשנה (אבות ו' ו') שיש מ"ח דברים שהתורה נקנית בהם ובכלליות ביחד עם הכולל זה יוצא מ"ט, ז"א שצריך האדם תנאים כדי שיוכל לקנות את התורה, ואם האדם רואה שלא מצליח אזי צריך לחשוש אולי חסר לו התנאים, ולכן הזמן של קבלת התורה לכל אדם בפרטיות הרי הוא תמיד תלוי באדם עצמו כאשר יגמור את ההכנה וההכשרה שלו ויהיה מוכשר וראוי לקבל התורה אזי תיכף הרי הוא יקבל את התורה והקב"ה לא יעכב את זה אפילו יום אחד.

לכן אם האדם נותן לבו לתקן עצמו להתנתק מכל הקליפות והטומאות כשהחליט שהוא בהחלט מנותק מכל זה, אזי באותו היום כשהוא גומר את זה הרי הוא יוכל לקבל את התורה והקב"ה ישפיע לו תיכף ומיד את התורה, זה דבר חשוב מאד שצריך לדעת את זה ויש להאריך בזה כי זה נוגע לנו מאד בזמננו אלו, לאור האמור אנחנו מבינים בקל למה צריך לקבל מחדש את התורה כל שנה.

ג

והנה יש עוד דבר חשוב מאד לגבי התורה שצריך לדעת אותו והוא כך, דהנה איתא בגמרא (שבת קל"ח:) ת"ר כשנכנסו רבותינו לחרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל שנאמר (עמוס ח' י"א י"ב) "ישוטטו לבקש את דבר ד' ולא ימצאו", רבי שמעון בן יוחי אומר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים ל"א כ"א) "כי לא תשכח מפי זרעו" אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד ע"כ, ז"א שיהיה קצת שכחה מהתורה אבל בין כל ישראל ביחד יהיה נמצא כל התורה כולה אלא שיהיה כאן איזה נקודה אמיתה של תורה וכאן איזה נקודה אמיתה של תורה, והאדם

את התורה מיציאת מצרים עד קבלת התורה מבינים ממילא שבחודש השלישי המדובר הוא על יציאת מצרים, שהרי כתוב (שמות פרשת בא י"ב) שבט"ו בחודש הראשון יצאו ממצרים אזי א"כ מה שהתורה ממשיך ומזכיר כל הסדר מה שבנ"י עברו במדבר כל המקומות כמובן הרי זה לפי הסדר הזה של עכשיו שהתחיל בחודש הראשון ליציאת מצרים, וא"כ בחודש השלישי שנאמר בקבלת התורה אנחנו יודעים שהכונה היא ליציאת מצרים וא"כ למה צריך התורה לפרש ולפרט עוד פעם "לצאת בני ישראל מארץ מצרים".

ואפשר לומר שהתורה רוצה לרמז לנו בזה תנאי לקבלת התורה והוא, שבאמת א"א לקבל את התורה אלא עד שיצאו מארץ מצרים שלשה חדשים, לכן התורה מדגישה את זה דוקא במתן תורה עוד פעם בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים, כי לולא זאת לא היה שייך להגיע ביום הזה למדבר סיני לקבל את התורה, וזה הסיבה שלא ניתנה התורה מיד אלא לאחר שלשה חדשים שזה לא מפני שהיתה הדרך ארוכה או סיבה אחרת, אלא הסיבה שהקב"ה האריך להם את הדרך בכוונה כדי שישתהו ויתמהמהו במדבר שלשה חדשים כי בלי זה א"א לקבל את התורה, כי בשביל שיהיו ראויים לקבל את התורה צריך להיות רחוק ממצרים משך זמן של שלשה חדשים.

הענין של ריחוק ממצרים לא הכוונה ממקום של מצרים אלא הריחוק הוא בענין הפנימיות של ההשפעה שקבלו ממצרים מזה היו צריכים להתרחק ולהתנתק לגמרי, ולכן לא שייך שבו ביום שיצאו ממצרים בו ביום יקבלו את התורה אלא הרי זה לוקח זמן עד שזה יוצא מהנפש של האדם, ז"א הרושם שנשאר ממצרים בלבם ובנפשם זה היה צריך להתבטל ולהיות נשכח לפני קבלת התורה, וזמן של שלשה חדשים זה תקופה של זמן שהקב"ה קבע שזה מספיק שזה יהיה כבר מנותק לגמרי מלבנו.

ולזה הרמז הוא ג"כ מה שבנ"י מנו וספרו חמשים יום כי בכל יום היו יוצאים קצת יותר מהקליפה, כמו שאומרים את הנוסח אחרי ספירת העומר שהקב"ה צוה עלינו לספור את ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאתינו, לכן אנחנו מתפללים כל יום אחרי ספירת העומר שהקב"ה יטהר אותנו מהקליפות ומהטומאות כי זה המטרה שהקב"ה קבע חמשים יום מיציאת מצרים עד קבלת התורה כדי שיצא מלבנו לגמרי כל הרע ושנטהר עצמנו.

וכמו למשל אחרי שמוציאים את האדם מבוץ ומלכלוך שהיה נמצא בו אזי אח"כ צריכים לרחוץ אותו ולנקות אותו וזה לוקח זמן לנקות אותו עד שלא יהיה נשאר שום רושם מכל הלכלוך שהיה נמצא בו, כמו"כ כך זה ברוחניות כשבנ"י יצאו ממצרים עד שנטהרו לגמרי מהלכלוך הזה של מצרים זה לקח חמשים יום, והסיבה היא למה דוקא חמשים יום לא פחות ולא יותר כי בנ"י היו במ"ט שערי טומאה ויש חמשים שערי בינה וכל יום יצאו משער טומאה אחת ונכנסו לבחינה אחת של חמשים שערי בינה, ז"א מ"ט יום זה לקח בכדי לטהר ולהוציא מלבם כל פרט ופרט מהקליפה שמתאים עם אותו היום של הספירה, וביום החמשים היו כבר ראויים לקבל את התורה.

עכ"פ היוצא מהאמור שכדי לקבל את התורה האדם חייב להתנתק מכל הבחינה של הקליפה ולולא זאת אינו ראוי לקבל את התורה, ומזה יש ללמוד שאם האדם עדיין לא הצליח לקבל את התורה הרי זה סימן שעדיין לא יצא

(יחזקאל ל"ג כ"ד) אחד היה אברהם שמכל העולם כולו היה הוא אחד.¹¹

אבל לאור האמור אפשר לומר גם בדרך זה שהמדה שהיתה אצל אברהם אבינו זה גם המדה הזאת שהלך ממקום למקום כדי להשיג את האמת את האמונה האמיתית וגם את התורה כי תורה והקב"ה זה חד הוא, והלך לקיים מה שכתוב (אבות ד' י"ד) הוי גולה למקום תורה ועי"ז השיג את האמת, וכמו שהלך אברהם אבינו ממקום למקום וכתת רגליו כדי למצוא את האמת ובשביל זה עזב את אביו ואת אמו ודבק בהקב"ה, כמו"כ כך צריכים להיות ג"כ בדור האחרון שיהיה אז שכחת התורה שלא יהיה נמצא האמת במקום אחד והאדם יהיה צריך להיות נע ונד ממקום למקום לחפש את האמת, ואם האדם יהיה נע ונד ממקום למקום כדי למצוא את האמת כמו אברהם אבינו אזי ישיג את זה, כמו שהקב"ה אמר לאברהם אבינו אשר אראך שבזה יש רמז שהקב"ה מראה לאדם את האמת, אבל בתנאי שיהיה האדם מחפש את האמת חפוש אחר חפוש ואז הקב"ה ימציא לו את האמיתה של תורה.

בזה הקב"ה בוחר כמו שהקב"ה בחר באברהם אבינו מפני שרדף אחר האמת בכל הכח ולא הסתכל על שום דבר ולא התייחס על שום דבר ולא התחשב בשום דבר ועזב את משפחתו ואע"פ שאביו כבר היה בשלום אתו אז בשעה שיצא ממנו ללכת לא"י, בכל זאת הלך לא"י.

וכע"ז זה איתא באור החיים הק' (ויקרא כ"ו ג' אופן ז) על הפסוק אם בחוקתי תלכו כשהאדם רוצה להשיג את התורה צריך לילך ממקום למקום ולקיים הוי גולה למקום תורה, זה לא רק בגלל שהתורה נמצאת שם דוקא אלא הרי זה זכות שיש לו שע"ז הוא זוכה להשיג את התורה, כי צריך אדם להמית את עצמו על התורה ובזה שאדם מוסר את נפשו להשיג התורה ולהיות גולה ממקום למקום, זה חלק שנותן לאדם זכות להשיג את התורה, וכדאיתא בגמרא (חגיגה ה:) שהיה תלמיד אחד שנסע כמה חדשים ללמוד תורה מרבו וחזר כמה חדשים הביתה ויום אחד התעכב שמה בישיבה ולמד, כמה תורה יכולים ללמוד ביום אחד אלא בזכות שמסר את נפשו לחפש את התורה כל כך הרבה חדשים זה נתן לו זכות שביום אחד השיג את התורה, שלכן היה נקרא בר בי רב דחד יומא שלכאורה מה זה בר בי רב היה אפשר לקרוא לו בא לשמוע תורה כי יש עמי הארץ ג"כ שבאים לשמוע תורה למה נקרא בר בי רב משמע שהחזיקו אותו לתלמיד, כי באמת נהיה תלמיד חכם מפני שביום אחד הזה השיג מה שהם משיגים במשך כמה חדשים.

ד

עכ"פ זה הענין שהאדם משיג את התורה בזכות העמל שהוא מחפש הכוונה היא לא רק בזכות העמל על עצם הלמוד שאדם צריך לעמול ולייגע עצמו בתורה, אלא גם על עמל החיפוש שמחפש את האמת מחפש את האמיתה של תורה, דהנה יש לדעת שיש תורה ויש אמיתה של תורה, כאשר אנחנו מתפללים תמיד שנזכה לתורה הכוונה שנזכה לאמיתה של תורה, ז"א שיש דבר כזה שהאדם יכול להשיג את התורה אבל לא אמיתה של תורה, אמת זה דבר שלא נמצא בגלוי בעוה"ז מפני שהעולם הוא מלא שקר והאדם

שרוצה שלימות אמיתה התורה הרי הוא צריך לילך ולאסוף את זה מכאן ומכאן עד שיאסוף את כל התורה כולה אליו אבל עכ"פ אפשר יהיה להשיגה, וזה הכוונה שיהיה שכחת התורה כלומר שלא יהיה נמצא במקום אחד הכל, ז"א שאם יהודי ירצה לדעת את כל האמיתה של תורה אזי הוא יצטרך להטלטל ולנווד ממקום למקום לחפש את אמיתה של תורה ואז ימצא אותה, וזה מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צ"ז.) שבעקבתא דמשיחא תהיה התורה נעשית עדרים עדרים כלומר שיהיה חלק מאמיתה של תורה כאן וחלק מאמיתה של תורה כאן בבחי' עדרים עדרים וביחד עם כל העדרים יוכל לקבל את כל התורה, ז"א גם מלשון הגמרא כאן משמע לא שהאמת זה יהיה נמנע לגמרי אלא שלא יהיה במקום אחד.

ולאור האמור יוצא שאם האדם רוצה להשאר במקום אחד וכאן במקומו לקבל את כל האמיתה של התורה כולה הרי זה בלתי אפשרי, ויש לדעת שענין של מקום המובא כאן זה לא ענין המקום בגשמיות אלא המכוון הוא על ענין של חיפוש אחר חיפוש אחר האמת, ואמנם אם בכדי להשיג האמת צריך לעזוב מקומו בפועל ולילך למקום אחר בודאי שגם זה כלול בזה.

ועל כן אדם שמחזיק עצמו שלא רוצה לחפש חיפוש אחר חיפוש כדי למצוא את אמיתה של תורה, אלא הרי הוא יושב ולומד ורוצה שהקב"ה ישפיע לו כאן את כל האמיתה של תורה בלי חיפוש אחר חיפוש, צריך לדעת שזה לא הולך כך והרי הוא לא יוכל להשיג את כל האמיתה של תורה, אלא האדם שרוצה להשיג את כל האמת הרי הוא צריך לחפש ולילך ולחפש כמו אברהם אבינו שהלך ממקום למקום גם במחשבתו וגם בפועל.

וכדאיתא בראשונים (רמב"ן), שהנה בסוף פרשת נח כתוב שאברהם אבינו רצה לילך מעצמו לא"י ולקח אתו את תרח לילך לחרן, ואח"כ נגלה עליו ד' ית' ואמר לו שיעזוב את תרח וימשיך לבד כמ"ש (...). לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך, והרמב"ן מסביר למה רצה אברהם אבינו לפני זה לילך לארץ כנען, כי אברהם אבינו השיג וידע את כל טבע העולם לפי האינטגנינות והכוכבים וידע כל מקום ומקום לאיזה דבר הוא מסוגל, וראה לפי החכמה שלו שהמקום היותר מסוגל להשיג את הקב"ה להשיג השגות אלקות זה בא"י דוקא לכן רצה ללכת לא"י, ז"א שאברהם אבינו כתת את רגליו ללכת ממקום למקום כדי לחפש אחר האמת להשיג את הקב"ה.

בזה אפשר לפרש מה דאיתא בגמרא (פסחים ק"ז:) בך חותמין ופירושו בספה"ק שהכוונה היא לומר שחותמת העולם הסוף של העולם יהיה במדה של אברהם אבינו, כלומר שיצטרכו אז באותו הזמן של עקבתא דמשיחא לילך במדה של אברהם אבינו, ויש כמה פירושים בזה הגאון ר' שמעון שקוף זצ"ל פירש את זה (וגם מצאתי את זה בספרים שלפני כמאתיים שנה שגם אומר את הפירוש הזה) לגבי להיות נגד כל העולם כולו ולא להתפעל משום אחד אם זה נגד האמת כמו אברהם אבינו שהיה נקרא אברהם העברי (בראשית רבא מ"ב ח' י"ג) על שם שכל העולם כולו מעבר זה ואברהם אבינו היה מעבר השני, והיה נלחם נגד כל העולם כולו ולא היה נמשך אחר כל העולם כולו, אלא הלך בדרך האמת לבד כמ"ש

¹¹ בחינה זו שיחשב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו כגון אביו ואמו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת: "אחד היה אברהם" כאלו הוא יחידי בעולם כנ"ל ע"כ:

¹² הוספת המעתיק, מובא בהשמטה ללקוטי מוהר"ן ז"ל, "אחד היה אברהם" (יחזקאל ל"ג) שאברהם עבד השם רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם שסרים מאחרי ה' ומונעים אותו ולא על אביו ושאר המונעים, רק כאלו הוא אחד בעולם, וזהו "אחד היה אברהם". וכן כל הרוצה לכנס בעבודת השם אי אפשר לו לכנס כי אם על ידי

האומות ולא מצא אומה שהיתה ראויה לקבל התורה אלא ישראל וכו', מדד הקב"ה את כל ההרים ולא מצא הר שתנתן עליו התורה אלא הר סיני ע"כ המדרש שמקשר שני הדברים יחד, ומביא עוד מדרש (וגם רש"י מביא זה במדבר א' י"ח) למה הקב"ה מנה את ראש בני ישראל בפרשה זו, כי מכיון שהקב"ה נתן את התורה לישראל נתקנאו אומות העולם ואמרו מה ראו אלו להתקרב, אמר הקב"ה הביאו לי ספר יחוסין שלכם שנאמר (תהלים צ"ו ז) "הבו לד' משפחות עמים" כשם שבני ישראל מביאין שנאמר (במדבר א' י"ח) "ויתילדו על משפחותם", לכן בני"ש יש להם יחוס שיכולים להביא את ספרי ייחוסיהן הן ראויים לקבל את התורה ולא אתם שאתם נשתנתם מהשורש שאין לכם יחוס, לא רק שלא היו יכולים להביא שלא ידעו אלא לא היה להם יחוס בכלל כי נתלשו ממקום חבורם, זה דומה למה שנאמר על ההרים לכן ההרים שנתלשו מחבורים הקב"ה אמר אתם בעלי מומין, כי הקב"ה לא רצה לתת את התורה אלא רק בהר שנשאר בשורשו נשאר מונח במקומו ולא נתלש ממקור חבורו מהשורש מהמקור שלו כך הוא מפרש.

ומזה יש להבין דבר חשוב מאד שהמעלה של בני"ש זה שהם נמשכו אחרי אבותיהם נמשכו אחרי השורש שלהם למקור שלהם ולא התנתקו מהשורש והמקור, ובזכות המעלה הזאת הם זכו לקבל את התורה, זה דבר חשוב מאד לדעת כי זה מלמדנו שאדם שרוצה לקבל את התורה הרי הוא צריך להיות נמשך ולהתייחס אחרי השורש והמקור, הקב"ה בוחר לתת לו את התורה רק במי שממשיך להתייחס לייחוס שלו לשורש המקור שלו, זה ענין של המסורה שיש לנו מסורת מדור דור, ומזה יש להבין הענין שבכדי לזכות לקבלת התורה בני"ש צריכים להיות משועבדים ודבוקים לשורשם.

אבל המצב היום הוא שיש אנשים שרוצים לסלף את התורה ולא להיות נמשך אחר המסורת, וזה התחיל כבר לפני כמאתים וחמשים שנה מזמן המשכילים שרצו לסלף את התורה ואמרו שהיום צריכים קצת לשנות את התורה עפ"ל, והיה מלחמה גדולה נגדם שאז היו תחת השלטונות והיו צריכים על כל דבר של יהדות הסכמה מהשלטון, והקהלות היו משועבדים לשלטון ומי שהיה רוצה להיות רב או מורה הוראה וכדומה היה צריך לקבל הסכמה מהשלטון שהיה שולט על כל הדברים האלה, וגם כל הרבנים היה להם כח מהשלטון שהיו יכולים להעניש אדם ע"פ השלטון אם לא היה מקבל לעשות מה שאמרו הרבנים, כי השלטון רצה שיחזיקו בדת לא רצו שיהיה אצלם במדינתם מי שלא מחזיק בדת, רוב המדינות לא רצו לקבל בכלל אנשים מי שיש להם דת זרה לא דת שלהם, והיו מדינות ומלכות של חסד שהם נתנו לבני"ש להיות שם אע"פ שישמרו את הדת שלהם ולא יקבלו את הדת של אותה המדינה זה היו כמה מלכויות של חסד, ולכן הם היו ממונים ומשגיחים על כל אחד שישמור את הדת, אבל מי שלא היה שומר הדת כלל הם לא רצו להחזיק במלכות שלהם זה היה פעם.

אבל היום נעשה כמו שאמרו חז"ל (משנה סוטה פ"ט ט"ו) והמלכות תהפך למינות זה דבר חדש שהמלכות נתהפכה למינות שהאדם יכול להיות שלא יהיה מאמין בכלל ונותנים להם השלטון להיות חפשיים בארצם כמו שרוצים זה לא היה כלל בעולם מושג כזה.

עכ"פ באו המשכילים האלו ועשו משפטים נגד היהודים החרדים לדבר ד' שהיו שומרי תורה ומצות בשלימות,

צריך לחפש בחורין ובסדקים בכדי לזכות למצוא איפה נמצא האמת.

וכך איתא בחז"ל (בראשית רבא ח' ה') שבשעה שהקב"ה רצה לברוא העולם בא אמת ואמרה להקב"ה שלא יברא את העולם כי הוא מלא שקר, מה עשה הקב"ה השליך אמת ארצה כמ"ש (דניאל ח') ותשלך אמת ארצה וכך ברא את העולם, וצריך להבין מה הכוונה בזה לומר וכי הקב"ה שינה את הדבר שהעולם לא יהיה מלא שקר מכיון שיש כבר בארץ גם אמת.

אלא הפירוש הוא שהקב"ה עשה תנאי בבריאת העולם שהאמת יהיה נמצא אבל בארץ ורק מי שמרכין עצמו ויכול להוריד את עצמו עד עפר הארץ שבקרקע ממש אז ימצא את האמת כי שם זה נמצא, כלומר בכדי להשיג את האמת האדם צריך להיות מוכן לוותר על כבוד עצמו ולהשפיל עצמו עד עפר הארץ ולהתבזות בשביל האמת, אדם הזה יכול למצוא את האמת את האמיתה של תורה, אבל אם יחפש את זה בהרים גבוהים כלומר לרצות להיות מכובד אזי לא ימצא את האמת.

ואיתא במדרש (בראשית רבא צ"ט א') שבשעת מתן תורה באו הרים גבוהים וגם הר תבור והר הכרמל נעקרו ממקומם ובאו למדבר סיני רצו שהקב"ה יתן עליהם את התורה, הם חשבו כי מכיוון שהם הרים גדולים אזי בודאי הקב"ה יבחר אותם, והקב"ה אמר להם (תהלים ס"ח) "למה תרצדון הרים גבנונים" למה אתם רצים הרי אתם פסולים מכיוון שאתם בעלי מומין אתם לא יכולים להיות שליחים שעליכם תנתן התורה, ולמה הם בעלי מומים יש מפרשים בגלל שעבדו עליהם ע"ז ולפ"ז פירוש המלה גבנונים מלשון מום כמו (ויקרא כ"א כ') או גבן או דק שזה מום זה הפשט הפשוט, אבל יש מפרשים גבנונים מלשון גאווה שזה מום היותר גדול מכיון שאתם מתגאים אתם חושבים שאתם ראויים לכן אתם פסולים, אבל הר סיני שלא היה מתגאה כי היה הר נמוך לכן הקב"ה בחר בהר סיני.

ה

והנה בני יששכר (מאמרי חודש סיון מאמר ב' י"ב) מוסיף לזה לפרש דבר נפלא ומביא בשם גדול אחד ע"פ מה שאמרו חז"ל אין לך הר שלא עבדו האמוריים שם ע"ז, כשבני"ש הגיעו לאר"י לארץ כנען היה כל ההרים הרמים מלא ע"ז כמו שכתוב בתורה מפורש (דברים י"ב ב' ג' ד') שלא תעבדו את אלהיהם ע"ז כמו שעשו הגוים שעבדו ע"ז על ההרים הרמים ועל הגבעות הגבוהות ותחת כל עץ רענן, והגמרא אומר (סנהדרין מ"ז:) שכל ההרים היו מלא ע"ז כי הגוים הקדישו כל ההרים לע"ז אבל בכל זאת הרי זה לא נאסר כי כתוב (שם) אלהיהם על ההרים זה מה שנאסר ולומדים מזה ולא ההרים אלהיהם שאם הגוים קבעו את ההר עצמו לע"ז ואותו עבדו הרי זה לא נאסר משמע שהגמרא מפרש שעבדו ע"ז להר עצמו, עכ"פ הגמרא דורש מהפסוק שמחובר לא נאסר ולכן ההר עצמו לא נאסר כי זה דבר מחובר.

ואומר הבני יששכר שלפ"ז הפירוש הוא כך הר תבור וכרמל שנתלשו ממקומם נשתנו ממחובר לתלוש לכן נפסלו לקבלת התורה כי היו ע"ז, כל זמן שהיו מחובר לא נאסרו אבל כיון שנעשו תלוש נאסרו" כי זה עדיין שייך לע"ז ועל כן נפסלו לקבלת התורה.

ומביא מדרש (ויק"ר פ"ג ב') על הפסוק "עמד וימודד ארץ" (חבקוק ג' ו') אמר ר' שמעון בן יוחאי מדד הקב"ה את כל

מפני שהיום אנחנו צריכים לצאת מהגלות בזכות עצמנו שאנחנו בעצמנו נוציא את עצמנו מהקלפות והטומאות, ועל זה הקב"ה נתן לנו מצוה מיוחדת של ספירת העומר שזה הזמן שהקב"ה משפיע לנו את הכח לטהר עצמנו מהקלפות והטומאות, ואנחנו צריכים לעשות את זה בכח שלנו ואז הקב"ה יגאל אותנו תיכף ומיד.

אבל בינתיים היצר הרע הסט"א עובדת חזק מאד הוא רוצה שוב פעם לעצור ולמנוע את הגאון'ש ולכן הוא רוצה שוב פעם להפיל את בני' ובעוונותינו הרבים הצליח מאד מאד, ואנחנו עכשיו ממש במצב מה שכתוב בנביא (ישעיה ו' ג') שיהיה עוד בה עשירה ועוד בה עשירה שיהיה זיכרון וצירוף לבני' עד שיסאר רק עשירת המצב שלנו זה ממש דומה לזה שנשאר עשר אחוז, היום הגענו למצב כזה שיהודים שנשארו בשלימות התורה והמצוות בצורה של התורה של פעם של המסורה שלנו, בקושי אפשר לומר שזה עשר אחוז לא הכוונה עשר אחוז מכל הכלל ישראל אלא מאלו שנחשבים לשומרי תורה ומצוות בכלליות.

1

נחזור לעניינינו יש כאן ענין שצריכים לדעת והוא שכדי לקבל את התורה אנחנו צריכים כל שנה לחדש את קבלת התורה, והנה רש"י אומר (במדבר כ"ו א') שבשעה שבני' קבלו עונש כאשר היתה מגיפה ששלטה בהם או איזה פורעניות שע"ז נחסרו אזי היו צריכים למנות אותם לדעת מנין הנותרים, ומביא על זה משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן והוא מונה אותן לידע מנין הנותרות, וכמו"כ לגבי קבלת התורה כך זה הענין, שכל שנה צריכים לעשות בירור מי נשאר ומי נפל במגיפה רוחנית, המגיפה הרוחנית שיש היום הרי זה כל כך התפשט בעוונותינו הרבים שיש יום יום יהודים שנופלים בהשקפתם, הן בהשקפת האמונה האמיתית והן בהשקפת התורה האמיתית, ומתרחקים כל כך מהאמת עד שאצלם נהיה ממש שכחת אמיתה של תורה, והתורה שיש להם זה תורה מסולפת לא לאמיתה של תורה.

מי שיודע את המצב יודע שזה בדיוק כך, רק ההבדל בין פעם להיות הוא כך פעם המשכילים היו אומרים שתהיה יהודי בבית ובן אדם בחוץ ח"ו (הם קוראים לזה בן אדם) זה היה הפתגם שלהם, כלומר את המצות לשמור בבית אבל בחוץ בחיצוניות ישתנו לאומות העולם (גם במראה החיצוני וגם בקיום המצות) יסלקו את הזקנים והפאות ואת הבגדי ישראל ויהיו דומים לגוים, כי הם חשבו שכך זה יקל על הגלות שלא ירגישו הגוים שהם מובדלים מהם ואמרו למה לסבול מהגוים שיקנאו בכם ושישנאו אתכם תשתנו לכולם בחוץ ותהיה יהודי בפנים, זה היה השיטה שלהם¹².

אבל מכיון שבדרך זו לא הצליחו להוריד את כלל ישראל משמירת תורה ומצוות כי היו יהודים שלא היה קל להם לרדת משמירת תורה ומצוות, כי לפי טבע האדם קשה להתנתק ממה שהתרגל במנהג אבותיו בידי ואלו יכול לעזוב שמירת התורה והמצוות מכיון שרגיל בזה, לכן עם אלו שלא הצליחו הסט"א מצא דרך חדשה להפיל ולתפוס אותם בדרך

במקום שיהיה מכות למצריים לגוים היה מכות לבני', ובאמת כתוב בספר יחזקאל הנביא (כ"ה) שראויים היו המכות לבוא על בני' גם במצרים מפני שנמשכו למצריים ולע"ז ועזבו את כל התורה כולה עד שהיו ערום ועריה, ובכל זאת הקב"ה ריחם עליהם ונתן את המצריים שיהיו כפרה ופדיון על ישראל כמו"ש (ישעיה מ"ג ג') "ונתתי כפרך מצרים".

¹³ הוספת המעתיק, ושכחו שלא זה מה שגורם את הגלות אלא אדרבא מה שרוצים להיות דומים להם זה מה שגורם הגלות כמו דאיתא בחז"ל וכמו שאומרים בתפלה ומפני חטאנו גלינו מארצנו וגו'.

והסבירו לשופטים שצריכים להוציא חוק שיכולים להיות יהודים ריפורמים מודרנים שיהיו משנים קצת מהתורה המסורה והמקובלת, והיו גדולי ישראל של אז מוכרחים לנהל ויכוחים גדולים נגדם בבתי המשפט של המלכות, להוכיח שהתורה לא צריכה להשתנות נגד מה שהם טענו ואמרו שצריך לשנות כי התורה לא מתאים לדור של היום עפ"ל, והיו מקומות שהצליחו בוויכוח ונתנו להם השלטון רשות שיהיו קהלות משלהם לבד ורבנים משלהם, ומזה התחילו הריפורמים והמשכילים לקלקל את כל בני' עד שבאירופה קלקלו תשעים אחוז של היהדות החרדית משומרי תורה ומצוות שהיו עד אז כולם שומרי תורה ומצוות, ונפלו ממש עד כדי כך שהתבוללו והתערבו עם הגוים ופרקו עול תורה לגמרי לגמרי, וזה הפירות שהיו עד השואה שהיתה לפני כשבעים שנה שאז הגיעו למספר שנשאר עשר אחוז מכלל ישראל שנשארו עם שמירת התורה כראוי¹⁴, ואח"כ הקב"ה הביא את השואה שזה היה השמדה גדולה והתחיל תקופה חדשה וכמעט נשכח כל הענין של המשכילים לא ממש נשכח אלא כמעט לא נשאר שום רושם אצל כלל ישראל.

ואחרי המלחמה התחילו כלל ישראל לחזור בתשובה והיה אז שאיפות להתקרב להקב"ה כמו"ש (הושע ב' ט') שיגיעו ימים שיאמרו אלכה ואשובה אל אישי הראשון, והיה נפלא בעיני כל העולם כולו המצב הזה כי הרבה חשבו אז שאחר השואה לא ישאר שום יהודי שומר תורה ומצוות כי השמידו כמעט את כל היהודים, והיהודים היו כל כך מאוכזבים שקבלו כל כך מכה גדולה מן השמים שהרבה בגלל זה ירדו בעצמם מן האמונה וחשבו הם שלא ישאר שום זכר ליהדות, אבל ונהפוך הוא שאחרי שהקב"ה העניש בני ישראל הקב"ה הראה שהם חזרו למוטב אדרבא זה המכות החזירו אותם למוטב, וזה היה טוב כמו שכתב רש"י בפרשת נצבים (דברים כ"ט ב') שהקללות והיסורין האלו מקיימין אתכם ומציבין אתכם לפניו להיות לו לעם שזה מחזיר אנשים בתשובה, שבה הקב"ה שובר את הגשמיות ומזכך את הגשמיות ואז הרוחניות והלב של ישראל מתחיל לצאת, עכ"פ זה היה בתקופה מיד אחר המלחמה.

אבל עבר תקופה מאז ומכיון שסוכ"ס כל הענין של המשכילים ושל ההשכלה החדשה הרי זה לא נתבער ולא נתבטל לגמרי כי לא נלחמו מספיק נגד זה, וגם לא בכל המקומות נלחמו נגד זה היו מקומות שנלחמו יותר חזק היה פחות אבל ס"ה לא בטלו אותם לגמרי ולא נלחמו במסירות נפש ממש נגדם, לכן הרי זה לא התבטל ונשאר עדיין רושם מזה.

והנה כדי לצאת ממצרים היו צריכים למשוך ידיהם מע"ז כמו"ש (שמות י"ב כ"א) משכו ידיכם מע"ז כי נמשכו במצרים לע"ז, והקב"ה הוציא אותם מתוך הכרח מפני שהיה צריך להציל אותם זה היה עזרה ראשונה להציל אותם, אבל אח"כ צריכים לחזור לכל הנסיונות האלו ולתקן את זה בכח עצמנו ובזכות זה לצאת מהגלות, וזה מה שמחכים היום על הגאון'ש

¹² ואפשר לומר מה שהקב"ה הביא את השואה לפני שבעים שנה שע"ז הוציא את כלל ישראל מהקליפה והטומאה של המשכילים, זה היה דומה ליציאת מצרים כי כמו שבמצרים לא יכלו יותר להתממה כי אז היו יורדים יותר, כמו"כ בזמן השואה זה היה מפני שלא יכלו להתממה כי כבר נשאר רק עשר אחוז מיהודים כשרים שנאמנים לד' ולתורתו, ולכן לא היה אפשר לחכות יותר כי אם היו מחכים יותר ח"ו מי יודע אם היו נשארים עוד יהודים שומרי תורה ומצוות, ממילא הקב"ה עשה לזה סוף כמו במצרים והוציא אותנו מהקלפות האלו.

אבל בכל זאת היה הבדל כי במצרים היו למצרים אבל בשואה

כשאומר לך על ימין שהוא ימין ועל שמאל שהוא שמאל ולא כשאומר לך על ימין שהוא שמאל ושמאל שהוא ימין וא"כ לכאורה זה סתירה.

ומכאן שם כל הענין באופן שלא יהיה סתירה כך, מה שכתוב שצריך לשמוע אפילו על ימין שהוא שמאל זה לא הכוונה על דבר שכתוב מפורש בתורה בחז"ל בפוסקים בשו"ע ההיפך ממה שאותו רב אומר כלומר שאתה בעצמך יכול לברר שכתוב במפורש שמה שהוא אומר הרי זה לא נכון, ז"א כשאומר לך על ימין שהוא שמאל בדבר שאתה יודע שהוא יעבור על דברי תורה דבר שכתוב מפורש לא כמו שהוא אומר, בזה אסור לך לציית ולשמוע בקולו על ימין שהוא שמאל, אלא בדבר שאין לך בירור כי זה לא כתוב מפורש אלא הרי זה תלוי בשקול הדעת והשקול הדעת שלך הוא אחרת מהרב מחכמי הדור, אזי על זה שקול הדעת על זה נאמר אפילו שאומר לך על שמאל שהוא ימין ועל ימין שהוא שמאל תשמע בקולו, כלומר בעיניך זה נראה כמו שמאל אבל באמת זה ע"פ התורה ימין, ולפ"ז נמצא שאין סתירה בין המדרשים.

אבל עדיין יש להסביר את ענין ההבחנה איך האדם יהיה לו הבחנה כזאת לדעת על איזה רב לסמוך ומתי הרב צודק ומתי לא, שהרי לא כל אחד יודע לברר את זה ע"פ התורה א"כ מה יעשה האדם הפשוט, אבל יש על זה הסבר פשוט והוא כך אם אתה יודע שהרב הזה פוסק ע"פ התורה ע"פ המסורה ע"פ המקור שלנו והוא לא התנתק מהמקור מדרך המסורה מדורות הקודמים, אזי אתה יכול לומר אני סומך עליו ואפילו נראה לי שזה שמאל אני סומך עליו, אבל אם השאלה היא אם הרב הוא בכלל רב על זה לא נאמר שאתה חייב לקבל שהוא רב, כי למה אתה חייב לקבל שהוא רב וכי מפני שהוא אומר שהוא רב ויש לו שלט שכתוב עליו שהוא רב ויש לו חתימה של רב, וכ"ש כשיש לו קהלה ויש לו אנשים שהולכים אחריו ואומרים שהוא רב יש לו עשרה אנשים מספיק שיהיה רב יש לו מנין וכי מפני זה הוא כבר נחשב לרב שחייבים לשמוע בקולו.

דהנה אנחנו מאמינים בחז"ל הק' (כי מי שלא מאמין בחז"ל הרי הוא כופר) ורשב"י אומר בזוה"ק (תקוני זוהר כ"ז.) שבדור האחרון בזמן של אחרית הימים אחרי שכבר נגמר כל הגלויות אזי יהיה מצב של גלות שזה נקרא גלות של הערב רב וזה יהיה גלות היותר קשה מכל הגלויות הראשונים, ואפילו מראשי ודייני העם יהיו ג"כ מהערב רב (ח"ג קכ"ה:) לא כולם אבל גם הם יהיו מראשי ודייני העם וזה יהיה המלחמה והנסיון של הדור האחרון, והם ירדפו את התלמידי חכמים האמיתיים וישפילו אותם ואפילו תמיכה לחיות לא ירצו לתת להם וכו' הזוה"ק מאריך בזה איך שיהיה המצב, והגר"א מאריך מאד בענין זה ומוסיף לומר שזה יהיה עיקר תקון הדור.

ועל כן מה שאדם אומר אני קובע שזה רב שלי לכן אני יכול לקבל ממנו אפילו על שמאל שהוא ימין (ואינו מברר ומחפש חיפוש אחר חיפוש אם באמת הוא ראוי להיות רב אמיתי), הרי זה מופרך מהזוה"ק הנזכר למעלה כי מי קבע לך שהוא רב ולמה כתוב בזוה"ק שיהיה מראשי ודייני העם גם כאלו שהם מערב רב, אלא זה נאמר בשבילנו^ט שעלינו לברר קודם כל

אחר והוא כך, שבמקום להרחיק ולנתק את בני מקיום המצות בחיצוניות, הוא עזב את זה והגיע להמצאה חדשה לעבוד ולהשפיע עליהם רק על הפנימיות שהפנימיות ישתנה ולא אכפת לו שישמור את התורה בחיצוניות (כי יודע שעי"ז לאט לאט גם החיצוניות תלך ח"ו), וכמו שאיתא בגמרא (ירשלמי ט:) על הפסוק (משלי כ"ג כ"ו) "תנה בני לבך לי ועיניך דרכי תצרנה" שהקב"ה אומר אם אתה נותן לי את לבך ועיניך אני יודע שאתה שלי, כמו"כ כך היצר הרע אומר כך העיקר תן לי עיניך ולבך ואז אפילו שתמשיך לקיים את כל התורה כולה אתה כבר שלי, וכך מנסה היצר הרע לפתות אותו אומר לו עכשיו כשתהיה בפנימיות כמו גוי אזי תהיה לך פרנסה^ט וכל העוה"ז וא"כ למה אתה צריך להצטער בחנם זה השפה של היום, ז"א שהיום הם אומרים שתהיה גוי בפנים ויהודי בחוץ ההיפך מפעם.

וזה גורם שכחת התורה כי מי שלא מתנתק מהקליפות והטומאות שלהם בלבו א"א לו לקבל את התורה וכמו שמצינו בגמרא (סנהדרין ק"ו:) רחמנא ליבא בעי הקב"ה צריך מאתנו שהלב שלנו יהיה נקי כולו מאה אחוז להקב"ה, אבל אם הלב שלו לא מאה אחוז להקב"ה יש לו גם דברים אחרים, אזי הרי זה נקרא שיש לו בתוך הלב ערב רב תערובת של רע וטוב דברי חול ודברי תורה, והרי זה גורם להיות מסלף דברי תורה וכבר א"א לו לקבל את התורה ולהשיג את האמיתה של תורה, וזו היא שכחת התורה ששולט היום.

ז

והנה בענין שכחת התורה מובא למעלה הגמרא (שבת קל"ח.) שרבותינו בכרם שביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל, ורשב"י אמר שלא תשתכח תורה מישראל שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו, והסברנו שהכוונה היא שיש אופן שזה ישתכח ויש שכחת התורה וזה אם לא יחפש את האמת חיפוש אחר חיפוש, אבל יש גם אופן שהאדם יוכל למצוא את זה וזה אם כן יחפש את האמת חיפוש אחר חיפוש אזי ימצא את האמת, לפ"ז נמצא שמסקנת הגמרא שאם יהודי לא מחפש את אמיתה של תורה אלא אומר מה לי לחפש אני סומך על אחרים ואם הם אומרים כך אני מקבל, והם הרי אנשים שהם רבנים ג"כ אזי אני סומך עליו יש לי רב שאומר ופוסק לי כך ואני סומך עליו, וזה השפה של היום שכך הרבה אנשים אומרים כאשר אדם מנסה להוכיח לשני שזה לא הולך עם לאמיתה של תורה אזי הרי הוא אומר אני לא רוצה להכנס לויכוח לא רוצה לשמוע מה שיש לך לומר כי יש לי רב שלי והרב שלי אומר לי כך וזה מספיק לי זה התשובה מה שעונה לו.

והם כדי לחזק את שיטתם מביאים ג"כ מדרש חז"ל על מה שכתוב (דברים כ"א י) לא תסור מן הדבר אשר יגידו לך ימין ושמאל, וחז"ל (סיפרי שופטים פ"א) דרשו אפילו אומר לך על ימין שזה שמאל ועל שמאל שזה ימין אתה צריך לציית למה שאומרים לך חכמי ישראל, ובזה הם דוחים את מי שטוען נגדם למה הם שומעים בקול הרב שלהם אפילו שנראה שזה נגד ההלכה, והנה כבר בארנו במאמר שנקרא "השברנו קדרנו" (זה מאמר בענין החפירות קברים) שם הסברנו והבאנו מאחרונים מהבאר שבע ומעוד פוסקים שיש ברייתא אחרת (ירושלמי הוריות ב:) שכתוב שאתה צריך לשמוע דוקא

^ט ידוע שכל האברים שבגוף הם נמשכים אחר הלב והעיניים, והלב עיקר הכל, כי אם הלב שלם עם ד' יתברך הכל שלם, ואם הלב חסר עמו הכל חסר.

^ט הוספת המעתיק, מובא בהיכל הברכה מהגר"ק מקאמרנא זצ"ל (סוף פרשת מקץ) וזה לשונו, וזהו כי מנסה לדעת הישכם אוהבים את ד' בכל לבבכם כי באמת בזה נתברר הטוב מן הרע כי מי שיש בו אהבה באמת להש"ת ולבו זך

^ט הוספת המעתיק, דבורים כאלו מה שהם אומרים הם בעצמם כבר כפירה כמובא בגמרא (ביצה ט"ז.) כל מזונותיו של אדם קצובין לו מר"ה ועד ר"ה, וגם בגמרא (קדושין פ"ב.) שלא עניות מן האומנות ולא עשירות מן האומנות אלא הכל לפי זכותו, ולכן א"א להרבות את ממונו כמה שרוצה.

^פ הוספת המעתיק, מובא ברבינו בחיי בהקדמה לפרשת כי תצא ז"ל, ודבר

האדמו"ר מסאטמר ז"ע אמר בדרך צחות שפעם היו אומרים העולם פתגם שכל צדיק יש לו דרך שלו בעבודת ד' אבל כולם אמיתיים כולם דרכים בעבודת ד' רק לכל אחד (לפי שורש נשמתו) יש לו דרך שלו, היום אפשר לומר אחרת שכל דרך יש לו צדיק שלו, כל מי שרוצה דרך מסוים ימצא איזה צדיק שמתאים לדרך שלו וכבר יקבע שזה הצדיק וילך בדרכו, היום רואים זה שכל אדם קובע ע"פ דרכו את הרב שלו ולא הולך לחפש את האמת ולברר בשבע חקירות ודרישות, אלא הרי הוא מחליט שזה הרב שלי ולא רוצה לשמוע יותר, ולמה מחליט כך כי זה יותר קל לו בדרך זו.

אבל צריך לדעת שבבית דין של מעלה זה לא תירוץ, דהנה יש מימרא מאחד הצדיקים שהיה נקרא היהודי הקדוש³¹ (אולי לא כל כך רגילים במימרות חריפות כאלו) עכ"פ מובא משמו של היהודי הק' שאמר כך, כשיגיע המשיח ויהיו הרבה קהלות שירצו לקבל פניו ויהיו קהלות שלימות עם המנהיגים שלהם שהיו להם אלפי חסידים שהלכו אחריהם ויבאו ביחד עם הראש שלהם לקבל פני משיח, ויהיו כאלו שמשיח יזרוק אותם ויגרש אותם גם את הראש וגם את כל הקהלה עם כל החסידים שלו, ואח"כ יגשו אליו כל האנשים האלה ויאמרו למשיח אנחנו מבינים שאתה גרשת את הרב שלנו כי אתה מבין שלא היה רב אמיתי וצדיק אמת, אבל מה אנחנו אשמים שאנחנו האמנו בו אנחנו היינו מאמינים שהוא צדיק אמיתי לכן התחברנו אליו, מה הטענה עלינו למה אתה מגרש אותנו למה זה מגיע לנו, ויענה להם המשיח אע"פ שלא ידעתם שהוא רמאי אבל אם הייתם מחפשים את האמת באמת הייתם מרגישים שהוא לא צדיק אמיתי, זה שהאמתם שהוא צדיק אמיתי זה היה דבר שטחי מפני שלא חפשתם באמת את האמת ע"כ דבריו, ויש להוסיף ולהמשיך את דבריו ולומר כך אבל אם אתם הייתם באמת מבקשי אמת אזי הקב"ה היה עוזר לכם לפתוח את העינים שיראו איפה השקר ואיפה האמת, כדאיתא בגמרא (מכות י:): בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו³².

ט

זה המצב של היום בעוונותינו הרבים שהגיע הסט"א ואומר לאנשים אמונת חכמים זה מצוה גדולה מאד לשמוע בקולם, ומביא להם רבנים וחכמים כאלו שעזבו את הדרך הישנה המסורה מדור דור והולכים בשיטה חדשה של המתחדשים והמשכילים, וצריך לדעת נכון שאמונת חכמים זה מצוה גדולה מאד בודאי כל התורה כולה עומדת על

יציל אותנו מכל אלה נגעי בני אדם והם ראשי הדור, ובאמת כל כך הוא בהעלם מן השמים כדי שיהיה בחירה חפשית עד שאין להם היכר בשום דבר אלא ניכר ונגלה לבוחן לבות וכליות ולא לשום נמצא בעולם, וחלילה להרהר שום הרהור ומכ"ש איזה דבור נגד ראשי ישראל חלילה חלילה כי כולם בעינינו צדיקים קדושי עליונים ראשי הדור ת"ח ד' יגביה מזלם עד לרום ואין שום נ"מ מדברינו אלא למבעי רחמי על כל דנא מן קדם אלקא דשמיא בבכיה ותחנונים.

³⁰ היהודי הק' היה תלמידו של החוזה מלובלין, הוא היה מאד קדוש עד שקראו לו היהודי הק' הוא נפטר מאד צעיר, אחד מתלמידיו המפורסמים שהיו לו היה ר' בונים מפשיסחא שהיה ידוע יותר לצבור.

³¹ הוספת המעתיק וז"ל (תפארת יהודי אות ו) כשיבוא משיח צדקנו אז ילכו לקראתו כל הצדיקים ומנהיגי ישראל עם אנשים חסידים אשר שאבו מימיהם, ויהיה ביניהם מנהיגים כאלה אשר משיח צדקנו יאמר להם גש הלאה עם החסידים שלך [ויעט זיאי זאגין פארט דיר מיט דייענע חסידים], ואז יקרבו החסידים ויבכו מאד ויאמרו משיח צדקנו מה חטאנו ואשמנו הלא היה לנו אמונה כי הוא צדיק אמת ומה תלונתך עלינו, ומשיח צדקנו ישיב להם כל ימיו של איש מהצורך לבקש מהבורא יתברך שמו כי יזכה להתקשר בצדיק אמת, והבורא יתברך שמו לא ימנע טוב מההולכים בתמים, ואם היה רצונכם באמת להתקשר בצדיק אמת היה מאיר לכם האמת, ובודאי לא היה רצונכם באמת להאמת.

אם הוא באמת רב ואם הוא כן רב אמיתי אזי אפשר לסמוך עליו, אבל אם האדם לא מברר אם הוא ראוי להיות רב אמיתי אלא הרי הוא בוחר לו את הרב שמתאים ונח לו שמוצא חן בעיניו ואומר עליו שהוא רב אזי איך יכול לסמוך עליו, זה ענין שהקב"ה יראה ללבב ורואה ויודע את הפנימיות של כל אדם למה בחר לו להיות זה להיות רבו.

ח

אנחנו צריכים ללמוד מאברהם אבינו שהלך לחפש את האמת היה נע ונד ממקום למקום ועבר את כל הקושי עד שהתברר לו האמת, היה מברר מי ברא את העולם היה נדמה לו קודם שהשמש והירח והמזלות כמו שמסופר כל זה במדרשים (אוצר המדרשים, מדרש על אברהם אבינו), עד שמצא שזה הכל שקר ורק הקב"ה הוא ברא את העולם, ואע"פ שבתחלה היה נדמה לו על משהו אחר וכאשר התברר לו שזה שקר אזי חשב על משהו אחר כך היה כמה פעמים על שמש לבנה מזלות כוכבים, והוא לא אמר שאם המזל מראה על כך אזי שיאמין במזל ונגמר הבירור שהרי עין רואה שהכוכבים המזלות הם היותר גבוהים מכל העולם, הוא לא הסתפק בזה אלא הוא הלך לברר עד הסוף בירור אחר בירור אם זה אמת ואמיתי או לא, עד שהקב"ה גילה לו את האמת כדאיתא במדרש (בראשית רבא ל"ט א') שהציץ עליו בעל הבירה ואמר לו אני הוא בעל הבירה, ואז אברהם אבינו הגיע להכרה שזה האמת והלך אחר הקב"ה, אבל לפני זה אברהם אבינו עבר כל הבדיקות וכל החקירות וכל הבירורים ולא נעמד ונעצר באמצע אפילו שזה היה נראה לו שזה אמת אלא היה ממשיך לעשות בירורים יותר ויותר עד שזכה להכרת האמת, ומכיון שראה שיש מקום בעולם שזה נקרא א"י ושם יכולים להשיג השגת אלוקות (זה ידע מכה איצטגנינות שלו) אזי הלך לשם אולי יתברר שם יותר השגת אלוקות, כמו"כ כך זה החובה על האדם לחפש ולבדוק ולברר איפה נמצא האמת לאמיתה, וזה בך חותמין במדה של אברהם בחיפוש אחר האמת, זה הנסיון האחרון שלנו שזה אנחנו צריכים לברר.

חייבים לדבר דברים האלה בענין מסורת התורה אע"פ שזה נראה חריף אבל מי שלומד בדברי חז"ל מי שלומד את התורה הישנה שיש לנו בענין זה, יראה שזה דברים פשוטים ברורים ואמיתיים שאני לא מחדש שום דבר, אלא זה נראה כמו חידוש מפני שהיום נשכח כל היסודות האלו זה חלק משכחת התורה שיש היום, ולכן כל אחד בוחר לו את הדרך שלו והרב שלו מבלי לברר כל הצורך עד הסוף את האמת,

ואמת נפשו בעצמו מוליך אותו שידבק בצדיק האמת, ומי שהוא ערב רב ולבו בל עמו והכל משפה ולחוץ לבו מושך לזה שהוא מערב רב דאתגשם ביה ס"מ הרשע ומעטה הבחירה חפשית.

ועוד מובא בהיכל הברכה (כי תשא ל"א ט"ז) וז"ל, כי יש כמה ראשים מערב רב ומקליפת נגה ואינון קיימין רישין דעמא וצדיקייא אתכפייא קמיהו וכו', ויש ראשים הרבה מושכין לדרכים שונים והם מורידים הדביקים בהם לבאר שחת, והבחירה חפשית כמבואר בתולדות בשם מרן הקדוש האלקי רבינו נר ישראל בן שרה ריב"ש טוב, וצריך להפלה הרבה לפני המקום שלנו לא ימשיך אחריהם כי יפול חלילה לבור צרה עמוקה בלי תקומה חלילה.

ועוד מובא בהיכל הברכה (שם ל"ב א') וז"ל, ואמר הצדיק הקדוש ר' משה לייב מסאסוב צ"ל עזאז"ל ר"ת "זה" לעומת "זה" עשה "אלקים ממש בדומה שיהיו שניהם שוין במראה ובקומה ובדמים, שיש רבנים ורבי ושוחן וחזן ואיש צדיק מסיתרא דנגה קליפה קשה נגד כל אלה שיש בסיטרא דקדושה והם צרעת ממארת וצדיקייא אתכפייא קמיהו כי דרכם צלחה ובקעה וכו', וכל אלה ענינים אחי וחביבי לא נגלו אלא לבוחן לבות וכליות, ואתה בני חלילה לא תהרהר אחר שום צדיק וראש הדור ולא אחר רב ות"ח יהיה מי שיהיה כי כולם יהיו בעיניך צדיקים וקדושים, ומה נפקא מנה ממה שכתבתי זה אלא למיבעי רחמי וכו'. שיבקשו רחמים מבעל הרחמים שיעורר לבם להתקשר לצדיק אמת מן הקדושה, ולא יהיה להם התקשרות עם ראשי ערב רב מראין עצמן צדיק וחסיד פרוש וקדוש יושב ומתענה בטלית ותפילין ולומד כל היום, מראה עצמו שאינו יודע כלל מטוב עולם ואינו נהנה מעוה"ז בשום דבר, וד'

שהחפשיים מבינים תיכף את החרדים, ויש כאלו חרדים שלא מבינים כלל את המצב.

המזרחים של היום יש ביניהם כל מיני כתות יש כאלו שהם רחוקים מהתורה מאד, ויש כאלו שהם יותר קרובים מהרחוקים, ויש כאלו שהם תינוקות שנשבו לא יודעים את המקור של המזרחיות שזה חלק מהמשכילים, והחזו"א היה מחזיק (זה גלוי ומפורסם במיוחד מהתלמידים של החזו"א) שמי שהולך עם השיטה של המזרחיסטים הוא אוסר את היין במגעו ונעשה היין כמו יין נסך, והטעם הוא מפני שהחזו"א אחז מי שאינו שלם באמונה בהשקפת התורה עם האמונה אפילו אם רק פרט אחד חסר לו הרי הוא נחשב כאילו אינו מאמין ומגעו ביין נחשב כמו יין נסך, כך זה היה פעם המזרחיים.

אבל היום יש מזרחים שהם תינוקות שנשבו וחושבים שכאילו יש להם שיטה אחרת שקבלו את זה במסורה וממילא כך הולכים אחריהם וכך הם גודלים והם תינוקות שנשבו ממש, ויש כאלו שהם פותחים עינים היום וחוזרים מדרכם כי הם רואים לאיפה הגיעו בשיטה הזאת ומתחילים להבין את האמת ונעשים קנאים קיצונים יותר מהקיצונים שלנו עד כדי כך, ולמשל יש היום מלחמה גדולה עם גיוס בנות נורא ואיום והחרדים ע"פ רוב מחזיקים ואומרים שאין שום גזירה ואין שום סכנה לנו, והמזרחיים הם הנלחמים חזק נגד גזירת גיוס בנות, אבל גיוס בנים הם לא נלחמים כי הם מחזיקים בעצמם את גיוס בנים זה קלוקל שלהם שהם נתפסו בציונות ולא רק זה אלא כל השיטה שלהם שהם הולכים עם ציונות, אבל בכל אופן היום יש כאלו שהם מתנתקים גם מזה וחוזרים בהם ואומרים שאסור ללכת לצבא אפילו לבנים, אבל לגבי גיוס בנות יש יותר מהם שנלחמים חזק נגד זה והם מבינים את האמת בענין הזה יותר טוב מהרבה הרבה חרדים.

ועוד דוגמה שהנה בעוונותינו הרבים יש קהלות של חרדים שהם נחשבים מהקיצונים שבקיצונים שתמיד ידעו שאסור להם לקבל כסף מהממשלה לבתי ספר שלהם אם זה בתי חינוך של בנים או של בנות, והיום הם התחילו לקבל בצינעה בשם כתובת אחרת או בכל מיני תחבולות הם עושים בשביל שיקבלו כסף, יש הרבה הוכחות לזה שהנה פעמים בא להם עזרה מהממשלה בכל מיני דברים וזה מוכיח שהם מקבלים כסף, כי המוסדות שבאמת אין להם שום שייכות למדינה לא מקבלים את הסיוע הזאת והרי זה ברור שמקבלים כסף.

זה המצב היום שהעולם התהפך ממש עליונים למטה ותחתונים למעלה, ולכן מי שלא מבקש באמת את האמת לאמיתו הרי הוא מתבלבל היום, ועם כל הבלבולים שיש לו הרי הוא יכול להיות רגוע ולומר לעצמו אני הולך בדרך התורה לפי הרב שלי ואם יש טענה אליו הוא אומר תלך לרב שלי, זה תירוץ טוב לגבי שיוכל לומר את זה לחברים שלו להתחמק מהם, אבל כשיגיע המשיח או כשילך אחרי מאה ועשרים שנה לעולם העליון בבית דין של מעלה לא יעזור שם תירוצים האלה, יגידו לו שהאמת היום היא כל כך גלוי ומה שלא ראה את האמת הרי זה רק שהוא בעצמו אשם מפני שלא חפש באמת את האמת אלא הוא רצה את השקר לכן נתנו לו לילך בדרך השקר.

והנה בכדי להבין יותר טוב את המצב שלנו היום יש לראות ולהבין ממעשה העגל, דהנה בני"י שעשו את העגל במדבר למה עשו את העגל וכי יכולים אנחנו להבין דבר כזה שבני"י

אמונת חכמים, אבל עוד יותר מצוה לברר מי הרב והחכם האמיתי שצריך לילך אחריו ולהאמין בו, היו כאלו גדולי ישראל וגדולי הדורות אמיתיים שכל כלל ישראל קבלו אותם, והיו כאלו שבזמנם לא כולם קבלו אותם אבל שלא בזמנם אח"כ לא היו חולקים עליהם וכולם הודו שהם היו גדולי עולם אמיתיים מנהיגי העולם וראשי העולם.

וגם אנחנו לאחרונה הקב"ה השאיר לנו פליטה אודים מוצלים מאש כמה גדולים אמיתיים, אצל החסידים היו כמה אדמורו"ם ואצל הספרדים כמה חכמים וגם אצל הליטאים היו החזו"א והגרי"ז וכדומה הם היו הגדולים שמקובלים אצל כל העולם כולו, ואפשר לומר שהם העמידו את יסודות הדת של האמונה והמסורה אחרי השואה, ואח"כ לאט לאט זה נשכח כל המסורה והדרך הישנה לכן היום מחדשים חדושים ואומרים שהיום זה אחרת, וכאשר שואלים קושיא על מה שאומרים ומלמדים היום איך אומרים כך הרי החזו"א אמר אחרת, אזי עונים על זה שאם החזו"א היה היום היה אומר אחרת, אבל מי חידש זה שהיום החזו"א היה אומר אחרת זה אנשים מהיום מחדשים את זה לפי סברתם ושכלם, ועי"ז מתנתקים מהשורש מהדרך המסורה ואזי ממילא אין כאן יחוס, כי היחוס שלו מתחיל מהיום שזה שיטה של המשכילים שהיום זה שונה והם קובעים ע"פ שכלם מה צריך להיות היום ולא קובעים לפי המסורה, והרי זה דומה כמו אומות העולם שלא היו יכולים לקבל את התורה, והתולעת הזה נכנס בתוך הכלל בעוונותינו הרבים.

אני מדבר על זה מתוך כאב גדול על המצב שלנו לאן שאנחנו הגענו, אנחנו מקוים שזה הסוף אבל זה לא נראה לפי האופק שזה הסוף של כל הירידה, הירידה של העולם בעיקר זה התחיל לפני שלש ארבע שנים כשהתחיל גזירת הגיוס, וכמו שיש מכחישי השואה שכולם יודעים שזה שטות גדול להכחיש השואה כמו"כ היום יש כאלו שאומרים שאין גזירת גיוס שזה גם שגוען שאין דוגמתו, איתא (רא"ש שבועות פ"ו י"ג) הרוצה לשקר ירחיק עדותו לכן בחו"ל הם יכולים לפרסם שאין כאן גזירת גיוס וכל הגדולים אומרים שאין גזירת גיוס וכל אלו שאומרים שיש גזירת גיוס הם סתם משוגעים, אבל מי שנמצא בתוך הענין מי שמברר ומחפש את האמת אין לו שום ספק שבעולם הוא יודע ברור ומבורר מה שקורה יום יום גזירת השמד הנורא של הגיוס, ואת זה כל האנשים יכולים לדעת ולראות אנשים פשוטים ותלמידי חכמים ורבנים וכל אדם יכול לראות את זה בעינים שלו אין שום ספק כולם יכולים להבין את זה, אבל יכולים להבין את זה רק אם הוא נכנס בתוך הענין ומברר ברור מתוך ברור מפני שרוצה לדעת את האמת בענין זה על כן הרי הוא מחפש את האמת ואז יוכל לראות, כי כל כך קל לראות את האמת בענין הגיוס שאין דבר קל כמותו זה כל כך ברור כל כך בולט כל כך מפורסם למי שרוצה לדעת את האמת.

אבל בעוונותינו הרבים המצב הגיע לכך שהחרדים שאפשר לקרוא אותם ריפורמים הם צועקים שאין גזירת גיוס, שאפילו החפשיים אומרים שיש גזירת גיוס אבל זה לא מספיק צריך להיות עוד יותר, איך יתכן דבר כזה שהחפשיים מבינים טוב שיש גזירת גיוס והחרדים אומרים שאין גזירת גיוס, וגם הרבה פעמים כשיש הפגנות מהקיצונים נגד הגיוס ושואלים החפשיים על מה אתם מפגינים ומסבירים להם על זה שרוצים לבטל את היהדות שלנו אזי הם אומרים אתם צודקים מאה אחוז, יש כמה וכמה סיפורים כאלה

יטכים, שאפילו שזה סתם עגל בהמה שנעשה ע"י כישוף בכל זאת הקב"ה יטכים להם כי הרי זה בני"ש עושים את זה, כמו שכן יש אומרים היום מה שבני"ש עושים הקב"ה תמיד מטכים לזה, ולכן כשראו שהעגל אמר אנכי האמינו שהקב"ה עושה מה שהם רוצים וא"כ הרי זה ראייה שזה טוב, אזי לכן חלק התחילו לרקוד ואמרו אלה אלקיך ישראל אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ולכן שתקו ולא מחו אמרו הערב רב צודקים אנחנו רואים שהשכינה שורה עליו והראיה שהנה הוא אמר אנכי ד' אלקיך אזי מה יכול להיות ראייה יותר טוב מזה ולכן השתתפו והסכימו שזה יהיה ההמשך של משה רבינו, אבל לא התיישבו בדעתם ולא שמו לב שזה היה סיוע מסט"א שהקב"ה עשה להם נס בזה שהעגל פתח את פיו ואמר אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, זה היה הכשול והאסון של כלל ישראל שאנחנו סובלים עדיין מהאסון הזה מהמכשול הזה יותר משלשת אלפים וחמש מאות שנים.

ועכשיו בסוף הזמן של הגלות שכבר סבלנו בגלות כל כך הרבה צרות והשמדות שעברו על בני"ש עד שכבר החומר צריך להיות לגמרי לגמרי שבור ומזוכך ואנחנו צריכים לתקן ולגמור את תקון העגל, ודוקא אז לפני שבר גאון מתגבר הסט"א ושוב פעם מתנפל על בני"ש ורוצה להכשיל אותם באותו השורש של חטא העגל.

וכמו שהעגל התחיל משורש מפני שהיה להם הרבה כסף וזהב כמ"ש בפרשת דברים (דברים א' א') שמשה רבינו אמר ודי זהב כך זה היום, דהנה מה שמשה רבינו אמר בחומש דברים זה היה צוואה לדורות, וכשהזכיר את חטא העגל הזכיר רק את השורש של חטא העגל כמ"ש רש"י (דברים א' א') על הפסוק "ודי זהב" הוכיח על העגל שעשו בשביל רוב זהב שהיה להם שנאמר וכסף הרביתי להם וזהב עשו לבעל ע"כ, וכתוב בשיר השירים (א' י"א) "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" ואיתא על זה במדרש (במדבר רבא י"ג ט"ו) תורי זהב זה רמז על ביזת הים ונקודות הכסף זה ביזת מצרים וביזת הים היתה הרבה יותר גדולה מביזת מצרים וזה ודי זהב, א"כ כאשר משה רבינו אמר ודי זהב הכוונה על ביזת הים שזה מה שגרם להם לחטא העגל, וצריך להבין מה הענין של ריבוי זהב קשור לחטא העגל שהרי מה שכל ישראל היו ששים ריבוא זה מעשרים עד ששים שנה ואם נצרף גם את האנשים שהיו פחות מעשרים שנה ויותר מששים שנה אזי ימצא שהיו הרבה יותר מששים ריבוא יוצא שהיו כמה מליונים, וא"כ כמה זהב כבר צריך להיות מכל אחד הרי מספיק שכל אחד יתן פרוטה של זהב וזה כבר היה מספיק לעשות העגל, למה צריך שיהיה להם הרבה זהב בשביל זה.

אבל הענין הוא מה שמשה רבינו אמר ודי זהב שזה מרמז על ביזת ים סוף וכנזכר למעלה, היה בזה רמז על השורש של חטא העגל שמזה הגיע הכשולן של החטא בפועל, והשורש הוא ששם נמשכו לכסף זה היה הפגם, שאחרי שראו קריאת ים סוף ואמרו בעצמם (שמות ט"ו ב') זה קלי ואנוהו ראו את השכינה כדאיתא בחז"ל (מכילתא בשלח) ראתה שפחה על הים

ממאגליניצע, אמנם זה מחדש אשר נצמח ובראשית במדינת רוסיה ר"ל אם צדיק אחד הולך לעולמו, ומניח בן תיכף מתקבצים יחד הנערים ודוחפים הזקנים לבל יתנו לב ודעת להבחין אם הבן ראוי לעלות במקום אביו, אם לא, ואנשים פשוטים מתרגשים ונוסעים אל זה הבן ומנשאים אותו בגודל כבודם להחזיק בן הצדיק, ומושיבים אותו תיכף על כסא אביו, והזקנים בעל כרחם יענו אמן, ופשוטי עם מתרבים לאלפים, ולרבים עשרת אלפים, ועשו זאת לעיקר, והעיקר עושים לטפל עד שנשתכח החסידות עד גמירא, ועברו ופרצו מאמר הגמרא המתלבש בטלית שאינו שלו, וגם החסידים מתעטפים בטלית שלו שאינו לפנייהם, אבל לפני הבורא יתברך אין נסתור, והקב"ה אומר מי יוכל לרמאות אותי וכו' ע"ש, ומסיים שם בזה הלשון, וכל איש צריך לרחמים גדולים.

נמשכו לערב רב, יש מחלוקת בראשונים אם בני"ש נמשכו לערב רב והשתתפו בעשית העגל או שכל החטא של בני"ש היה מפני שלא מחו בעוברי עבירה, יש אומרים שכל החטא היה מפני שלא מחו בעוברי עבירה, ויש ראשונים שאומרים שחלק קטן מבני"ש השתתפו יחד עם עובדי ע"ז של הערב רב ועבדו את העגל, והנה לפי שני השיטות צריך להבין איך יכול להיות שבני"ש נמשכו לעגל וגם למ"ד השני שבני"ש שתקו למה שתקו איך יכול להיות דבר כזה שבני"ש לא מחו על דבר חמור כזה.

ויש להבין את זה כך דהנה כאשר השטן הראה להם דמות מטה של משה רבינו שכבר מת ויש לוייה שלו בשמים אזי האנשים היו מבוהלים אמרו משה רבינו איננו מה יהיה, צריכים עכשיו שיהיה דוגמת משה רבינו חדש לכן דחוף מאד לעשות ראש כי אם לא יעשו ראש אזי יהיו אבודים, זה היה הטעות שנתפסו על זה מי יהיה ראש תיכף ומיד, ומכיון שבוודאי לא היו יכולים להשתוות ולהתאחד שיסכימו כולם לראש אחד מפני שכל שבט יאמר שהראש יהיה משלהם ויהיה מחלוקת גדולה, אזי החליטו לעשות עגל שלא יהיה שום טענה כי הוא לא שייך לשום קהלה ולשום שבט אזי ממילא כולם יהיו מרוצים מזה, נמצא שזה שהיו בהולים ומבוהלים לעשות ראש בדחיפות ולא היו יכולים לחכות אפילו יום אחד (להתיישב יותר מה לעשות ע"פ האמת) זה מה שגרם להם להגיע עד ע"ז לעשות העגל.

וכמו היום יש מצב כזה בעולם ונתפוס דוגמא אחת, הנה כשמסתלק ראש ומנהיג של אחד מהקהלות לא משנה איפה באיזה עדה וקהלה ולמשל אם זה אצל חסידים כשנסתלק אדמו"ר אזי חייבים תיכף בהלוייה למנות מישהו ממלא מקום, אם אין ממלא מקום הראוי אזי יקחו מישהו אחד מצאצאיו שיהיה ראש לא משנה אם הוא ראוי או לא העיקר שחייבים לעשות ראש א"א בלי זה לא יכולים להמשיך אפילו יום אחד, המקור להנהיג זאת זה ענין של מפלגה מכיון שצריך להמשיך את ענין המפלגה וא"א להמשיך כך בלי ראש מפלגה לכן חייבים לקבוע מי יעמוד בראש, ואח"כ על מה שהם בעצמם קבעו והחליטו שהוא ראש נהיה כבר שעליו נאמר מצוה לשמוע בקול דברי חכמים, וכולם סוגרים את העינים ולא מתבוננים מה האמת ואיפה האמת אלא אומרים הרב שלנו אמר כך וזהו, זה רק דוגמא להראות התמונה של המצב היום, (שאנשים קובעים בעצמם מי יהיה הראש שלהם ואח"כ אומרים שעליו נאמר בתורה לשמוע בקולו אפילו שאומר על שמאל שהוא ימין)¹⁰.

וכמו גם בחטא העגל זה היה דומה לזה דהנה כתוב בספה"ק שהעגל צעק אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, והנה בני"ש בוודאי לא חשבו טפשות כזאת שהעגל הוציא אותם ממצרים, אלא ההסבר הוא כתוב בספה"ק שהם רצו שהשראת השכינה שהיתה על משה רבינו עד שהשכינה היתה מדברת מתוך גרונו (זוה"ק פנחס רל"ב) שעכשיו זה יהיה נמשך על העגל הם קבעו כך ורצו שהקב"ה

¹⁰ הוספת המעתיק, וכן מובא בספה"ק עבודת יששכר בסוף הספר בליקוטים (מהרה"ק ר' ישכר בעריש מוואלבהר זצ"ל), וז"ל ומן הבעש"ט היה הולך כסדר הזה, זה הולך לעולמו, וזה בא, ובא השמש וזרח השמש, אם צדיק אחד הלך לעולמו ונשאר אחריו בן הגון הראוי למלא מקומו, אבל מקומו באמת, כפי ראות עיני החסידים השלימים הדורשים ד' בכל לבבם, וראו והבינו בעין שכלם אשר הבן יכול לטהר נשמות ישראל ולהביאם תחת כנפי השכינה, אזי נתקבצו ונתדבקו כולם כאחד, וענו ואמרו, יחי הבן במקום אביו ויתמלא מקומו, אבל אם ראו והבינו אשר אין בידו למלא מקומו, לקחו את הבן הזה עמם יחד לבקש דרך ד' אצל צדיק וחסיד אחד מתלמידי אביו אשר הוא יורה להם דרך ד', גם לפעמים הלכו עם הבן הזה ודבקו לצדיק אחר בדורו אשר לא היה כלל מתלמידי אביו כן היו דרך החסידות אצל הרבי מלובלין עד מורי מרן הרב בצללה"ה

זה חוזר ביחד, ואז האדם מקבל איזה השראה מיוחדת של כל הנשמה שכבר היה לו, כי כל יום מאיר על האדם ניצוץ אחד מהנשמה וכשאדם צעיר יש לו את כל חלקי ניצוץ הנשמה שנמצאים אצלו כולם, אבל כשאדם מתבגר לאט לאט כל יום נסתלק ניצוץ אחד עד שבסוף נשאר ניצוץ אחד ואז הוא נחלש גם בגשמיות מפני שיש לו חיות מעט, אבל לפני הפטירה באים אליו שוב כל אותם הניצוצות שכבר הלכו, ולכן רואים הרבה פעמים על אדם חולה שפתאום לפני הפטירה יום או יומים הרי הוא מתחזק ונראה כאילו הוא מתחיל להתרפאות ולהיות בריא (לא בכל הפעמים זה משפיע כך אבל לפעמים זה משפיע כך), אבל זה בכח התוסף רוחם יגועון שלפני הפטירה כל חלקי הנשמה שהיה לו בכל החיים שלו נאספים אצלו עכשיו בכדי לצאת.

וכמו שזה כך לפני סוף החיים של האדם כמו"כ אפשר ללמוד מזה לגבי סוף העולם לפני הגאוו"ש, דהכלל הוא שכל דבר הרי זה שייך בעולם שנה ונפש ומה שיש בנפש יש גם בעולם, ועל כן בסוף העולם בסוף הגלות של אחרית הימים לפני הגאוו"ש שזה המצב שלנו, הרי זה גם חוזר לנו כל הניצוצות כל הכח שהיה לנו פעם וכל הקלקולים וממילא יש כל האורות ג"כ אבל זה בהסתר כי בחיצוניות הרי זה נראה כאילו שהעולם הוא מלא חשך, אבל בכל אופן מגיע וחוזר לנו הכוחות האלו ולכן עכשיו יש מלחמה אדירה בין שני הכוחות, וכמו שאיתא בספה"ק שהאדם לפני שיוצאת ממנו נשמתו אזי המלאך המות שהוא היצר הרע עומד עליו ונותן לו נסיון שיכפור ח"ו, והנסיון הוא בצורה כזאת הוא מצער את האדם בצער נורא שא"א להשיג ואומר לו שאם ישתחוה לע"ז או יכפור ח"ו אזי ישחרר אותו מהצער, ולפעמים יש אנשים שיש להם נסיון הזה שלא יכולים לעמוד בצער הזה שזה כבר חלק מצער המיתה ולכן הם נכנעים ח"ו, ואז יוצאת נשמתו והיצר הרע לוקח אותם לחלקו ח"ו הרוח שלו נכנס לחלקו, אבל מי שרגיל כל החיים שלו ללחום על האמת ללחום בשביל כבוד ד' אזי הוא יעמוד בנסיון הזה כי מכיון שהרי היה הוא רגיל ללחום נגד היצר הרע ולא התפעל ממנו

ואפשר שיבוא לידי הודאה ח"ו מאי תקנתה להנצל ממנו, יכון בשלשה עשרה עקרים של אמונה, ואם אינו בשכלו או שאינו יודע על פה יקראו לפניו וכו' והוא יודה להם וטוב לו ע"כ, וע"ש הנוסח שיאמר.

וגם לשומרי תורה ומצוות יש הנסיון הזה ד' ישמור כדמובא בשומר אמונים (מאמר שר"ק ויעו"ש פרק ז) וז"ל, והנה ראשית כל בצאת נפשו של אדם אז בא אליו המלאך הגדול והנורא שהוא מלא עינים, והאדם ברואה אותו נהפכו מייעו בקרבו ונשתנה תואר פניו מגודל הפחד והמורא מהמלאך הגדול והנורא שחרבו שלופה בידו עם כד של סם המות.

ואם זוכה האדם יוצא נשמתו כמשחל בניית מחלבה, ונשחט על ידי סכין כשר ומתוקן, ומתגלה עליו השכינה בלוי"ת צדיקים וקדושים ונשמות קדושות לאלפים, המצפים לביאתו בצאת נפשו ממנו, ומלויים את מטתו בבכי והספדים עד לאחר הקבורה, שמכניסים נפשו לעין לא ראתה אלפים וזולתך בשירות זמרות ובתשבחות, ועולה מגן לגן ומהיכל להיכל, עד שזוכה לבא אל שרשו ומקור מחצבתו, ואתכלל ואתקשר בצרורה דחיים דלעילא, כמו שכתוב (שמואל א כה) והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים.

ואם אינו זוכה ח"ו בא אליו המלאך הגדול והנורא והעצום המלא עינים, והוא הוא המלאך בעצמו שפיתה אותו לכל העבירות, וככה מנסה אותו עוד לפתות אותו לכפור באלקי ישראל ח"ו, כמו ששמעתי מפי איש זקן בהיותו יושב זמן מה אצל הרב הקדוש והנורא ר' אהרן מטשערנאבל ז"ע, ובא דפעשע מחסיד אחד שצריך לרחמים והיה מצוה להשיב ברכת רפואה, והחסידיים דשם באותו מקום שנשקבלה הדפעשע הבינו מתשובת הצדיק שכבר אפס התקוה שהיה כבר לאחר הגזירה רח"ל ונתקבצו סביב למטתו של החולה, וכיון שהגיע סמוך ליציאת נשמתו פתאום נתעורר זה האברך החסיד בבכי רב וצעקה, וסיפר להעומדים סביבו אשר בא אליו המלאך הפלוני בתפוח של זהב וקבוע בו כל מיני מרגליות דנהורין, ובידו השני עבודה זרה, ואמר שבאם ישתחוה לאותו עבודה זרה אז יתן לו זה התפוח, ויחזור ויבריא אותו, וכל כך היה גדולה פיתויו שכמעט שנתפתה אליו, ופתאום בא אליו רבו הקדושים מטשערנאבל וצעק והרעים בקול גדול על המלאך, מה תרצה מזה האברך אין לך רשות לפתות אותו, ותיכף הרף ממנו, ובכלותו לספר זאת יצאה נפשו ושבק לנו חיים זה האברך.

מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ואחרי כל זה פתאום נמשכו לכסף והתחיל להיות צמאון לכסף עד כדי כך שלא רצו לזוז משם עד שהקב"ה הראה להם שהענן הלך למדבר ואז הצליח משה רבינו לנתק אותם, כי לאחר שראו שבאמת השכינה לא נשארת אתם אלא השכינה מסתלקת מהם עזבו את ביזת הים, עדיין היו יהודים של פעם שכאשר ראו שהשכינה לא אתם הקב"ה הולך למקום אחר אזי עזבו את הכסף ורדפו והלכו אחרי הקב"ה, אבל עכ"פ הפגם כבר היה כי מכיון שנמשכו לכסף ומשה רבינו היה צריך בעל כרחם להסיע אותם משם כמ"ש (שמות ט"ו כ"ב) ויסע משה שהסיעם בעל כרחם אזי נשאר זה פגם, ואצל בני עליה כאלו שלפני רגע ראו את השכינה שזה היה בחי' של נבואה הרי זה היה נחשב לפגם גדול, וזה מה שמשה רבינו אמר להם "ודי זהב" משה רבינו קשר את הסיבה לחטא העגל לנטיה של כסף שהיה להם בביזת הים.

ואע"פ שהיו יכולים לומר הרי הקב"ה הזמין לנו כסף והשפיע לנו טובה עשירות כזה בדרך היתר א"כ אנחנו צריכים לקבל את זה למה שלא נקח שהרי בשביל מה הקב"ה השפיע את זה לכאורה בכדי לקחת את זה, ולכן נתנפלו על זה כמו להבדיל הדבורים על הדבש ולא רצו להתנתק מזה, עד שראו שבאמת השכינה לא נשארה אתם אלא התחילה ללכת אזי ממילא גם הם נסתלקו משם והלכו אחרי הקב"ה, אבל עכ"פ המשיכה הזאת לכסף זה היה השורש מה שגרם עד שהגיעו בסוף לחטא העגל ממש בפועל, ובמקום אחר הסברנו את זה באריכות למה להיות נמשך לכסף זה קשור לע"ז^{ס"ה} כמ"ש (שמות כ' כ') אלקי כסף ואלקי זהב שאם אדם נמשך לכסף הרי הוא יכול להיות נמשך עד ע"ז ח"ו ואין כאן המקום להאריך בזה, עכ"פ כך זה היה השורש.

יא

והנה כתוב בפסוק בברכי נפשי (תהלים ק"ד כ"ט) "תוסף רוחם יגועון" ומפרש האור החיים הק' (בראשית מ"ז כ"ט) שלפני שהאדם מסתלק מן העולם אזי תוסף רוחם בא לו תוספת רוח של כל חוזק הנשמה שהיה לו במשך החיים שלו עכשיו

^{ס"ה} הוספת המעתיק, מובא בלקוטי מוהר"ן (קמא סימן כ"ג ב) וז"ל, כל עבודות זרות תחובים בממון. ובשביל זה ממון עם אותיותיו גימטריא ק"ם, כנגד ק"ם קלין שהשכינה צווחת 'קלני מראשי קלני מזרועי' (סנהדרין מ"ה) על אלו הנופלים בתאות ממון, שהם עבודה זרה כלולים מעבודות זרות של שבעים אמות.

^{ס"ו} הוספת המעתיק, מובא בספר שבט מוסר (פרק כ"ז אות ל"ה) וז"ל, יצר הרע בעת יציאת נשמתו יפתהו שיכפור בקונו וינצל, והאיש אשר הלך אחר עצתו כל חייו, בראות עצמו בצער המיתה מתפתה ושומע לו וכופר, בחשבו שעם זה ינצל מאותו צער, לא כן המחזק כל חייו בהקב"ה ובתורתו, בועט בעצת ס"מ הרעה [מפני] שהורגל שלא לשמוע לו, ולכן בבואו אז לפתותו אינו נוטה אוזן, אדרבא מקללו ומודיע לו שהבל הוא.

וספר לי חד מרבנים שאביו הרב ז"ל הלך בשליחות ובאחת הערים שנכנס היה כת בחורים שכל ימיהם היו באכילה ושתיה ומלאו תאוותם מכל מה שלבם חפץ וכו', וחלה אחד מהם למות וכשנכנס בחליו התחיל לצעוק בקול מר והיה אומר לעומדים אצלו, הצילו אותי מזה העומד לפני וחרב שלופה בידו לחתוך בשרי חתיכות חתיכות וכו', אמרו לו החכמים שיאמר שמע ישראל וגו' ויתודה על חטאיו, והוא ענה חלילה לו מעשות זאת כדבריכם משום שהשטן העומד כנגדו אומר לו שאם יאמר כן יעשה בו שפטים, ואם לא יאמר הוא יצליחו מצער חליו וכו', והפצירו בו עד בוש ולא אבה לשמוע בקול מוריו ויצאה נפשו באמרו אינו אומר שמע ישראל ונפנה והלך לחרפות, והחכמים פרושו מאצלו מיד שלא ידבק בלבושיהם מטומאתו.

הרי כיון שהרשע מתדבק בחייו עם ס"מ גם במותו מפתהו לכפור, לכן תקנו הקדמונים ז"ל שימסור מודעה בחייו שאם ח"ו מסבת בלבול דעתו יודה ח"ו אל דברי המסית יהיו דבריו כחרס הנשבר וכדבר שאין בו ממש, וע"ש את נוסח המודעה מה שיש לומר.

והנסיון הזה הרי הוא לא רק לרשעים אלא לכל אדם כדמשמע בשבט מוסר (שם אות מ"ה) וז"ל, גם מצאתי בספר 'קצור שני לוחות הברית' (סוף הספר סדר הידוי דף ק"ג.) וז"ל, מצאתי במגלת סתרים של מקובל גדול וכתוב שם בשם הישיש הזקן המקבל ר' יהושע ז"ל שקבל מרבו ז"ל כי האדם בשעת יציאת נשמתו השטן עומד על ימינו לשתנו ואומר לו כפר בד' אלקי ישראל, והנשמה ממאנת

שבזה תלוי כל העתיד הנצחי של האדם שישראל לגאוו"ש ולעת"ל שזה תלוי בזה.

ולאור האמור שהיום יש נסיון בענין המשיכה לכסף יש להבין את ענין שכחת התורה שיש היום, שכחת התורה מגיע מהשורש של ודי זהב שמפני שנמשכים לכסף לכן יש שכחת התורה.

יב

והנה הנסיון היום של משיכה לכסף הרי הוא יותר קל לעמוד בו מאשר בבזית הים בזמן המדבר, כי אז אע"פ שהיה להם מספיק כסף כבר מבזית מצרים וא"כ לכאורה למה צריכים גם לקחת מבזית הים, אבל בכל זאת כשראו כסף שאפשר לקבל ולא היתה סיבה שלא לקחת מפני שלא היה שום איסור לקחת כי המצרים כבר מתו כולם והיה הפקר הכסף הם הצילו את זה ממש מזוטו של ים לכן זה היה נסיון קשה למה לא לקחת כשאינן שום סיבה, ובכל זאת היה עליהם טענה על עצם המשיכה לכסף עד שמשה רבינו לא נתן להם לקחת, אבל היום יש מספיק סיבות למה לא לקחת מפני שאנחנו יודעים את הכוונה שלהם שהם רוצים להרע לנו בזה שמחלקים את הכסף, ולכן היום הנסיון הרבה יותר קל לעמוד בו שלא לקחת מהם כסף כי אנחנו יודעים ברור שהם רוצים להרע לנו ע"ז.

ואותם שלוקחים הכסף מהם ואומרים אנחנו נשמור שזה לא יזיק לנו צריך לדעת שזה לא טענה וזה לא נכון, דהנה יש כאלו מוסדות שקבלו עד עכשיו וגם עכשיו ממשיכים לקחת אע"פ שהם כנגד כל הפשרות של היום ובכל זאת לוקחים כי אומרים בלתי זה א"א להמשיך עם המוסד וכדומה, אבל מבטיחים שברגע שיראו שמשרד החינוך מתחיל להתערב בחינוך שלהם אזי יפסיקו לקבל הכסף מהם כך הם הבטיחו ובטענה זו המשיכו לקבל, ומה קורה במציאות שהנה עכשיו הגיע המצב שכבר א"א לומר כך כי המשרד החינוך מתערב גם אצלם ויש לזה מספיק הוכחות ובכל זאת ממשיכים לקחת ונכנעים לתנאים של משרד החינוך שמתערב בחינוך שם, דהנה היה אסיפה שהיו שם רבנים ורמ"ם אנשים

אותםבים יפו תוך ג' ימים לטבעתם, וכל מה שנטבע מששת ימי בראשית עד זמן שלמה הכל הקיא ים יפו ליבשה ומשם נתעשר שלמה, ומה שנטבע מזמן שלמה עד זמן קיבוץ גליות הכל עתידה ים יפו להקיא אותם ליבשה, והמשיח יחלק אותם לכל צדיק וצדיק חלקו, הה"ד כי שפע ימים יינקו, וגם כל המטמוניות שתחת העפר עתידה הארץ להיות נעשית מחילות מחילות להתגלגל ולהוליד כל אוצרות המלכים, ומוליד אותם לארץ ישראל כדכתיב ושפוני טמוני חול וגו', והכל יתגלה בתוך ארץ ישראל למלך המשיח והוא יחלק אותם לאנשי קיבוץ גליות לכל אחד חלקו, וישבעו ממון רב לאותם שהקפידו על ממונם ועל גופם ישארו גשמיים ושבעים ממון, ואותם שלא חשו על גופם ועל ממונם אלא על רוחם בלבד הקדוש ברוך הוא עושה אותם בריה חדשה, ומוליד אותם לגן עדן התחתון כנזכר.

^ס סיפר לי יהודי נאמן שאני מכיר אותו שבעצם הוא קנאי אבל הם לא ידעו מזה (זה היה לפני כמה שנים בתחלת גזירת הגיוס), הוא עוסק עם בחורים חלשים ועוזר להם והם ידעו קצת עליו שעוסק עם בחורים, והגיע אליו לבית משלחת מהם והציעו לו שיעבוד בשבילם, ואמרו לו כך שמכיון שיש הרבה בחורים חלשים שצריכים לחזק אותם אזי יסדו נחל חרדי בשבילם וטוב שיבואו לשם, ואולי אתה תבין שכדאי לשלוח אותם לשם ושם יעשו אותם בני אדם ויעזרו להם ולכן שישלח אותם לצבא, והציעו לו על זה אלפים ורבבות יתנו לו בחינם אוטו ודירה ששוה אז בזמנו עשר מיליון דולר, ויתנו לו משכורת כל שנה חוץ מכל ההוצאות שישלמו לו נוסף לזה יתנו לו ריחוק של עשר מיליון דולר לשנה כל כך מוגזם יכולים להאמין כי ישי להם הרבה מאד כסף למטרה הזאת הם שופכים מליונים כדי לחלן את החרדים, והיה אז מוגזם אבל עכשיו שאנו רואים את המצב הזה אנחנו יכולים להאמין למפרע שזה כך, והוא לא רצה לגלות להם שהוא נגדם לכן התחמק מהם ואמר להם שהוא צריך להתיישב כי עכשיו הוא עסוק באיזה ענין ואין לו זמן לדבר ואם יתיישב שהוא מוכן להם אזי כבר יתקשר אליהם, כי רצה שיעזבו אותו וכך יעזבו אותו שרואים שהוא לא נגדם כך סיפר לי היהודי הזה. אין מושג כמה הם שופכים כסף כדי לחלן את החרדים, הכל זה ענין של די זהב המשיכה אחר הכסף.

בחיינו אע"פ שהיה קשה לו כמור"כ גם לפני פטירתו הרי הוא לא יתפעל מיסורין אלו, זה המצב של נסיון כזה שהאדם עובר לפני פטירתו ד' ישמרנו, על כן האדם צריך להכין כל החיים שלו^ט שיהיה חזק שלא יפול ברגע אחרון.

המצב שיש היום הוא שאנחנו עכשיו בסוף העולם ולכן יש לנו נסיון אדיר לכל מי שלא רוצה להכנע לקליפה ולטומאה של היום ולא רוצה לקבל שום כסף מהכופרים, וצריך לדעת שהסיבה והמטרה שהם רוצים לתת לנו כסף הרי זה רק כדי להשמיד את כל היהדות, מי שרוצה לקבל מהם כסף הוא יכול להיות עשיר ולמשל מי שנהיה מוסר ומגייס בחורים לצבא השמד הרי הם נותנים לו אלפים ורבבות^ט, נמצא שזה הנסיון של המשיכה אחר הכסף שהיה בזמן העגל הרי זה תוקף אותנו היום באותו הצורה, הקב"ה מביא לנו את הנסיון הזה במיוחד כדי שנוכל לתקן את השורש של חטא ע"ז, מפני שאנחנו כבר הגענו לשלב הזה של לתקן את השורש, אחרי שהאדם מתקן את החטא הרי הוא צריך לשרש אחריה לתקן גם את השורש שהביא לחטא ובפרט בחטא של ע"ז צריך לשרש אחריה, על כן מכיון שכבר עברנו כל מיני תקונים בעולם שלאט לאט הרי זה הוריד את הפגם של העגל, אבל נשאר עדיין השורש של חטא העגל ועכשיו אנחנו חוזרים חזרה לשורש לכן הקב"ה עושה כך שיהיה נסיון של כסף כי זה התקון האחרון להוציא ולבטל ולתקן את השורש, והשורש הוא המשיכה לכסף שבנ"י נמשכו לכסף כמ"ש ויסב משה את העם מים סוף תורי זהב ודי זהב זה היה השורש, לכן זה התקון שמבוקש מאתנו היום שלא להמשך אחר הכסף.

לכן מי שיסתכל בעין חודרת על המצב שיש היום מי שיבדוק את הענינים היטב, יבוא להכרה שכל הקלקולים שהולך היום וכל ההשמדה שהצליח השלטון הכופר לשנות את החרדים, הרי זה הכל מפני רדיפת הכסף שנמשכים לכסף, ומי שעומד בנסיון הזה זה תקון על חטא העגל, נכון שזה יסורים גדולים כאשר האדם אין לו כסף והוא סובל מעניות זה קשה מאד, אבל סוכ"ס הרי הוא עומד בנסיון הזה האחרון של בחי' יציאת הנשמה של סוף העולם בגלות ח"ו

^ט הוספת המעתיק, הנה בענין זה מי שרגיל כל החיים שלו ללחום נגד יצור אזי גם בסוף ימיו יהיה לו יותר קל מלחמת היצר, מעין זה איתא שכל דרגתו לעתיד לבא יהיה כפי מה שהרגיל את עצמו כל החיים שלו, וגם שכדי לזכות לעוה"ב צריך שלא יהיה משיכה לכסף, והואיל וקשור ענין זה לאהבת הממון על כן אמרנו להעתיק זה כאן מעין הענין הזה ג"כ, והוא מה דאיתא בחסד לאברהם (מעין ג' נהר כ"ב) וכמור"כ מובא זה בנועם אלימלך (פרשת קדושים בסוף בשינוי לשון קצת שלא מחלק בין יושבי אר"י וחר"ל אלא בין שני סוגי צדיקים, וז"ל של חסד לאברהם, ובאותו היום יחיו המתים שבארץ, ובאותו היום יסתלקו חומת האש מירושלים, ובאותו יום יבנה בית המקדש באבנים טובים ומרגליות, ובאותו יום יחזרו המתים שבארץ ישראל בעת חיותם בריה חדשה רוחניים, וכן הז' אלפים הנמצאים חיים, כולם בריה חדשה גוף רוחני, כגופו של אדם הראשון קודם החטא וכגופו של [חנן ו]משה רבינו ע"ה [ואליהו], וישוטו כולם באויר מעופפים כנשרים וגו', וכל זה לעיני אנשי קיבוץ הגליות: וכשישראל בני קיבוץ גליות יראו שאחיהם נעשה בריה חדשה, ופורחים באויר ללכת ולדור בגן עדן תחתון ללמוד תורה מפי השם יתברך, אזי יתקבלו בני קיבוץ גליות דאגה בלבם ודאבון נפש, ויתרעמו למלך המשיח ויאמרו וכי אין אנו בני ישראל כמותם, מאין זכו הם להיות רוחניים בגוף ונפש מה שאין כן אנו ולמה נגרע:

ואומר להם מלך המשיח כבר נודע ומפורסם שכל מידותיו של הקדוש ברוך הוא מדה כנגד מדה, אותם שהיו בחו"ל והשתדלו לבא בארץ כדי לזכות לנפש טהורה, לא חשו על ממונם ולא על גופם, ובאו בים וביבשה, ולא חששו להיותם נטבעים בים, או נגזל ביבשה, או להיותם שבויים ביד אדונים קשים, ובעבור שעשו העיקר מרוחם ומנפשם ולא מגופם וממונם, לכן חזרו רוחניות מדה כנגד מדה, ואתם שהייתם יכולים לבא בארץ כמותם ונתרשלתם לבא בעבור חמדת הממון וחששתם לממוניכם וגופכם ומהם עשיתם עיקר ומנפשכם ומרוחכם עשיתם טפל, לכן נשאתם גשמיים מדה כנגד מדה. ולחמדת ממון שחמדתם הנה הש"י נותן לכם ממון בלי שיעור, שכל כסף וזהב ואבנים טובים ומרגליות הנטבעים בים כל הימים, מושבע הים להביא

שם לילדים דבורים נגד ד' נגד הדת ד' ישמרנו, וגילו להם כל ההשחתות שיש בעולם דברו אתם דברי השחתה שאין האוזן יכולה לשמוע ואין הפה יכול לדבר מה שספרו להם, וטענו שהרי צריכים הכל הילדים לדעת כך היום זה השיטה, ויש כל מיני ספורים כאלו בחו"ל, לאט לאט הם עכשו מתחילים להכנס ולהתערב יותר ויותר במוסדות וטוענים שלא מספיק לומדים למודי חול וכל מיני דברים במוסדות, זה התחיל כבר לפני כמה שנים אבל עכשו זה נהיה בצורה גסה מאד נורא נוראות, זה המצב הנורא שיש היום.

יג

וגם כאן בקרית ספר קרה אסון כזה ששוטרים ושוטרות הלכו ברחוב וילדים קטנים הלכו לחיידר והם תפסו את ידיהם וליוו אותם והתחילו לדבר אתם, ועוד ספור היה בגן ילדים אחד נכנס אבא לתוך הגן וראה נדנדה שמכל צדדיו יש דגל של מדינת ישראל, ושאל את הגננות למה זה כך והסתכלו עליו כאילו הוא משוגע מה רע בזה אם יש דגל של הציונים, והוא חיכה שם בגן עד שיבואו כל ההורים וכשהגיעו כל הילדים עם ההורים שלהם ואמר להם זה אזי כמעט כל ההורים לא הבינו מה הוא רוצה מה רע בזה, כל השיטה היום נהיה ציונות עד עכשו ידענו לא רק החסידים אלא כל הבני תורה הבינו מה שהגרי"ז והחזו"א קבעו במסמרות, שאסור להשתתף במדינת ישראל ומדינת ישראל הרי זה טריפה, מפני שזה אפיקורסות וכל יסוד המדינה הרי זה נגד התורה ועכשו כבר לא מבינים מה רע בזה.

היה עובדא אצל החזו"א (זה היה אחרי השואה שנעשה כבר המדינה אבל הרעיון של הציונות ולבנות המדינה התחיל כבר הרבה לפני השואה) שנכנס אצלו יהודי ששיבח את הענין של המדינה שזה ישועה גדולה לכלל ישראל ושמח ואמר ב"ה שיש מדינה, אמר לו והחזו"א לקח גמרא מסכת כתובות והראה לו שכתוב שם (ק"א. ג') שבועות השביע הקב"ה את ישראל שלא ימרדו באומות העולם ולא יעלו בחומה ולא ידחקו את הקץ כמ"ש בשיר השירים (ב' ז') השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאות או באילות השדה, שהפירוש הוא שאם לא עומדים בשבועות האלו ולא מקיימים את השבועה אזי אני מתיר את בשרכם שיהיו כמו הפקר ח"ו כצבאות ואילות השדה שהגויים ישימו אותם כמו צבאות ואילות השדה, והחזו"א הראה באצבע שלו על הגמרא ואמר זה מה שעברו על זה וזה מה שהתקיים בשואה, השואה הגיע בגלל שעברו על השבועות האלו ואתה אומר שהציונות זה דבר טוב איך אתה מעיז לומר דבר כזה נגד הגמרא.

יש כל מיני מאמרים של הגרי"ז ושל החזו"א בענין זה עד כמה זה פסול ואסור ענין של המדינה והציונות, החזו"א אמר שמאמין שהמדינה זה יתבטל לא יהיה לזה קיום (בתוך שנה כי טריפה לא חיה יותר משנה – מעשה איש ח"ח), והגרי"ז אמר (הרב מבריסק ח"ג עמ' 322) שמפחד שזה כן יתקיים מפני שהשתתפו אתם החרדים במוסדות של הישיבות והת"ת ומזה הקדושה הם ינקו את הכח להתקיים כמה זמן אבל לא שזה יתבטל תיכף, החזו"א הלך לאפות מצה בשנה ראשונה כשקם המדינה ובדרך אמר איזה שמחה גדולה שיכולים ללכת לאפות מצות לא היה אפשר להאמין לא חשבתי שאחר שיהיה המדינה שנה שלימה שיתנו לנו לאפות מצות וב"ה יכולים לאפות מצות כך הסתכל על המדינה, שאלו את הגרי"ז מה יהיה הסוף מהמדינה ואמר שהסוף יהיה שמד (הדור והתקופה קצ"ד), מה שאמר הגרי"ז בפירוש שהסוף של המדינה זה יהיה שמד עכשו זה מתקיים במלואו, והיום

שמונים על הצבור, ודנו על הענין הזה מפני שהגיעו תלונות מהורים ומנהלים שבאמת באים ומתערבים נורא ואיום וספרו כל מיני ספורים איך שמתערבים (שמונעים ואוסרים לספר על עניני אמונה וכדומה), על כן צריכים להוציא פסק שאסור כבר לקבל שהרי אלו מנהלי המוסדות אמרו בפירוש שאם יתערבו אזי לא יקבלו יותר מהם, ואותם הרבנים בשמעם את זאת אמרו שנדון בזה, וישבו ודנו בזה והגיעו להחלטה ופסקו שאפשר לומר שעדיין זה לא נחשב למתערבים, ולכן עדיין לא צריכים למנוע ויכולים להמשיך לקחת כסף מהם בינתיים, אבל אנחנו נשמור שלא יהיו מתערבים.

רואים מזה שמי שלוקח מהם כסף אזי אפילו שכבר מתערבים בצורה מפורשת שזה נורא ואיום (אין עכשו המקום לספר איזה התערבות יש) בכל זאת אומרים שזה לא נקרא שמתערבים וממשיכים לקחת, וכבר עכשו הם מתערבים ועושים גזירות יום יום נגד התורה בצורה נוראה, ונזכיר דבר אחד שהנה באים משרד החינוך מוציאים את המלמד החוצה ומדברים עם הילדים מה שרוצים דברים נוראים, מי שלא יודע אין לו מושג איזה דברים נוראים שמספרים לילדים, יש קוים של טל' שמספרים הורים מה שבדקו מהילדים מה שהם מספרים דברים שההורים לא יודעים בכלל, זה מה שהולך כבר עכשו בבתי ספר אלו שהם נחשבים לטובים שהם אומרים שהם לא נותנים להם להתערב זה נורא ואיום המצב.

והקלקול הזה שהתחיל כאן בארץ הקודש בעוונותינו הרבים שנתנו להם מקום דריסת רגל בבתי החינוך אצל החרדים הרי זה מתפשט גם לחוץ לארץ, דהכלל הוא שכל הדברים צריכים לצאת מא"י שהיא גבוהה מכל הארצות ז"א שההשפעה יוצאת מא"י גם השפעה רוחנית וגם השפעה הגשמית הכל הולך דרך א"י כך כתוב בספה"ק, והחת"ס אומר דבר נורא אם לא יהיו יהודים שומרי תורה ומצות בא"י אזי יתבטלו כל המועדות, כי כל זמן שיש יהודים בא"י הם השליחים שממשיכים את ההמשך של קדוש החדוש ואם לא יהיו יהודים שומרי תורה ומצות בא"י אז לא יהיה המשך של קדוש החדוש ולא יהיו מועדים כך אומר החת"ס, ז"א שהכל יוצא מא"י כמ"ש (ישעיה ב' ג') כי מציון תצא תורה, והכלל הוא זה לעומת זה כל דבר שיש בקדושה לעומת זה יש גם בקליפה, ולכן אם יש קליפה בא"י אזי הרי זה משפיע לכל העולם כולו כי זה לעומת זה, ולכן היום השפעת הקליפה יוצאת מארץ הקודש מה שנכשלים כאן הרי זה עובר לאט לאט לכל העולם כולו.

יש שיטה חדשה שהתחיל מכאן שכל הממשלות הולכות היום בשיטה זו, השיטה הזאת זה שצריכים ללמד לילדים ולפתח אותם שידעו הכל מה שיש בעולם, זה הגזירה שיש עכשו הם כותבים את זה בפירוש שהמוסדות צריכים לחתום על זה בכדי שיוכלו להמשיך לקבל כסף מהם,

יש איזה ארגון של חפשיים שהם מעוניינים לשנות את החרדים ונותנים הרבה כסף למוסד בתנאי שיחתמו שישכמו ללמד עם הילדים לא רק אמונת ישראל אלא גם האמונה של הישמעלים והנוצרים ימ"ש שכל זה ילמדו שידעו הכל, וכמעט כל המוסדות חתמו על זה ואומרים שהם סתם חותמים אבל לא נעשה זה ולא נציית להם, וב"ה היו כמה רבנים אחדים שיצאו נגד זה ועשו רעש ורובם (ואולי כולם) חזרו בהם, אבל עכשו באנגליה היה לאחרונה שנכנסו מצד הממשלה ומשרד החינוך שם למוסד חרדי אחד, ודברו

וקרא אליו לכמה אנשים מחסידי סאטמר ואמר להם שהוא רוצה שיקימו חדר בב"ב בידיש, והם אמרו לו שהם לבד אנשים אחדים ואין להם מספיק ילדים בשביל לעשות ת"ת, ואמר להם החזו"א אני אעזור לכם אני אשיג לכם ילדים ואתם תעשו את שלכם וכך היה, וספר זה הראש ישיבה שפעם הגיע לחזו"א והיה החזו"א מאד בשמחה ושאל אותו למה הוא כל כך בשמחה מה השמחה המיוחדת שיש היום, ואמר לו החזו"א שהיום הצלחתי לחטוף [להכניס] עוד שני ילדים לת"ת סאטמר ולכן היה בשמחה מזה.

מעשה ב' ראיתי שמביא את זה אדם חשוב מגדולי תלמידי חכמים שבדור שמביא בשם החזו"א שפעם נכנס אחד לחזו"א ושאל אותו שבחורים היום רגילים ללמוד את השעורים בעברית וחוזרים בעברית ויש שם הרבה מלים דומות ללשון הקודש אם זה בסדר כך ללמוד בעברית, והחזו"א אמר לו קדושת התורה לא עוברת בעברית אלא רק בידיש, מסתמא לא כיוון לספרדים ולתימנים כמובן אבל כך אמר קדושת התורה עוברת רק בידיש לא בעברית, ואמר לו מה עם שעת הדחק שאין ברירה אולי כן אפשר להקל בזה ללמוד בעברית (כגון בחדר חדש שהאמהות לא מבינות בידיש), ולא ענה על זה אלא אמר עוד פעם את המימרא שלו קדושת התורה עוברת רק בידיש^ט.

אין כאן המקום להאריך בענין הזה אלא רק להסביר שנדע כמה שהיה הריחוק מהם איך הם בדור הקודם הבינו כמה שצריכים להתרחק מהם ומהמוניהם.

והיום נשתכחו גבולות ההרחקה עד כדי כך שנעשה מצוה גדולה ללמד תורה לחפשיים כופרים גמורים, שהנה סיפר לי איש נאמן שהוא היה פעם שליח מרב אחד (בענין הפירות הקברים) לאחד מהארכיאולוגים הגדולים שהיה צריך לדעת ולברר איזה בירור ממנו, וכאשר הגיע אליו ראה שם בית שהיה מלא בספרים קדושים אע"פ שהארכיאולוג הוא כופר ממש לא מאמין בכלום, ושאל אותו מה הספרים האלה שיש כאן ואמר לו שאוהב ללמוד ש"ס ורמב"ם, ואמר לו שאבא שלו ירד מהדרך והיה גם כופר ולא מאמין, וכשהוא היה ילד שכר לו אביו מלמד שילמד אתו לדעת קצת תורה כדי שיהיה לו מושג קצת ביהדות בשביל שיהיה לו הבחירה החפשית, רצה שכאשר הבן יגדל יהיה לו דרך פתוחה במה שרוצה שיבחר בעצמו הדרך שלו, ואם ירצה פעם לבחור שכן ללכת בדרך היהדות שידע קצת מהיהדות שיהיה לו בחירה כך היה השיטה שלו שצריך לתת לילדים הבחירה, וממילא הוא נדבק ללמוד ומאד אוהב ללמוד והזכיר לו כמה מאמרים מהרמב"ם ומחז"ל, והוא כופר גדול לא מאמין בכלום נורא ואיום המצב^י.

זה מה שאני רוצה להסביר שיש היום מצב כזה חושבים שיש מצוה ללמד תורה את החפשיים הכופרים שלא

אדרבא אנשים דוקא נמשכים לציונות זה השיטה החדשה שצריך לעשות שלום אתם להתיידד אתם.

יש כבר שני חוקים חדשים שיצאו עכשיו א' שבכל הבת ספר אלו שלוקחים כסף מהם ואפילו אלו שלא לוקחים כסף מהם גם עליהם הם גוזרים על כולם, שצריך לדבר עם הילדים ולעודד אותם לענין הצבא הבתי ספר חייבים לחנך את הילדים לשרת בצבא, ב' מלמד שידבר פעם נגד השלטון או נגד הציונות אזי אסור להחזיק אותו בתור מלמד וצריך לסלק אותו ולהעביר אותו, ושנים מחכ"ם החרדים שהם נחשבים לחסידים תמכו בחוק הזה, ואחד מהשמאלים אמר שלפי חוק הזה לא ישאר ת"ת בארץ ישראל, רואים מפורש איך שהשמאלים שהם השונאי הדת היותר גדולים הם מבינים יותר טוב את הענין של השמד מה שהולך כאן ממה שהחרדים מבינים, והנציגים של החרדים החברי כנסת מבינים להסכים לחוק זה, מסתמא שאם ישאלו אותם יגידו שזה בוחרים רע במעוטו אם לא זה יהיה יותר גרוע לכן הסכימו לזה, המצב שלנו נורא ואיום ואנשים נמשכים אחרי כל הקלקולים האלו.

יד

נחזור לענינינו בענין יסודות התורה מה אנחנו צריכים לקבל כדי לזכות לקבלת התורה, יסוד ראשון הוא שכדי לקבל את התורה צריך לצאת ממצרים כלומר מבחי' של מצרים, ההיפך ממה שנהיה היום שיטה חדשה כזאת שאומרים שזה מצוה להתקרב לחפשיים כדי לקרב אותם ליהדות, ולכן לומדים תורה עם החפשיים מבלי לדבר על קיום המצות אלא אומרים להם מספיק רק תשמעו שעור תורה, ומחזקים את השיטה הזאת בטענה שאומרים שאולי מתוך זה בסוף יש אחוז קטן שחוזרים בתשובה, אבל יש לעיין אם זה מותר דהנה יש הלכה שמי שמחלל שבת בפרהסיא (רמב"ם שבת פ"ל ט"ו, שו"ע י"ד ב' ה') או מי שלא מאמין (שו"ת הרשב"א ח"ז סי' קע"ט, שו"ע י"ד ק"ט ז') הרי דינו שהוא נחשב כמו גוי גמור וא"כ מסתמא אסור ללמדו תורה כמו שלגוי אסור ללמדו תורה כדאיתא בגמרא (חגיגה י"ג).

והנה בכדי להבין ולראות עד כמה צריך להתרחק מהם אפילו בענין של שפה ובפרט בלמוד התורה יש להבין ממה שמובא על החזו"א, מעשה א' מאחד מגדולי ראשי ישיבות (שהיום הוא כבר מבוגר וזקן שהיה נכנס לחזו"א הרבה והיה כמו בן בית שם היה עושה הרבה שליחות מהחזו"א להגרי"ז וכדומה והיה עוסק בהרבה עסקנות לקיום הדת) שהחזו"א אמר לו בענין של עברית העלמנו עין בטעות שלא עשו מלחמה שלא ידברו בעברית, ורוצה לתקן את זה ולהעמיד חדר בב"ב שילמדו בידיש (מפני שלא היה שום חדר שלמדו בידיש רק כולם למדו בעברית) וחשב עצות איך יכול להעמיד חדר כזה מי יעשה לו את החדר הזה,

^ט בתל אביב בעברית עתידים ליתן את הדין. וממעשה זה רוצים להביא ראיה [שהחזו"א לא אחז מאידיש אלא דוקא בעברית], הרי בבני ברק כל החרדים היו באידיש, אפילו החינוך העצמאי כשהחזו"א הגיע לב"ב עוד היה בשפת האידיש, ובישיבות כל אחד שקצת מבוגר יותר זוכר שכל הישיבות היו באידיש. והולכיך להפוך את היוצרות, שהמעשה שהחזו"א רצה להכניס את החדר בעברית, לא להכניס את העברית בחדר. הרי העברית היא עובדה, לכל הפחות שיהיה חדר, זה הסכמה לדברים ששמעו ממנו באופן מפורש אחרת לגמרי [ממה שאומרים היום], ואנו יודעים איך דיבר אתנו. וזה טוב להיות כמשל גם על דברים אחרים שמביאים בשמו.

^י עד כדי כך המצב הוא נורא ואיום שספר בחור מאחד הישיבות הגדולות המפורסמות שיש בישיבה שלו כמה בחורים שנתפסו למינות בענין של בריאת העולם שמאמינים במינות ממש ח"ו, וספר הבחור שלומד שם שאמר לו אחד מהבחורים האלו דברי מינות ד' ישמרנו זה המושגים של היום שלומדים תורה ביחד עם השקפה של כפירה ד' ישמרנו, בזה אפשר להגדיר ולראות איזה ירידות שיש היום, זה הכל בא מהחונך שמקבלים שהחינוך הוא כל כך חלש באמונה.

^{טט} הוספת המעתיק, והנה בכדי שיובן הדבר היטב דעת החזו"א בענין זה שלכאורה יש שמועות הפוכות על כן אמרנו להביא את דברי הגאון הגדול ר' דוד מיכאל שמידל שליט"א (מה שדרש בבית המדרש אש תמיד בב"ב בחדוש מר חשון תשע"ח) וז"ל, מאידך מביאים עובדות מהחזו"א להיפך ולא דברים מזוייפים, העובדות אכן נכונות, זה מעשים שהיו. עוד לפני המדינה בתל אביב הציונים עשו שנאה גדולה לשפת האידיש, כשהלכו שני יהודים ברחוב ודיברו ביניהם באידיש היו צועקים עליה, ופעמים גם היו פותחים בתל אביב חדרים באידיש אף אחד לא היה שולח את ילדיו לשם, מאוחר יותר הגיע הרבי מבעלזא והקים חדר בשפת האידיש, לפני כן לא היה אפשרות כזו. הגיעו עסקנים ואמרו שיעשו חדרים כשרים בעברית, ועל זה אמר החזו"א שאין מה לעשות, שלפחות את זה יהיה, שיהיו מלמדים ראויים, לא מלמד שיצא בלא חתימת זקן.

והגיעו עסקנים עם כוונה טובה, שחששו שיתפשט הענין של תלמודי תורה בעברית, אפילו בחוגים שעדיין אווזים את שפת האידיש, ואמרו שבשום אופן אסור לעשות בעברית, ועל כך אמר החזו"א שאלו שמפריעים להקים חדרים

הוא לא קבל את כל עול התורה לא התנתק מהטומאה והקליפה שלו לגמרי אלא הביא אתו ביחד את הטומאה, ולמה לא עזב את הטומאה לגמרי אלא מפני שאומרים לו אתה יכול להשאיר בשלך בכל מה שאתה למדת בהשכלה של הגוים, אבל תהיה גם שומר תורה ומצות זה מה שאומרים להם, בדרך כזה נעשה תערובות של ערב רב זה התערובות של רע וטוב שזה מקלקל את התורה, חכמות הגוים והתורה הק' הרי זה לא שייך לילך ביחד מפני שזה כמו אש ומים, לא שייך להתקרב לתורה אם לא עוזב את כל הלמודים והשכלה של הגוים, כל מה שאמרנו זה מבואר בראשונים.

ובבתי החינוך מה שהולך שם היום אין מושג כמה רקבון יש שם, מי שרוצה לשלוח את הילד שלו לבית ספר לחדר צריך לבדוק בשבע בדיקות וחקירות אם שם הכל בסדר, מפני שיש כאלו בתי חינוך שלומדים שם אקדמיה וכפירה ממש עם הילדים הן בנים והן בנות, וזה גרם קלקול שכמעט כל הבתי ישראל היום מתחנכים בהשקפה של הגוים בעוונותינו הרבים נשאר אחוז קטן שנקיים מזה, ורובם הם תינוקות שנשבו בעוונותינו הרבים מפני שזה לא ברצונם אלא מחמת המנהלים שלהם, לא יודע איך משיח יסתדר עם אלו התינוקות שנשבו המשיח יצטרך להטריח את עצמו לתקן אותם, אבל אלו שהם רקובים שהם ערב רב כתוב (ישעיה ו' י"ג) שיתבערו לפני ביאת המשיח לא יוכלו לקבל פני משיח זה הבירור האחרון שיהיה, אבל בעוונותינו הרבים הסט"א מתגברת יום יום והגיע למצב שכבר שוכחים את התורה לגמרי, לכן נתבאר פה היסודות של קבלת התורה כדי שנדע איך לקבל את התורה מחדש.

טז

יש עוד יסוד חשוב בקבלת התורה העיקר הוא שצריך לקבל עול מלכות שמים לקבל את העול של התורה, אדם שמקבל עליו עול תורה אזי אפילו אם ירגיש שלא מצליח הרי הוא לא יעזוב את התורה לצאת לעוה"ז, כמו שיש כאלו שכאשר רואים שאינו יכול להצליח בלמוד התורה אזי ממילא עוזבים התורה ויוצאים לעוה"ז, צריך לדעת שזה לא הדרך אלא אנחנו צריכים להאמין כאשר האדם משתדל להתקרב להקב"ה אזי מנסים אותו לראות כמה אכפת לו וחשוב לו באמת התורה כמה הוא צמא לתורה, וכמה הוא חזק להיות עומד בנסיון שאפילו שרוצים לנתקו הרי הוא בכל זאת עומד בזה ולא עוזב את למוד התורה, וכתוב בזה"ק (ח"ג פ"ה:) שאם יהודי גר במקום שאין מי שילמדו תורה ומנסה ומייגע עצמו ללמוד תורה והולך לבית המדרש ופותח ספר ולומד ואין מי שיסביר לו ולא מבין מלה אחת ממה שאומר, אבל בכל זאת הוא מייגע עצמו ומנסה להבין מייגע ומטריח עצמו ללמוד את התורה, אזי אע"פ שאינו מבין כלום כל מלה של תורה שיוצא מפיו הרי זה עולה לשמים והקב"ה שמח עם זה ולוקח כל מלה ונוטע מזה אילן רוחני בשמים ויוצא מזה פירות^{טז}, וכאשר האדם הזה מגיע לעולם העליון מראים לו כל הפירות ופירי פירות כל מה שהשיג ע"י הלמוד שלו, זה מוסר השכל שבבילנו וחזוק גדול שאפילו אם אדם לא מצליח בכל זאת שיעשה וילמד כפי מה שיכול.

זה סימן שכנראה בגלגול הקודם היה בבחי' יודע רבונו ומתכוון למרוד בו ח"ו כלומר שבכונה עזב את למוד התורה וביטל תורה במזיד, על כן התקן שלו שהיום עכשיו בגלגול

סחרניה דהוא נחלא, ואתעבידו מאלין מלין אילנין רברבין, ואקרן ערבי נחל, דהא הוא דכתיב (משלי ה' ט) באהבתה תשגה תמיד:

מתכוונים לקיים המצות, והשאלה אם יש לזה היתר שהרי בשו"ע (י"ד רמ"ו ז) איתא שאסור ללמד לתלמיד שאינו הגון.

טז

והנה אנחנו רואים שיש תנועה גדולה של בעלי תשובה, היום זה כבר נתקטן מאד כי המדינה פעלה שזה יתקטן אבל בכל זאת יש בעלי תשובה ממה שנשאר, שהחרדים מתחברים אליהם ולומדים מהדברים הפסולים שנשאר להם עדיין, וכלל יש בידנו מה שקבלנו שאע"פ שהרי זה מצוה גדולה להוציא יקר מזולל לקרב יהודי לתחת כנפי השכינה, אבל זה בשני תנאים א' שהוא יקרב את החפשי אליו שיקבל את התורה ממנו, אבל אסור שהוא יתקרב לחפשי הזה שלא יקרב את לבו לחפשי, וב' שהחפשי רוצה להיות מתקרב אליו ורוצה לשמוע אותנו, אבל אסור לנו ללמד להם תורה ולומר להם אתם לא צריכים לעשות כלום אלא מספיק שתלמדו תורה מפני שזה מעניין כמו שכך הם אומרים להם שזה מעניין מאד למה לא הוא רוצה לדעת ואומר שבסוף המאור שבתורה יחזירנו למוטב (פתיחתא איכה רבתי), שאם זה הסיבה שדוחף אותו לתורה אזי מחר אם יהיה מעניין אותו ללמוד מוסלמית אזי הוא ילמד גם מוסלמית וגם נצרות כי זה מעניין אותו והוא רוצה הכל לדעת, התורה לא מחזירה למוטב מי שמאמין בנצרות או במוסלמית אין דבר כזה, מה שנאמר בחז"ל המאור שבה מחזירו למוטב הרי זה נאמר על רשע שלא מתגבר על יצרו שיודע את חסרונו ורוצה לעשות רצון הקב"ה רק חושב שאינו יכול לעמוד בפני היצר הרע, לזה אפשר לומר שהמאור שבתורה יחזירנו למוטב, אבל לא מי שבשיטה אינו מאמין בכלל.

הפסוק אומר במתן תורה (שמות כ' ב') אנכי ד' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים הקב"ה התחיל את קבלת התורה עם האמונה, הקב"ה אמר זה התנאי של קבלת התורה דבר ראשון שאתה תאמין אם אתה לא מאמין אזי לא שייך לקבל עשרת הדברות, התנאי לקבלת התורה זה שאתם תהיו מאמינים ויודעים שהרי ביציאת מצרים שם ראיתם את האמונה, ובלי זה לא שייך לתת להם תורה, התורה נתנה לבנ"י מאחר שכבר התנתקו מהקליפה מהע"ז מהטומאה של מצרים כמ"ש (שמות י"ב כ"א) "משכו וקחו" ואיתא בחז"ל (שמות רבא ט"ז ב') "משכו ידיכם מעבודת כוכבים" זה התנאי של יציאת מצרים וקבלת התורה, ובלי זה א"א לצאת ממצרים ולקבל את אמיתתה של תורה.

יש דבר מאד חשוב שצריך לדעת איך שהיום מסלפים את הכל דהנה נכון שיש היום בעלי תשובה שמתעלים ולא מפריעים ליהדות החרדית, אבל יש בעלי תשובה שהשחיתו את כל היהדות החרדית כשאנחנו רואים את התוצאות מהבעלי תשובה האלו היום, יש היום פסיכולוגים וכל מיני אנשים שנראים כחרדים ומביאים אותם לצבור להשפיע הן בהדרכה של חינוך והן שהם נהיו דרשנים בכלל ישראל, אבל הם בעלי תשובה שלמדו את כל ההשכלה של הגוים כשהיו חפשיים והם משפיעים את כל זה לחרדים, כמו שראיתי כבר מלפני כמה שנים שפרסמו שהגיע איזה בעל תשובה שלמד באוניברסיטה ונקרא עכשיו דוקטור רב, ומעבירים את כל מה שלמדו מהגוים לכל כלל ישראל, ויש לדעת שזה שלא עזב את כל מה שלמד מהגוים לא נהיה בעל תשובה אמיתי לגמרי אלא הרי זה נקרא כמו גרים גרורים כדפרש רש"י (ע"ז ג.) שלא מתכוונים לשם שמים והרי הוא כמו חצי בעל תשובה שהרי

^{טז} וז"ל הוזה"ק, ומאן דתיאובתיה למלעי באורייתא, ולא אשכח מאן דיוליף ליה, והוא ברחימותא דאורייתא לעי בה, ומגמם בה בגמגומא, דלא ידע, כל מלה ומלה סלקא, וקודשא בריך הוא חדי בההיא מלה, וקביל לה, ונטע לה

הגיע כדי לקחת אותו לאחר שמצאו אותו איפה שהיה והיה צריך להעיד שהיא אמא שלו והוא הילד שלה וזה היה תלוי בו, כך המשפט שם אם הוא אומר שזה אמא שלו אזי צריכים להחזיר אותו לאמא שלו ואם הוא יכחיש שהוא ילד אחר והיא לא אמא שלו אזי לא יכולים למסור אותו להורים שלו ולא היה להם הוכחה שהיא אמא שלו, ובתחלה לא גילו לו את החוק באמריקא רק אח"כ זה התגלה, החוק בארצות הברית זה כך שאם הילד נתפס וחושדים שזה הילד שלהם והוא מכחיש אזי א"א למסור לידיהם, אבל נותנים לו זמן של שלוש מעת לעת, מחזיקים אותו שם וחוקרים אותו שלוש מעת לעת ואם הוא מתעקש שלוש מעת לעת ואומר שזה לא אמא שלו הוא לא מכיר אותה אזי משחררים אותו, ולפי המשפטים שלהם יש להם זכות לחקור אותו ולנסות אותו שהוא יודה בתוך זמן של שלוש מעת לעת, וביום ראשון האמא שלו באה עם כל מיני מתנות גדולות וממתקים לפתות אותו, ולא הסתכל עליה אמר שלא מכיר אותה את לא אמא שלו כך היה חזק מאד ביום ראשון ויום שני, ואע"פ שלא נתנו לו לאכול ועינו אותו ועשו כל מיני תחבולות כדי שיודה, והבטיחו לו כל מיני הבטחות ניסו לשכנעו שיתנו לו לגדול חרדי אם ירצה לא יכופו אותו נגד הדת כך אמרו לו, אבל הוא היה חזק בדעתו.

בסופו של דבר בסוף היום השלישי של המעת לעת בסוף היום ממש בשעה אחרונה של היום הצליחו לעשות כך שיודה, כי כבר לא היה יכול לעמוד בכל הנסיונות שלו, מצד אחד בכח הכפיה עם כל העינוי שנתנו לו ומצד שני שפיתו אותו והבטיחו לו שיתנו לו מה שהוא רוצה וביחד כל זה הוא לא יכל יותר כבר לסבול כי הוא לא ידע כמה זמן זה יקח הסבל שלו אם זה שנה או שנתיים כך הוא חשב ולא ידע שבעוד שעה משחררים אותו, ואז ברגע האחרון נכנע והודה שהיא אמא שלו ולקחו אותו מהסבא להחזירו לאמא שלו החפשיה, ואח"כ לקחו את הסבא למשפטים ודנו אותו היה מלחמה עולמית גדולה שם, ואח"כ הוא גדל כמו חפשי שונא הדת ונהיה רוצח כך שמעתי, והיום הוא פרופסור גדול ודבר לאחרונה אצלם נגד החרדים דברים של שקר.

מכל דבר שבעולם יכולים לקחת מזה כמו משל שיכולים ללמוד מזה איזה דבר שנוגע למוסר ועבודת ד', אנחנו צריכים ללמוד מזה שיש לפעמים הבחנה כזאת שבוחנים את האדם אם הוא עומד בשלו בלי סוף, אבל יש גבול לכל דבר כמה צריך הנסיון להיות אצלו כי הקב"ה שאמר לעולמו די אומר לכל נסיון די, יש זמן שהאדם סוף סוף ישתחרר מהנסיון כי הקב"ה נותן לאדם נסיון כזה רק מה שיכול לעמוד בו, אבל אם האדם אין לו בטחון בד' אזי הוא חושב שכבר לעולמים יהיה אבוד ואז הוא נכנע ליצר הרע, אבל אם היה מאמין שיש לו פטרון גדול בשמים שיחזיק בו ולא יתן לו לפול ויש לו הכוחות כי הקב"ה נותן לו אזי היה מתחזק, אבל אם מאבדים את האמונה והבטחון אזי נהיה אבוד.

יח

היום יש נסיונות גדולים או שיש להם בזיונות מסביב מהמשפחה או שיש להם קושי בכסף וכל מיני שאר דברים שקשה להם, ולא יודעים עוד כמה זמן זה ימשך והנסיונות נהיו קשים יום יום יותר קשה, אין כאן המקום לפרט כל הקושי שנעשה יותר ויותר קשה, ואיך שיותר יורד המצב יום יום בצורה נוראה שאין דוגמתה עד כדי כך שיש לנו בין החרדים אנשים כאלו שמדברים דברי כפירה ודברי ניאוף וחירוף וגידוף נגד הדת בצורה מסולפת בצורה של כאילו

זה יצטרך למסור נפשו אפילו שלא מבין שירצה לדחוק את עצמו לתורה, והרי זה דומה משל לילד שהיה בוגד ומתחצף ומשתולל פעם ופעמיים והמלמד הוציא אותו מבית ספר, ובא הילד לפייס אותו והבטיח לו שיהיה כבר טוב, ואחר שעבר עוד שבוע שבועיים שוב פעם לא התנהג טוב והמלמד הוציא אותו שוב פעם ועכשיו שכבר בא לפייס אותו הרי הוא לא רוצה לקבל אותו, והילד הוא דופק בדלת עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם והמלמד לא עונה לו והוא בוכה ולא עונה לו, אם הוא כל כך בוכה למה לא פותח לו אלא כי המלמד רוצה לדעת כמה זה אכפת לו באמת, כי בפעמים הקודמות הוא גם בכה ובקש סליחה אבל לא עמד בזה א"כ הרי זה סימן שלא היה זה מספיק רציני מעומק הלב אלא הרי זה רק מפני שרוצה ללכת לחדר לכן הבטיח הכל, אבל זה לא מפני שבאמת הוא רוצה להשתנות, ולכן המלמד כך מתנהג כי הוא רוצה לבדוק אותו, וכאשר שואלים אותו למה אתה כל כך מתאכזר אתו הרי הוא מבקש כל כך הרבה, אומר המלמד כי אני מכיר אותו כבר אני צריך להוכיח שזה כבר אמיתי עד שימסור נפשו על זה עד שיהיה מוכן, ואם אני אראה שכמה שאני לא אענה לו הוא לא יסתלק מכאן אלא עדיין ינסה שוב פעם ושוב פעם שהוא יוכיח לי בזה עד שאני אכיר שעכשיו הוא באמת רציני בכל הלב אזי אני אקבל אותו, אבל אני צריך לנסות אותו קודם לא יכול לקבל אותו סתם כך בלי נסיון.

כך בדומה לזה זה הבירור שלנו היום שהקב"ה מנסה אותנו לדעת הישכם אוהבים את ד' באמת או לא, אם אתם רוצים לקבל עליכם באמת עול התורה, הענין של קבלת עול התורה זה כאשר אפילו אם הוא לא מצליח הוא לא עוזב אלא הרי הוא מנסה עוד פעם ועוד פעם בלי גבול אלא הרי הוא עושה את שלו, והוא מאמין שהקב"ה מקבל את זה שהקב"ה יודע את לבו ושהוא צריך להוכיח את לבו שלא יתנתק מהתורה"ק ומהקב"ה אפילו שמנסים בכל הכח לנתק אותו, אבל זה רק נסיון לכמה זמן כפי תקונו אבל בסוף הנסיון יגמר וזה לא ימשך לעולם.

יז

ונזכיר כאן עובדא שהיתה שמזה אפשר להתחזק שלא להתייאש, מה שהתפרסם לאחרונה שהיה נקרא פרשת יוסלה שבכל העולם דברו על זה איפה יוסלה, שהיתה משפחה יוצאה מרוסיה שכולם היו חרדים, אבל אחת מהבנות ירדה מהדרך והתחתנה עם קומוניסט ז"א יהודי חפשי שלא מאמין וירדו מהדרך לגמרי, וכל המשפחה החרדית עלו לארץ ישראל והם גם רצו לעלות אבל בינתיים הם לא קבלו ויזה אבל הילד שלהם ז"א הנכד קבל ויזה, והסבא לקח אותו וגדלו כאן כמה שנים בדרך היהדות של שמירת תורה ומצוות, עד שסוכ"ס ההורים שלו החפשיים הגיעו ורצו לקחת אותו אליהם ולחנכו בדרך של החפשיים והסבא לא רצה, לכן הם הלכו כאן למשפטים להוציא אותו מהחרדים כי רצו לעשות אותו חפשי, וכמובן שהחרדים מסרו את נפשם על זה ובינתיים הוציאו אותו מכאן מא"י בדרך כזאת שלא תפסו אותו, ואח"כ השלטון כאן חפשו אותו בעולם ומצאו אותו באמריקא ועשו משפטים לפי חוקי המדינה איפה שהיה נמצא להחזיר אותו לכאן, ולקחו אותו בכפיה לצבא ועינו אותו שנים ע"ג שנים בבתי סוהר בכל מיני עינויים ד' ישמור מה שעבר עליו.

עכ"פ הספור עם הילד הזה היה כך הילד הזה היה בן עשר והיה חזק מאד באמונה חזקה ובטחון חזק בד', ואמא שלו

אתם שלי ואם לאו הרי אתם משל נבוכדנאצר וחבריו, ז"א שזה גורם החרבן של נבוכדנאצר וחבריו, הנבוכדנאצר וחבריו זה לאו דוקא בגשמיות על שהגלה אותם אלא גם הענין של הקליפה של נבוכדנאצר וחבריו, ז"א שאם ח"ו לא מובדלים מהם מהגוים אזי ח"ו לא שייכים להקב"ה אלא שייכים ח"ו לקליפה של נבוכדנאצר, וזה מה שקורה היום ששברו את החומה הזו של להיות מובדלים מהם והגיעו למצב של נבוכדנאצר וחבריו נורא ואיום.

י

והיום לאחרונה יש מצב כזה שיש מסירות נוראות מאנשים חרדים²¹, היום כל דבר קטן וגדול מוסרים להרווחה ולמשל אם שכינה רואה שהילדים של איזה שכינה שלה משחקים בחוץ וחושבים שאין משגיחים עליהם תיכף מתקשרים להרוחה, מי התיר להם את זה הרי זה נחשב למסירה ממש, וצריכים לדעת שהממשלה היום עסוקים בזה לחלן את החרדים לשנות אותם ולהרוס אותם, זה דבר ידוע לאלו שבררו את זה, כמה מליוני שקלים מקבלים הרווחה כל שנה במיוחד מקרן שמונח במיוחד בשביל זה בכדי לשבור בתים חרדים, יש קרן לזה כדי לשבור בתים חרדים בכל מיני תחבולות לא משנה איך, הענין של הרוחה היום זה לשבור את בתי החרדים בפרט את הקיצוניים (כך הם קוראים להם) שהם לא מוצאים חן בעיניהם הם רוצים לשבור אותם ועל זה מקבלים כסף, ובעוונותינו הרבים אנשים שלנו ג"כ נכשלים בזה ועל כל דבר קטן וגדול הולכים למסור, מי שלא רוצה ללכת לפי הדעה שלהם איך שהם מבינים אזי תיכף מוסרים אותו להרוחה ועוברים על איסור מוסר שזה דבר היותר חמור שבתורה²², ההשקפות כל כך נהיו מסולפות היום שאומרים מכיון שהרווחה זה יהודים הרי זה לא נחשב

בשם התורה, ושינו את ההשקפה של רוב הדור עכ"פ כאן בארץ הקודש, וגם בחו"ל שינו את ההשקפה של בני תורה מקצה לקצה אחרון ממש ולפעמים הם יותר גרועים מהמזרחי בהשקפות פסולות כאלו ובזה הלבבות מתנתקים מהשורש לגמרי, כמו שמובא למעלה בשם המדרש שא"א לקבל את התורה מבלי שיביאו ספרי יחוסיהם למי אתם מתייחסים איפה השורש שלהם כי צריכים להיות מחובר לשורש עד אברהם אבינו עד הר סיני.

והנה חז"ל אמרו במסכת שבת בסוגיא של מתן תורה (פ"ט. ט.) למה נקרא הר סיני שהרי באמת חורב שמו ולמה נקרא שמו הר סיני אלא מפני ששם ירדה שנאה לאומות העולם, ז"א ע"י מתן תורה הקב"ה הבדיל אותנו מן העמים כמ"ש (ויקרא כ' כ"ו) "ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי" וזה גרם שהגוים שונאים אותנו כי אנחנו מובדלים מהם לא יכולים להתערב אתם, ויש להבין הגם שזה נכון שיש איזה פרט של רמז לשם הר סיני שזה גרם שנאה אבל למה התורה (גם תורה שבכתב וגם תורה שבע"פ) משתמשת כל הזמן רק בשם הזה של הר סיני משה קבל תורה מסיני, אלא שזה מלמד אותנו שהתנאי של קבלת התורה תלוי בזה, שא"א לקבל את התורה אם לא שונאים את דרכי הנהגת האומות שיש הבדלה ביננו לבין אומות העולם, וכמו"כ לאנשים כופרים ומחללי שבת אלו שדינם כגוים, צריך להיות הבדלה מוחלטת ושנאה בינינו אסור להיות באחדות אתם, ועל כן יש לדעת שמה שהיום טוענים שזה אהבת ישראל להיות ביחד עם הכופרים הרי זה נגד התורה מה שהם אומרים.

ומצינו בחז"ל (ילקוט שמעוני ויקרא רמז תרכ"ו) על הפסוק (ויקרא כ' כ"ו) ואבדיל אתכם מן העמים להיות לי ורש"י מביא את זה (שם) בפסוק מדברי חז"ל שאם אתם מובדלים משלהם

של היום) לכן חושבים שמצוה למסור כל אלו ההורים אליהם עבור זה כשהם רואים הורים מכים בניהם והרי על פי שיטות בעלי מקצוע של היום המסלפים דברי התורה"ק הרי זה אסור בהחלט, לכן הרי הם תיכף ומיד מגישים תלונה, וכמו כן הרבה ענינים ד"י, ובידעי ומכירי הרבה מקרים אף ששכנים חרדיות מסור שכינותיהם מפני שראו איזה דבר שנראה לפי דרכם התרשלות לגבי השגותיהם והתנהגותם כלפי ילדיהם הלכו תיכף ומיד ומסרו אותם, והתוצאות המה לא עלינו שיש כאלו שלקחו ילדיהם מהוריהם ואין הוריהם יודעים איפה שמו אותם לא נותנים להם לדעת איפה הם ולא נותנים להם להתקשר אליהם כלל, וישנם עוד סיפורים כאלה וכאלה שנלאה העט מלפורטם.

אשר על כן נזכיר כאן את ההלכות הפסוקות בש"ע וקצת ממה שנזכר בפוסקים ועל ידי זה יתבהר קצת סתירת כל ההתירים הנדמים הללו, וז"ל הש"ע (שם) אסור לדון בפני דיני עובדי כוכבים ובערכאות שלהם (פי' מושב קבוע לשריהם לדון בו) אפ"ל בדין שדנים בדיני ישראל, ואפילו נתרוצו ב' בעלי דינים לדון בפניהם אסור, וכל הבא לידון בפניהם הרי זה רשע, וכאילו חרף וגדף והרים יד בתורת משה ובינו עליו השלום, עכ"ל.

וביאור האורים ותומים שם למה זה נקרא שהרים יד בתורת משה, וז"ל, "דמראה כאילו תורת משה אינו אמת ח"ו ואין בו די להוציא הדין לאור השמש ולכך הולך לפני גוים שבקיאם בטיב דתי המלכות המוטבע עפ"י שכל אנושי, ע"כ, והוסיף ביאור לזה בהגהות כסף הקדשים (להגה"ק מבוטאט) וז"ל, דהיינו מצד שהליכה לתבוע בערכאות של גוים בלא רשות ב"ד צדק הוי ליה נטיה מהאמונה הנכונה ולכן כתוב (תהלים ק"ט) דרך אמונה בחרתי משפטך שויתי שלעם בניי המצוה לדון במשפטים שהודיע לנו הש"ת ולא במשפטים שיע"פ שכל האנושי, ורק לפני נח (גוים) בכלל ז' מצות שלהם על משפט הוא כפי שכל האנושי ונטיה ממשפטי הש"ת למשפטים שכפי שכל אנושי הוי ליה נטיה ... ושייך בכך מעין אביזרא דעבודת אלילים דכתיב וכו', ועוד כתב כסף הקדשים שם בהמשך וז"ל ולכן כתבו האחרונים זכרונם לברכה כי אין לצרף לעשרה להתבוע בערכאות של גוים שלא ברשות בית דין צדק ועד שעושה תשובה הוי ליה יצא מהדת. ומכל הנזכר כאן יוצא ברור שהאיסור לדון בערכאות נוהג גם על כל צורה של משפט שמבוסס ע"פ הגיון האנושי ולא ע"פ דיני ודעת התורה הק', נמצא שכל המקומות שלא דנים ע"פ התורה הק' כגון בל"ץ או משטרה או בית משפט או הרווחה וכדומה אסור לפנות לתבוע שם שיעשו דין והרי הוא נחשב ע"ז ח"ו בכלל מוסר רח"ל.

וע"י בספה"ק פרי הארץ (להרה"ק רמ"מ מויעטפסק זצ"ל) פ' משפטים שמבאר ההבדל בין דיני התורה שהם מחוברים להקב"ה משא"כ כשדנים ע"פ השכל האנושי שזה לא ציווי מהקב"ה ע"ש שמאריך שם בהענין אבל כאן נביא רק חלק מדבריו וז"ל,

²¹ ספר לי יהודי אחד שאשתו היתה עובדת ועוזרת לאיזה אשה מסכנה והשכינה נגשה פעם אליה ואמרת לה הרי את עוזרת שם בבית הזה אולי צריכים לעזור להם למסור את האשה הזאת למשרד הרווחה שיטפלו בהם, והרגיעה אותה שאין מה לדבר אתם כי זה יהיה נחשב למסירה.

²² הוספת המעתיק, הנה בענין איסור מסירה ראינו להעתיק לכאן מה שהביא מורנו הרב שליט"א במקום אחר בענין זה המובא באוצר הפרשה פרשת משפטים מאמר "לפניהם ולא לפני עכ"ס" וז"ל, הנה מכיון שכהיום בעוה"ר נשכח מאוד הלכה זו של איסור הליכה לערכאות שהיא חמורה מאוד כי באו פריצים וחללו בצורה גרועה מאוד עד שגם אצל שאר ההמון עם נעשה הדבר הפקר וכל א' מורה היתר לעצמו, והתקיים בנו משאחז"ל (סנהדרין צ"ט) אין בן דוד בא עד שירבו המסורות, אמנם קללה זו התקיימה בעוה"ר בהפרזה גדולה ד"י, והתקיים בנו בזה גם הפסוק צדיק מט לפני רשע וכמשאחז"ל שצדיקים עריבים על כל העם והם נתפסים ראשונה בעון הדור וכמ"ש (יחזקאל ט' ו') וממקדשי תחלו ופרשו חז"ל אל אלהים ממקדשי אחד ממקדושי (כלומר הצדיקים) שמהם מתחילה הפרענות לבא והרי זה מעורר פחד נורא כי מתוך זה נראה שעומד להיות ח"ו מצב נורא" ד"י כי אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו (ומה יהיה עם) אזובי הקיר, ובכל זאת אין איש שם על לב להבין מתוך זה שמן הראוי לגזור צום ולשים שק ואפר במתנינו ולא די שלא עושים כך אלא אדרבה מרגישים כאילו הותרה הרצועה כבר לא מקפידים בשמים על ירידת הדור ושפלותו וקלקולו ולכן הרבה מתירים לעצמם להשתתף ולהצטרף ולהתידד עם העבריינים.

* אע"פ שלפעמים נאמר שמיתת צדיקים מכפרת על הדור ועוצרת את המגיפה אמנם זה רק כשיש העדר של צדיק או כמה אחדים ורואים שמתעוררים ע"כ לתשובה אבל כהיום שהמצב הוא אחרת שרואים בתמידות שנעדרים ונלקחים צדיקים זקנים וגם נערים ואין מתעוררים לתשובה, ועוד מה שרואים שמת צדיק לפני רשע זה מורה שזה ח"ו התחלת מצב של גזירה קשה ח"ו.

ולאור המצב אמרנו להעתיק לכאן לשון הש"ע לגבי איסור הליכה לדון לפני ערכאות של עכ"ס, בחור"מ סי' כ"ו א' וכולי האי ואולי ע"י יתעוררו לתקן המצב בענין הזה או עכ"פ יתחזקו אלו שבתמימותם נתפסים עם הנהגה הזאת כענין זה ונתקבל אצלם כהיתר ללכת לערכאות על כל מתח שיש לו עם כל האנשים או על ב"ד וכדו' או מכל מיני סיבות ונימוקים וסברות כרסיות כמו ששמעתי כאלו שאומרים שבארץ הקודש מכיון שהערכאות אינם גוים אלא יהודים חופשיים אין האיסור נוהג.

ועוד ישנם הרבה שנדמה להם שלמסור להרווחה אינו נחשב מסירה (א) מפני שעובדים שם הרבה שומרי תורה ומצות, (ב) כי הרי כוונתם לעזור להילדים המקופחים מהוריהם שאינם יודעים לטפל בהם טוב (כפי השקפת המשכילים המחודשים

כל כך שכחת התורה שאנשים מאמינים לדברים שהם מפורש נגד התורה, למשל אומרים שמצוה להתחבר לחפשיים וזה קדוש ד' להראות להם שאנחנו מתחשבים אתם והולכים לקראתם וכל מה שיותר מראים להם יותר מכבדים אותם, ורבינו יונה אומר בשערי תשובה (שער ג' קפ"ה) שצריך למסור נפש ולא לכבד רשעים, והם אומרים שמצוה לכבד רשעים זה קדוש ד' ומי שעושה אחרת זה חלול ד', אבל כל מי שילמד ראשונים הרמב"ם ושו"ע באמיתה של תורה שלנו יראה שכתוב מפורש שקדוש ד' זה נקרא מי שמוסיף ומרבה כבוד שמים בעולם שמראה שאנחנו מחזיקים בכבוד שמים אנחנו מוסרים עצמנו על התורה זה קדוש ד', יהודי שנשרף על שלא רוצה לכפור בתורה זה נקרא קדוש ד' מפני שהוא מראה לעולם שיש בורא עולם ואנחנו חזקים לשמור את תורתו ומצוותיו עד כדי כך שאנחנו מוסרים את נפשנו על התורה הק' שנתן לנו, זה הכוונה של קדוש ד' מה שכתוב (ויקרא כ"ב ל"ב) ונקדשתי בתוך בני ישראל שזה מצות עשה דאורייתא, והם אומרים שזה נקרא חילול ד' כי להראות לגוים היום שרוצה למסור נפשו על שמירת התורה הם אומרים בפירוש שזה חילול ד' זה לא שום סוד כך זה המצב היום.

וכל העולם מושפעים מזה ובעוונותינו הרבים בארזים נפלה שלהבת שיש רבנים וראשי ישיבות שנופלים יום יום ונמשכים אחרי כסף ובסוף נמשכים לדעות מסולפות וע"כ בסוף מסלפים את התורה וכל התלמידים שלהם רחמנות עליהם, על כן בפרט היום צריכים לדעת שמותר לאדם לברר אם זה רב או לא רב אלא הרי הוא מהערב רב, וילמד את התורה באמת ויחפש את האמיתה של תורה והקב"ה יזמין לו שיפתח לו עינים שידע לבחון ולהבחין מי הולך עם אמיתה של תורה ומי הולך נגד התורה זה המצב של הנסיון שלנו היום, זה הנסיון שיש היום לכל אחד שמנסים אותו אם הוא מחפש את האמת כמו אברהם אבינו, זה הפירוש שאפשר לפרש בך חותמין שמדה זו של חיפוש האמת שהיה אצל אברהם אבינו זה כל יהודי צריך לעבור בסוף הגלות לפני שתבוא הגאולה"ש, בלי זה א"א להגיע לתקון שלנו מפני

לשמה"ל שער הזכירה פ"ח וז"ל כמה גדולה חטאת האדם מי שהולך ומלשין על ישראל לפני עכו"ם עווננו גדול מנשוא ודינו שווה לאפיקורס והכופרים בתורה ובתחית המתים, שגיהנום כלה והם אינם כלים כמו ששינוי (ר"ה ה"ח), וכתבו המקובלים שעונשו עבור זה שיתגלגל בכלב נובח, וכע"ז שמעתי בשם הגר"א זלה"ה וכך היה המעשה, הגר"א קבל על עצמו ענין גלות ונזדמן ששכר בדרך עגלה אצל עגלון ישראל והסוס בהליכתו בדרך נזדמן שסר מן הדרך והלך על הערוגות העשויות בצדו והערוגות היו של עכו"ם והסתכל העכו"ם מרחוק ורץ לעגלה להכות להגר"א היושב בתוכה והיה ברצון הגר"א לענות לו אני אינני פושע בזה העגלון חייב שלא שמר בהמתו כראוי, ונתחזק ולא ענה אותו דבר, ואמר הגר"א אח"כ שאילו ענהו דבר זה היה נכנס ע"ז בכלל מלשין [כי באמת גם העגלון הוא פטור מן הדין כידוע ואף אם היה חייב איננו חייב רק ממון עבור ההיזק ולא הכאות, ונמצא שמגרה לעכו"ם על חבירו ישראל במה שאיננו חייב מן הדין] והיה מוכרח אח"כ לבוא עבור זה בכלב נובח, ולא היה מועיל להצילו מזה לא תורתו ולא מצותיו, [כל זה סיפר לי הגה"צ מוה"ר"ר יהושע ז"ל בעהמ"ח ספר חוסן יהושע ומעוז הדת ששמע כל זה מפי הגאון האמיתי מוה"ר"ר דוד טעביל ז"ל אב"ד דימינסק ששמע דבר זה מרבו מאור הגולה מהר"ח זלה"ה תלמיד מובהק של הגר"א זלה"ה] מכל זה ידע האדם איך להזהר מענינים כאלו כל ימיו.

והנה חוץ ממה שנתבאר לעיל באיסור לפנות למקומות שלא דנים ע"פ התורה מצד הענין שצריך כל דין שיש בין ב' יהודים לפנות לדיינים שדנים ע"פ התורה"ק ואיסור חמור לפנות למקומות שדנים שלא ע"פ התורה"ק אלא רק ע"פ שכל אנושי, יש עוד איסור והוא מדיני לשה"ר ורכילות כנתבאר בחפ"ח (הל' רכילות כלל ט) דגם בתנאי שמותר לספר לאחרים לשה"ר וגנות לתועלת שיכולים למנוע את הנזק אבל זה בכמה תנאים וא' מהתנאים רק אם ע"ז יהיה ד"ת אבל אם לא יעשו לא כפי דיני התורה"ק אזי איסור לספר וז"ל, שלא יסבב היזק להמאנה ע"פ דבורם יותר מכפי הדין שהיה יוצא ע"י ב"ה, אבל אם מכירין את טבעו של המתאנה שיפסיד להמאנה יותר מכפי הדין ולא יציית דינא אח"כ להמאנה איסור גלות לו בכל גוונ, ע"כ.

למסירה, צריך לדעת שזה לא אמת כי אם יבררו בפוסקים (עיי' בהערה הקודמת) יראו מבואר שם שכל יהודי שלא דן ע"פ התורה וכל ב"ד וכל בית משפט שלא הולך ע"פ התורה הרי זה נחשב למסירה זה כמו ערכאות של עכו"ם זה אותו הדבר, ומוסרים היום על כל דבר מאנשים שלא יאומן שכך יתנהגו אנשים שהם נחשבים לקיצוניים ולא מבינים מה רע בזה כמו שלא מבינים מה רע בציונות.

יש אשה דרשנית שעוברת בבתי ספר לדרוש, כי מכיון שהיום הרבה פעמים קוראות את הבנות ללשכת הגיוס אזי היא מכינה את הבנות שידעו מה לענות ואיך להתחמק שלא יהיו נתפסים, פשוט מסבירה ומלמדת את הדרך מה צריך לענות שם כשבודקים אותם, ומגיעה לבתי ספר גם של אשכנזיות וגם של ספרדיות, והבחורות שואלות אותה מה רע ללכת לצבא שאת מדברת כל כך נגד זה, שמענו שיש שם מקום מיוחד בשביל החרדיות, ולמה לא להשתתף בצבא של המדינה שהם שומרים על כלל ישראל הצבא הישראלי זה הגנה של כלל ישראל, ואם יש שם מסלול מיוחד בשביל חרדיות שיוכלו להשאר בחרדיות א"כ מה רע בזה כך שואלות אותה הרבה פעמים, ההשקפות נהיו כל כך מוסלפות היום שכבר לא מבינים מה רע שהנערות ישתתפו בצבא, אדרבא הן אומרות אם יהיה מצב שיכולות להיות חרדיות שם אזי זה זכות להשתתף בהגנה של כלל ישראל, רואים איזה השקפות פסולות נורא ואיום, החזו"א אמר שאפילו שירות לאומי הרי זה ביהרג ואל יעבור, ועוד אמר החזו"א אפילו בית שלומדים שם תורה (כולל) אבל מכיון שיש לו שייכות לתנועת המזרחי הרי זה ביהרג ואל יעבור להכנס לשם (מעשה איש ח"ו עמ' צ"א) החזו"א ראה ברוח קדשו מה שיהיה, ובאמת המצב של היום הרי זה הרבה יותר גרוע ממה שמובא כאן אבל אין כאן המקום להאריך ולפרט הכל, אבל צריכים לדעת שהמצב היום הרי הוא נורא ואיום.

ב

ועל כן בפרט היום צריכים לקבל את התורה מחדש כי משתכחת התורה כלומר אמיתה של תורה נשתכח, היום יש

לכן בערכאות של גוים אפילו אם הדין שוה הרי אינו מצוה שהוא לשון דביקות אבל הוא משוער ע"פ השגה אנושית גוף וקליפה שהוא חרבן עולם, עכ"ל.

ואינו מותר לפנות לערכאות אלא רק אם התובע תבע בתחלה כפי דיני התורה"ק והנתבע אינו רוצה לדון בדיני ישראל אז צריך לפנות לבית דין צדק ולקבל מהם רשות לפנות לערכאות אבל בלא זה אסור כנפסק ברמב"ם (שם) ובסמ"ג (שם) והביא מקור לזה מהגמ' ב"ק צ"ב: וכמו"כ פסק השו"ע שם סעיף ב' וז"ל היתה יד עובדי כוכבים תקיפה ובעל דינו אלם ואינו יכול להציל ממנו בדייני ישראל יתבענו לדייני ישראל תחלה אם לא רצה לבא נוטל רשות מב"ד ומציל בדייני עכו"ם מיד בעל דינו הנה, וכל זה דוקא כשאינו רוצה להיות ציית דין אבל בלאו הכי אסור לב"ד להרשות לדון לפני עכו"ם, (מהר"ק שורש א').

ועתה נעתיק מהל' מלשינות המבואר בחו"מ (סי' שפ"ח סעי' ט) וז"ל אסור למסור ישראל ביד עובדי כוכבים אנשים בין בגופו בין בממונו ואפילו היה רשע ובעל עבירות ואפילו היה מיצר לו ומצער, וכל המוסר ישראל ביד עכו"ם בין בגופו בין בממונו אין לו חלק לעוה"ב, וכתב ע"ז המהר"ש"ל (ים של שלמה ב"ק פ"י ג) אחרי שהביא את הרמב"ם הסמ"ג והשו"ע וז"ל, ולא כיש מורי הוראה בעוונותינו הרבים בזמנינו כשיש להם מחלוקת עם בנ"א מתירים הם עם הצד שלהם למסור אותן שכנגדן, ע"כ.

כתב רבינו בחיי (שמות כ"א) כל המניח דייני ישראל ודן בערכאות של כותים הנה זו עבירה אחת שהיא חומר לכמה עבירות כי משורשה יפרו וירבו ענפי חטאים גדולים גם בכנפיה נמצאו נזקים ומכשולות הרבה עד לאין קץ, [והוא] חמורה יותר מן הרצחנה שהרי זה מחלל את ד' ונותן כבוד לאחר ותהלתו לפסילים והוא מייקר שם עבודת גלולים להחשיב אותה, ע"כ.

המהר"ל כתב (בגבורות ד' פ' ס"ו) וז"ל, המביא משפטו בערכאות של עובדי ע"ז יוצא ממשפט אלקי ישראל ונכנס תחת משפט אלהי נכר, ופוק חזי שאנחנו מתפללים כל יום ג'פ על אבדן המוסרים ותקנו חז"ל על זה ברכה מיוחדת ולמלשינים וכו' ולא מתפללים שיחזרו בתשובה כמו שמתפללים על כל רשעי ישראל וכמשאחז"ל (ברכות ז') יתמו חטאים ולא חוטאים, וגו'.

ונעתיק כאן עוד מדברי החפ"ח (מספרו שם עולם בהשטמות שם, השמטה השייכת

את נפשם על זה שלא להשתחוות לצלם או לא (כי אולי זה לא ע"ז אלא רק אנדרטא), התשובה של הנביא היתה שצריכים למסור נפשם אבל הם לא צריכים ללכת ולמסור את נפשם אלא הם יכולים להסתלק להתחבאות ולא יתפסו אותם כי אם שלשה אנשים חסרים לא ירגישו, אבל בכל זאת רצו לדעת אם כן יהיו הולכים האם הקב"ה יציל אותנו או לא, התשובה שהקב"ה אמר לנביא היתה תאמר להם שאני לא מציל אותם, הם שמעו את התשובה ואמרו בכל זאת אנחנו הולכים בין מציל ובין לא מציל כן מחויבים ללכת לא מחויבים ללכת לא משנה, אנחנו רוצים למסור נפשנו בשביל לעשות קדוש ד' ובסוף הקב"ה הציל אותם, זה הקב"ה רצה לראות את המסירות נפש שלהם.

ובגמרא (סנהדרין צ"ג.) יש מחלוקת מה היה אתם אחרי שיצאו משם, ויש מאן דאמר שנבלעו ברוק שכל אומות העולם היו צועקים ומבזים את כל בני ישראל ואומרים להם יש לכם אלוך גדול כזה, למה אתם לא מוסרים נפשם עליו כמו חנניה מישאל ועזריה, וירקו עליהם וכך הם נבלעו בתוך הרוק הזה.

אנחנו צריכים לדעת שכך יהיה כשיגיע הגאון"ש שאז יתגלה האמת וכולם יראו את האמת שזה עיקר הגאולה שיתגלה האמת, ואז יתביישו כל פועלי און יבושו כל עובדי פסילים המתהללים באלילים, אלו שסטו מדרך התורה יהיה להם בושות גדולות איך לא האמינו בד' אלקים חיים איך סטו מהקב"ה מהאמונה מהתורה מהמסורה מכל היהדות איך סלפו את האמת, יתביישו בושה גדולה מאד כלפי אלו שנשארו עם האמת, זה יהיה אותו המצב כמו שהיה בזמן חנניה מישאל ועזריה אותו המצב זה יחזור כל מה שהיה הוא שיהיה, אזי יהיה מצב כזה ויהיה להם בושות גדולות, וכמו שהיום הם מקבלים כבוד על כל הסילוף מהאמת ומתביישים לילך אחרי האמת ונחשבים מכובדים בעיני אלו שחיים בשקר, כמו"כ אז בגאון"ש יתהפך כל הקערה על פיה ויתביישו מאד יבושו כל פועלי און ויראו איזה בושה זה שהלכו אחרי ע"ז של כסף וזהב וכל השיטות הפסולות והדעות הכוזבות, במקום להשאר עם האמת שיש לנו אלקים חיים גדול כזה, זה צריכים לדעת שכנגד כל הכבוד שמקבלים הם היום וכנגד כל הבושות שמקבלים היום אנשי אמת, אזי בגאון"ש הם יקבלו את כל הבזיונות האלו פי אלפי אלפים יותר.

אבל בכל אופן שהוא בשביל מה המדרש מספר לנו את כל זה אלא בשביל ללמוד מזה לדורות הבאים, והיום ג"כ זה המצב שמנסים אותנו אמנם לא עד כדי כך בכבשן האש אלא קצת בזיונות קצת רדיפות וקצת קושי זה הכל, אבל אנחנו צריכים לדעת שלא לעשות חשבונות אם הקב"ה יציל אותנו או לא, דהנה מה שהציל את כלל ישראל איתא בגמרא (סנהדרין צ"ג.) זה היה מפני שחנניה מישאל ועזריה מסרו נפשם על קידוש ד' בלי שום חשבונות, אמרו בין מציל בין לא מציל בין מחויבים בין לא מחויבים הם הולכים למסור נפשם להקב"ה, זה הקדוש ד' היותר גדול שבשביל זה הם נמצאים במחיצה היותר גדולה בשמים בהיכל היותר גדול, זה מה שצריך ללמדנו שגם אנחנו צריכים למסור את עצמנו להקב"ה על קדוש ד' בלי שום חשבונות.

אבל בשבילנו הנסיון הוא בזעיר אנפין בצורה מאד קלה לא כמו אצלם למסור ממש את נפשם להיות נהרג אלא היום זה קצת בזיונות וקצת רדיפות, ובכל זאת אפילו בנסיון הקל הזה בצורה הזאת גם לא עומדים בזה והרי זה בושה גדולה

שיש הרבה שכחת התורה בעולם והאמת תהיה נעדרת וא"כ איך אפשר לדעת איפה האמת, אלא רק כך ללכת בדרך של אברהם אבינו שהאדם ילך ממקום למקום כדי לחפש את האמת, לא צריך להיות נע ונד בפועל אלא הכוונה שאין לו דוקא מקום ומפלגה הוא לא משועבד למקום, אלא הרי הוא משועבד להקב"ה לתורה והולך לתורה, ולכן הוא צריך לבחור ולברר את התורה שלו אם זה תורה אמיתית או לא, ולא לומר אני סוגר עינים כך קל לי ואני הולך יחד עם כל הרוח של האנשים איפה שאני נמצא זה לא כך, כי אם יאמר כך אזי לא בטוח שהולך עם האמת דהנה משה רבינו אמר להקב"ה (במדבר כ"ז ט"ז) "יפקד ד' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה" פירש רש"י "אמר לפניו רבש"ע גלוי וידוע לפניך דעתו של כל אחד ואחד ואינן דומין זה לזה, מנה עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו" ע"כ, המנהיג צריך להיות שיוכל ללכת נגד רוח של כל אחד ואחד מי שלא יכול ללכת נגד רוח של כל אחד ואחד לא יכול להנהיג את בני", אבל היום יש מנהיגים שהם נמשכים לרוח של הרחוב ואם כולם אומרים כך אזי זה טוב זה נכון צריך ללכת אחריהם, הם מלמדים אותם כך שצריך ללכת אחרי הרוח של כולם אל תהיו שונים מכולם, אבל הפסוק אומר (ירמיה ט"א) "כולם מנאפים עצרת בוגדים" שמפני זה הנביא רוצה לברוח מהם כמ"ש (שם) "מי יתנני במדבר מלון ארחים ואעזבה את עמי ואלכה מאתם", רואים מפה שהטענה של כולם ולא תהיה שונה מכולם הרי זה לא טענה, אלא אסור ללכת אחרי הרוח של כולם סתם כך בגלל שזה כולם אלא חייב לברר איפה האמת.

אדרבא כתוב בספה"ק שרוב העולם ילכו אחרי השקר, ואיתא בגמרא (תמיד ל"ב.) שזה מה שטען אלכסנדרוס מוקדון לזקני הנגב שהם רוב העולם ואתם בני"י המועט וא"כ אתם צריכים ללכת אחרי האמונה של רוב העולם שזה ע"ז שהרי הכלל הוא שהולכים אחר הרוב, והתשובה היא שהם רשעים ומי שהולך נגד התורה אין לו אין לו מנין של רוב כדאיתא בגמרא (סנהדרין כ"ו.) קשר רשעים אינו מן המנין, ענין של רוב זה רק מתוך כלל ישראל מתוך מי שהולך עם אמיתה של תורה בזה צריכים לקבוע לפי רוב, לא מאלו שהם לא באים בחשבון בכלל, צריך לדעת מי שסוטה מדרך התורה צריכים להוציאו ולהוקיעו מהכלל ואסור להחשיבו כמו רב כי גם הרב יכול ליפול, הגמרא (ברכות כ"ט.) מספר לנו שיוחנן היה שמונים שנה כהן גדול ובסוף נהיה צדוקי, למה הגמרא מספר לנו הרי זה בושה לכלל ישראל שכהן גדול שהיה מגדולי הדור כי לכהן גדול לא היה נבחר אלא רק מי שהוא מצדיקי הדור ולמה הגמרא מספר לנו בזיון כזה, התשובה היא כדי שאנחנו צריכים לדעת שיכול להיות אדם גדול שיכול ליפול.

כא

זה היום המבחן לכל אחד ואחד זה פשוט וברור (לא נאריך בזה להוכיח) שזה הנסיון שלנו היום שאנחנו צריכים לחפש את האמיתה של תורה וזה הקבלת תורה העיקרי בשבילנו, האדם צריך לקבל על עצמו עול תורה מה זה עול כי אם האדם יחפש את האמת הוא צריך להיות מוכן לקבל אבנים ובלסטראות נגדו חצים של בושה וחרפה של רדיפות הוא צריך להיות מוכן לזה, אם לא מוכן לזה אזי זה עדיין לא אמיתי, אברהם אבינו חפש את הקב"ה באמת ולכן אפילו שרצו לשרוף אותו היה מוכן לקבל את זה.

וכמו"כ חנניה מישאל ועזריה הפילו עצמן לכבשן האש הלכו קודם לשאול את יחזקאל הנביא אם צריכים למסור

יכול לכוון לאמיתה של תורה כמו שהסברנו כי לא יצא עדיין ולא התנתק לגמרי מקליפת מצרים, ממילא הוא לא קבל את האמיתה של תורה שנתנה בסיני ממילא על אדם כזה א"א לסמוך.

כג

מועין דבר זה (שאדם שיש בו תערובת טוב ורע אזי אפילו על הטוב שבו א"א לסמוך) מצינו בתורה, דהנה אחרי חטא העגל משה רבינו רצה שילכו ויבערו את כל הרע ואת כל אלו שחטאו בעגל לכן קרא ואמר מי לד' אלי (כי תשא שמות ל"ב כ"ו) ויאספו אליו כל בני לוי ואח"כ אמר להם מה לעשות כה אמר ד' שמו איש חרבו על ירכו וגו', וצריך להבין למה משה רבינו אמר מי לד' אלי ולא אמר עכשיו מיד מה רוצה מהם ורק לאחר שנאספו אמר להם מה לעשות, ולמה צריך בכלל לקרוא שיגיעו אליו קודם למה לא אמר מיד לכל ישראל מה לעשות שהרי זה היה מצוה מד' כמ"ש כה אמר ד' שימו איש חרבו על ירכו עברו ושבו משער לשער וגו' וא"כ היה צריך מיד לאמר לכל ישראל ומי שירצה יקיים, למה קרא קודם מי לד' אלי ולא הגיד להם מה רוצה מהם ורק כשהגיעו ונתאספו אליו רק להם גילה את הדבר.

אלא הענין הוא שיש כאן יסוד גדול מאד וכלל חשוב מאד והוא כך, שהנה דבר זה לבער את הרע לקיים ובערת הרע מקרבך זה צריך להיות נעשה ע"י אנשים כאלו שהם לגמרי עם ד', אבל אלו שהם בעצמם פוסחים על שתי הסעיפים אזי אפילו שיכול להיות שיקיימו את המצוה במעשה, אבל בלבם הם לא לגמרי מסורים לד' ולתורתו את אלו אסור להצטרף למלחמת ד'.

משה רבינו רצה לבחון את זה ולכן אמר והכריז מי לד' אלי, ורק מי שיודע בלבו שהוא כל כולו לד' אין לו תערובת של שום דבר אחר לא מפעפע בלבו לא מקשקש במוחו דבר אחר מצד היצר הרע אין לו שום שמץ של יצר הרע רק הוא יבא אלי, משה רבינו לא רצה לגלות לכל ישראל מה הוא רוצה לפני שהם מגיעים, כי אם ישמעו שצריך להרוג איש את אחיו ואת קרובו אזי יכול להיות שלא ירצו לבא לשמוע את זה לכן לא רצה לגלות להם כלום, ורק אמר מי לד' אלי שמי שיודע שהוא מוכן לשרת את ד' מה שהד' יצוה הוא כולו לד' אין לו שום חלק מהרע בתוכו שימנע אותו באיזה פרטים של דבר הוא יגיע אליו ואלו שהם היו באמת רק לד' הם הגיעו, והרמאים ואלו שהם פוסחים על שתי הסעיפים לא העיזו להגיע לפני משה כי ידעו שמשה רבינו עיניו גלויות ופתוחות לראות את הכל ויודע את הפנימיות של כל אחד ואחד לא היו מעיזים לרמות אותו, זה מה שמשה רבינו רצה שלא יצטרפו למלחמה אנשים שאינם רצוים שאינם כולו לד'.

זה יסוד חשוב לדעת גם היום דהנה היום יש כאלו שהם מעורבים טוב ורע והם גם נלחמים בעד היהדות, אבל זה מקלקל כי אדם כזה מנהיג את הדבר לפי הגיונו לא רק לפי דעת תורה, וסופו של דבר הם עושים פשרות לפי הגיונם, ומכיון שמצד אחד הם נלחמים בעד הדת אזי זה תופס אנשים להיות משוכנעים ומשוחזים מהם ואומרים הנה אתה רואה שהוא גם נלחם על הדת, וממילא אם עושה פשרות הרי זה סימן שמותר לעשות, על כן לא כדאי לערב אותו כי אם מערבים אותם מתבלבלים ויכול לשכנע את כולם ולמשוך את כל דעתם של כולם אליו ולקלקל את כל המלחמה, המלחמה צריך להיות נעשית ע"י אנשים שכולם לד' למלחמה יצאו רק צדיקים גמורים, אצל משה רבינו זה

בשבילנו, מי שמאמין שיש לו אלוך גדול פטרוך גדול בשמים אבינו שבשמים יחזיק אותנו ובסוף יהיה דידן נצח ומאמין שבסוף יבוא הגאון"ש, הוא יכול להבין שמצב כזה א"א להמשיך בלי הגאון"ש אם לא יהיה מספיק אנשים שהולכים אם ד' לגמרי לגמרי, אבל מי שלא מאמין בזה אזי חסר לו באמונה של הנצחיות באמונה של הגאון"ש, אנחנו צריכים לדעת שיש לנו פטרוך בשמים ואנחנו ננצח בסוף, אנחנו לא צריכים לעשות חשבונות על כל דבר אם אפשר לעשות או לא, אלא אם צריך לעשות בשביל הקב"ה אזי עושים בלי חשבונות זה עיקר המסירות נפש שלנו, ועל זה בעוונותינו הרבים נתפסים כולם בהגיון הזה של ענין חכמה יוונית שמאמינים בהגיון ועושים חשבונות ע"פ ההגיון של שכל אנושי אם יכולים לעשות ולפעול או לא יכולים ואז לא פועלים, זה לא הענין מפני שאנחנו לא יכולים לפעול כלום אנחנו יכולים רק למסור את נפשנו להקב"ה וזה מה שפועל (הסברתי זה כבר באריכות במקום אחר).

כד

בר"ה סיון צריכים להכין את עצמנו לקבלת התורה ועיקר ההכנה זה שצריכים להתנתק מכל הקליפות של מצרים מכל הטומאות של מצרים ומכל הטומאות שיש היום, מכל ענין העגל של היום גם מעגל הזהב ענין של די זהב שזה הרדיפה והמשיכה אחר הממון, וגם מהעגל בפועל שמערבים דברי תורה בדברים אחרים שזה דומה כמו שעשו את העגל ואמר אנכי ד' אלקיך, זה מה שעושים היום בבחי' מעמידים עגל ואומרים אנכי ד' אלקיך בזה כאשר אדם שמשיע לצבור ומדבר דברי כפירה ודברי ניאוך כלפי מעלה מהתה"ק, אבל גם מדבר יפה דברי מוסר ואומרים הרי הוא מדבר דברים טובים א"כ הוא צדיק ומה רע בזה ששומעים את הדברים הטובים שאומר, אבל לא כך בוחנים אם זה טוב או לא אלא צריכים לבחון אם כבר יצא מקליפת מצרים או לא אם יש כאן תערובות של מצרים או לא.

והנה מובא למעלה שעל כל אחד ואחד להבחין מי הרב שנחשב לחכם מגדולי חכמי התורה שעליו נאמר לקבל ממנו אפילו אומר על ימין שהוא שמאל בדבר של שיקול הדעת כי דבר שזה מפורש בתורה על זה לא נאמר לקבל ממנו על ימין שהוא שמאל, אבל אפילו לגבי שיקול הדעת צריכים להבחין מי הרב שנחשב לרב שעליו נאמר אפילו אומר לך על ימין שהוא שמאל, לזה יש להסמך מה שמובא בקובץ אגרות חז"א (...) בענין שאדם ידע המהות של הרבנים וגדולים זה לא לשה"ר לדעת מהותם, כי זה נוגע מאד למעשה בשבילו לדעת אם הוא יכול להיות נקבע בתור גדול בתורה כדי שיוכל לסמוך עליו או לא, וכל דבר שזה לתועלת ונוגע לאדם אין בזה לשה"ר לכן האדם צריך לדעת את המהות של הגדולים,

ועוד יש להוסיף במה תלוי ההבחנה הזאת וזה כך שהבחנה היא לראות אם הרב הזה מבטל עצמו ושכלו ודעתו והגיונו לגמרי לד' ולתורתו שאין בו תערובת של טוב ורע של הגיון אנושי, או אם הוא מתחשב עם המצב ומחזיק שצריך לשנות דברי תורה וכדומה לפי האנושי או מכל מיני חשבונות, אם לא כל מקורו זה רק בדברי תורה אלא שהרב למד גם שאר חכמות זרות וכדומה כמו אלו שלמדו את המקצוע של פסיכולוגיה או כל שאר מקצועות של השכלת הגוים, צריך לדעת שכל זה פוסל את האדם אפילו על החלק הטוב שבו ועל כן אפילו במה שהוא בהשקפה טובה א"א לסמוך עליו, כי מכיון שיש בו עדיין תערובת טוב ורע אזי אדם כזה לא

בנוסף ללמוד זה חלק מאד עיקרי שחשוב עוד יותר מהלמוד^{ע"ד}.

ובכדי לראות דוגמא כמה זה חשוב ענין של שמוש אספר עובדא ששמעתי מבעל העובדא, רב אחד ספר לי שהיה לו סמיכה וגם שמוש מהסבא שלו שהיה מאחד מגדולי הדור הקודם שלפני השואה ומכיון שהיה נכד שלו ונמצא תמיד אצל הסבא שלו שהיה מלמד אותו איך לפסוק גם הלכות ממילא היה לו גם שמוש מהסבא שלו לראות איך הוא פוסק וכבר היה יודע לפסוק והיה לו סמיכה מהסבא, ופעם הגיע איזה אשה ממקום רחוק מכפר הסמוך שלא היה שם רב ובאה עם תרנגולת לשאול אם כשרה, שהנה כאשר פתחה הבטן של התרנגולת מצאה שהיה שם נראה כמו אבנים קטנים ובאה לשאול את השאלה, וזקנו היה אז נח וישן קצת, ואמר לה שתראה לו כי הוא גם יודע לפסוק, ואמרה לו שהיא באתה נסיעה כזאת רחוקה כדי לשאול את הגדול את זקנו ולא רוצה סתם מורה הוראה, ואמר לה שאולי הוא גם יוכל לפסוק ושכנע אותה כי יקח עוד שעה או שעה וחצי ולמה לחכות ונתנה לו לראות, ואמר לה שאין שום שאלה זה דבר פשוט שזה טריפה כי הלכה פשוטה ביורה דעה שאם יש אבנים בתוך חלל הגוף אזי צריכים לחשוש אולי זה ניקב משהו והרי זה טריפה ולכן אין שום שאלה זה וודאי טריפה, ואמרה לו שבכל זאת היא תחכה על הרב הגדול זקנו עד שיתעורר וחכתה, וכשהתעורר אמר לו בכזה זלזול שאיזה אשה מתעקשת שזיידא (הסבא) שזקנו יראה את זה ובאמת שאין שום שאלה הוא ראה כבר שזה אבנים בחלל הגוף, ואמר לו שיראה לו והראה לו וזקנו היה מסתכל ומתבונן על זה ואמר זה כשר זה לא טריפה, והוא תמה עליו איך הוא אומר דבר כזה שלכאורה הרי זה נגד השו"ע, והסביר לו למה פסק כך אמר לו בא ותראה שהנה בקירות התרנגול במקום שיש הטחול הכסלים הצלעות של התרנגול חסר שם רואים שיש שם חסרון, והראה לו שבדיוק החתיכות האלו שקרא אותם אבנים זה נפל משם כי היה זה בדיוק מתאים לשם זה בדיוק המדה הזאת מה שחסר שם והראה לו שזה משם, ויש כזה פוסק (כמדומה פמ"ג) שלפעמים קורה דבר כזה שהטחול נעשה קשה כמו אבנים אבל באמת זה לא אבנים אלא הרי זה מהטחול וזה לא מטריף וזה כשר, ויצא עם התרנגול ואמר לבעלת השאלה שהרב הכשיר את זה, ויש עוד ספורים כאלה לספר אבל אין כאן המקום להאריך.

ז"א שמי שיש לו שמוש יודע איך לצרף דברים איך להסתכל על כלליות הדבר להקיף את כל הענין כאן מן הצדדים על מה צריך עוד לחשוב, יש לפעמים האדם שואל שאלה אומרים לו שעל שאלה כזאת התשובה היא כך, אבל אם יחשוב עם כל ההיקף ימצא דברים שזה סותר את כל הפסק שלו ולזה צריך שמוש זה אחד מהדוגמאות.

כה

אבל בעצם צריך לדעת שענין של שמוש צריך משום דבר אחר, העובדא הזאת שספרתי זה הוספתי ביתר שאת דבר נוסף שא"א לדעת בשלימות אם לא רואים שמוש, אבל שמוש צריך בכדי שיהיה קבלה מסורה מדור דור, וכך חכמינו ז"ל למדו אותנו בפרקי אבות שזה קבל מזה וזה קבל מזה כל מסורת הדורות, למה צריך להזכיר ממי קבל כל אחד אלא לדעת שכך היא מסורת הדורות שזה הולך בקבלה איש מפי איש עד משה רבינו, וזה החלק נקרא מסורה נשאר תורה

זה מפסוק (מלכים ב' ג) שנאמר אצל אלישע אשר יצק מים על ידי אליהו אשר למד לא נאמר אלא אשר יצק מזה לומדים גדולה שמושה יותר מלמודה.

גם היה מלחמה נגד הערב רב נגד המחטיאים בעגל, אזי היה צריך מלחמה להיות דוקא כמו מכאלו שהם מסורים לגמרי לד'.

עכ"פ זה המבחן על רב שיכולים לקבל דעתו שדעתו זה דעת תורה, אם זה ברור שכל לבו ומוחו זה כולו דעת תורה כי אין בו שום דבר אחר, ואפילו אם הוא רק קורא עיתון הרי זה כבר משפיע על האמיתה של תורה כמו שספר ר' משה מרדכי שולזינגר זצ"ל על בעל האגרות משה, שפעם שלח אותו הסטייפלער זצ"ל אל בעל האגרות משה כי רצה שיעזור לגבי איזה ענין של עסקנות ומלחמה כאן בא"י, ולקח אתו עיתון חרדי כדי להראות לו בדיוק את כל הפרטים מה שהולך בענין זה, ור' משה פיינשטיין זצ"ל לא רצה להסתכל בעיתון והפציר בו כמה פעמים שיסתכל כי אולי דילג איזה פרט ולא ספר לו הכל אזי בקש ממנו כמה פעמים וכל פעם הוא סירב ולא רצה להסתכל בעיתון, ולבסוף כשהפציר בו כל כך הרבה הסביר לו הטעם שלא רוצה לראות בעיתון אמר לו שמעולם לא קרא שום עיתון (כלומר אפילו עיתון חרדי) שאם אדם קורא פעם אחת עיתון הרי זה נכנס לו במוח וזה יכול לשנות את מהלך המח שלו וזה יכול להזיק לו ואדם כזה אסור לו לפסוק הלכות, כך הוא אמר מי שקרא פעם בחייו עיתון הוא פסול לפסוק הלכות, זה ענין מה שדברנו אם יש בו תערובות משהו אפילו אם נראה לו שלא נספג בלבו בכל זאת צריכים לחשוש אולי לא הוציא זה מלבו עד כדי כך זה מסוכן סתם עיתון, שאפילו שכותבים דברים טובים אבל זה לא מבעלי תורה זה לא מאנשים שהם כולו לד' כי לא יכול להיות עיתון שהוא כולו לד', ממילא אסור לקבל מהם כלל אפילו חלק הטוב ולכן לא רצה אפילו לראות מה כתוב בעיתון, זה מה שרציתי להבהיר שזה המבחן שכל אחד צריך לבחון על רב אם לקבל דעתו.

כד

ובענין זה של ההבחנה כדאי להוסיף עוד פרט חשוב לדעת מה שזה גם נוגע לגבי הבחנה, שהנה היום יש הרבה פוסקים הלכה שהם בבחי' פוסקים מתוך משנתם, דהנה הגמרא אומר (סוטה כ"ב) שאסור לפסוק מתוך המשנה ומי שפוסק מתוך משנתו הרי זה מבלי עולם כלומר מחריב העולם כי בגמרא יש כמה פעמים אוקימתות אם יש לפעמים סתירה מאיזה ברייתא אזי הגמרא עושה אוקימתא שהמשנה זו מדברת באופן זה והברייתא באופן אחר, ומי שלא למד תלמוד גמרא לא יודע את זה שהמשנה לא מדברת בכל המקרים וכדומה, ולכן אם הוא פוסק מתוך המשנה אזי הרי הוא מבלה עולם מחריבים את העולם כי פוסקים דברים בלי לדעת בשלימות את כל הפרטים.

כמו"כ הרי הוא כך מי שפוסק מתוך משנתו מה שלומד אפילו ילמד שו"ע עם פוסקים אבל אם אין לו שמוש אזי הרי זה בלי שלימות ויכול לצאת מזה טעות, פעם היו יודעים מי שרוצה להיות מורה הוראה היה צריך מאיזה רב לקבל ממנו שמוש דרכי הוראה, ז"א חוץ ממה שלמד דרכי הוראה מה שהפמ"ג מביא ויש כל מיני ספרים אחרונים שמביאים דרכי הוראה עם כללי הוראה, בכל זאת צריך עוד שמוש מאיזה רב שזה יהיה רב שלו שמקבל ממנו שמוש לראות ולשמוע איך הא פוסק, זה מה שנאמר בגמרא (ברכות ז:) גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה בוודאי שבלי למוד לא שייך אבל

^{ע"ד} הוספת המעתיק, ופירש המאירי (שם) וז"ל, ולעולם בענין ההוראה ישמש תלמידי חכמים שהגרסא סבה לחכמה ושמוש הזקנים והחכמים סבה לידיעת המלאכה והוא ענין ההוראה הן בדין הן באסור והיתר ע"כ. והגמרא לומד את

לוי שהיה כך לא היה להם תערובות של מצרים לא נדבקו בהם הקליפה והזהמא של מצרים, כי הם ישבו ועסקו בתורה והיו עמלים בתורה כל הזמן כמו שמבואר בזה"ק (ח"א כ"ז). מה שכתוב (שמות א' ז') ומררו את חייהם בעבודה קשה בחומר ובלבנים איך זה התקיים אצל שבט לוי הרי הם לא עבדו, אלא זה התקיים בזה שעסקו בתורה בחומר ובלבנים זה בקל וחומר ובלבון ההלכה, לכן זה שמר עליהם שלא היו תפוסים עם הקליפה של מצרים, אז רק הם היו מוכשרים שנהיו משרתי ד', כמו שמשא רבינו אמר להם (שמות ל"ב כ"ט) מלאו ידיכם היום פירש רש"י שבזה שתעשו את העבודה הזאת שיהרגו את כל החוטאים בזה ימלאו ידם שיהיו משרתי ד', בזכות זה שמלאו ידם זכו להיות משרתי ד' בבית המקדש, מי שצריך לשרת את הצבור להיות מלגיונו של מלך משרתי ד' זה נקרא משרת בבית המקדש הם צריכים להיות אנשים כאלו שכולו לד', ולא לומר שסוכ"ס הרי הוא יודע ללמוד אזי מה יש אם יש לו קצת עקמימות וקצת סילופים אבל בשאר הדברים שהוא יודע הוא יודע ומחמיר, מה יש אם יש לו קצת השקפה פסולה אבל בהלכה הוא יודע טוב, זה לא כך זה לא דבר הגיוני ההלכה, התורה שלנו ההלכה שלנו זה דבר רוחני א"א להשיג אמיתה של תורה אלא רק מי שהוא כלי מוכשר לקבל את הרוחניות הזאת, ודבר שני שצריך להיות לרב אמיתי זה שמוש ומסורת מרבנים אמיתיים וכנתבאר.

כו

עוד דבר חשוב מאד יש לדעת (הנוגע לכל אחד ואחד וגם נוגע לגבי ההבחנה) והוא מה שהחפץ חיים אמר שבשמים יש כמה מיני כתות של יהודים יש יהודים שהם קפואים לגמרי ויש קרים ויש פושרים ויש חמים ויש רותחים יש כל מיני יהודים, בשמים מבקשים מכל אחד ואחד שיהיה יהודי רותח כך הוא אמר יהודי צריך להיות רותח"י זה יהודי שבוחרים אותו בשמים כמ"ש אשר בחר בנו מכל העמים, לפ"ז יוצא שאנחנו צריכים להיות רותחים "קאכערדיגער איד" ז"א יהודי צריך להיות רותח עם היהדות שלו עם האמונה שלו והבטחון שלו, קרירות הרי זה קליפת עמלק ומי שהוא קר קצת ולא מחמם עצמו אזי הרי הוא מתקרר ח"ו יותר, זה מה שאמר החפץ חיים שכל יהודי מבוקש מאתו שיהיה רותח, על כן מה שאומרים היום על יהודי שהוא טוב אע"פ שהוא לא כל כך חם ולא כל כך מתלהב כיון שהוא עושה את שלו הרי הוא בסדר, צריך לדעת שזה לא נכון לא כך צריך להיות יהודי אלא יהודי צריך להיות רותח על קיום המצוות צריך שיהיה אכפת לו על כל הקלקול שיש על כל מה שרואה שבנ"י נופלים, צריך ללחום ולעשות מה שביכלתו צריך להיות רותח, זה יהודי אמיתי שהוא יהיה מוכן לקבל את הגאוו"ש.

הגמרא אומר (תענית ד.) האי צורבא מרבנן דרתח אורייתא הוא דקא מרתחא ליה שנאמר (ירמיה כ"ג כ"ט) כה דברי כאש נאום ד', ז"א ת"ח שלומד תורה הרי הוא דומה לאש כי נעשה כל גופו אש כי התורה מהפך אותו לכולו אש, מי שרוצה

שבע"פ, כיון שרבינו הק' כתב המשניות אע"פ שאסור לכתוב תורה שבע"פ אלא מפני הפסוק (תהלים קי"ט קכ"ו) עת לעשות לד' החליטו וקבעו שמותר לכתוב את התורה"י, אבל בכל זאת צריך שיהיה שני תורות תורה שבכתב ותורה שבע"פ ואם זה כבר נכתב א"כ לכאורה הרי זה כמו תורה שבכתב אזי מה נשאר להחשב כתורה שבע"פ, זה המסורה נקרא תורה שבע"פ לכן לפסוק הלכה צריך מסורה.

ועוד דבר חשוב יש לדעת בענין לפסוק הלכה שמעתי פעם מרב חשוב (בעל חשב האפוד) שקבל שמוש מהרבה גדולים כאן בא"י שבא פעם לדרוש ולמסור שיעור ביו"ד לאברכים בכולל בלונדון איפה שלמדתי, ואז בשעור הראשון בפתיחה אמר כלל גדול יש לדעת בדרכי הוראה ופסק הלכה, הנה אתם רגילים ללמוד לומדות בגמרא ומחדשים חדושים ואומרים פלפולים מקשים ומתמצים, יכולים לשאול קושיא על אחד מאחרונים ולחדש לתרץ תשובה אחרת, אבל בהלכה צריכים לדעת יש גישה אחרת בענין הלכה הכלל הוא שצריכים לבטל דעתו לרבנים ולגדולים בדורות שלפנינו, זה התחלה וכלל ראשון לגבי לגשת להוראה זה הולך עם ביטול דעתו לא שייך להקשות ולהפריך את דברי הגדול בדור שלפנינו מה שאמר, זה הכלל שצריך להיות מסורה.

וזה אפשר לומר היום שיש כמה מוצ"ם שאע"פ שיודעים מה שכתוב אבל אין להם מסורה, פעם היה לי שאלה בעצמי היו לי תפלין מפרשיות חשובות מאד שכתב אחד הסופרים החשובים שמלפני שני דורות"י, ופעם הראתי את זה לאלו שעוסקים בסת"ם (יש מכון של סת"ם שיש שם הרבה מוצ"ם רק בענין סת"ם) והם רצו לפסול את התפלין אמרו שלא מוצא חן בעיניהם איזה אות שנכתב כי לפי הבנתם במ"ב זה לא כשר, ואמרת שזה מהסופר הזה החשוב הם תמהו אבל כך אמרו, ולא רציתי לקבל לפסול את התפלין שלו שהרי זה נכתב כך מתחלה זה לא מה שקרה אח"כ אז איך יכולים לפסול את זה הרי כתב את זה סופר חשוב שמקובל בכל העולם, והלכתי אח"כ לסופר מבוגר יותר ושאלתי אותו מה הוא אומר על זה שהם פסלו מה שכתב הסופר הזה, והוא צחק ואמר מה הם יודעים הם לא יודעים כלום, בכל מדינות רוסיה כך היה מקובל המסורה מדורי דורות וכך היו כותבים, ועוד אמר אני בדקתי את התפלין של בעל האגרות משה וכך היה כתוב בתפלין שלו ג"כ, כך היו כותבים כולם במדינת רוסיה שזה בערך חצי עולם היה, עכ"פ רואים מכאן שהמסורה זה כלל ראשון.

יש היום פוסקים מתוך הגיונם זה אני קורא עליהם שפוסקים מתוך משנתם אע"פ שלומדים את השו"ע והפוסקים אבל א"א לדעת את הכל רק לפי זה, אלא צריך להיות גם מסורה איך הנהיגו כל הפוסקים מדורי דורות איך קבלו המסורה איך לפסוק בדבר זה ואיך בדבר זה, וגם איזה בקורת צריכים לעשות על כל דבר, והם לא קבלו את המסורה וקובעים לפי הגיונם.

היוצא מהאמור שיש שני יסודות כדי לדעת אם הוא רב אמיתי, א' הוא כולו לד' ואין בלבו כלום חוץ מזה כמו שבט

^{ע"י} הוספת המעתיק, וז"ל של רבינו בחיי (שמות ל"ד כ"ז), ורבינו הקדוש שחבר המשנה ולמד אותם ברבים וכתובה הכל בימיו כונתו היתה כדי שלא תשכח תורה מישראל שראה הרשעה מתפשטת בעולם וישראל מתפזרין בגלות על כן הותר לו לעשות כן משום שנאמר (תהלים קיט) עת לעשות לה' הפרו תורתך, וכתב וחבר המשנה שהיא תורה שבעל פה ועל כן קראה משנה לפי שהיא שניה לתורה שבכתב ורובה לשון הקדש צח כתורה שבכתב, ואחרי כן נתמעטה החכמה וקצרו הלבבות ועמדו רבינא ורב אשי וחברו התלמוד שהוא פירוש המשנה כי לרוב חכמת רבינו הקדוש וחכמת בני דורו היה פירוש התורה אצלם מבורר ושוטט מתוך המשנה, ואצל דורות רבינא ורב אשי היה עמוק וסתום מאד ומזה אמרו בתלמוד על המשנה חסורי מחסרה והכי קתני שאין הכוונה

להיות המשנה חסרה כלל חלילה, אבל הכוונה שהיא חסרה אצלנו מפני חסרון שכלנו מפני שאין אנו מגיעים לעומק חכמת דור של חכמי המשנה ולפיכך עשו רבינא ורב אשי פירוש על המשנה והוא התלמוד ובארו ספקות המשנה והאריכו לשונם על לשון המשנה העמוק והסתום.

^{ע"י} החז"ר א פעם אמר לאחד כשהיה צריך לאיזה ישועה להחליף את כל המוזות ולקחת מהסופר הזה אני יודע מי זה היה זה מעשה מוסמך.

^{ע"י} הוספת המעתיק, מובא באגרות סופרים (ווינא תרפ"ט עמ' ל') מכתב מר' עקיבא איגר זצ"ל שכתב בזה הלשון, וחידוש בעיני שבעז"ה"י רובם ככולם פה (פוזנא) יראי ד', אבל אין האש בוערת בקרבם ואינם בעלי מעשה ונשארתי אני לבדי להלחם מלחמת ד' ע"כ.

לומר הגיון בכל דבר אלא לרצות לדעת רק מה דעת תורה, זה הקבלת תורה לקבל עול תורה שאפילו שזה נגד הגיון שלי אפילו שאני לא מבין, אני מבטל דעתי להקב"ה ולתורה ואני רוצה ללכת לשורש שלי למקור של אברהם יצחק ויעקב השורש והמסורת של דור דור וחכמי כל דור ודור, לא כמו אלו שמשנים מהמסורת שהם ידם על התחתונה כמ"ש במשנה (ב"מ פ"ו מ"ב) כל המשנה ידו על התחתונה, הם לא נחשבים כבר מהמסורת של התורה לא נחשבים רבנים ולא רמ"ם ולא משפיעים שום דבר, אין לנו התייחסות אתם בכלל כי אנחנו יודעים שיהיו ראשים מהערב רב, זה הנסיון שיש לנו עכשיו לבחון ולראות איפה הלב שלנו זה התקון שלנו, ואם אנחנו באמת מחפשים את האמת אזי הקב"ה נותן לב להבחין מה האמת ומה השקר, בזה הנסיון אנחנו צריכים לגמור את הגלות זה הסוף של כל העולם כולו.

הקב"ה יעזור שנזכה להצליח בזה ולקבל את התורה מהר סיני כמו שנתנה ולהמשיך ולהכניס את זה בנו בבנינו ותלמידנו ובכל מי שאפשר להשפיע עליו, ונזכה לקרב את כל ישראל לאבינו שבשמים שכולם יחזרו בתשובה שלימה באמת לקבל עול תורה באמת וללכת לפי התורה באמיתיות במאה אחוז בלי שום פשרות.

הקב"ה יעזור שנזכה לקבל את התורה כראוי שנמצא חן בעיני ד' ויתן לנו את התורה"ק מחדש מה שנשכח מאתנו ח"ו, ונזכה לגמור את התקון השלם ולקבל את פני משיח צדקנו ואז נלמד תורה מהקב"ה כמ"ש לעתיד לבא (ישעיה ל"ב) והיו עיניך רואות את מוריק, שנזכה לראות את הקב"ה וללמוד ממנו תורה חדשה שהקב"ה יפרש לנו את התורה בדרכים חדשים של פנימיות התורה, ונזכה לכל טוב הצפון לנו בזה ובבא ולקבל פני משיח צדקנו בגאון"ש בעולם הבא במהרה בימינו אמן.

לקבל עליו עול תורה לקבל מהתורה שיבחון את הלמוד שלו אם הלמוד מביא אותנו לידי רתיחה של קדושה סימן שהוא ת"ח שלומד תורה, אבל אם לא הוא לא דבוק בתורה בכלל אין לא אמיתתה של תורה, היום יש הרבה בני תורה שהם קרירים קפואים כמו קרח איך יכול להיות יהודי כזה, ועם כל זה אומרים עליו אבל הוא יהודי טוב הוא רב הוא יודע ללמוד, אבל זה לא שווה כלום כי אם אין כאן אש ורתיחה דקדושה הרי זה לא התורה שניתנה מהר סיני, מפני שהתורה שניתנה בסיני הרי זה ניתן באש וכך זה צריך להיות נמשך לאדם שלומד תורה להכניס בתוך האדם את האש של התורה.

כז

הקב"ה יעזור שנזכה לקבל את אש התורה שקבלנו בהר סיני עם הקולות והלפידים, כך זה צריך להיות קבלת התורה כל שנה לקבל על עצמו זה ולהיות צמא לזה ולבקש מהקב"ה את זה, הקב"ה יודע את השאיפה שלנו על כן מי שרוצה לקבל התורה והרי הוא מקבל על עצמו אזי הקבלה הזאת הרי זה נחשב כמו מעשה כדאיתא ברש"י (שמות י"ב כ"ח) בשם המכילתא ואז נזכה באמת לקבל את התורה.

הקב"ה יעזור שנזכה כולנו לצאת מהבחי' של מצרים ובפרט בר"ח סיון זה הזמן שיכולים לצאת ממצרים, ורמז לזה בפסוק שאומרים בהלל בזה היום של ר"ח "בצאת ישראל ממצרים", וכמו שבכל שנה מתעורר יציאת מצרים בפסח כמ"כ עכשיו בר"ח זה מתעורר אלא שזה יותר בעומק הדברים וכך זה נמשך עד מתן תורה, הקב"ה יעזור שנצא לגמרי ונזדכך לגמרי שיפסקו כל הזוהמא שלנו ונוציא מלבנו כל הזוהמא, ונזכה לסיים את ספירת העומר עם הזיכרון שנקבל מזה לטהרנו מקליפותינו ומטומאתינו, ונתקרב להקב"ה לגמרי לגמרי לבטל דעתנו לדעת תורה, ולא לרצות

נא לבא לעזרתינו ולהיות שותף לזיכוי הרבים

לתרומות ונדבות ולהוראת קבע 5704-537-02 פקס 1067-650-02

בארה"ב 7700-885-347 / 1181-873-917

אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א

בקול תהלות ישראל 02-544-0-544 / בארה"ב 770-770-3678

ובקול הלשון 03-617-1001 / בארה"ב 718-395-2440

חדש! מהיום אפשר לתרום גם ע"י נדרים פלוס מספר טלפון 03-763-0585 קוד טלפוני 2218

או ע"י קשר קהילה מספר טלפון 073-275-7000 קוד 4336